

T.C. SANAYİ VE
TEKNOLOJİ BAKANLIĞI

İZMİR
KALKINMA
AJANSI

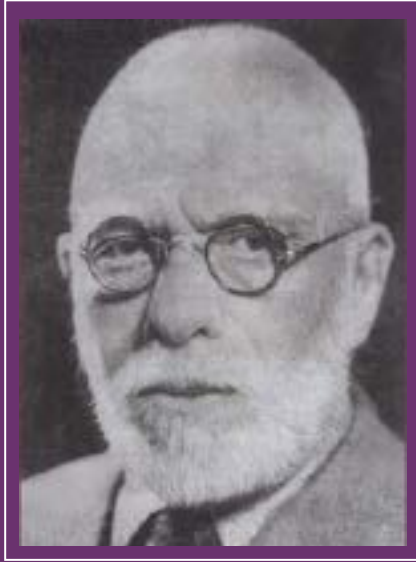
*Kültür
Yayımları*

|| BESTEKÂR HOCA ||

**MEHMED RÂKİM
ELKUTLU**

HAYATI VE MUSİKİSİ

SERHAT BAŞAR

KÜLTÜR İNSANLARI SERİSİ - III

T.C. SANAYİ VE
TEKNOLOJİ BAKANLIĞI

İZMİR
KALKINMA
AJANSI

*Kültür
Yayınları*

Bestekâr Hoca
Mehmed Râkım Elcutlu
Hayatı ve Musikisi

SERHAT BAŞAR

İzmir Kalkınma Ajansı
Kültür Yayınları – VI
Kültür İnsanları Serisi – 3

Bestekâr Hoca Mehmed Râkım Elkutlu
Hayatı ve Musikisi
SERHAT BAŞAR

Genel Yayın Yönetmeni
MEHMED ÂKİF KÖSEOĞLU

Yayın Sahibi
İzmir Kalkınma Ajansı

Megapol Çarşısı Kule 1203/11 Sok.
No: 5-7 Kat: 19 Halkapınar Mah.
Konak 35170 İzmir / Türkiye
+90 232 489 81 81

www.izka.org.tr

Grafik Tasarım
Orçun Andıç

Basım
Metro Matbaacılık

Yahya Kemal Beyatlı Cad. No: 94
Begos 3. Bölge Buca 35400 İzmir

Baskı Bilgisi

1. Baskı
Ocak 2022
200 Adet

ISBN
978-605-5826-27-7

Bandrol Uygulamasına ilişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in 5. maddesi 2. fıkrasına göre bandrol taşıması zorunlu değildir.

Yasal Bilgi

Bu kitap, İzmir Kalkınma Ajansı tarafından yayına hazırlanmış olup, kurumun ücretsiz kültür hizmetidir. Bütün hakları saklıdır. Kaynak gösterilmeden tanıtım için yayımlanacak yazılar dışında, İzmir Kalkınma Ajansı'nın yazılı izni alınmadan çoğaltılamaz. Satılamaz. © İzmir Kalkınma Ajansı.

T.C. SANAYİ VE
TEKNOLOJİ BAKANLIĞI

İZMİR
KALKINMA
AJANSI

*Kültür
Yayımları*

Bestekâr Hoca
Mehmed Râkım Elcutlu
Hayatı ve Musikisi

SERHAT BAŞAR

İçindekiler

.....	
Kısaltmalar	07
.....	
Takdimler	09
.....	
Önsöz	15
.....	
1. Râkım Elkutlu'nun Biyografisi ve Ailesi	19
.....	
2. Râkım Elkutlu'nun Musikisi	65
.....	
3. Eserlerinin Tasnifi ve Güfte Şairleri	95
.....	
4. Musiki Yayıncılığında Râkım Elkutlu Eserleri	137
.....	
5. Râkım Elkutlu'ya Dâir Radyo Tiyatrosu ve Sanat Gecesi Programı	145
.....	
6. Râkım Elkutlu Eserleri ve Notalar	161
.....	
Ek Fotoğraflar	459
.....	
Bibliyografya	480
.....	
İndeks	483

Kısaltmalar

- a.g.e.** adı geçen eser
Bkz. Bakınız
500YTMA 500 Yıllık Türk Musikisi Antolojisi
BTMA Büyük Türk Mûsikîsi Ansiklopedisi
c. cilt
cbs coğrafi mezarlık bilgi sistemi
d. doğumu
DABOA Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi
50YTM 50 Yıllık Türk Musikisi
haz. hazırlayan(lar)
HŞ Hoş Sadâ
İ.DH. İrâde Dahiliye
İMK İbnülemin Mahmut Kemal
İÜ İstanbul Üniversitesi
Ktp. Kütüphanesi
ö. ölümü
SATŞ Son Asır Türk Şairleri
sy sayfa
TDVİA Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi
TMBK Türk Musikisi Bestekârları Külliyyatı
TMT-D- Türk Musikisi Tarihi-Derleme-
ÜTB Ünlü Türk Bestekârları
y. yaklaşık
YLT Yüksek Lisans Tezi

Mustafa Doğan Dikmen'in Takdimi

Bazı kaynaklar, 1871 tarihinde dünyaya geldiğini yazdığına göre, doğduğu Şehir olan İzmir'de lise dengi öğrenimini Osmanlı İmparatorluğu'nun kŐ döneminde ikmal etmiş, ayrıca zamanın İzmir'de yaşayan önemli limlerinden Zağralı Müderris İsmail Efendi'den dini ilimler tahsil edip amcasının postniŐin olduğu melevihnede tasavvuf ilmi ile de meşgul olmuş, musikiyi temelinden meşk ederek öğrenmiştir. Dini ilimlere vkıf olması sebebi ile babasının vefatından sonra İzmir'in Hisar Camii imam-hatipliği görevini devr almıştır.

Yaşadığı Şehrin iŐđali ve kurtuluğu arasında geçen zamanı, yani mill mücadele yıllarını idrak etmiş, bu zaman zarfında yine sanatla meşgul olmuştur. KurtuluŐtan sonra, Mahkeme-i Őeriye'de görev yaparak "Rakım Hoca" nm ile anılır olmuştur.

Vermiş olduğumuz bu bilgiler her türlü kaynaktan bulunabilir. Bu takrizimizde maksadımız mlmun ilm değil, tahsiline rağmen kendisinden öncesini; yani geleneğini devam ettirirken, "nasıl müceddid bir bestekr olunur!.." cümlesine müŐahhas emsl olduğunu ifade etme gayretimdir.

Tanburi Ali Efendi'den beş yıl kadar meşk etmesi, müzik ilminde ve bestekrlık sanatında önemli mesafe kat etmesine vesile olmuştur. Fakat eserlerinde hocasının briz imzasına rastlanmaz. Bu durum, Rkım Elkutlu'nun nev-i Şahsına münhasır büyük bestekr olduğuna dellettir.

Zamanının dik sesli (yukarı tenor) ve okuyuş üslûbu ile meşhur hanendesi olması, her meclise davet edilip çok eser okumak sureti ile bu eserlerin bestelenme inceliklerine vâkıf olması da, hem geleneğe bağlı yüksek seviyeli bir bestekâr olarak, hem de bu bilgilerini şahsi becerisi ile geliştirmek sureti ile kendi tarzını meydana getirmesinde önemli rol oynamıştır.

Hemen her türde ve formda eser vermiştir. Gerçi âyin, tevşih ve ilâhi türlerindeki eserleri, gayr-i dini eserleri kadar tanınmamaktadır. Bunu da, fikrimiz bizi bağlar kabilinden; olgunluk döneminde, Türk Yurdu'nun işgâl altında olması ve tekkelerde, gizli de olsa kurtuluş çalışmalarının musikiden daha fazla yapılmasına bağlıyoruz. Bu sebeple, dini eserleri maksadın dışında daha sanatlı olmakla, zikre pek müsait olmayıp, dervişler tarafından da çok itibar edilmediği için meşhur olamamıştır.

Bir Hüseyinî kârı, beste, semai türündeki eserleri çok sanatlı-zevkli, en belirgin örnekleri olarak; Muallim İsmail Hakkı Bey ve Ali Rifat Çağatay'ın tertib ettiği, bir beyit üzerine sözlü eser yazma ekolüne uygun bestelenmişlerdir. 18. yüzyıldan bildiğimiz formlar gibi, nakış da olsa, murabba da olsa en az 4 mısralı (2 beyitli) uzun ve heceler çok notalı müzik cümleleri ile ifade edildiği büyük usûllerle değil; ve fakat tarz olarak gelenekli üslûba dayandığı besbelli olan eserlerdir. Daha kısa zamanlı notlarla ifade edilen heceler, az ve öz müzik cümleleri ile tarif edilen kelimelerle meydana getirilmiş beste ve semailerdir.

Şarkılarının ise en meşhur olanları Hacı Arif Bey'in tertib ettiği şarkı formundan mülhem, farklı usûllerin içiçe kullanıldığı eserlerdir. Zamanın şarkı yazma tekniği ve elhan kullanma (melodi doğurma) tarzı ile bestelediği şarkılarında, üslûbu ile bir imzası olduğunu musiki camiasına kabul ettirmiştir.

Sadece İzmir'de değil, civarındaki şehirlerde de bugün yüksek sanat seviyeli eserlerini zevkle okuduğumuz bestekâr ve öğretmen musikişinaslar yetiştirmekle ayrıca amel defteri kapanmayacak kullardan olmuştur İnşallah..

Zamanında meşk ettiği yakınlarından intikâl eden eserlerinin başta Bekir Sıdkı Sezgin olmak üzere çeşitli musikişinaslar vasıtası ile gün yüzü görmesi bir yana, eserlerinin çoğu Kanuni Fethi ve Kemani Reşat Aysu tarafından notaya alınarak günümüze ulaşmıştır. Lâkin bugün özellikle Reşat Aysu'dan intikâl eden nüshalar ele alındığında, aradaki versiyon farkları ile bu eserlerin hem musikimize kattığı zenginlik, hem de Râkım Elkutlu'nun ferâset sahibi bir bestekâr oluşu, musiki severleri hayran bırakmaktadır.

Şöyle ki; yakın çevresindeki hemen herkesin şikayet etmesine rağmen, O, Münir Nureddin Selçuk ve Safiye Ayla gibi okuyuş üslubu ile yüksek sanat seviyesi serd eden solistlerin yaptıkları icrada farklılıklara cevaz vermekle kalmayıp ayrıca “bırakınız arzu ettikleri gibi okusunlar-süslesinler, zira katkıları ile güzelleştiriyorlar!..” meâlinde mukabelede bulunarak, hem eserlerinin farklılık arz ederek farklı zevklere hitabına müsaade etmiş, hem de musikimizin şarkı türüne yeni versiyonların eklenmesi sureti ile zenginleşmesine vesile olmuştur. Zaten, zamanın popülist düşünen ses sanatçılarının piyasaya arz edilecek plaklara okumak üzere, İzmir’e gelip Hoca’nın şah-eserlerini meşk etmeye vakit ayırması, şarkılarını zevkten uzak, sanat ağırlığı olmayan süslemelerden ve bayağı okuyuş üslubundan muhafaza etmiştir. Râkım Elkutlu’nun itirazlara rağmen bu ileri görüşlü davranışı, Reşat Aysu’nun el yazısı nüshalarının ortaya çıkması ile daha net anlaşılmıştır. Zira bazı eserlerinin meşhur olmuş versiyonu ile ilk notaya alınmış hâli arasındaki fark hem zevk ve teknik itibarı ile insana “iyi ki Münir Bey farklı okumuş!..” dedirtiyor doğrusu.. Aslında, zamanında Reşat Aysu gibi batı kültürüne âşina ve kendi mesleğini icra ederek geçimini sağladığı için piyasada müzik yapmak zorunda olmayan bir musikişinasın Râkım Hoca ile aynı zamanda İzmir’de bulunması ve eserlerinin çoğunu kaybolmaktan kurtarması Hoca’ya ihsan edilmiş bir şanstır kanaatindeyim.

Râkım Elkutlu her anıldığında benim hatırıma imparatorluk sürecinde din âlimi bir babanın oğlu olarak mütedeyyin ve mutaassıb bir ailede yetişen, ayrıca tasavvuf ilmi ile musiki eğitimine de devam etmekle genç yaşlarında devrinin münevveri bir şahsiyet gelir. Râkım Hoca, bestekârlıkta olgunluk dönemini yaşadığı genç Türkiye Cumhuriyeti’nin medenî dünyada nerede bulunmak istediğini çabucak kavramış, her hâli ile uyum sağlayarak İzmir’in tanınmış musikişinası ve entelektüeli olarak tarihe geçmiştir. Yüksek sanat ve aydın din adamı şahsiyeti, bestelediği her türden ve formdan eserde okunabilir vesselam..

M U S T A F A D O Ğ A N D İ K M E N

Mustafa Hakan Alvan'ın Takdimi

Coğrafyamızın büyük sanatkârları
hâl diliyle bize hep aynı mânâ'yı fısıldar;

*“Aşk bir şem-i ilâhîdir benim anın pervânesi
Şevk bir zencirdir gönlüm anın kâşânesi”*

Aşkın pervânesi olmuş ve gönlünü kâşâne haline getirmiş sanatçılar, insana dokunan ve her çağda kıymetini muhafaza eden eserler üretirler. Bu mânâda, sanat dünyamızın numüne şahsiyetlerinden biri de mûsikîmizin büyük bestecisi Hoca Râkım Elkutlu'dur.

Kültürümüzün en temel kaynağı Kur'an-ı Kerim'i hıfzeden Râkım Hoca, aynı zamanda o kaynağın işaret ettiği “aşk”ı tâlim eden tasavvuf kurumunun da mensubudur.

Bu özellikleri hâiz Râkım Hoca'yı ve sanatını tanımak bizler için elbette mühimdir, çünkü kendi kültür kodlarından kopan toplumlar başka kültürlerin etki alanına girerler ve zamanla benliklerini kaybederler. Tüm yerel kültürlerin, kültür emperyalizminin tahrifatı altında bulunduğu çağımızda, kadim medeniyetlerinin ihtişamını anlayarak geleceği inşa etme zorunluluğu vardır. Sanatımızın ihtişamını anlamak, onu bünyesinden açığa çıkaran büyük sanatkârları tanımakla mümkündür. Bu sebeple medeniyetimizin örnek şahsiyetlerini tanımak ve anlamak gerekir.

Serhat Başar beyefendinin her yönüyle Râkım Hoca'yı ele aldığı bu eser, yukarıda arz edilen ihtiyacımızı giderme yönünde atılmış önemli bir adımdır.

MUSTAFA HAKAN ALVAN
11 Ekim 2021, Üsküdar-İstanbul

Önsöz

Râkım Elkutlu, şüphesiz ki Türk musikisinin nev’i şahsına münhasır, üslûb sahibi güçlü bestekârlarından biridir. Ayrıca babasının halefi olarak İzmir Hisar Camii’nin mihrabı ile minberinde elli yıldan fazla hizmette bulunmuş bir din adamıdır. Camide sarığı ve cübbesi, hariçte ise fötr ve kravatıyla görülen bu aksakallı ihtiyar adam, derûnunda tükenmek bilmeyen bir aşk ve hicran ateşinin yakıp kavurduğu bir kalp taşımaktaydı. Bu hicran meşheri gönülden çağlayan nağmeler, onun musikişi olmuş, Râkım Hoca adı silinmez şekilde Türk musikişi tarihine intikâl etmiştir.

Râkım Hoca apayrı bir musiki dünyasının mimarıdır; onun seslenişi kendisine mahsustur. 19. yüzyıl Osmanlı toplumunun musiki mahfillerinde yetişmiş, gelenekle yoğurulmuş bir sanatkârdır fakat Türk musikisine yeni bir ufuk getiren bestekârlardan biridir. Şarkıları öylesine orijinaldir ki, seyir özellikleri bakımından klasik şarkılardan ayrılır ve bambaşka bir estetik duyuma bürünür. Küçük usullerle ölçülmüş olsalar bile, bestekârın fıtratı ile gönül dünyasının ve ilhâmının mahsulü olan nağmeler bazen uzun, bazen kısa fakat kesinlikle etkileyicidir. Bu etki, teknik olarak makamların mülâyemet (derlilik) özelliğinin yanı sıra, Râkım Hoca’nın kabilîyetinin de ürünüdür.

Çalışmamızda Râkım Hoca’nın sadece biyografisini vermek böyle bir bestekâr için yetersiz kalacaktı. Onun hakkında yazmak esasen kolay bir iş değildir. Musiki sanatında güçlü etkileri olan bir bestekâra dâir yazılanlar epeyce dikkate muhtaçtır. Basında hakkında çıkan haberler, çeşitli yayınlarda yer alan müteferrik neşriyat me hazlarımız arasındadır. Fakat bir Râkım Elkutlu kitabı için esas kaynak, onun eserleri ve musikişi hakkında yapılacak estetik değerlendirmedir.

Kitap altı bölüm halinde teşekkül etti. Birinci sırada biyografisi ve aile şeceresi verildi. İkinci bölümde musikisine dâir değerlendirmeler meyânında, yaşadığı dönemin siyâsi ve toplumsal olayları da ele alınmış, şarkı formunun 19. yüzyıl ortalarından itibaren Ârif Bey'in etkisiyle geçirdiği değişimden ve Râkım Elkutlu'nun üslûbundan bahsedilmiştir. Üçüncü bölümde eserlerinin form, makam, usûl, güfte şairi gibi alt başlıklarla listeleri ve bazı güfte şairleri ile eserleri hakkında bilgi verilmiştir. Dördüncü bölüm, musiki yayıncılığında tespit edilebilen radyo ve plaklarda okunmuş eserlerine ayrılmıştır. Beşinci bölümde, geçmiş senelerde TRT'de yayınlanan Râkım Hoca konulu önemli iki programın metni yer almaktadır; İdil Öztamer'in sunduğu, Dr. Teoman Önalı'nın konuk olduğu Sanat Gecesi programının yirmi birincisi (1987) bestekârimıza ayrılmıştır. Diğeri ise hayatının bir radyo tiyatrosu olarak anlatıldığı programdır. Altıncı bölümde ise eserlerinin listesinin yanı sıra, notaları toplu şekilde takdim edilmektedir.

Elinizdeki kitabın yazılması için teklifte bulunarak editörlüğünü üstlenen Mehmed Âkif Köseoğlu'na, kıymetli destekleri için bestekârin torunu Erkut Elkutlu ile Cemâl Şenneyli'nin torunu Enise Şenneyli'ye, değerli takdimlerini esirgemeyen Mustafa Doğan Dikmen ve Mustafa Hakan Alvan'a, Prof. Dr. Ali Birinci'ye, Prof. Dr. Ferdi Koç'a, Ümit Yazıcı'ya, Doğan Bayın'a, Tefik Bildik'e, İbrahim Reşit Çağın'a, Necati Biçen'e, neyi ve sesi ile icra ettiği Râkım Elkutlu eserleri ile aynı musiki zevkini yaşadığımız sevgili zevcem Ayşegül Başar'a candan teşekkürler ederim. Ayrıca, bana musiki zevkini aşıl原因an merhum pederim Rüşdü Başar'ı, taş plâk koleksiyonu ile üzerimde derin etkiler bırakan Oğuzhan Bayraktar'ı, musiki ve meşk hocalarım Kemâl Ersin ile Göknil Bişak Özdemir'i minnetle anarım.

S E R H A T B A Ş A R

9 Temmuz 2021, *Adapazarı*

I.

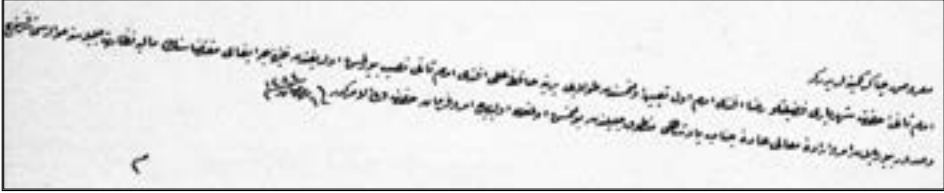
Râkım Elkutlu'nun Biyografisi ve Ailesi

Mehmed Râkım Elkutlu, hicrî 1288 yılında (Mart 1871-Mart 1872 arasında), Konak'ta Hisarönü/Kaleiçi'nde dünyaya geldi.¹ Babası Hisar Camii imam-hatibi Şuayib Efendi, annesi Ayşe Sıdıka Hanım'dır. İlk tahsilini Tilkilik'te yaptıktan sonra Karantina semtine taşınarak bütün ömrünü burada geçirdi. İzmir İdâdisi'nde ve Pazaryeri'ndeki Tilkioğlu Hacı Ahmed Efendi Medresesi'nde okudu; müderris Zağralı İsmail Efendi'den istifâde etti. Sesinin ve okuyuşunun güzelliği ile hocaları İstanbullu Hâfız Nuri ve Hâfız Ali Efendilerin dikkatini çeken Râkım Efendi'ye 18 yaşına geldiğinde hutbe okuması için izin verildi.

Bir musiki muhîti içinde dünyaya gelen Râkım Efendi'nin babası İzmir'in değerli musikişinaslarından idi. İzmir Mevlevîhânesi'nin neyzenbaşısı olan amcası Şeyh Emin Efendi'nin nezâretinde dokuz yaşında musiki öğrenimine başladı. Amcası hakkında şunları söylemiştir: *“Musikiye hakkıyla âşına bir zattı. Bana birçok usulleri ve âyin-i şerifleri öğretti. Bu arada bir hayli dayak yediğimi de söylemeliyim. Lâkin dayaklar beni adam etti doğrusu. Gençtim; gezmek, dolaşmak dururken oturup ağır besteleri geçmek zor geliyordu. Emin Dede'nin verdiği meşkler istediği gibi olmadı mı*

1 Kendi ifadesi ile Cemâziyelevvel 1288'dir (19 Temmuz-17 Ağustos 1871). (Bekir Sıdkı Sezgin, “Râkım Elkutlu”, TDVİA, c. 11 [İstanbul, 1995]: 55-56; Ümit Yazıcı, Hoca Râkım Elkutlu [İzmir: Muğla Valiliği, 2010]: 58). İki mülâkatında sadece sene olarak 1288'i zikretmiştir ki (Yedigün, no. 423: 16; Yeni Asır 30 Ocak 1941: 3), 23 Mart 1871-10 Mart 1872 arasıdır. Ediboğlu da (ÜTB, 1962: 222), hicri 1288'i verir. Bedi Şehsuvaroğlu (Akşam 31 Aralık 1948: 4, 7), hicri 1288 sonları olarak verir. Eski takvim taksimatına nazaran bu tarih, evâhir 1288 şeklinde kabul edilirse, Kasım 1871-Mart 1872 arasıdır. Yılmaz Öztuna (BTMA, I, 1990: 253), Mustafa Rona (50YTM, 1960: 103), İMK İnal (HŞ, 1958: 240) ve Sadun Aksüt (500YTM, 1967: 167) 1872'yi vermişlerdir. Hüseyin Mayadağ, Şuayib Elkutlu, Ali Rıza Avni (Ümit Yazıcı: 40, 46, 50, 53) ve Dr. Mehmet Nazmi Özalp (TMT-D-, tarihsiz: c.2: 59) ise diğer kaynaklardan farklı olarak 1869'u verir. Bir diğer tarih ise, torunu Ayhan Elkutlu'nun verdiği 1870 Ramazanıdır. (Radyo Haftası 209 [İstanbul, 1954]: 14). O sene, Ramazan ayı, ocağın ilk üç gününe ve 25 Kasım-24 Aralık tarihlerine tesâdüf etmiştir.

gözümün yaşına bakmaz çekerdi sopayı". Sonraki yıllarda Santo Şikâr,² Hâfız Aziz³ ve Tanburi Ali Efendilerden meşk etti.⁴ 17 yaşında âyinhan, 19 yaşında babasının ardından Hisar Camii imam-hatîbi,⁵ yirmi ikisinde Mevlevîhâneye kudümzenbaşı oldu. Hisar Camii'ndeki görevi, vefatına kadar 57 yıl 9 ay 16 gün devam etti. 1922'den sonra kısa bir süre adliyede memur olarak çalıştı.

Râkım Efendi'nin hocası Tanburi Hâfız Ali Efendi'nin, sarayda ikinci imamlığa getirildiğini bildiren evrak: *Mâruz-ı çâker-i keminelidir ki/ İmam-ı sâni-i hazret-i şehriyârî faziletli Rıza Efendi imam-ı evvel tâyin olunmasından dolayı yerine Hâfız Ali Efendi imam-ı sâni nasb buyurulmuş olduğundan hazinece ifâsı muktezâsının Maliye Nezâreti celilesine havâlesi şerefsünûh ve sudûr buyurulan emr ü irâde-i maâli âde-i cenâb-ı pâdişâhî mantuk-ı celilinden bulunmuş olmakla ol bâbda emr ü ferman hazret-i men lehü'l-emrindir 6 Ramazan 1284 (1 Ocak 1868).*

Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi, İ.DH. 570/39722.

- 2 Santo Şikâr (ö. 1920), İzmirli Musevi bestekâr ve hânende. İzmir Hamidiye Sanâyi Mektebi hânende muallimi idi. Ud ve kanunsuz mandal çalıyordu. Dergâhlara devam ettiğine ve Müslüman olduğuna dâir söylentiler vardır. Dügâh, Nihavend, Suzidilâra, Hicazkâr, Muhayyer fasılları, Musevi âyinlerine mahsus duraklar, padişahın velâdet ve cülûsunu tebci eden medhiyeler gibi cem'an 150 eser besteledi. Sarayda II. Abdülhamid'in huzurunda konser vermiş, Sanâyi-i Nefise madalyası ve bir kese altınla taltif edilmiştir. Avram Galanti, *Türkler ve Yahudiler* (İstanbul: Tan Matbaası, 1947): 127-128; Sanâyi madalyasına dâir yazışma, DABOA, İ.DH. 1214/95054, 25 Ocak 1891.
- 3 Hâfız Aziz Efendi (d. 1856, İstanbul - ö. 28 Aralık 1929, İstanbul), Tanzimat ricâlinden Meclis-i Vâlâ reisi, Serasker, Kapdanıderya, sefir ve vali Süleyman Refet Paşa'nın (1807-1864) daire mensuplarından Selim Efendi'nin oğludur. Zekâi Dede'den meşk etti. Bir ara Manisa'da bulundu ki, Râkım Efendi'ye bu sıralarda meşk etmiş olmalıdır. Güzel bir tavra sahip olup musiki meclislerinde serhânenelik yapardı. Hâfızasındaki kıymetli eserleri yetiştirdiği talebelerine meşk etti. Ortaköy Camii'nin imâmet görevinde bulundu. Yaşlılığı nedeniyle emekliye sevk edildikten sonra, son yıllarını maddi sıkıntılar içinde geçiren Aziz Efendi, Edirnekapı Mezarlığı'nda medfundur.
- 4 Ali Efendi ile olan meşki konusunda bir tutarsızlık söz konusudur; Ali Efendi'den, 21 yaşından itibaren beş sene meşk ettiği belirtilmektedir ki, tarih aralığının 1893-1898 olduğu anlaşılır. Hâlbuki Ali Efendi, İzmir'e 1885'ten sonra gelmiş ve 1890'da vefat etmiştir. Buna göre Ali Efendi ile olan meşkleri 18 yaşından önce olmalıdır.
- 5 Tâyin tarihi 17 Şubat 1891'dir. Avni Anıl, *Anılar ve Belgelerle Musikimiz Sözlüğümüz* (İzmir: Karınca Matbaacılık, 1982): 73.

بلور زار
باش کاتبه داروس

از مکتب صنایع ما موریدیه مکتب مذکور موز بقه و خواننده طاهره افسانه
اصانه جوریدیه نشانه زبنا نرا بله صنایع مدالیه لرینه عامه بروات هابونله دائره
کتابه ارسالا احمدون الاوصی شیخ قاریغلی مذکوره عافیه ابله استعاره قلمیه صلیحه
ایدیبه دلایلی دفتر خاقان ما موری و مکتب مذکور قومی فاطمه سلیمان کجه مکتب مذکور
مدیری قلمی و موز بقه معلم احمد و خواننده معلم سانتو اقدیره صنایع مدالیسه و صن
اصانه جوریدیه اولسه مبین مذکور مدالیسه عامه بروات هابونله دفتر دائره کتابه
سرعت اسباب خدمه هم وادی عطفونیدی مصروف جولوه بابنه امر و اراده دفتر مذکور
احمدون الاوصی شیخ قاریغلی
سلیمان کجه
مدیری

Râkım Elkutlu'nun hocası Santo Efendi'ye verilen sanâyi madalyası ile ilgili yazışma: Yıldız Saray-ı Hümâyûnu Başkitâbet Dairesi/ İzmir Mekteb-i Sanâyi memuriniyle mekteb-i mezkûr muzika ve hânende takımlarına ihsan buyurulan nişân-ı zîşanlar ile sanâyi madalyalarına ait berevât-ı hümâyûnun daire-i kitâbete irsâli 9 Cemâziyelâhire (1)308 tarihli tezkire-i âcizi ile işar kılınmıştı. Mumâileyhâdan Aydın vilâyeti defter-i hakani memuru ve mekteb-i mezkûr fahrî nâzırı Süleyman Bey'le mekteb-i mezkûr müdürü Fehmi ve muzika muallimi Ahmed ve hânende muallimi Santo efendilere Sanâyi Madalyası dahi ihsan buyurulmuş olmasına mebni mezkûr madalyalara ait berevât-ı hümâyûnun dahi daire-i kitâbete sûrat-i îsâli hususuna himem-i vâlâ-yı atûfileri musaddık buyurulmak bâbında emr ü irâde hazret-i men lehü'l-emrindir/ 14 Cemâziyelâhir 1308 13 Kanunusâni 1306 (25 Ocak 1891). Serkâtib-i hazret-i şehriyârî Süreyyâ.

DABOA, İ.DH. 1214/95054

Tanburi Ali Efendi
Türk Bestecileri Ansiklopedisi

Hâfız Aziz Efendi
Fotoğraf: Hoş Sadâ

Hâfız Hasan Paşa

İlk besteler

“Oğlum, sende bestekârlık artık tecelli etti!”

SANTO ŞİKÂR

19 yaşında⁶ ilk bestesi *“Hayran-ı cemâl olmaya cidden emelim var”*ı (dügâh şarkı) besteleyerek Hâfız Hasan Paşa'nın evinde toplanan bir musiki meclisinde hocası Santo Şikâr Efendi'ye okudu ve teşvik gördü. 1896'da dayısı Şeyh Nuri Efendi ile birlikte İstanbul'a giderek bir mukâbele esnasında ısrar üzerine Nâ't-ı Mevlânâ'yı okudu.⁷ 1902'de bestelediği *“Ey keman ebrû şehid-i hançer-i müjgânınım”* (uşşak; güfte Fuzûlî) mısırıyla başlayan şarkısına dâir şunları söylemiştir:⁸

“Türk şiirinin bu büyük ustasından bir kıta seçip besteledikten sonra günlerce ve aylarca şarkımı sakladım, kimselere göstermedim. Bir gün bir mecliste okumak iktiza etti, şiirin kime ait olduğunu sordular, hicâbımdan söyleyemedim. Fakat aramızda bulunan çok kıymetli bir edebiyat hocası gülerек bana takıldı:

— Hoca, hoca, bu rüzgâr zannımca Bağdat illerinden esiyor... Sakın Fuzûlî'nin olmasın...

başımı önüme eğdim, suç işlemiş insanlar gibi:

— Evet efendim, öyle olacak. Cüretimi af buyurun, dedim. Şarkı beğenilmiş ve hatta çok takdir edilmişti. Bundan cesaret alarak meclistekilere sordum:

— Nasıl buldunuz şarkıyı ? Fuzûlî Efendi'yi katletmedik ya! Hep bir ağızdan cevap verdiler:

— Pekâlâ, güzel... edebiyat hocası ayrıca şunları söyledi:

— Kerbelâ'ya bu şarkı ile musikiden serin bir şerbet yollamışsınız. Fuzûlî'nin ruhu şâd olacaktır!

6 Değişik mülâkatlarında 22 yaşında başladığını söylemiştir. Bkz. Yedigün, no. 423: 16; Yeni Asır 30 Ocak 1941: 3.

7 Bu ziyaret sırasında Hâfız Ahmed Irsoy ile tanıştığı kaydedilmişse de, tarih itibarıyla Zekâi Dede'nin henüz hayatta olmasına rağmen ondan bahsedilmemiş olması ilginçtir. Bkz. Dr. Mehmet Nazmi Özalp, Türk Musikisi Tarihi (TRT, tarihsiz), c. 2: 60; Ümit Yazıcı, Hoca Râkım Elkutlu (İzmir: Muğla Valiliği, 2010): 20.

8 Baki Süha Ediboğlu, Ünlü Türk Bestekârları (İstanbul: Ak Kitabevi, 1962): 222-223.

Artık sevincime pâyan yoktu. Göz yaşlarımı tutamadım”.

Musiki câmiasında tanınmasını sağlayan Karcıgar Mevlevî âyininin bestelenişini (1907 raddeleri) şöyle nakletmiştir:⁹

Dayısı Mevlevî şeyhi Nureddin Efendi bir akşam Râkım Efendi’yi yanına çağırarak, Mevlânâ’nın şiirlerini verir ve “*Bu kıymetli eseri karcıgardan besteleyeceksin*” der.

“Dayımın emrini alır almaz derhâl eve döndüm, yemekten sonra abdest alıp odama çekilip iki rekât namaz kılarak Cenâb-ı Hak’tan istimdat ettim ve işe başladım. Hayderiyi başıma çekip dalmışım. Refikam gelip beni uyandırdı. Kahvemi içerek dayımın yanına gitmek üzere hazırlandım ve yola çıktım. Sabahın erken saatinde beni karşısında gören dayım telaşla:

- Ne haber, niye geldin? diye sorunca eseri tamamladığımı söyledim. Bu sözünden hem hayrete ve hem de hiddete kapılan dayım:
- Bu ne acele? Ben sana onu bir gecede yap diye vermedim. Hele birkaç ay çalış da ondan sonra dinleyelim! diye beni azarlayıp kovunca, boynumu büküp karşıyından ayrılmadığımı gören yengem:
- Şeyhim! Hele bir kere Râkım’ı dinleyelim, belki hayırdır! demesi üzerine dayım da:
- Pekâlâ! diyerek yanında duran neyi aldı, evvela bir ufak perde göstererek iki hâne karcıgar peşrevini çaldı, ondan sonra ben âyin-i şerifi okumaya başladım. Bitirince, dayımın hiddeti hayrete münkalib oldu ve:
- Aferin, berhudar ol evlâd! diyerek hayır dualar etti. Ben de bu surette eserimin beğenilmiş olduğunu anlayarak dayımın elini öptüm ve dönüp evime geldim”.

II. Meşrutiyet’in ilanı üzerine bestelediği, sözleri Müstecâbi İsmet Bey’e (1868-1917) ait rast marşın öyküsü de şöyledir:¹⁰

“Hürriyetin ilk ilan edildiği gün Abdülhamid’in marşı kaldırılmıştı. Yeni bir marş için bana müracaat ettiler. Ben de rast makamından alafranga tarzında bir marş besteledim. Sultânîde bir toplantı yapıldı ve bütün talebelerle birlikte akşama kadar bu marşı söyledik”.

9 Mustafa Rona, 50 Yıllık Türk Musikisi (İstanbul: Türkiye Yayınevi, 1960): 104.

10 Ediboğlu, a.g.e., 224.

Râkım Hoca ve musikişinas arkadaşları; soldan; Midillili bestekâr Nâfiz Bey, Cevat Bey, Râkım Hoca ve Âgâh Bey, 1906, Fotoğraf: Taha Toros Arşivi (Marmara Üniversitesi)

Bu parçanın baş tarafını bir kısım - şakâretin sonu -
- şakâretin sonu - ve bilhassa meydan - şakâretin sonu -

Şakâretin aslı budur, Nakaratın sonu no
nerham Müst. Nâfiz Beyin deyişidir.

Şeyh Nureddin Efendi

Fotoğraf: Mustafa Üzel, İzmir Mevlevihânesi, 108

Şeyh Râkım Efendi

Râkım Efendi, İzmir’de “Şeyh Râkım Efendi” ismiyle tanınıyordu. Şeyh Nureddin Efendi’nin vefatı üzerine yerine geçen oğlu Mehmed Celâleddin’in henüz 13-14 yaşında olması nedeniyle, Konya’dan gelen emirle mevlevîhânenin vekâletini üstlendi. Yine bu sıralarda Beyler Sokağı’ndaki (Konak) Rıfâî Dergâhı’nın meşihati de kendisine verildi. İzmir Mevlevîhânesi’nin anlatıldığı değerli bir monografide Râkım Hoca’ya dair bazı bilgiler yer almaktadır. Elkutlu’nun dayızâdesi olan Mustafa Hayreddin İndelen’in (1912-2001) anlattıklarından şunları öğreniyoruz:¹¹

“Mevlevî Dergâhı, İkiçeşmelik semtinin üst taraflarında Yangın Yokuşu’ndan çıkınca Dibekbaşı’ndaydı... Şeyh Râkım Efendi ve oğlu Şuayip de ara sıra Na’t-ı Mevlânâ okurlardı”. “Râkım Efendi Rufâî şeyhiydi. Kendisi akrabamızdı. Dergâh Elhamra sineması arkasındaydı”.

İzmir Emir Sultan Dergâhı’nda, Râkım Hoca’nın da katıldığı bir zikir meclisi şöyle tarif edilmektedir:¹²

“Nisbeten dar olan tekkenin dâhil ve hârici hınca hınç dolu idi. Arkalarında siyah haydarî, başlarında siyah sarık ve arakiye bulunan derviş babalar, şeyhleri Hüseyin Efendi hazretlerinin huzur ve murâkebesine dâhil oldukları zaman hepsi bir lâhzacık olsun kendilerini gavâil-i dünyeviyeden tecrid ederek muhterem mürşidlerinin müteveccih bulunduğu nazargâh-ı ilâhiye rabt-ı ümid ü kalb ederek kemâl ü aşk ü şevk ile zikrullahı koyuldular. Kendilerine mahsus şîve ve âhenk ile birçok âyât-ı kerime, evrâd-ı şerife okudular. Bin bir ism-i celâli çektiler, sonra kelime-i tevhide başladılar. Yavaş yavaş kurb-ı ilâhiye doğru yükseliyorlardı. ‘Meded yâ Seyyide’l-kevneyn’ diye Şeyhzâde Rıza Bey bir na’t-ı şerif okudular. Hakikaten ruhlar titremeye, hisler yükselmeye başladı. Biz devrâna karışmamışken gayr-i ihtiyârî kendimizi zapt edemeyerek çırpınmaya başladık. Artık dervişan ve dedegân aşka geldiler. Şeyh Râkım Efendi dervişleri nazara aldı. Bir müddet meşgûl ettikten sonra Şeyh Hüseyin Efendi’ye teslim buyurdular”.

11 Mustafa Üzel, İzmir Mevlevîhânesi “Bir Şehrin Rindânesi” (Ankara: HTC Ofset, 2018): 25, 130, 168, 197.

12 Necmi Ülker, Vehbi Günay, Cahit Telci, Turan Gökçe, İzmir’de Türk Mührü Emir Sultan Dergâhı Haziresi Mezar Kitâbeleri (İzmir: Şenocak Yayınları, 2008): 59-60.

Râkım Hoca, Mayıs 1908'de Midilli'dedir. Şeyh Şemseddin Efendi'nin (Ulusoy) ayrıntılı kayıtlarında Râkım Efendi'den şöyle bahsedilmektedir:¹³

“7 Mayıs Perşembe... musikiye âşına, dergâh usûllerine vâkıf hoş sadâ bir zattır.... Esnâ-yı zikirde biraz ilâhi ve na'tlar okudular... 8 Mayıs Cuma Râkım Efendi Çarşı Camii'nde hutbe okuyacağından oraya gidildi, vakıan musikiye âşına, sesi de zararsız ancak az olmakla yüksek perde gösteremiyor, mamâfih ufak camiler içinde kâfidir... 10 Mayıs Pazar mevlevîhânedeki mevlûd vardı. Râkım Efendi okudular... 11 Mayıs Pazartesi akşam mevlûd okundu yine Râkım Efendi tarafından kıraat edildi... 12 Mayıs Salı günü Kadirî Tekkesi'ne gidip akşamdan sonra lokma edildi, gece mevlûd okundu... Ba'dehû zikre ibtida eyledik... Râkım Efendi'nin okuduğu na'tlardan neşe-yâb olduk”.

Benim şarkım böyle değil!..

1925'te dergâhlardaki etkinliklerin durdurulmasından sonra, Râkım Hoca 30 yıldan fazla bir süredir sürdürmekte olduğu Hisar Camii hatıbliğine devam etti. 50 yaşına kadar idrak ettiği Osmanlı düzeni, art arda yaşanan harplerle kısa sürede dağıldı ve yeni cumhuriyet idaresi kuruldu. Süratle gelişen toplumsal değişime o da intibâk etti; dışarıda cübbesi ile sarığını çıkararak kravat ve fötrle gezdi. Yeni harfleri öğrendi ve yazdı. Ak sakalı, şapkası, kravatı ve bastonu ile güzel bir imajı vardı. Zamanı cami ve evi arasında geçerken, talebe yetiştirip, beste yapmaya devam etti. Artık ıssızlığa bürünmüş olan mevlevîhâneyi, öğrencileriyle meşgûl olduğu bir meşkhâne haline getirerek İzmir Musiki Cemiyeti'nin nüvesini oluşturdu. 1930'larda ziyaretine gelmeye başlayan Münir Nureddin, Safiye Ayla, Muallâ Gökçay ve Râdife Erten gibi ünlü ses sanatkârlarına eserlerini geçti. Seçilen bazı şarkıları, plâklarda ve sahnelerde okunmaya başlandı. Artık altmışlı yaşlarındaki bu musiki adamının ismi ve eserleri, İstanbul'da da duyuldu. 1927-1942 arasında, beste tarihleri bilinen şu şarkılarını besteledi: “Aşkın bana bir gizli elem oldu güzel yâr” (hüzzam, 1927), “Bekledim fecre kadar” (hicazkâr, 1927), “Aşkınla geçen günleri hicrân ile andım” (Hüseyini, 1935), “Ağlatma yazık ah beni aşkınla yanarken” (suzinak, 1935), “Seni çok sevdi bu gönlüm beni terk etme kadın” (hicazkâr, 1936), “İstemem aşkını artık beni hiç sevme kadın” (hüzzam, 1937), “Sevdim onu çılgın gibi yıllarca derinden” (uşşak, 1938), “Silemem bir gün hayâlinden o dilber kadını” (uşşak ve hüzzam, 1938), “Gönül yolu dar geldi” (hicaz, 1938), “Bilmem ki günâhım sana olmakta mı bende (muhayyerkürdi, 1939), “Söyle göğsündeki güller gibi sevgin solacaksa” (muhayyer, 1939), “Gel bu gönlün de güzel kız ebedî neş'esi ol” (kürdilihicazkâr, 1939), “Aşkın ne güzel zevkini sürdüktü seninle” (1939), “Dudakları pembedir” (hicaz, 1940), “Hayâl içinde akıp geçti ömr-i derbederim” (nihavend, 1940), “Geçmez bu ateş kalbimi tâ ruhumu sardı” (uşşak, 1940), “Görmedim âlemde

13 Şeyh Mehmed Şemseddin Mısrî, Dildâr-ı Şemsî, haz. Mustafa Kara-Yusuf Kabakçı, (İstanbul: Dergâh Yayınları, 2010): 135, 137, 138.

emsâlin gülgûn sinenin” (ferahfezâ, 1940), “Ne bakıp ağlarım artık o yeşil gözlerine” (ısfahan, 1940), “Ne bahar kaldı ne gül” (bayâti, 1942). Ruhunu okşayan güfteleri sesiyle besteliyor, en ince ayrıntısına kadar hâfızasında tutuyor ve üzerine titrercesine notaya aldırıyordu. İsmail Bahâ Sürelsan’ın bir hatırası, Râkım Hoca’nın eserleri konusunda ne kadar titizlendiğini göstermektedir:¹⁴

“Nasıl geçtiğinin bile farkına varamadığım bir çeyrek asrın ötesindeki hatıralar, şimdi hafızamın sisli derinliklerinden süzülerek, uzak ufuklardaki şekilsiz, müphem fakat yaklaştıkça vuzuh kesbeden hayaller gibi yavaş yavaş canlanıyor. 1942 yılının insanı bunaltmayan ve o mevsimde İzmir’de az rastlanan, ılık yaz günlerinden biri idi. Büyük bestekârimiz Hâfız Mehmed Zekâi Efendi’nin oğlu Ahmed Irsoy’un öğrencilerinden olan aziz dostum ve meslektaşım değerli musikişinasımız Reşat Aysu ile birlikte Karantina taraflarındayız. Galiba hafif bir yokuş ta çıktık. Dostum -hatırımında kaldığına göre- kapı ve pencereleri maviye çalan kül rengi veya kurşuniye boyanmış küçük bir evin önünde durdu ve:

— İşte burası!.. dedi.

Her hâlinden görmüş, geçirmiş olduğu ilk bakışta anlaşılın başı çatkılı, yaşlıca, nâzik bir hanımefendinin açtığı kapıdan girdik. Bizi, ilk katta ve kapıdan girince sol taraftaki küçük bir odaya aldılar. Râkım Hoca’yı ilk defa görüyordum: Aksakalın çevirdiği nûrânî ve çok vakur bir çehre... Odanın sokağa bakan iki penceresinin önündeki sedirin oda kapısına bakan köşesine bağdaş kurmuş olan hoca, sanki odaya girenlerin farkına varmamış gibi, elleriyle dizlerine vurarak, pürüzlü ve o kadar güzel sayılamayacak bir sesle, daha evvel başlamış bulunduğu eseri okumaya devam ediyor. Karşısında genç bir hanım oturmuş, hocanın usul vuruşlarına kendi el hareketlerini uydurmağa ve onunla birlikte okumağa çalışıyor: “Müheyyâ oldu meclis sâkîyâ peymâneler dönsün”. Eser nihayete erdikten sonra hoca bize döndü. Birçok eserlerinin notalarını yazdirdığı ve sevdiği Reşat Aysu’yu karşısında görmekten çok memnun kalan hoca, kim bu? der gibi gözlerini bana çevirdiği zaman, dostum da kısaca beni takdim etti. Hocanın eli ile işaret ettiği yerlere oturduk. Râkım Hoca, o sıralarda bestelediği (güftesi Nâhid Hilmi Özeren’e ait), “*Vîsâl-i yâr ile mest ol hayâle dalma gönül*” mısraı ile başlayan meşhur Hicazkâr şarkısının -şimdi ismini hatırlayamadığım bir musikîci tarafından yazılmış olan- notasını:

— Şunu bir defa oku bakayım!...

diyerek Reşat Aysu’ya verdi. O da kendisi okumayıp notayı bana uzattı. Dostumun, orada mevcudiyetimin farkında değilmiş gibi, o âna kadar benimle ilgilenmemiş bulunan hocanın alâkasını temin maksadıyla bu şekilde hareket etmiş olduğunu tahmin ediyorum. Bir şey söylememiş olmakla beraber, Reşat Bey’in bu davranışından hocanın hiç de memnun kalmamış olduğunu hissetmişim amma, boş bulunup bir kere notayı elime aldığım için artık geri de çeviremeyerek ister istemez şarkıyı okudum. Lâkin hayret!.. Hoca çok hiddetlenmişti:

14 İsmail Bahâ Sürelsan, “Râkım Elkutlu’ya Dâir”, Musikî ve Nota 26 (Aralık 1971): 4-6.

- Benim şarkım böyle değil, birçok yerlerini bozdun. -dostumu işaretle- Notayı ver de o okusun! dedi.

Hocanın bu sert çıkışından çok üzülmiştim. Gençlik sâikasıyla hislerimi de kontrol altına alamıyarak derhal cevap verdim:

- Hocam!... Ben elimdeki notada ne varsa onu okudum; siz lütfen zahmet edip eseri bir defa söylerseniz bu nota ile karşılaştırırım. Şâyet okuduğunuz gibi değilse gerekli düzeltmeleri yapar ve size tekrar okurum. Yine olmamış dersiniz o zaman Reşat Bey'e veririm, diyerek notayı elimde tuttum.

Notayı benden geri almak için Reşat Bey'de bir hareket göremeyen ve aksine bu teklifime katıldığını ihsâs eder mâhiyette bir tavır takındığına dikkat eden hoca -sert mizacına rağmen- fikrinde ısrar etmedi ve şarkıyı söylemeye başladı. Bu notayı yazan zâtın -hocanın dediği gibi- eserin şurasına, burasına fuzûlen bir takım notalar ilâvesiyle kendi anlayışına göre, güya şarkıyı süslemiş olduğunu gördüm. Güç anlaşılır teganni şekline o zaman alışık olmadığım için, biraz da kendisini sıkan tekrarlatmalarla, hocanın söylediğine göre, elimdeki notayı düzelterek tekrar okuduğum zaman:

- Hah, işte böyle olacak!.. demiş ve asabiyeti de geçmişti. İşte rahmetli bestekârımızla ilk tanışmam böyle olmuştu”.

Eserlerin okunuşu konusundaki hassasiyetine dâir bir diğer örnek ise şöyledir:¹⁵

“En sinirlendiği şey, eser kendisine ait olsun olmasın, yanlış olarak okunması idi. Şöhreti ne kadar büyük olursa olsun, herhangi bir okuyucunun, nağmeye kendinden bir parça ilâve etmesini veya çıkarmasını ve bilhassa iyi bilmediği bir şarkıyı söylemesini katiyen affetmez, kendisini zapt edemez, olduğu yerden müdahalede bulunurdu. Sonra da gider o sanatkârı bulur, yanlışını söyler ve düzeltir:

- Usûlden ayrılıyorsun, ellerinle tempo tut. Biz zamanında dizlerimizin üzerine vura vura kaç çakşır, kaç pantolon eskittik derdi”.

---

15 Ümit Yazıcı, Hoca Râkım Elkutlu (2010): 42.

İsmail Bahâ Süreلسan
Fotograf: Yılmaz Öztuna, BTMA

Nâhid Hilmi Özeren
Visâl-i Yâr ile

Karşıyaka'da mehtaplı geceler...

Râkım Elkutlu'nun hayatında ve musikisinde, şâir ve avukat Nâhid Hilmi Özeren'in önemli bir yeri vardı. Yakın dost olan bu iki sanatkârın teşrik-i mesâisi, musikide benzersiz bir mütemmim cüz vücuda getirmiştir. Biri yazdıkça diğeri bestelemiş, hoca besteledikçe şâir yazmıştır. Bunu, şiir-musiki alış verişi ile birbirlerinin ilham menbâlarını mütekâbilen besleyen ve tahrik eden bir sanat iş birliği olarak tarif etmek mümkündür. Buna dâir Hüseyin Mayadağ şunları yazmıştır: “Râkım Hoca, asıl Nâhid Hilmi Özeren ile tanıştıktan sonra zamana daha uygun şarkılar vermeye başlamıştır. Çünkü Nâhid Hilmi Bey, ölmeyecek kadar yüksek güfteler kaleme alıyor ve bunları Râkım Hoca'ya veriyordu. Güfteleriyle hocayı güzel şarkılar bestelemeye âdeta teşvik etmiştir. Nâhid Bey'siz bir Râkım Hoca olamadığı gibi, Râkım Hoca'sız bir Nâhid Bey'de olamazdı”.¹⁶ Özeren, özellikle hocanın bestelemesi için yazıyordu. Güfte konusunda heyecanlı bir bestekâr olan Râkım Hoca, birçok kez adliyeye gider, sevinç içinde aldığı şiiri bir iki günde besteledikten sonra: “Oğlum, Cenâb-ı Hak nasib etti, pek güzel bir şey oldu” diyerek okur ve Özeren'in beğenisini nazar-ı dikkate alırdı; örneğin, “Visâl-i Yâr ile”de, şairin zevkine göre değişiklik yapmıştı. Her hafta pazar günleri Nâhid Hilmi'nin Karşıyaka'daki evinde kalıyordu. Burada cumartesi geceleri yapılan, eğitimci ve muharrir Âsım Kültür (1898-1960), yine muharrir Kadri Şencan ve Şuayib Elkutlu gibi mutad zevâtın katıldığı haftalık musiki ve edebiyat sohbetlerinde eserlerini okuyorlardı.

---

¹⁶ “Rakım Hoca ve Hayatı”, Türk Musikisi Dergisi 20 (1 Haziran 1949): 19.

Muallâ Gökçay

Karşıyaka'da, coşup eğlendikleri mehtaplı güzel bir gecede, tabiatın, denizin, İzmir'in kırpışan ışıklarının ve Muallâ Gökçay'ın coşkun sesinin etkisiyle, "Susmuş gece mehtâb sizi dinlerdi denizden" şarkısı doğmuştu. Nâhid Hilmi'nin en beğendiği şarkılar, "Visâl-i yâr ile", "Ne bahar kaldı ne gül" ve "Aşkın bana bir gizli elem" idi. Elkutlu, ömrünün son on beş, yirmi senesinde, Özeren'in 70-80 güftesini besteledi. Fakat bunlardan yaklaşık 2/3 kadarını beğenmedikleri için ortaya çıkarmadılar.¹⁷ Bu iki sanatkârın yakınlığı konusunda, Süreksan şu anekdotu kaydetmiştir:¹⁸

"İzmir'in güzide avukatlarından şâir Nâhid Hilmi Özeren de hocanın pek yakın dostu idi. Gönül ehli, ince ruhlu ve çok misafirperver bir zât olan Nâhid Bey'in yazdığı şiirlerin çoğunu Râkım Hoca seslendirdi. Bu şarkılar, sonradan ekseriya Nâhid Bey'in Karşıyaka iskelesinin yakınındaki denize nâzır şirin evinde ve dostlarla bir arada dinlenirdi".

"Sıcak bir yaz gününün akşamında, Karşıyaka vapurunun iskeleye boşalttığı kalabalık içinden güçlkle sıyrılıp Nâhid Bey'in evine gittiğim zaman, o akşamki dâvetliler, yalının denize bakan ve kapısı açık mermer holünde kurulmuş ve çok ince bir zevkle tertip edilmiş uzunca bir yemek masasının etrafında Râkım Hoca başta olmak üzere yerlerini almış ve sohbe başlamış bulunuyorlardı. Bütün gayretime rağmen geç kalmıştım. Hocanın sağında Reşad Bey, solunda da Nâhid Bey yer almıştı. Bana da Reşad Bey'in yanındaki boş yer gösterildi. Aradan çok zaman geçtiği için (1942), 20 kişi kadar tahmin ettiğim diğer dâvetlilerin kimler olduğunu şimdi hatırlayamıyorum. Nâhid Bey o tatlı konuşma üslûbu ile önce her birinin ilhâm kaynağını anlattığı şûh ve zarif şiirlerini okuyor, Hoca'da onları besteleri ile söylüyordu. Her birinin bir başka hâtırası olan ve hâlâ dudaklarda dolaşan, meselâ: Hicazkâr: "Bekledim fecre kadar gelmedin işte güneş de doğdu", Hicazkâr: "Visâl-i yâr ile mest ol hayâle dalma gönül", Bayâti: "Ne bahar kaldı ne gül ne de bülbül sesi var", Uşşak: "Bir gün ne olur gel beni bûsenle sevindir", Uşşak: "Silemem bir gün hayâlimden o dilber kadını", Hüz zam: "Aşkın bana bir gizli elem oldu güzel yâr", Hüz zam: "Susmuş gece her yer sizi dinlerdi denizden", Nihâvend: "Hayâl içinde akıp geçti ömr-i derbederim" gibi şarkıları her duyuşumda, iki sene farkla ebediyete yolculuğa çıkmış olan birbirinden ayrılmaz bu iki dostu, içim sızılarak rahmetle anar ve şimdi çok uzaklarda kalan o mes'ûd günleri derin bir hicranla hatırlarım".

17 Visâl-i Yâr ile: 14-16.

18 Avni Anıl, Anılar ve Belgelerle Musikimiz Sözlüğü: 77-78.

Hoca neleri severdi?

Şahsi beğenilerini yansıtmaması bakımından kendi ifadesine nazaran musikide sevdiğilerini de nakledelim. Enstrüman: tanbur; bestekârlar: İtrî, III. Selim, Dede Efendi, Dellâlzâde, Sadeddin Kaynak, Selahaddin Pınar, Şerif İçli, Yesârî Âsım Arsoy, Şükrü Tunar; makamlar: Segâh, Nevâ; fasıllar: Karcıgar, Hicazkâr, Kürdilihicazkâr, Hicaz, Hüzzam, Nihavend, Uşşak, Rast; ses sanatkârları: başta Münir Nureddin, Safiye Ayla ve Muallâ Gökçay olmak üzere, Nureddin Ulueren, Mustafa Çağlar, Sıdika Çandarlı, Hamiyet Yüceses, Müzeyyen Senar, Mefharet Yıldırım, Perihan Altındağ Sözeri, Sabite Tur Gülerman; kendi eserleri: “*Ey keman ebru şehid-i hançeri müjgânınım*” (uşşak), “*O nihâl-i bağı işve*” (buselikaşiran), “*Aşkın bana bir gizli elem oldu güzel yâr*” (hüzzam), “*Susmuş gibi her yer sizi dinlerdi denizden*” (hüzzam), “*Bekledim fecre kadar gelmedin işte güneş de doğdu*” (hicazkâr), “*Visâl-i yâr ile mest ol hayâle dalma gönül*” (hicazkâr), “*Bana hiç yakışmıyor böyle intizar şimdi*” (uşşak), “*Hayâl içinde akıp geçti ömr-i derbederim*” (nihavend). Neyzen olduğu söylenirse de, bir mülâkâtında hiçbir enstrüman çalmadığını belirtmiştir. Ney ile meşgûliyetinin amatörce olduğu anlaşılıyor. Dik ve gür bir sesi olduğuna dâir kayıtlar tahkike muhtaçtır. 35 yaşlarına ait bir anekdotta, sesinin az olması nedeniyle yüksek perde gösteremediğinden bahsedilir. Sürelsan ise, hocanın sadâsını pürüzlü ve güzel sayılamayacak bir ses olarak tarif etmiştir. Fakat, çok beğenilen etkili, temiz ve üstâdâne bir okuyuş tavrı vardı. Bu konuda Dr. Muzaffer Ataluk şunları nakletmiştir:¹⁹

“Dik okumasa bile onun sesi bütün diğer seslere hâkim olmakla beraber hiçbir zaman sert değildi. O seste zâtına münhasır bir güzellik, bir halâvet, nasıl tarif edeyim bir hususiyet vardı ki, hükmüne tâbi kıldığı diğer sesleri ezmez, üzmez, süslerdi. Tiz sesleri icrada, kendisine mahsus incecik bir sesi de vardı. Fakat sesdeki hususiyetiyle, esas sesindeki kudret o kadar harikulâde bir tezat ve imtizaç ile öyle tatlı ve ruh okşayıcı olurdu ki, gönülleri kendine meftun ederdi. Bu, onun zâtına mahsus şahsi bir haslet idi”.

Iztıraba katlanmanın yolu: tebessüm

Feleğin her türlü rüzgârına mâruz kalan Râkım Hoca, musiki meclislerinde ve dostları arasında neşeli görünerek bu özelliği ile tebârüz etmişti. Bu konuda Fuad Edib şunları söylüyor:²⁰

“Bâriz hususiyeti, en üzüntülü anlarında bile, ıstırabı tebessümle mağlûp etmesiydi. Üstad, acaba gamsız bir adam mıydı? Şüphesiz ki, mahrumiyetlerin çeşidini tatmış, vefasızlığa alışmış ve dost ihanetinden nâsibini (!) almış bir sanatkârdı. Fakat bütün bunlara rağmen, her felâketi güler yüzle karşılayacak kadar olgundu. Hocanın

19 “Rakım Hoca Hakkında”, Türk Musikisi Dergisi 30 (Nisan 1950): 8, 19.

20 Fuad Edib Baksı, “Râkım Elkutlu’dan Hâtıralar”, Kelebek 2 (9 Eylül 1952): 24

hayat felsefesi şuydu: ‘Biz bu fâni dünyaya bazı vazifeler yapmak için gönderilmişiz. Bu itibarla -her şeyden önce- ıztıraba katlanmayı öğrenmek lâzımdır. Azap çekmeden hiçbir muvaffakiyetin bize kollarını açmayacağını bilmeliyiz. Şu hâlde tutacağımız yol, yaratma kudretimizi kamçılayan neşenin yoludur. Bedbinliğe kapılarak günümüzü zindana çevirmenin ne mânâsı var?. Bence, kanbur feleği ancak tebesümle utandırmak mümkündür’”. Hayata bu çerçeveden bakan bestekâr, espriyi de seviyordu. Hüseyin Mayadağ, yabancı bir yazarın, ‘Ne zaman Ankara Radyosu’nu dinlesem bir kadın ağlıyor’ diye yazdığını ve bundan duyduğu rahatsızlığı anlatırken, Râkım Hoca gülerek: ‘Zemmetmemiş, âdeti methetmiş. Ağlamayı bir düşün! Onun kadar müessir bir musiki olur mu?’ demiştir. ‘İki yüz bin liranız olsaydı ne yapardınız?’ diye bir soruya da: ‘İlhamım kaçırdı’ cevabını vermiştir. İstanbul’da Safiye Ayla’nın dairesine çıkan uzun ve yorucu merdivenler için: “Maaşallah, Allaha yakın oturuyorsunuz, bu kattan bir gün kanatlanıp uçacaksınız” diyerek şaka yollu şikâyet etmişti.

Hüseyin Mayadağ, hocanın iki lâtifelerini şöyle nakleder:²¹

“Onu fuara götürdüm. Dolaşıyorduk.. O sırada şehir bandosu marşlar çalıyordu. Bandonun şefi Fuat Türkoğlu’ndan Chopin’in ‘Hafif Süvari’sini rica etti, dinledik. İşte o gün hocamla garp musikisi hakkında aramızda şöyle bir konuşma geçti:

- Hocam! dedim. Garp musikisini nasıl buluyorsun?..
- Bazıları hoşuma gidiyor ama, bazıları da çok çirkin. Operalarda erkek soloları var ki, hoşuma gitmiyor, hiç zarif değil!.. Çirkin şeyler.
- Yumuşak sesler hoşunuza gidiyor galiba, minör yâni dişi!..
- Ne demek o?
- Yumuşak sesler, dişi sesler!
- Elbette, dişi sevilmez mi?”. Bunu söylerken bir taraftan gülüyor, alaycı bir tavırla:
- Demek sesin de dişisi var ha! diyordu”.

“Safiye Ayla okumaya başladı: ‘Bülbül yine feryâd ediyor gülde şifâ yok/ Niçin bu güzel yerde acep dosta vefâ yok’ (sûzidil şarkı).. Hoca bana bakıyor ve gülüyor:

- Kimden vefa bekliyorsun diyerek takılıyordu”. Bu cümleler, sanatkârın ince bir zevkle örülmüş olan esprili kişiliğini göstermektedir.

21 “Rakım Hoca ve Hayatı”, Türk Musikisi Dergisi 20 (1 Haziran 1949): 18; 23 (1 Eylül 1949): 9.

Bir yâre kalır kalbime her nazlı güzelden

Râkım Hoca, neşeli davranışlarının yanı sıra, sevmek ve sevilme hissinin heyecânı ile dolu bir sanatkârdı. Aşk denen *métaphore*'un nüvesi, onun için güzellikti. Kalbi, mecâzî ve ulvî ilhamlarla dolu idi. Bu duyguların, bir sanatkârın ilhâmını besleyen sâikler olduğuna şüphe yoktur. Hissiyâtını okşayan güfteleri süratle besteliyordu. Bu konuya, torununun yazdıkları oldukça açıklık getirmektedir:²² “Hocanın içini kavuran bir ateş vardı. Kuvvetli bir ateş, bir istek. Her sanatkâr ruhun hissettiği sevmek ihtiyacı. Hoca, aşk için duyulan ıztıraplardan haz duyar, gönlünü siyah bir saçın zülûflerine takıp deli divâne gibi dolaşmak, yanmak, tutuşmak isterdi. Öyle ya, aşk olmayınca meşk olur muydu ki... Her gördüğü güzel, hocanın kalbinde derin bir yara açar, eski günlerini hatırlardı”. “Bekledim yıllarca lâkin gelmedin ey nazlı yâr”, “Mümkün mü unutmak güzelim neydi o akşam” ve “Bilmem ki günâhım sana olmakta mı bende” şarkılarını, sesine ve okuyuşuna hayranlık duyduğu talebelerinden genç bir hanım için bestelediği söylenir.²³

Râkım Elkutlu, gençlik yıllarında fiziksel olarak, hüsn-i sîret sâhibi yakışıklı bir insandı. Çoğu olgunluk yıllarına ait olan fotoğraflarında, ağarmış sakalı ve yuvarlak gözlüğü ile vakur, ciddî, bazen de mütebessim bir görünümü vardır. Tatlı sert denilebilecek simâsının en bâriz özelliği, lacivert ve mavi arası tondaki gözleri ile eski tâbirle nâfiz nazarları, yâni etkili bakışları idi. Bu nedenle, bakışlarından çekinildiği ve gözlerine doğrudan bakılmadığı söylenir. İzzeddin Ökte, onu şöyle târif etmiştir: “Gözümün önünde nûrânî yüzü ve asil çehresine ayrı bir vakar veren seyrek, bembeyaz sakalı ile daima içi ışık saçan gözlerini hatırlıyorum”.²⁴ Ayrıca, tevâzuu ve çocuk safiyyetiyle tanınmıştı. Hoca ile 1933'te tanışarak baba-kız derecesinde yakınlaşan ve eserlerini plâklara okuyan Safiye Ayla, şunları yazmıştır:²⁵

“Öyle tatlı bir İzmir şivesiyle konuşması vardı ki, insan o şive ile onu dinlerken bir çocuk mâsumiyetiyle tebessüm eden yüzünü öpeceği gelir. Bembeyaz, pırıl pırıl saçları ve sakalıyla başına karlar yağmış dağlar gibi vakur, fakat çok cana yakındı. Omuzlarını ve kollarını sık sık hareket ettirerek bir hikâyeye başladığı zaman, onda uçmaya hazırlanan bir güvercinin hafifliğini de hissederdiniz”.

“Mâsumdur. Dünya malında hiç gözü yoktur. Belki hayatta hiçbir şeyi kıskanmamıştır. Çünkü herkese aynı neşe ve saffetle bakan gözlerinde içi ayna gibi görünür. Râkım Hoca, kusursuz denecek kadar güzel adamdır. Pürüzsüz teninde seneler en ufak bir bozuntu ve yıkıntı yapmamıştır”.

22 Ayhan Elkutlu, “Bir Bestekârın Romanı”, Radyo Haftası 217: 16.

23 Bu konuda açıklıkla bilgi edinmek isteyen okuyucu, Alev Engin Abaylı'nın Youtube'da yayımlanmış olan bir sohbetine müracaat edebilirler.

24 Ümit Yazıcı, Hoca Râkım Elkutlu (2010): 40.

25 Ümit Yazıcı, (2010): 62

İhtiyarlık çağına ait bir tasviri de, Dr. Muzaffer Ataluk'a aittir:²⁶

“Hoca görünüşte belki artık ihtiyarlamış zannını verebilecek bir sima taşıyordu. Saçları ile sakalları kar gibi beyazlamıştı ama beli bükük ihtiyar değildi. O ihtiyarlamamış, daha olgunlaşmış, vücutça biraz dolgunlaşmıştı. Gözleri yine o cevval bakışlı parlaklığını ve bedeni de yine dinçliğini muhafaza ediyor ve seville seville dâvet edildiği meclislerin, bazen pek uzak mesafelerde olmasına ehemmiyet bile vermeyerek, artık velûdlaşmış bilgisi ile ilgilenilen eserlerine gösterilen içten sevgiyi sevine sevine karşılıyor, meclislere iştirak ediyordu”.

Ve sona doğru...

“Râkım Hoca'nın şahsında yalnız İzmirli değil, bütün memleket büyük bir sanatkâr, nevi şahsına münhasır (artiste de genre), olgun bir insan kaybettiğinden dolayı üzüntü içindedir”.

OSMAN NİHAT AKIN

Râkım Hoca, ömrünün âhir günlerini himâyesizlik, kıymet bilmezlik, eserlerinin geleceğine dâir endişeler ve geçim sıkıntıları ile geçirdi. Bir dostuna:

- “Himâye edenimiz yok! Gönül rahatlığı içinde çalışmak için maddi hayat gâilesinden uzak kalmak lâzımdır. Bütün ömrümü Türk musikisine vakfetmiş ve teferruatıyla birlikte 600 eser vermiş bir insan için bu vaziyette yaşamak bilmem ki alın yazısı mıdır? Kıymetimiz biz ölüp gittikten sonra bilinecek, acaba ahrette olsun rahat edebilecek miyiz?” diyerek içini dökmüştü. Bir defasında da, âkıbetini tasvir edermişçesine:
- “Galiba ben de Betofen gibi yoksul öleceğim, sanatkârların sonu hep böyle imiş” dediği nakledilir. Bir diğer endişesi ise eserlerinin kaybolma tehlikesi idi. Bu nedenle, âsârının kitap olarak yayınlanmasını çok arzu etmiş, fakat bu isteğinin gerçekleştiğini görememiştir. Hasta olan torununun tedavi masrafları için evini ipotek ederek bir bankadan borç almış, bunu ödeyemeyince evine haciz konulmuştu. Durumunu öğrenen dostları tarafından, haberi olmaksızın onun adına bir gece düzenlenmiş ve ihtiyacından fazla bir miktarda elde edilen kazanç, çekinilerek de olsa kendisine takdim edilmişti (1942).

26 “Rakım Hoca Hakkında”, Tük Musikisi Dergisi 30 (Nisan 1950): 8

Safiye Ayla'nın, Râkım Hoca için düzenlediği gecenin ilânı,
Yeni Asır 29 Eylül 1942: 2.

Râkım Elkutlu jübilesinin ilânı,
Akşam 2 Ekim 1947

Râkım Hoca, son yıllarında İzmir Türk Musikisi Cemiyeti'nin kuruluş çalışmaları-na katıldı (1946) ve başkanlığında bulundu. Hastalanmadan önce karcıgar bir fasıl besteledi (devrikebir beste, ağır semai, nakış yürük semai ve beş şarkı). Hatiblik vazifesinden aldığı cüzi maaşı ile geçim mücadelesi verirken,²⁷ bu dünya sıkletine bir de böbrek rahatsızlığı eklenen sanatkar, 1947'de tedavi için bir süreliğine İstanbul'a gitti. Aynı yıl ekimde, Münir Nureddin'in girişimiyle Ses Tiyatrosu'nda adına bir jübile düzenlendi. Mahrumiyet içinde bulunduğu dâir söylentiler konusunda Hüseyin Mayadağ şunları kaydetmiştir:²⁸

“Üstâdın son günlerini birçok mahrumiyetler içinde geçirdiği, hatta sonunda bir gömleği bile olmadığı rivâyetleri ötede beride, bir hakikatmiş gibi do-laşmakta olduğu şu günlerde, hayatını ve muhitinin kendisine gösterdiği kadirşinaslığı yakından bildiğim için selâhiyetle söyleyebilirim ki, bu gibi rivâyetlerin hakikatle asla alâkası yoktur. Başta Münir Nureddin Bey olmak üzere kendisini seven bütün yakınları, kudretleri derecesinde yardımda bu-lunmuşlardır. Ölümüne yakın günlerde onu üç ay evinde büyük bir ihtimam-la misafir eden Münevver Gençoğlu ile yine büyük yardımları geçen Bedia Belda'nın isimlerini anmadan geçmeyeceğim”.

Son günlerinin bir diğer şahidi olan Dr. Muzaffer Ataluk ise, şöyle yazmıştır:²⁹

“Birkaç seneden beri böbreklerinden hasta idi. Son zamanda fazla muztarip bulunuyordu. Mütihazsıs meslekdaşlarım İzmir'de de İstanbul'da da tedavi için mümkün olan her şeyi yaptılar. Lâkin o artık çok yaşlanmıştı. Yaşının da mukavemetsizliği yüzünden hastalık onu, seyrinin hükmü altına aldı. Vefatından pek az evvel beni istemişti. Hatta her saat erimekte olduğu bes-belli idi. Bu büyük musiki üstâdımızın aramızdan göçmeye hemen hemen namzetleşmiş olduğu anlamının tesiriyle benliğim titrerken, o, kansızlık-tan yüzünün rengi de artık ak saç ve sakallarının rengi kadar beyazlaşmış simâsıyla ve gücünün yettiği kadar yine musikiden bahisler açtı ve güftesi-ni Dr. Hâlid Uzel'in yazıp, buselik makamından bestelediği bir şarkıyı teren-nüm eder gibi mırıldandı:

*Kim bilir hangi hıyâbanda sesin/
İnleyen bülbüle divâne diyor/
Yıktığın gönlümü sen gezmelisin/
Ona her zâiri virâne diyor”.*

1948'de rahatsızlığı ilerleyen hoca, son günlerinde Nâhid Hilmi ile Talât Atılğan'a

27 Vefatından beş gün önce, 82 lira 59 kuruşluk son bir ödeme almıştır. Bu rakamın medâr-ı mâişetine kifâyet etmediği anlaşılıyor. Avni Anıl, Anılar ve Belgelerle Musikimiz Sözlüğü: 73.

28 “Rakım Hoca ve Hayatı”, Türk Musikisi Dergisi 23 (1 Eylül 1949): 23.

29 “Rakım Hoca Hakkında”, Türk Musikisi Dergisi 30 (Nisan 1950): 19.

ait iki güfteyi bestelemekle meşgûl oluyordu ve bir uşşak şarkısını (Bahçem yine sâyende serâb olmuş efendim) tamamlamıştı. “Mümkün mü unutmak güzelim” ve “Ne bahar kaldı ne gül” şarkılarını, Nureddin Ulueren’in aracılığı ile bir plâk şirketine 250 lira telif ücreti karşılığında sattı. Sene sonunda, 4 Aralık’ta saat 19’da, mesane kanserinden vefat etti. Ertesi gün, yarım asırdan fazla mihrabında vazife gördüğü Hisar Camii’nin avlusunda, merhumun tabutu henüz musallada iken hazine bir olay yaşandı; yakındaki bir evin radyosundan hocanın uşşak şarkısı işitildi: “Bana hiç yakışmıyor böyle intizar şimdi/ Mâtemzede gönlümde hayat bir mezar şimdi”. Bu zuhûrat karşısında, hâzîrun gözyaşlarını tutamazlarken, hocanın kendi mersiyesi ile uğurlandığını mırıldanmışlardı. Cenaze namazının adından Kokluca Mezarlığı’na defnedildi.

Sâdi Rıza Altıkulaç, Râkım Hoca için 10 beyitlik şu tarih manzumesini yazmıştır:³⁰

*Ah nasıl kıydın ecel Elkutlu âl-i hazrete
Ehl-i irfan ağlasun her dem bu fâci firkate
Nice neyzenler, nice sâzendeler, tanburiler
Çıktılar karşı bütün ervâh bu âli rihlete
Çıktı istikbâle Mevlânâ-yı Rûm erkânı ile
Şaştı hep ehl-i semâvât bundaki kudsiyyete
Ehl-i cennet müstefid olmak için ebhârdan
Kurdular âli, yüce bir taht melâik-sîrete
Oldu mâtemzâr-ı âlem, mûsikî erbâbına
Çok derin dağ-ı derûn oldu ufûlün millete
Hep senin mahsül ü sây’in bestekârân-ı zeman
Memleket minnet duyar masruf olan bu himmete
Aştı sıyt ü şöhretin ufk-ı Trabzon’u bile
Seni görmekçün hocam çıktım diyâr-ı gurbete
Geldiğimden önce bir hafta dirîğâ sad hayf
Sen meğer ölmüş idin vâsıl-ı füyûz-ı rahmete
Mevtin ey üstâd sinan-âsâ dokundu cânıma
Şimdi bir pervâneyim nâr-ı şedîd-i hasrete
Düştü târih Sâdiyâ hicrî sene cevher-misâl
Ruh-ı Râkım bestekâr üstâd uçtu cennete*

30 Ümit Yazıcı, (2010): 34-35.

Râkım Hoca (× işaretli), Konak'taki Necati Bey İlkokulu'nun öğretmenleri ve talebeleri ile birlikte. Kucağında torunu Ayhan Elkutlu, 1930.

İzmir Türk Musikisi Cemiyeti mensupları toplu halde, 1947.

Fotoğraftaki numaralara göre: 1-Eczacı Nizâmeddin Kalaycıoğlu 2-Râkım Elkutlu
3-Muallâ Kılıç 4-Nureddin Ulueren 5-Kemani Mehmed Ali Bakalımoğlu 6-Kerim İleri
7-Reşad Aysu 8-Kemani Şeref Toksöz 9-Osman Keylan Fotoğraf: TMBK

Râkım Elkutlu Mektupçu'daki evinin önünde
Ümit Yazıcı, Hoca Râkım Elkutlu

Bir kayıp:

Râkım Hoca

Osman Nihat

Sanat tarifi için en korkunç ve merhametsiz cinayeti 1225 senesi cemâziyelâhîrinin dördüncü ve temmuzun onaltıncı perşembe günü işlendi.

O günde yalnız bir "Üçüncü Selim" i değil, büyük bir bestekâr, ondan da büyük bir şair, dünya çapında bir sanatçısı, Başçuhadar Abdülfettah, Haremşagısı Nezir, Hazine Kethüdası Selim, tebdil hasekisi Bağdatlı Hacı Ali, Deli Eyüp oğlu Mehoet, Bostancı Mustafa ve Baltacılardan mürekkep yandı kişilik bir grup, şehit ettikten sonra, nâzar bîr şilte ile üzerine koyarak Babüskeade öndeki sofaya hareketleri zaman, tüyleri ürperten manzara şu idi:

Üçüncü "Selim" in vücudü baştan ayağa kadar kanlara boyanmış, bütün âzası yara, bere içinde ve sağ saklağını derisi sakallyle birlikte cesesine kadar imiş, cansız yatan bîr sanatçâr.

"Kıyas İsmi etmedi, hayfa ki nedir makûdum"

"Gece gündüz ne için vaktleri her an aklar"

"Deri Le ruyini hakikata senin "Dihams" (3)

"Gerçi handin olur umma tükürü kan aklar"

Diyen bir şair ve Basî - Cedî makamından bestelediği,

"Çeksen u zuku gınyo bîyâkırım gibi"

"Görsem safaya vasini şevkârim gibi"

"Şeh behti şirvan-ı rûşinden neşradî şîl"

"Çıkın beyaza dîdâki manâlarım gibi"

Tarzında birçok sarıklar, nefis şürler, âyini serifler, ilâhiler, peşrevler, besteler, kıarlar, semaîler yaparak, klasik Türk musikisinin repertüvarını dolduran şahane bir

sanatçarı işte bu musîki ve sünep herifler öldürmüşlerdi. Aradan birkaç yüz sene geçti, bîz bu sanâat faciasını hatırlatan aca bir kaibar daha geldi. Bu güzel Türk sanatının en son simalarından biri olan Râkım Elkutla'sun, kendisi-âl kanserle peşesinden kurtarılması için, Üçüncü "Selim" e kavuşmak üzere ahret yelcuğuna çıktığına bildiriyor. Bu umulmaz müstem haberi, yalanlanmasa mümkün olmayan bu hakikat karşısında, elimizde "Yahya Kemal" in "Sessiz Gece" siyeden alması:

"Bir oca gidenin her biri memnûn ki yaradın"

"Bir oca memnûn geçti, dönen yok azerinden"

Muzikarından başka hiçbir teselli kalmadı. Râkım Hocanın son yaptığı şarkıları arasında;

"Mânâsı mü umutluk gûşâsı, neydi u akşam"

"Râya gûl bilâya gûl, bir serdi u akşam"

Şarkısının bütün memlekete bir anda yayılmasını bekler, onun musîki tabiatına, incedğine esadî bir deli eldûğu kadar, ruhunun her dem tazeliğâl yaşatması bakımından da bize bir hayli fâîr verebilecek zarafetlidir.

Râkım Hocanın şahsında yalnız izmiriler değil, bütün memleket büyük bir sanatçâr, nevi şahsına münhasır (Artist de genre) olmuş bir insan kuybettikliğinden dolayı üzüntü içindeydi.

Râkım Hocanın sürüyüp giden mütevâzı hayat notasının sesine Üçüncü Selim'in kantilleri yerine "kanser" in leşyığı ve musîki dilinde "sükûet" mânâsına gelen (ES) bütün musîkîsazları ağlatacak kadar kaalî bir şuraklıca olmuş. Gözlerinin yaşlı, boynumuz bükük, elimiz yelim çoraklar gibi böğrüsünde kadâ.

Râkım Elkutla'sun meşhûr şarkılarından birini bir mürasim deşletirip onun arkasından okunan fatihalarından sonra "sana hiç yakışmıyor, böyle sükûet şirdi" mi desek, bînem ki ne desek?

131 Üçüncü Selim öldürdü gibi Dihams ruhunu bu eserde.

Râkım Hoca'nın vefatı münâsebetiyle Osman Nihat Akın'ın Ulus'ta çıkan yazısı, Akşam 7 Aralık 1948

Râkım Elkutlu'nun Kokluca Mezarlığı'ndaki kabri. İzmir Belediyesi'nce 1950'de yaptırılmasına karar verilen kabir, mimar Doğan Tekeli tarafından tasarlanmıştır. Fotoğraf: Ertuğrul Başpınar

Râkım Elkutlu'nun Maddî Hatıraları

Râkım Elkutlu bugün şüphesiz ki, ölümsüz eserleriyle yaşıyor. Fakat onu maddeten yaşatan bazı hatıralar da var. Zamanımızda ancak ismini taşıyan bir cadde ile mihrab hizmetini yürüttüğü Hisar Camii mevcut. Ömrünü geçirdiği evi, yetiştiği mevlîhâne ve şeyhi bulunduğu Rifâî Dergâhı zamanın acımasızlığına karışarak günümüze ulaşmadılar. Aşağıda zikredilen maddeler bu mekânları tespit etmektedir:

Evi, Karantina/Mektupçu semtinde bugünkü Mithatpaşa Mahallesi'nde 185. Sokakta idi (no 14).

**Karantina, günümüzde Mithatpaşa Mahallesi, 185. Sokak,
İzmir Kent Rehberi**

Râkım Hoca'nın evinin bulunduğu yere yapılan apartman. Kapının yanında bestekârın ismini taşıyan bir plakette vardır, İzmir Kent Rehberi

Râkım Hoca'nın ömrünü geçirdiği Karantina semtinin 19. yüzyıl sonlarındaki hâli. Sağda Hamidiye Cami, sol tarafta geride sultanî mektebi, önde Sanâyi Mektebi (eski Karantinahâne). Fotoğraf: İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi II. Abdülhamid Fotoğraf Albümleri

Karantina'nın günümüzdeki görünüşü
İzmir Kent Rehberi

Hisar Camii, 19. yüzyıl sonları. Fotoğraf: İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi II. Abdülhamid Fotoğraf Albümleri

Hisar Camii, Konak Mahallesi'nin kuzeyinde 899., 902., 904. ve 905. sokaklarla çevrili adadadır. Batı tarafında Kızlarağası Hanı vardır.

Hisar Camii'nin kuzey cephesi

Hisar Camii'nin batı tarafından görünüşü

Râkım Hoca'nın 57 yıl mihrab ve minber hizmetinde bulunduğu Hisar Camii'nin derûnu, fotoğraf: Aleksandr Savin

Mevlevihâne sahasının batı tarafından görünüşü, 803. Sokak,
İzmir Kent Rehberi

İzmir Mevlevihânesi, Konak, Süvari Mahallesi'nde, Yangın Yokuşu'ndan (833. Sok.) ulaşılan 803. ve 806. sokağın (Patlıcanlı Yokuş) birleştiği yerin çevresinde idi. (Eski Dibekbaşı semti).

Mevlevihâne sahasının doğu tarafından görünüşü, 803. ve 806. sokakların birleştiği
yerdeki eski hazire alanı (günümüzde Süvari Mezarlığı), İzmir Kent Rehberi

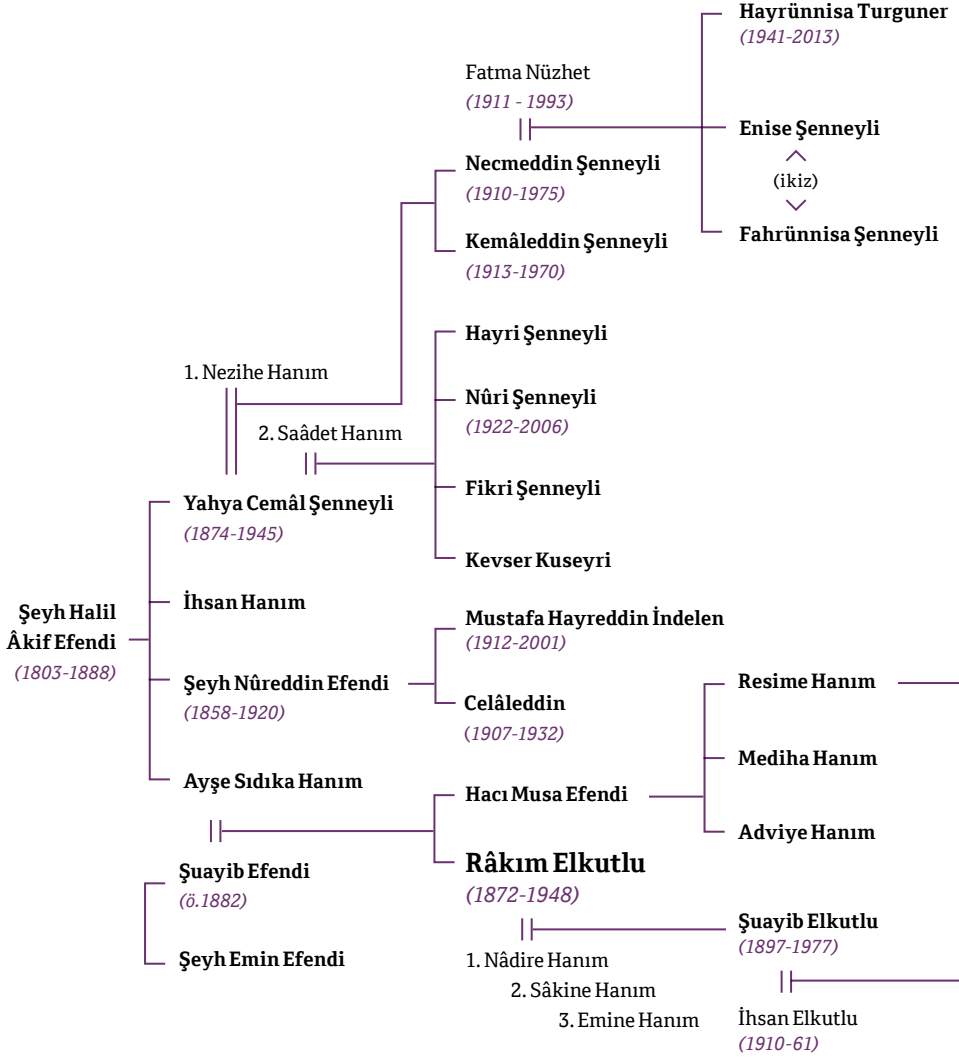
Rıfâî (Maârifi) Dergâhı, Konak'ta, bugün İzmir Devlet Opera ve Balesi olarak kullanılan Elhamra Sineması'nın arkasında Beyler Sokağı'nda idi.

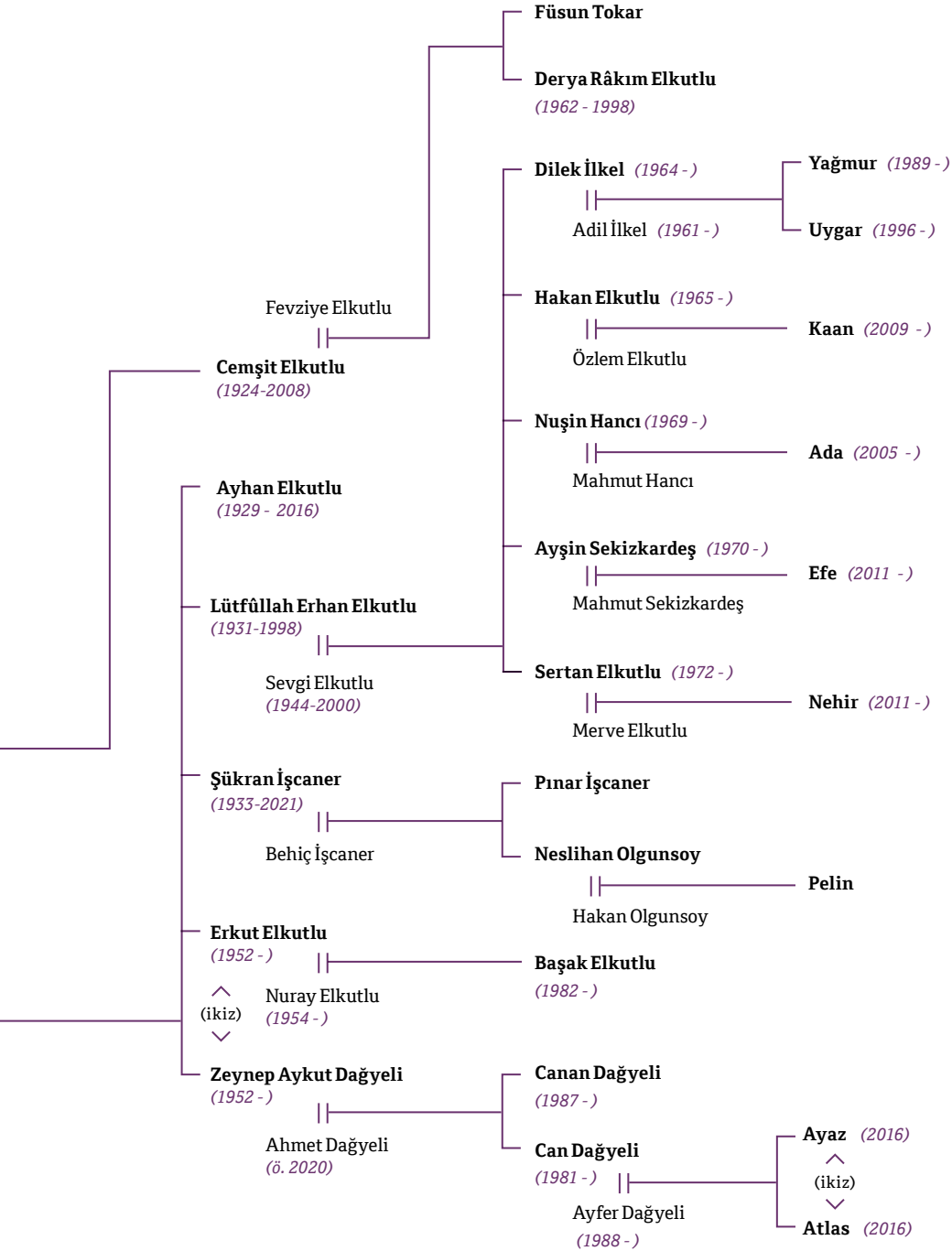

Rıfâî Tekkesi'nin yeri olarak tarif edilen mevki. Eski Elhamra Sineması'nın doğu tarafındaki 846. sokağın güney ucu (sol), İzmir Kent Rehberi

Râkım Elkutlu Caddesi, Kadifekale'nin doğusundan başlayıp batı yönünde İmariye, Altay, Aziziye, Dolaplıkuyu ve Selçuk mahallelerini geçip Tınaztepe'de Eşref Paşa Caddesi'ne değin 2.000 m. kadar uzanır.

Râkım Elcutlu Ailesi

Râkım Hoca'nın, Musa isminde bir ağabeyi vardı. Bazı yayınlarda, Elkutlu'nun kızları olarak kaydedilen Adviye ve Mediha hanımlar ile diğer kız, ağabeyinin çocukları ve Râkım Hoca'nın yeğenleridir. Bunlardan Resime Hanım'ın oğlu Cemşit Elkutlu'dur. Bestekârimız üç kez evlenmiştir; ilk zevcesi Nâdire Hanım, tek çocukları olan Şuayib Elkutlu'nun annesidir ve genç vefat etmiştir. İkincisi Sâkine Hanım'ı boşamıştır. Üçüncü izdivacını Emine Hanım ile yapmış ve bu zevcesi de vefat etmiştir.

Şuayib Elkutlu (D. 1897, İZMİR - Ö. 1977, İSTANBUL) Râkım Elkutlu ile Nâdire Hanım'ın tek çocuğudur. Babasının ölümünden sonra İstanbul'a yerleşti (1948). Erenköy ve Kadıköy'de (Mühürdar) yaşadı. Rüştü Şardağ'ın tavassutuyla İzmir Belediyesi'ne girerek kontrolör olarak çalıştı. İzmir'de Güzelyalı'da ikamet etti. Emekli olunca (1968/70), 1971/72'de tekrar İstanbul'a döndü. Bir süre Çiftnehavuzlar'da oturduktan sonra, Moda'ya yerleşti ve burada öldü. Mezarı Karacaahmet'tedir. Üstad tanburi idi. Nâdire ve kendi zevki için çalardı. Bazı günler, kızı Ayhan ile aile içinde musiki icra ederlerdi. Vasil yapımı tanburunu, talebesi Dr. Ayhan Sökmen'e verdi. İzmir'li Paşa Ahmetler ailesinden Şerafeddin Gönen'in kızı İhsan Hanım'la (1910-61) evlendi. 1929-33 arasında iki kızı, bir oğlu oldu. 19 sene sonra ikizleri dünyaya geldiler. İhsan Hanım, âni bir kalp krizi ile öldü. Çocuklarından musiki ile ilgilenenler:

Ayhan Elkutlu (D. 1929 - Ö. 11 MART 2016) İzmir Kız Lisesi'nde okudu. İzmir Türk Musikisi Cemiyeti'ne katıldı. Sesi ve okuyuşu güzeldi. Dedesinin bazı şarkılarını Sahibinin Sesi plâklarına okudu. Sahneye de çıktı fakat musiki âleminde iştihar etmedi. Dedesine ait hatıraları, "Bir Bestekârın Romanı" adıyla Radyo Haftası dergisinde tefrika halinde yayımlandı (1954).

Erhan Elkutlu (D. 1931 - Ö. 1998) Emlakçılık ve inşaat müteahhitliği yaptı. Musiki ile meşgul olmuş ve bazı eserler bestelemiştir.

Erkut Elkutlu (D. 1952) İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi mezunu. Bankacılık sektöründe çalıştı. Sümerbank şube müdürlüğünden emekli oldu. Musiki ile meşgul oldu ve korolara katıldı. Tek çocuğu:

Başak Elkutlu (D. 1982) Konservatuvar ve Marmara Üniversitesi müzik bölümü mezunu. Müzik öğretmeni. Keman ve viyola çalıyor.

Adviye Hanım, Râkım Elkutlu'nun yeğenidir. Şiirler yazdığını ve pek çok güftesinin amcası tarafından bestelendiğini nakleden Hüseyin Mayadağ, iki şiirini kaydetmiştir: "Kimden kime anlatsam acep aşkı yalanmış" ve "Böyle bî-hûş eyleyen cânânemi bir bâde mi?".³¹

Mediha Hanım, Elkutlu'nun diğer yeğeni olup, Tatyos Efendi'den ud öğrenmiş, ayrıca tanbur, keman ve kanun da çalmıştır.³²

31 "Rakım Hoca ve Hayatı", Türk Musikisi Dergisi 19: 24; 20: 19.

32 Ümit Yazıcı, Hoca Râkım Elkutlu (2010): 50.

**Halil Âkif Dede'nin ve oğlu Nureddin Efendi'nin
Kocluca Mezarlığı'ndaki kabirleri**
Fotoğraf: Mustafa Üzel, İzmir Mevlevîhânesi: 165.

Râkım Hoca'nın annesinin ailesi:

Hâfız Halil Âkif Dede (D. 1803 - Ö. 2 EYLÜL 1888, İZMİR), küçük yaşta hâfız oldu. 19. yüzyılın ünlü Nakşibendi şeyhi Muhammed Can Efendi'nin halifesi Bedehşani'ye bağlandı. Ardından İstanbul'a giderek Yenikapı Mevlevîhânesi'nde Osman Salâhaddin Dede'ye intisap etti ve çile çıkardı. 1850'lerin başlarında İzmir Mevlevîhânesi'ni kurdu ve şeyhliğini yaptı. Kızı Sıdika Hanım, Râkım Hoca'nın annesidir.

Mehmed Nureddin Efendi (D. 1858, İZMİR - Ö. 4 ARALIK 1920, İZMİR) İzmir Mevlevîhânesi postnişini Halil Âkif Dede'nin (1803-1888) oğludur. Babasının ardından Dibekbaşı'ndaki dergâhın başına geçti. Bestekârlığının yanı sıra neyzen, şair ve elmas mütehasısı bir kuyumcu idi. Katıldığı kültür toplantılarının jurnallenmesi ve aleyhinde çıkarılan tezviratlar sonucu 1899-1900'de 13 ay Bitlis'te sürgünde kaldı. II. Meşrutiyet'e kadar sıkı gözetim altında tutuldu. I. Dünya Savaşı'nda 40 gönüllüsü ile Mevlevî Alayı'na katılan (Şubat 1915) şeyhlerden biriydi. İzmir'in Yunanlılara verileceği haberleri üzerine, Müdafaa-i Hukûk-i Osmâniye Cemiyeti'nin düzenlediği Garbî Anadolu Kongresi'ne (Mart 1919) katıldı. İzmir Mevlevîhânesi'nin haziresindeki kabri, babasınınki ile birlikte oğlu tarafından 1940'larda Kocluca Mezarlığı'na nakledilmiştir.³³

33 Mustafa Üzel, İzmir Mevlevîhânesi (Ankara: HTC Ofset, 2018): 66, 91, 93-94, 98-104, 122, 124, 131, 134-135, 147, 150, 154, 162, 164, 170-182 (şiiirleri), 241-243 (hüseyinşairan iki eserinin notası).

Cemâl Şenneyli (D. 1 HAZİRAN 1874, İZMİR - Ö. 7 HAZİRAN 1945, İZMİR) İzmir Mevlevîhânesi postnişini Halil Âkif Dede'nin oğludur. Ağabeyi Şeyh Nureddin Efendi'den ney ve Halepli Selim Efendi'den ud öğrendi. İzmir Ravzâ-i İrfan Kız Mektebi ile Manisa Kız Lisesi ve Halkevi'nde musiki muallimliği yaparak çok sayıda öğrenci yetiştirdi. İlk İstanbul Radyosu'nun yayınlarına da katılan Cemâl Efendi, Neyzen Tevfik'in hocasıdır. İzmir'de Kokluca Mezarlığı'nda medfundur.³⁴

Nuri Şenneyli (D. 1922, İZMİR - Ö. 30 MART 2006, İSTANBUL) Cemâl Şenneyli'nin oğludur. İlk musiki eğitimini babasından alarak ney ve ud çalmayı öğrendi. Sonradan bu sazları bıraktı ve kanun çalmaya başladı. 1946'da Ankara Radyosu'na girdi. Uzun yıllar saz sanatçısı ve fasıl şefi olarak çalıştıktan sonra 1986'da emekli oldu. Sahne çalışmaları da yapan Şenneyli, Safiye Ayla, Müzeyyen Senar, Muallâ Gökçay ve Behiye Aksoy gibi ünlü ses sanatçılarına eşlik etti. Emeklilik yıllarında İstanbul'daki bir musiki derneğinin şefliğini yaptı. Kanun icrasında, aralıksız süslemelere ve yüksek ses elde etmeye dayalı bir teknik kullanan Şenneyli'nin, bir bestesi (hicazkâr), nihavend peşrevi ve saz semâisi ile çoğu şarkılardan oluşan 13 eseri vardır.

---

34 İbnülemin, Hoş Sadâ (İstanbul: İş Bankası, 1958) 115; Öztuna, Büyük Türk Müsikisi Ansiklopedisi, c. 1 (Ankara, 1990): 175; Mustafa Üzel, İzmir Mevlevîhânesi (Ankara: HTC Ofset, 2018): 68, 70-72, 186-187, 244-249 (iki saz semâisi ile üç şarkısının notaları).

II. Râkım Elkutlu'nun Musikisi

*“Râkım Hoca çok derin bir kuyudur. Eserinin içine
girdiğiniz zaman anlıyorsunuz Râkım Elkutlu nedir?,
ne yapmak istemiştir?, neyi vermiştir?, ne demiştir.
Mutlak Râkım Hoca'yı tanımak demek onun yüzünü
görmek veya ondan feyz almak demek değildir.
Onun eserlerine baktığımız zaman zâten hepsi bir
Râkım Hoca feyzidir”.*

ALEV ENGİN ABAYLI

(1941-2014)

İzmir Radyosu ses sanatkârı

Üst üste felâketler

Râkım Hoca'nın doğup yetiştiği 19. yüzyıl sonları Osmanlı Devleti'nin bâdireli bir dönemidir. Mâli sorunlar, idaredeki istikrarsızlıklar ve bunlara eklenen savaşlar toplum hayatını zorlaştıran unsurlardı. Doğduğu yıl imparatorluğun dönüm noktalarından biridir; muktedir ve gerçek bir devlet adamı olan Âli Paşa birkaç ay önce ölmüş, Devlet-i Aliyye "kaht-ı ricâl" denilen zorlu bir döneme girmişti. 1872, Mahmud Nedim ve Midhat paşaların sadâretleriyle geçti. Mısır'a içişlerinde serbestlik tanıyan imtiyazlar verilmiş (1873), dış ve iç borçların yekûnu devletin yıllık bütün gelirinin beş katına ulaşmıştı. Rus sefiri İgnatyev'in yönlendirmesiyle alınan tenzil-i fâiz kararı (6 Ekim 1875) moratoryumu getirerek, Avrupa'da ciddi bir Türkiye aleyhtarlığına ve düşmanlığına sebep oldu. Bunlara eklenen Hersek (1875) ve Bulgar (1876) isyanları devleti zor durumda bıraktı. 1876'da iki padişah tahttan indirildi; Sultan Abdülaziz şüpheli bir ölümle hayattan ayrıldı. Yaklaşan savaşın gölgesinde İstanbul Konferansı, Kanun-ı Esâsî'nin ilânı (1876) ve Meclis-i Mebusan'ın toplanması (1877) hadiseleri cereyan etti. Nihâyet 93 Harbi (1877-78) devleti felâkete sürükledi.³⁵

İzmir ise, 1874'te karantina tesislerinin kurulmasına rağmen salgın hastalık tehlikesinden kurtulamamış, kolera (1883, 1893, 1904, 1910, 1911, 1913, 1916),³⁶ veba (1900, 1901, 1904, 1907, 1918, 1919, 1920),³⁷ frengi (1891),³⁸ kuşpalazı (1896),³⁹ çiçek (1896, 1909),⁴⁰ kızıl ve difteri (1910)⁴¹ hastalıkları ile kavrulmuştu. Bir deprem bölgesi olarak da 1880'de bu âfetle karşılaştı. Bu zelzele, Râkım Elkutlu'nun gördüğü son deprem olmamış, her ikisi de 6 şiddetinde olan 1928 Torbalı ve 1939 Dikili-Bergama depremlerini de yaşamıştı. Bir diğer musibet de 2.000 civarında evin yandığı Temmuz 1882'deki yangındır.⁴² Râkım Hoca'nın hayatının ilk yılları böylece türlü felâketlere tesâdüf etti. Bir yandan Devlet-i Aliyye'nin, diğer yandan evi olan İzmir şehrinin çeşitli musibetlerle âdeta çatırdadığına şahit oldu. Otuzlu yaşlarının ortalarına kadar istibdât rejimini idrak etti; dayısı Şeyh Nureddin Efendi'de bu idâreden payını alarak bir süre sürgüne gönderildi. Kıbrıs'ın, Bosna-Hersek'in, Tunus'un ve Girit'in büyük devletlere nasıl yem olduğunu gördü. II. Meşrutiyet, hemen arkasın-

35 Mufassal Osmanlı Tarihi, c. 6 (İstanbul: Güven Basımevi, 1963): 3168-3174, 3176-3182, 3192-3200, 3206-3207, 3263-3265, 3283-3327.

36 DABOA, Y.PRK.SH. 1/24; Y.PRK.SGE. 6/2; Y.EE.KP. 22/2184; DH.İD. 46/9; DH.İD. 19/22; DH.İD. 50/2; DH.İD. 165/20; DH.İ.UM. 79/87.

37 DABOA, Y.PRK.SH. 6/49; Y.EE.KP. 11/1078; Y.PRK.SH. 6/46; Y.EE.KP. 22/2184; İ.SH. 4/37; Y.PRK. SH. 7/34; H.EUM.SSM. 23/40; DH.İ.UM. 19/1; DH.İ.UM. 22/38; DH.İ.UM. 22/83.

38 DABOA, DH.MKT. 1838/66; A.}MKT.MHM. 502/23.

39 DABOA, BEO 864/60280.

40 DABOA, BEO 864/60280; DH.MUİ. 15/44.

41 DABOA, DH.MUİ. 54/12.

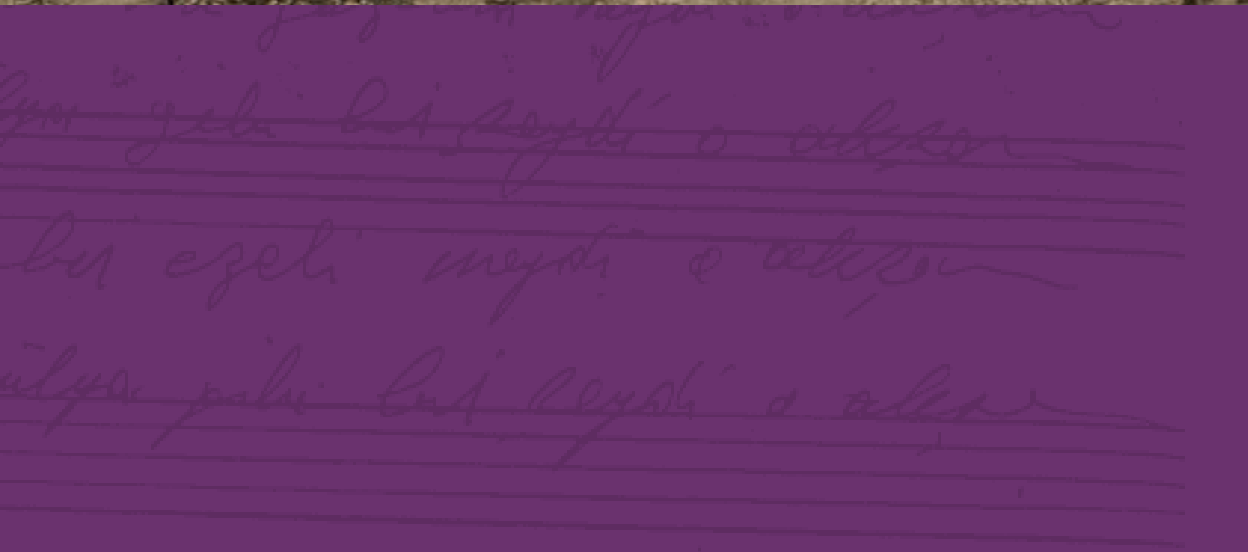
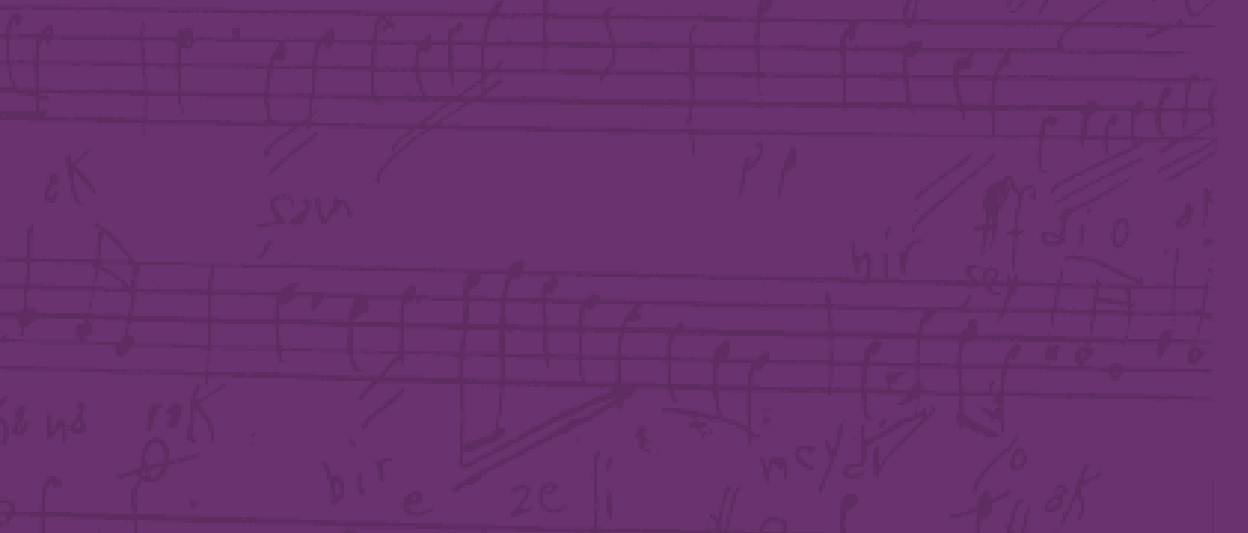
42 Mübahat S. Kütükoğlu, "İzmir", TDVİA, c. 23 (İstanbul, 2001): 518-520.

dan bir belâ yağmuru gibi ardı sıra gelen Trablusgarb ve Balkan harpleri, koca Rumeli'nin elden çıkışı ve nihayet büyük harp, Râkım Elkutlu'nun ruhunda muhakkak ki büyük tesirler meydana getirdi. Belki de en büyük hüznünü, güzel İzmir Yunanlılar tarafından işgâl edilince yaşadı. Efsun (Evzon ya da Fustanella) askerlerinin süngüsü ve çarıkları, Râkım Efendi'nin vücudunu değil ama kesin surette kalbini ve ruhunu yaraladı; mübarek vatan toprağının tarih nezdinde ilk kez çiğnendiğine şahit oldu. Üç yıl üç ay 24 gün esir İzmir'de yaşadı. Milli Mücadele'de Türk ordusunun muzafferiyeti için Hisar Camii'nin mihrabı ile minberinde okuduğu sayısız dua, cemâatin âminleri ile bârgâh-ı ilâhiye yükseldi. Nihâyet düşmanın bozgun hâlinde kaçışını ve İzmir'i bir kez daha kasıp kavuran yangını gördü. İstiklâl ve Cumhuriyet şüphesiz, her Türk gibi onun hayatına da sonsuz bir huzur getirdi. Atatürk ve İnönü dönemlerini yaşadı. Bütün bu hengâme arasında yarım asırdan fazla bir zaman mihrab hizmetine devam etti. 76 senelik ömründe Devlet-i Aliyye'den Cumhuriyete görüp geçirmediği bâdire kalmadı. "Serde sevdâ dilde gam sinemde peykan-ı keder/Dehrin her türlü belâ-yı kahrına oldum siper" mısraları âdetâ Râkım Elkutlu için yazılmıştı. İzmir'de ve imparatorluk sathında şahit olduğu hâdiseler, türlü envâ-i musibetin dökümü gibidir. Râkım Hoca, işte böyle sosyal ve tarihsel sarsıntılarla dolu uzun bir devrin adamıdır.

Her şeye rağmen muhtelif sahalarda müsbet gelişmeler de yaşanıyordu; halkın yaşama sevincini diri tutan musiki sanatı güçlü bir etkiye sahipti. Beşikten mezara kadar beşer hayatının her merhâlesine sirâyet eden müzik; cami, dergâh ve mekteplerde ezan, tilâvet, mevlid, tevşih, ilâhi, âyin-i şerif gibi muhtelif formlarla insan ruhuna ulvî hisler telkin ediyordu. Râkım Hoca, Rum, Ermeni, Yahudi ve Levantenlerin de yaşadığı nüfusu 150-180 bin civarındaki kozmopolit İzmir'de Mevlevî bir ailede doğdu; babası musikişinastı, amcasından ve Santo Şikâr'dan meşk etti. Bestekâr olan dayılarından etkilendiği muhakkaktır. O yıllarda İzmir'de bulunan Tanburi Ali Efendi'nin talebesi oldu. Dersaâdet'te Zekâi Dede, Bolahenk Nuri Bey, Hacı Fâik Bey, Medenî Aziz Efendi ve Hacı Ârif Bey gibi büyük üstatlar henüz hayatta idiler ve devir onların devri idi; saraylarda, kaşânelerde, ezcümle musiki mahâfilinde eserleri terennüm ediliyordu. Fakat beste, semâi gibi büyük formlara olan ilgi azalmaya başlamıştı.

19. yüzyıl sonlarına ait İzmir panoraması, İÜ Nadir Eserler Ktp. II. Abdülhamid
Fotoğraf Albümleri

İzmir'in merkezinin 19. yüzyıl sonlarında denizden görünüşü: Hükümet binası ve (bugün valilik) günümüzde yerinde Kent Tarihi Parkı ile iskelenin bulunduğu Kışla-i Hümâyûn. İÜ Nadir Eserler Ktp. II. Abdülhamid Fotoğraf Albümleri

İzmir rıhtımının Pasaport ve Punta arasındaki kısmı,
İÜ Nadir Eserler Ktp. II. Abdülhamid Fotoğraf Albümleri

Hacı Ârif Bey'in şarkı cenneti

Hacı Ârif Bey kendi zamanını âdeta bir şarkı cenneti hâline getirdi. Çeşitli makamlarda birbirinden güzel şarkıları baş tâcı haline geldi ve bugün de öyledir. Diğer bestekârların şarkıları da repertuarı zamanla zenginleştirdi. Bu formun kazandığı ağırlık yüzünden büyük formların, klasik fasılların unutulduğunu iddia edenler varsa da doğru değildir. Zekâi Dede, Tanburi Ali Efendi ve Hacı Fâik Bey klasikler bestelediler; Râkım Hoca'da bu saftaki yerini almış, bir düzineden fazla eser vermiştir. Çok daha sonraları bile, 1940'lar ve 50'lerde gazinoların programları iki saat süren fasıllarla başlar, dört hâne peşrevin ardından beste ve semailer okunurdu. Radyolarda solistler eski eserleri okuyor, Mesut Cemil'in klasik korosu yüzlerce yıllık besteleri terennüm ediyordu. Hatta piyasada satılan plaklara “*Gelse o şûh meclise*” gibi asırlık semâiler bile okunuyordu. Husûsi musiki meclislerinde büyük formlar titizlikle meşk edilegelmiştir. Bugün için de büyük eserlerin ihmâl edilmediğini söylemek mümkündür; çok sayıda profesyonel koro ve topluluğun icraları plak, bant ve compact disklerle zapt edildi. Burada kasedilen, şarkı ile büyük formlar arasındaki icra ediliş ve rağbet farkı değildir; klasik âsâra olan ilgi şarkıya olandan daha geride kalmıştır.

Ârif Bey'in şarkı formuna kazandırdığı popülarite bugün de devam ediyor. Şarkıyı yaygınlaştırmakla kalmamış bu forma âdeta yeni bir suret de getirmiştir. Büyük istidâdının mahsulü olan muhteşem eserleri bir buçuk asırdan beri Türk musikisine öncülük etmektedir. Musikiyi bilen bilmeyen herkes Hacı Ârif Bey'in adını hayatında en az bir kere işitmiştir. Onun şarkıları sadece dört mısralı güftelerden ibâret değildi; beş (muhammes), altı (müseddes), sekiz (müsemmen) dizeli güftelerden ve uzun terennümlerden oluşuyordu. Getirdiği değişikliklere örnek olarak şu eserleri gösterilebilir; “*Meyhâne tarabgâh-ı mey-âşâm-ı cihandır*” (muhayyer müsemmen [Küçük Meyhâne]); ikinci ve dördüncü mısralar dışındakiler ayrı ayrı bestelenmiş, altıncı mısra iki kez bestelenmiş, son mısra ayrıca ikinci mısranın melodisine de giydirilmiştir. “*Ey şûh-i cefâ-pîşe bırak vaz'-ı cefâyı*” (uşşak müsemmen); her mısra ayrı ayrı bestelidir. “*Zâhir-i hâle bakıp etme dâhil bir ferdî*” (Mâhur müseddes); ikinci mısra çift terennümlü olup, beşinci ve altıncı mısralar zemin melodisine giydirilmiştir ve çift meyanlıdır. “*Niçin terk eyleyip gittin a zâlim*” (kürdilihicazkâr muhammes); başta ve mısra aralarında dörder ölçü “of” terennümlü, “*Devâ yokmuş neden bîmâr-ı aşka*” (muhayyer); başta ve her mısradan sonra dörder ölçü “of” terennümlüdür. “*Bûlbûl yetişir*” (segâh müstezad); mısra aralarında “ah” terennümleri vardır. “*Meyhâne mi bu bezm-i tarabhâne-i cem mi*” (uşşak müsemmen [Büyük Meyhane]); ikinci ve son mısralar hariç diğerleri ayrı ayrı bestelenmiş olup beş meyandan ibarettir.

SAZ - SA - KI - MI BU - BE - NI CE - NA - LI - K
RE - Ş KI - ÇIN - SI - MI I - RE - M MI - SAZ - MI - RA -
CA - MIÇ - RA - BIN SAZ - I - ÇÜ - R KISA - PA - SI -
BIN SAZ - ÇE K ME - Ş B İŞ -

Ârif Bey'in muhteşem Uşşak şarkısının (Meyhâne mi bu bezm-i tarabhâne-i cem mi) meyanları. Sırasıyla nevâ, hüseyni, evç, gerdaniye ve muhayyer üzerinde yapılan geçişler.

“*Meyhâne değil meclis-i rindâne-i cemdir*” (uşşak); ikinci mısra nevâda hicaz, üçüncü, dördüncü mısralar nişâbur, beşinci, altıncı mısralar evçte segâh nağmeleriyle bestelidir. Bu meyanlar ve usûl değişimleri şarkı formuna yeni bir revnâk ve zevk getirmiştir. Bu yenilikler Ârif Bey’in çağdaşlarının yanı sıra sonraları yetişen bestekârlara da tesir etti; musikide makam ve usûl geçkili uzun şarkıların moda olduğu neredeyse yüz yıl sürecek âdeta yeni bir dönem başladı. Râkım Hoca, Sadeddin Kaynak ve Selahaddin Pınar bu dönemin başı çeken temsilcileri oldular.

Hacı Ârif Bey’den, 19. asrın ikinci yarısından itibaren musiki tarihine olan tesiri münâsebeti ile bahsedildi. Onun şarkı nev’ine getirdiği yeni zevk, emsâl-i kesiresi gibi Râkım Hoca’yı da efrâdı dairesine alır. Fakat yüz yüze meşk ettiği hocalarının tesiri daha muhakkaktır. Meselâ, güftesi Esrar Dede’ye ait olan, dayısı Şeyh Nuredin Efendi’nin, “*Gören sanır ki safâdan semâ-i râh ederim*” mısrası ile başlayan Hüseyinîşiran yürük semâisi Râkım Hoca’ya dâir bir tedâyi yapabilir. Santo Efendi, zamanının meşhur bir sanatkârı ve Râkım Efendi’nin yıllarca meşk ettiği hocası olmakla birlikte, günümüze ulaşmış eseri bulunmayışı hasebiyle onun tesiri hususunda bir şeyler söylemekten âciziz. Fakat Tanburi Ali Efendi’nin çok mâruf ve eserleri elimizde bulunan bir bestekâr olarak Râkım Hoca üzerinde kuvvetli tesirler husûle getirdiği muhakkaktır. Sanatının ilk yıllarında almış olabileceği bu doğal etkilerin ardından, Râkım Hoca, yetkin ve özgün bir üslûp ortaya koymuştur. Mehmet Çınarlı, bu konuda dikkate değer şu satırları kaydetmiştir:⁴³

“Eserlerinde kendine mahsus bir hususiyet, bir şahsiyet yaratmıştı. Öyle ki, bir şarkısının hocaya ait olup olmadığını, insan Türk musikisinin bütün inceliklerine vâkıf bir mütehassıs olmadan da isabetle tâyin edebilir”.

---

43 Ümit Yazıcı, Hoca Râkım Elkutlu (2010): 46.

Hacı Ârif Bey

Türk Musikisi'nin mücevher ismi Tanburi Ali Efendi merhum, ebedî uykusunu İzmir Dedebaşı Mezarlığı'ndaki bu duvarın arkasında uyuyor, İzmir Kent Rehberi

Râkım Elcutlu

Yeni bir tarz

Râkım Elkutlu'nun bestekârlığı konusunda iki dönemden söz edilebilir. Birincisi, klâsik ekole ait eserlerini verdiği dönemdir; 1890'ların başından itibaren, dergâh yaşantısından etkiler barındıran âyin, kâr, beste, semâi gibi büyük formlarla beraber şarkılar da bestelemeye başlamıştır.⁴⁴ Bu evrenin uzun bir süreç olduğunu anlıyoruz; zira, Râkım Hoca'nın adı memleket sathında ancak 1930'larda duyulmaya başlanacaktır. İkinci dönemi diyebileceğimiz devir ise Münir Nureddin Selçuk ve Safiye Ayla'nın hocaya ilgi göstererek temas halinde buldukları yıllardır. Kendisini ziyaret edip, eserlerini meşk ettikleri ve plaklar ile gazinolarda okudukları senelerde hoca artık âhir ömrünü yaşıyordu. Musiki vâsıtaları sâyesinde yayılan eserleri, halkın kolay anlayabileceği, açık güfteli ve girift nağmelerle örülü melan-kolik şarkılardır. Kendi ifadesiyle son dönemde değişikliğe gitmiş, eski ve yeni musiki kurallarını harmanlayarak yaptığı, piyasada rağbet gören, halkın söyleyebileceği şarkılarla genç nesle de hitap eden bir tarz tutturmuştur. İzzeddin Ökte, bu konuda şunları kaydetmiştir:⁴⁵ “Râkım Hoca, musikiyi kendine meslek yapmamış olmasına rağmen, musikimizin geçirdiği bütün safhaları gayet güzel takip etmenin yolunu bilmiş ve yaptığı eserleri daima günün arzularına cevap verecek şekilde bestelemiştir”.

Kendi anlatımından nakledelim: “*Ben notadan anlamam... Fakat hâfızam çok kuvvetlidir. Bulduğum nağmeleri bütün incelikleriyle kafamda saklıyor ve arzu edildiği zaman tekrarlayabiliyorum. Şunu da biliniz ki, bir eseri bestelemem için güftenin ruhumu okşamamış şarttır. Besteyi yaptıktan sonra notasını başkalarına çektiriveriyorum*”.

44 Ümit Yazıcı, (2010): 28.

45 “Büyük Bestekâr Rakım Hocayı kaybettik”, Türk Musikisi Dergisi 15 (1 Ocak 1949): 7

“Güfte seçiminde çok müşkülpesent idi. Her verilen güfteyi beğenmez, muhakkak bir bahane ile başından savardı. Bir gün yakınlarından biri güfte yazmak hastalığına tutulmuş, iki günde bir, bir güfte yazıp getiriyor, hoca beğenmiyor, gidiyor, ertesi gün tekrar bir başkasını kaleme alarak geliyordu. Yine bir gün, bu zat elinde bir yazı ile karşımızda peydâ oldu! Hocam her zamanki gibi atlatmak istiyordu, fakat muvaffak olamadı. Nihayet hazret bu sefer sabırlı çıktı ve güftesini sonuna kadar dinletmeye muvaffak oldu. Güftenin redifleri, ‘ne bileyim ben’ diye uzayıp gidiyordu. Tamamını okudu ve sordu:

- Nasıl buldunuz üstad!
- Beğenmedim!..
- Yâ.. bunun neresini beğenmediniz?.. Hoca, kati olarak şöyle cevap verdi:
- Ne bileyim ben!.. Hoca, bu esprisi ile redifi kast ediyordu tabii, bu zat gittikten sonra:
- Bu kadar çirkinliğin nasıl farkına varmıyorlar doğrusu şaşıyorum demişti”.

Râkım Hoca yenilikçi bir bestekârdır; eski ve yeni musiki kurallarını harmanlayarak piyasada rağbet gören, halkın söyleyebildiği şarkılar bestelemiş, böylece genç nesle de hitap etmeyi başarmıştır; onun eserlerini terennüm edenler elbette musiki camiasına mensup gençlerdir. Ahâli arasında dillere pelesenk olmuş eseri yoktur; fakat musiki câmiasının vaz geçilemez eserleridir. Münir Nureddin, hocanın bu tavırda eser vermesi için ısrar etmiştir. Peki bu tavır nedir?. Ölçünün uzun ya da kısa olmasının önemi yoktur. Nağmeler bağlantılı ve akıcıdır; seyirler sıra dışıdır. Meselâ hüzzam ve nihavendde gerdaniyeden (sol) girişler, nim hisar, eviç, gerdaniye, sünbüle ve tiz çargâh perdelerinde ısrarlar, dügâhta kalışlar, hüzzamda karar sesinden evçe ya da gerdaniyeye ve rasttan tiz segâha çıkış, tiz nevâdan nevâya hicazlı iniş, tiz segâhtan segâha iniş, gerdaniyeden tiz nevâya çıkarak evçte segâhlı kalış, hüseyinde segâhlı ve nevâda sabâli geçiş gibi sesler gâyet girift ve müteessir olup melankoli telkin eden nağmelere zemin oluşturan perdelerdir. Makam ve usûl modülasyonları bir ahenk hâlinde akar. Musiki tâbiriyle mülâyemet (uyumluluk) kulakları okşar. Bu tarif esâsen bir karmaşadır denilebilir; fakat musiki cihetiyle girift nağmelerin ruha tesir eden bir âhenk kompozisyonuna bürünmüş şeklidirler. Yenilikçi tarzına dâir kendisinin örnek olarak gösterdiği Kürdilihicazkâr şarkısında zemin nakarat Aksak, meyan vals; Buselik Türk aksağı şarkısında da meyan yine valsdir ve bu kompozisyon türü kendi ifadesi ile ilk defa onun yaptığı yeni tekniklerdir. Râkım Hoca, bu nağmeleri halkın ruhuna daha yakın buluyordu. Yüksek zevk-i selim sahibi bir bestekâr olarak kendisinin beğenmeyeceği şeyleri halka da takdim etmekten çekindiğine şüphe yoktur. Zira intişar eden eserlerinin ne kadar sevildiği ortadadır.

Eserlerinin intişârı

İlk bestesinin (*Hayrân-ı cemâl olmaya cidden emelim var* [dügâh şarkı]) İzmir'in musiki muhitinde gördüğü ilgi Râkım Efendi'nin adının duyulmasını sağladı. Mevlevî Âyin-i şerifi de beğenilerek mevlevîhânelerde icrâ edildi. Eserlerinin memleket sathına yayıldığı yıllar ise Râkım Hoca'nın ihtiyarlık çağına tesâdüf etti. "*Ben perişanlıkta buldum rif'ati kâkül gibi*" (nihavend) mısraıyla başlayan bestesini örnek gösteren Bâki Sühâ Ediboğlu'nun tespitlerini nakledeyim:⁴⁹

"Bu şarkı, bestekârın diğer eserleri kadar meşhur olmamıştır. Çünkü gerek icrasındaki zorluk, gerekse edâsındaki ağırlık bu ince ve güzel eserin popüler olmasına mâni olmuştur. Piyasa, sahneler ve bilhassa içkili gazinolar bu çeşit eserlere pek rağbet etmezler. Râkım Elkutlu, bu hakikati anladığı ve fakat geç anladığı için halkın itibar edeceği ve kolayca öğrenebileceği hafif diyebileceğimiz cinsten şarkıları hayatının olgun ve hatta yaşlı çağlarında yapmış ve bu yüzden bestekârlıktan fazla para kazanamamıştır. Oysa ki, musiki ile para kazanmaya mecburdu".

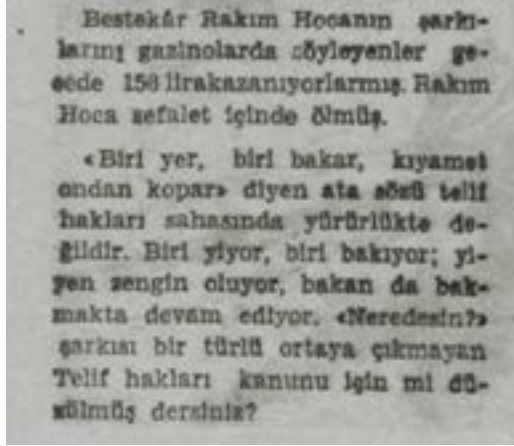
"İzmir, sinesinde yetişen sanatkâr çocuklarını İstanbul gibi bir reklâm ve propaganda pazarından uzakça olduğu için lâyikiyle tanıtamamıştır. Sadece ilk şöhretlerini İzmir'de yapıp İstanbul'a göç edenler hak ettikleri şöhrete kavuşmuşlar ve ancak o zaman memleket ölçüsünde tanınabilmişlerdir."

"Bestekâr Râkım Hoca bunlar arasında bambaşka bir hususiyet arz eder. O, İzmir'de doğup, İzmir'de ölmüş, İstanbul'un şöhret kapılarını zorlamamıştır. Memleketimizde plâk sanayiinin inkişafı ve radyo yayınlarının artması ile Râkım Elkutlu'nun eserleri bütün memlekete yayılmış, notaları basılmış, konser salonlarında, gazinolarda çalınıp söylenmiş, radyolarda ve konser vatuarlarda meşk edilmiştir. Bu arada şunu da kaydetmeden geçmeyelim: İzmir'e her yolu düşen ses sanatkârı Râkım Hoca'ya muhakkak uğramış, onun yeni yaptığı birkaç eseri bizzat kendisinden geçmiş ve üstadın tavrını benimsemiştir. Bunların en başında hocanın yakın dostu ve hayranı değerli sanatkâr Safiye Ayla'yı saymak lâzımdır".

Eserlerinden maddi kazancı olup olmadığı sorusuna verdiği cevap, Bâki Sühâ'yı doğrulamaktadır:⁵⁰ "*Bugüne kadar bestelerimden, bir metelik bile almış değilim. Hep pîr aşkına çalıştım!. Kazancım, sanat zevkimi tatmin etmekten ibâret kalıyor. Türk musikisine âcizane hizmette bulunduğumu sanıyorum. Yeğâne tesellim bu. Hisar Camii hatibiyim ve mütevâzi ücretimle geçinmeğe -daha doğrusu sürünmeğe- çabalıyorum. Eksik olmasınlar Muallâ Gökçay'la Safiye Ayla, benim için birer gece tertipleddiler de, sanatkârlığımızın azıcık para ettiği-ni (!) anladık. Yoksa bu mazhariyete eremeyecektik bir türlü".*

49 Ediboğlu, (1962): 221-223.

50 Fuad Edib Baksı, "Râkım Elkutlu'dan Hâtıralar", Kelebek 3 (9 Eylül 1952): 21.

Hafta Sonu Notları köşesinden,
Akşam 18 Aralık 1948

*“Hiç!. Evet, hiç denecek kadar az, pek az! belki ileride istifade edeceğiz!. Benim bir şarkımı Münir plâğa okursa ilk defa yüz lira alır, diğer umumî yerlerde okuduğu şarkılarımdan da yaptığı kontrat üzerinden büyük miktarda paralar kazanır, sonra her plâk başına da yüzde alır... Ben ise yalnız plâk başına altı kuruş kazanırım”.*⁵¹

51 Tefvik Pars, “Türk Musikisinin Meçhul Üstadı: Bestekâr Râkım”, Yedigün 423: 17; Yeni Asır 30 Ocak 1941: 3.

Orhan Rahmi Gökçe ise şu tespitte bulunmuştur:⁵² “Sanatı ile kurduğu merdivenler üzerinde başkalarının başları göğe değer, başkaları servet yapar, başkaları alkış toplar; o ise yarattığı eserin havasında, madde dünyası ile alâkaya tenezzül etmeyen bir cezbe içinde kendi zevkini bulurdu”.

Münir Nureddin Selçuk ve Safiye Ayla’ya verdiği eserlerine dâir Râkım Hoca şunları söylemiştir: “*Şimdiye kadar yaptığım eserleri piyasaya vermiyordum... İlk eserimi Münir Nurettin’e verdim..* “Bana hiç yakışmıyor böyle intizar şimdi” *Münir’in okuduğu ilk eserimdir. Sonra,* “O kadın, ah o kadın, ah o kadın”*da ikinci eserimdir. Onu da Münir okumuştur. Benim bütün eserlerimi Münir okuyor. Sonra Safiye’ye son olarak bestelediğim dört parçayı meşk ettirdim. Bir tanesini de konserde okudu.. Diğerlerini de İstanbul’da okuyacak”.*⁵³ Râkım Elkutlu’nun, Münir Bey ve Safiye Hanım ile tanışması hem onun, hem de ses sanatkârları için musiki nâmına kutlu bir şans oldu. Musikinin iki parlak ses artisti, artık altmışlı yaşlarındaki üstâd bir bestekârın eserleri ile ticârî kazançlarının yanı sıra musiki zevkine ve repertuarına da katkıda bulundular. Râkım Hoca’nın bugün bilinen ve sevilen eserlerinin ilk kayıtları bu sanatkârlara aittir.

Onun eserlerinin plaklarda ve radyolarda okunduğu yıllarda Türkiye’nin nüfusu 15-20 milyon kadardır. Musiki vâsıtalarının ulaştığı yerlerde isminin duyulduğuna şüphe yoktur. Fakat iştihar ettiği yerler kesin olarak büyük şehirlerdir. Hususi ses kaydı yapan İstanbul’daki plâkçı dükkânlarında, “*Ne bahar kaldı ne gül ne de bülbül sesi var*” (bayâti) şarkısı musiki severler tarafından ciddiyetle ve âşıkane bir tavırla okunabiliyordu. Müzeyyen Senar’ın aynı şarkıyla ilgili bir hâtırası bu eserin ne kadar sevildiğini göstermektedir; Ankara’da Büyük Sinema’da, 23 Mart 1949’da verdiği konsere dâir şunları söylemiştir: “Üçüncü şarkı olarak Râkım Elkutlu’nun eserini okurken dinleyicinin de şarkıya katıldığını gördüm: ‘Ne bahar kaldı ne gül ne de bülbül sesi var’.”⁵⁴ Halka inen bazı şarkıları olmakla beraber, bestelerinin daha çok musiki camiasına münhasır kalacağını, ancak radyolardan ve plaklardan dinlenebileceğini öngörmüş müdür bilinmez. Fakat Safiye Ayla ve Muallâ Gökçay’ın, kendisi için İzmir’de düzenledikleri programlarda, sevilen şarkıları okunurken, halkın gösterdiği teveccüh ve tezâhürata da şahit olmuştur.

52 Ümit Yazıcı, (2010): 29.

53 Tefvik Pars, adı geçen yazıları.

54 Radi Dikici, Cumhuriyet’in Divası Müzeyyen Senar (İstanbul: Remzi Kitabevi, 2005): 169-170.

Musikimize bir bakış..

Ecnebler türk musikisinden hangi çeşid eserleri beğenirler?

Bugün halkımız hangi musiki eserlerinden daha ziyade hoşlanıyor?

Türk radyosu geçelerde İngilizlere mahsus musiki neçriyatı yaptı. Bu neçriyat epeyce alaka ile karşılandı. Son zamanlarda musiki hayatımızda hafif bir değişim görülmeye başlandı. Ortaçağ bir takım yeni besteler çıkıyor, eski fakat kıymetli musiki eserlerine radyosunda biraz daha fazla yer veriliyor.

Acaba bugün halk daha ziyade hangi nevi musiki eserlerinden hoşlanıyor? Bugünkü musiki hareketi kimlerin önderliğindedir? Bunlar ne gibi eserler çıkarıyorlar? Vücudta getirdikleri eserlerden hangileri rağbet görüyor? Musikimizi daha ziyade inkişaf ettirmek için neyle yapmak lazımdır?

Kıymetli musiki sanatkarı Münir Nureddinle bunları konuşuyorduk. Münir Nureddin, başta başta bir mu-

Bay Münir Nureddin

— Bugünkü musiki hareketlerini idare edenler kimlerdir? Sadece en muvaffak olmuş bestekârlar kimlerdir?

— Mesulî Sadeddin Kayrak... Eamanın zevkine uygun her tarzda eserler çıkaran bir sanatkarıdır. Sonra tacburlî Salihhaddin var... Bunlardan başka şimdikiye kadar kendinden hiç bahsedilmeyen büyük bir sanatkarın ismini söyleyeceğim... Bu zatın şarkıları son zamanlarda pek meşhur olduğu halde kendisini küçük bir şairce tanıtır... Bu «Aşkın bana bir güzel şemâ oldu», «O benim son eşimdir» gibi birçok şarkıları beğenilen isimde 75 yaşında bir ihtiyardır. Kendisi imamdır. Kendi «Râkım efendisi»dir. Bugün şarkıları meşhurdur. İste bu gibi sanatkarları bulup çıkarmak lazımdır.

Münir Nureddin'in Râkım Hoca'dan bahsettiği bir mülâkatı,
Akşam 29 Ekim 1939

Mûnir Nureddin Selçuk

Râkım Hoca ve Safiye Ayla
Fotoğraf: Kelebek 2 (1952)

1180

Bekledim Fecre Kadar

Hicazkâr

*****

Fariğ Olmam

Mûzik

Hoca Rakım Elkutlu

Hisaraşiran makamı

Râkım Hoca'nın terkibi olan bu makam, Hisar (hüseyni üzerinde zirgüleli hicaz), Buselik ve Aşîran makamları ile yerinde hüseyni beşlisi ve hüseyनियाşiranda uşşak ya da kürdi dörtlüsünden oluşan mürekkep bir dizidir. Donanımı, Hisar'da olduğu gibi si için koma bemolüdür (segâh). Fakat uşşak makamındaki gibi pestleştirilmez ve tam segâh olarak basılır. Zaten, Elkutlu'nun bestesinde bu perde daha da tizleştirilerek natürel hâle getirilmiştir (buselik perdesi). Değiştirme işaretleri eser içerisinde gösterilir. Seyir özelliği inici-çıkıcı olup, yedeni yegâh, durağı hüseyनियाşiran, güçlüsü düğâh perdesidir. Seyre, düğâh perdesinden başlanarak, hüseyni perdesi üzerinde zirgüleli hicaz sesleri ile yarım karar yapılıdır. Buselik makamı dizisinin özelliği nedeniyle, asma karar çargâhta çargâhlıdır. Hüseynide kürdî ve nevâda buselik çeşnileri ile buselik beşlisi âdeta karar hissini uyandırır; bu güçlü etkinin ardından hüseyनियाşiranda uşşaklı ya da kürdili karar verilir.

Devrikebir bestenin (O nihal-i bâğ-ı işve) zemini, ikinci ölçünün başında hüseyni üzerinde gösterilen kısa bir müstear çeşnisi dışında, hisar özelliği taşır; her iki ölçünün sonunda zirgüleli hicazla yarım kalıplar yapılmıştır. Farsça lafzî terennümü içeren zamanın birinci ölçüsü, çargâhta çargâh çeşnili ve yerinde buselik seyirli olup, ikinci ölçü yine buselik seyirle devam ederek hüseyनियाşiranda uşşaklı karar verir.⁵⁵ Meyan, hüseyni üzerinde eksik sabâ dörtlüsü ile açılmış, birinci ölçünün sonunda muhayyer üzerinde hicazlı asma karar yapılmıştır. İkinci ölçüde, muhayyer perdesi üzerinde simetrik buselik beşlisi ile genişleme yapılarak, hisara dönülmüştür.

---

55 Reşat Aysu'nun yazdığı notada karar, hüseyनियाşiranda kürdildir (zemzemeli).

Talebeleri

Hüseyin Mayadağ

(D. 1915, SELANİK - Ö. 26 KASIM 1965, İSTANBUL)

Bestekâr ve şair. Babası Fâik Fuad Bey'den 10 yaşındayken meşk etmeye başladı. 1940'ta Râkım Elkutlu ile tanışarak ondan istifade etti ve yakın dost oldular. "Bekledim yıllarca lâkin gelmedin ey nazlı yâr" (hüzzam) mısraıyla başlayan meşhûr şarkının güftesi Mayadağ'a aittir. Tokâdizâde Şekib Bey'in özendirmesiyle şarkı güfteleri yazdı. Trafik kazasında vefat etti. Mezarı Zincirlikuyu'dadır. 40 civarında eser besteleyen Mayadağ'ın, tanınan şarkılarından bazıları şunlardır; "Neye bak sam ne görsem gelir bana gam olur" (hicaz), "Söyle derdimi kaç yıl çekecek bu dertli başım" (hicaz), "Beni yalnız gecelerde dolaşırken arar mısın" (hüzzam), "Bu yalvarışlar nedir bu ağlayışlar neden" (hüzzam), "Hayat budur sevgilim geçenler unutulur" (hüzzam), "Senin derdinle senin aşkınla bu kalb duracak" (nihavend), "Coşsun yine bülbüller o hicranlı sesinle" (nihavend), "Ne yazık boş yere kalbimi yaktın" (nihavend), "Sen bezmimizin neş'esi ol gitme bu akşam" (nihavend), "Ah eden kimdir bu saat kuytuda" (şedaraban), "Sensiz geceler âleme bir bak ne ışsız" (şedaraban).

Neyzen Ahmed Yardım

(D. 25 MART 1909, İZMİR - Ö. 1974, KASTAMONU)

Âşık Mehmed Efendi'nin torunudur. Manisa Mevlevîhânesi neyzenbaşısı Hasan Dede ile Şeyh Cemâl Efendi'den ney ve musiki öğrendi. İzmir Radyosu'nda neyzen ve hoca olarak çalıştı. Çok sayıda öğrenciye ney ve musiki öğretti. Hacı Şâbân-ı Veli Tekkesi ve Türbesi'ni ziyaret etmek için Kastamonu'ya yaptığı bir yolculuk sırasında trafik kazasında vefat etti. Aynı zamanda şair olan Yardım, Uşşak, Hüseyini, Ferahnâk, Nişâburek ve Şevkefza makamlarında 7 şarkı ile 2 ilâhi bestelemiştir.

Hâfız İsmail Özses

1950'lerin başlarında Nazilli'ye yerleşti ve 1970'lerin ilk yıllarında vefat etti. Mezarı Nazilli'dedir. Eserleri; Kudûmün rahmeti zevk u safâdır (İsfahan Devrihindi ilahi), Nâr-ı aşka yanmayan hiç kadr-i kıymeti ne bilir (Hüseyini Düyek İlahi), Sabretti bu dil bunca zaman hep seni sevdi (Tâhîrbûselik ağır semâi), Dilde dâim bir akış var dilbere ah dilbere (İsfahan Ağır aksak şarkı), Ey melek-simâ seni günden güne sevmekteyim (Karcıgar Ağır Aksak Şarkı). Ayrıca, bugün elimizde notası olmayan çok sayıda ilahi bestelemiştir. Ses sanatçısı İsmail Demirdöven, Özses'ten meşk etmiştir.

Hüseyin Mayadağ

Ahmed Yardım
50 Yıllık Türk Musikisi

Nevin Demirdöven

Nevin Demirdöven

(EVLENMEDEN ÖNCE ARINIK)
(D. 1926, İZMİR - Ö. 20 ŞUBAT 2015)

İzmir Kız Lisesi'nde kısa bir süre okuduktan sonra merkez postanesinde çalışmaya başladı. Râkım Elkutlu'dan meşk etti. 1944'te açılan bir sınavı kazanarak Ankara Radyosu'na girdi. Burada Nuri Halil Poyraz, Refik Fersan, Rüşen Ferid Kam, Veli Kanık ve Mesut Cemil'den yararlandı. Gazinolarda sahneye çıkarak plâk çalışmaları yaptı. 1996'da İstanbul Radyosu'ndan emekli oldu. İstanbul'da Bülbüldere Mezarlığı'nda medfundur.

Kerim İleri

(D. 23 KASIM 1927, İZMİR - Ö. 15 OCAK 1970)

İzmir Radyosu ses sanatçısı. İzmir Türk Musikisi Cemiyeti'nde Râkım Hoca'dan meşk etti. Ayrıca Reşat Aysu, İlyas Tonguç, Nureddin Ulueren ve Ahmed Aksoy'dan yararlandı. 1951'de İzmir Radyosu'na girdi. 1957-61 arasında müzik yayınları şefliği yaptı. İzmir Radyosu sanatçılarından Halide Alpay ile evlenmiş ve üç çocuğu olmuştur.

İsmet Çetinsel'in İzmir Paşaköprü Mezarlığı'ndaki kabri,
Fotoğraf: cbs.izmir.bel.tr

İsmet Yazar

İsmet Çetinsel

ASIL SOYADI YURTTAŞEN
(D. 30 KASIM 1928, İZMİR - Ö. 21 OCAK 1990)

1953'te girdiği İzmir Radyosu'nda ses sanatkârı olarak görev yaptı. Güftelerinin yedisi kendisine ait olan sekiz şarkısından, "Kime baksan kıskanırdım seni ben" (acemkürdi) ve "Unut sen beni unut hâtırandan sil artık" (rast) tanınmıştır. İzmir Paşaköprü Mezarlığı'nda medfundur.

İsmet Yazar

ASIL ADI MEHMED İSMETULLAH
(D. 19 EYLÜL 1929, İZMİR - Ö. 13 EYLÜL 2013, İZMİR)

İlk musiki bilgilerini babası Hâfız Bekir Sıdkı Yazar'dan (1889-1979) aldı. Râkım Elkutlu, Mehmed Kasabalı, Yusuf Nalkesen ve Mehmed Kutlugün'den istifâde etti. 1953'te İzmir Radyosu'na girdi ve 1979'da emekli oluncaya kadar ses sanatkârı olarak çalıştı.

Bekir Sıdkı Sezgin

İsmet Yazar ile babası Hâfız Bekir Sıdkı Yazar'ın kabirleri, Soğukkuyu Mezarlığı, İzmir
Fotoğraf: cbs.izmir.bel.tr

Bekir Sıdkı Sezgin

(D. 1 TEMMUZ 1936, İSTANBUL - Ö. 24 EYLÜL 1996, İSTANBUL)

Isparta ve Muğla'daki ilk öğreniminden sonra İstanbul'a gelerek Pertevniyâl Lisesi ile Belediye Konservatuvarı'nda okudu. 1959'da girdiği İzmir Radyosu'nda ses sanatkârı, repertuvar, üslûp hocası ve koro şefi olarak çalıştı. 1975'te İstanbul'da kurulan Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı'nda şan, üslûb ve repertuvar hocası oldu. Ayrıca İstanbul Radyosu'nda ses sanatkârlığının yanı sıra koro şefi olarak görev yaptı. 1981'de bu kurumdan emekli oldu. İlk musiki bilgilerini her ikisi de musikişinas olan anne ve babasından aldı. Küçük yaşta hâfız oldu ve mevlidi meşk etti. Bir ara Râkım Elkutlu'dan yararlandı (1946-48). Titiz ve etkili icrası, perdelere hâkimiyeti, nüans ve anlatım tekniğindeki kusursuzluğu ile Türk musikisinin önde gelen yorumcularından biri oldu. Geleneksel solo vokal icrasına, kendine özgü yeni bir üslûp getirdi. Kafa ve göğüs seslerini büyük bir ustalıkla kullandığı çok başarılı solo programların yanı sıra Türkiye'de ve yurt dışında çok sayıda konser verdi. *Sanat ve Kültürde KÖK* (1981-82, 22 sayı) adlı bir dergi yayımlayan Sezgin'in, geleneksel üslûpta beste, semai, şarkı, Mevlevî âyini, ilahi, tevşih, peşrev ve saz semaisi gibi değişik formlarda 100'e yakın eseri vardır. Âni bir rahatsızlık sonucu vefat eden sanatkâr Sahrayıcedit Mezarlığı'nda medfundur.

Diğer taleberi ise şunlardır:

Hâfız Ömer, Hâfız Esad Gerede (1917-58), Hâfız Kemâl Çavuşoğlu, Yusuf Nalkesen (1923-2003), Mehmed Kutlugün (1923-2006), Neriman Kutlugün (1928-2016), Neyzen Ahmed Güneş (1924-2008), Muallâ Geçergün (Kılıç), Emine Gönülden, Akın Özkan (1934-2007) ve Mustafa Erses (1935-2010).

III.
Eserlerinin Tasnifi ve
Güfte Şairleri

Form-Makam-Usûl Tasnifi

*“Râkım Hoca, musikimizin âbide
şahsiyetlerinden biri idi”*

İZZEDDİN ÖKTE

Form tasnifi

Kâr

---

1. O şûha sad cefâ sâ mân ü sabrım bi-karar etti (Hüseyni Muhammes Kâr)

Beste

---

1. Âşina-yı bezm olan anlar hitab-ı Hayderi (Nevâ Devrikebir Beste)
2. Bakıb o şuh ile nâz ü niyâze meşk ederiz (Tâhiruselik Düyek Beste)
3. Ben perişanlıkta buldum rif'ati kakül gibi (Nihavend Devrikebir Beste)
4. Cevr-i yâre sabır buldum ömrüm ahzâna kaldı (Hicaz Düyek Beste)
5. Ey keman ebrû şehid-i hançer-i müjgânınım (Uşşak Devrikebir Beste)
6. Meclis-i ağıyâre olma pertev-endâz-ı visâl (Muhayyer Ağır Çember Beste)
7. Müheyyâ oldu meclis sâkiya peymâneler dönsün (Hüseyni Düyek Beste)
8. Nâz olur dem-beste çeşm-i nim-hâbında senin (Karcığar Devrikebir Beste)
9. O nihâl-i bağ-ı işve sana da eder tahammül (Hisaraşiran Devrikebir Beste)
10. Sâki piyâle sun ki bugün gül havasıdır (Şehnâz Devrikebir Beste)
11. Subh-ı dem câm ü mey mestâne takbil eylerim (Ferahnâk Devrikebir Beste)

Ağır semai

---

1. Meydân-ı muhabbette gezerken dil-i şeydâ (Karcığar Ağır semai [Sengin semai])

Yürük semai

---

1. Bâki yine mey içmeğe and içti demişler (Yegâh Yürük semai)
2. Bilmem kime yahut neye uyduk gittik (Rast Yürük semai)
3. Dünyada ne ikbâl ne de servet dileriz (Hüzzam Yürük semai)

Şarkı

---

1. Ağla sevdiceğim gül ruhlerinden jaleler dökülsün (Buselikaşiran Curcuna)
2. Anarım ruhlerini güller ile eğlenirim (Uşşak Ağır aksak)
3. Artık hicrana tahammül edemez oldu gönül (Uşşak Ağır aksak)
4. Aşk ile yandım sahidir sandım (Muhayyer Aksak)
5. Aşkın bana bir gizli elem oldu güzel yar (Hüzzam Türk aksağı)
6. Aşkın bu karanlık gecesinde (Ferahfeza Yürük semai)
7. Aşkın ne güzel zevkini sürdürdü seninle (Sabâ Türk aksağı)

8. Aşkın seni hep güldüremez (Kürdilihicazkâr Semai)
9. Aşkınla yanıp ağladığım günleri an sen (Segâh Sengin semai)
10. Ateşiyle yanıyorken yüreğim (Karcığar Aksak)
11. Baharda bu yıl bir melâl var hüznün gibi (Suzidil Düyek)
12. Bahçelerde gezersin papatyalar dizersin (Muhayyer Aksak)
13. Bahçem yine sâyende serab olmuş efendim (Uşşak Aksak)
14. Bak gözlerinin rengi ateşler gibi yanmış (Hüzzam Türk aksağı)
15. Bana hiç yakışmıyor böyle intizar şimdi (Uşşak Aksak)
16. Bekledim fecre kadar gelmedin (Hicazkâr Aksak)
17. Bekledim yıllarca lakin gelmedin ey nazlı yar (Hüzzam Ağır aksak)
18. Beni tek ateşe yak (Uşşak Aksak)
19. Beyhude kaçırma gözünü sevgilim benden (Uşşak Türk aksağı)
20. Bıktın mı siyah gözlü güzel kız elemimden (Isfahan Türk aksağı)
21. Bilmem ki günahım sana olmakta mı bende (Muhayyerkürdi Aksak)
22. Bilmezsin düşündüğüm ağladıklarım nedir (Bayâti Curcuna)
23. Bir daldan bir dala konan gönlümü (Karcığar Aksak)
24. Bir gül gibisin belki güzelsin daha gülden (Buselik Türk aksağı/ Yürük semai)
25. Bir gün ne olur gel beni busenle sevindir (Uşşak Curcuna)
26. Bir gün seviyor ertesi gün kıskanıyor kalbi derinden (Karcığar Curcuna)
27. Bir nur-ı mücessemde çıkıp gitti elimden (Suzinak Aksak)
28. Bir ömre değer bir gecenin zevk ü safâsı (Dügâh Senginsemai)
29. Bir safa bahşedelim gel şu dil-i nâ-şâda (Hüseyni Aksak)
30. Bir siyah çevre dolaşmış gibi kirpiklerine (Muhayyer Aksak)
31. Bir yâre kalır gönlüme her nazlı güzelden (Hüzzam Aksak)
32. Bir yaz gecesi Çamlıca mehtabına geldin (Rast Curcuna)
33. Bir zamanlar gönlüme aşkı yakındı çağladı (Hüzzam Devrihindi)
34. Canlandı bu sessiz gecenin şir'i denizde (Hicazkâr Aksak)
35. Çekildi fasl-ı dil gönül (Uşşak Aksak)
36. Çepçevre bahar içinde bir yer gördük (Yegâh Semai)
37. Çeşme başında duran şu güzel köylü kız (Hüseyni Sofyan)
38. Çille-i baht-ı siyahım dolmuyor (Tâhirbuselik Devrihindi)
39. Çoban kaval çalar onun hayatı şâirânedir (Buselikaşiran Semai)
40. Demedim hiç ona kimsin ve nesin sen ne adın (Kürdilihicazkâr Aksak)
41. Duymaz oldun ey felek feryâd-ı istimdâdımı (Hüzzam Ağır aksak)
42. Ey benim pembe gülüm yaralı bir bülbülüm (Nihavend Aksak)
43. Ey canım ilham perim sen iştihârımsın benim (Hicaz Düyek)

44. Ey gözleri âhu senin aşkınla harâbım (Ferahfeza Sengin semai)
45. Feryâd ki hep gönlümün nevâsıdır (Hüzzam Aksak)
46. Gel üzme beni kaşları çatma güzel kız (Hicaz Curcuna)
47. Gezdiğin bahçeler sinem dağıdır (Muhayyer Sofyan)
48. Gönlünde dün akşam yine aşkın sesi vardı (Mahur Türk aksağı)
49. Gönül bu ne durur ne de söz dinler (Hüzzam Aksak)
50. Gönül yolu dar geldi (Hicaz Sofyan)
51. Gözlerinden okudum gönlünü kalbim yanarak (Hicaz Curcuna)
52. Gül yüzünü açarsın (Zâvil Aksak)
53. Gündüzüm karanlık gecem uykusuz (Hicaz Curcuna)
54. Hatırımndan ne geçer sorma gönül sorma neler (Hüzzam Semai)
55. Hayâl içinde akıp geçti ömr-i derbederim (Nihavend Düyek)
56. Hayâlin karşısında sızlayan kalbim yanar ağlar (Küdilihicazkâr Düyek)
57. Her gün yeni bir naz yaratan yardım usandık (Muhayyer Curcuna)
58. Herkes eğlencededir şimdi bahar geldi diye (Hicazkâr Curcuna)
59. Hülyâm yine bir gölgeli esrâra bürünsün (Tâhiruselik Aksak)
60. İçip içip de bu akşam seninle mest olalım (Ferahfeza Düyek)
61. İnce kirpiklerinin sinede bin yâresi var (Sabâ Ağır aksak)
62. İsmi bilmezdim fakat tanırdım (Segâh Curcuna)
63. Kan ağlatıyor bezm-i meyın yâd-ı hazini (Segâh Semai)
64. Kendimi sevdirmeden sevmekte ısrar eyledim (Kürdilihicazkâr Devrihindi)
65. Mahv olub gitti ümidim sabr ü sâ mânım gibi (Uşşak Ağır aksak)
66. Müjdeler gülzara gül basmış kadem (Şedaraban Devrihindi)
67. Mümkün mü unutmak güzelim neydi akşam (Nihavend Aksak)
68. Müştâk-ı visâlin oldu gönlüm (Hicaz Semai)
69. Müştâkına göster o güzel çehreni kaçma (Hicaz Sengin semai)
70. Nâzında senin özlediğim eski cefâ yok (Ferahfeza Semai)
71. Nazir olmaz sana âlemde teksin (Karcıgar Aksak)
72. Ne aklımdan eser kaldı ne fikrimden bir eser (Hicaz Düyek/ Curcuna)
73. Ne arzu var ne takat visâl dillerde kaldı (Bayâti Aksak)
74. Ne bahar kaldı ne gül ne de bülbül sesi var (Bayâti Ağır aksak)
75. Ne teselli dağıtır ah senin ağzında yalan (Kürdilihicazkâr Ağır aksak)
76. Ne yanan kalbime baktın ne akan gözyaşıma (Nihavend Ağır aksak)
77. Nedir bu handeler bu işveler bu nâz ü istiğnâ (Karcıgar Aksak)
78. Nesim-i nevbahar essin gönüller şâdman olsun (Hüseyniaşiran Düyek)
79. O vefâsız güzelin sözlerine aldandım (Şehnâz Sofyan)
80. Okurken aşk kitabını (Segâh Curcuna)

81. Ödemiş'in Bozdağı (Hicaz Zeybek Aksak)
82. Ödemiş'in efesi (Kuva-yı Milliye Türküsü) (Hicaz Aksak)
83. Ruhumun ihtiyacı cânânım (Hüseyniaşiran)
84. Rüzgâr ne fısıldar ve o çamlarda ne anlar (Suzidil Aksak)
85. Sazlar kırılan gönlümüzün hüznüne inler (Kürdilihicazkâr Aksak semai)
86. Seni çok sevdi bu gönlüm beni terk etme kadın (Hicazkâr Aksak)
87. Sevda benim gözümde en mukaddes bir kindi (Uşşak Ağır aksak)
88. Sevdim bu yaz bir esmer (Karcıgar Sofyan)
89. Silemem bir gün hayâlimden o dilber kadını (Uşşak Ağır aksak)
90. Silemem bir gün hayâlimden o dilber kadını (Hüzzam Ağır aksak)
91. Susmuş gece her yer sizi dinlerdi denizden (Hüzzam Türk aksağı)
92. Süslendi ağaçlar çiçekle doldu (Hicazkâr Aksak)
93. Şimdi nerde nâz ile perverdesin (Uşşak Curcuna)
94. Tir-i firkat göz göz ettikçe dil-i bî-mârımı (Hüzzam Aksak)
95. Visâl-i yâr ile mest ol hayâle dalma gönül (Hicazkar Düyek)
96. Vuslat-ı cânâna erişmiş gönül (Uşşak Sengin semai)
97. Yattım yârin dizine daldım sevgi izine (Uşşak Aksak)
98. Yıllar geçiyor hâlâ bu ızdırab dinmedi (Buselik Semai)
99. Yürü hey bi-vefâ hercâi güzel (Hicaz Aksak)

Dinî formlar (1 âyin, 3 tevşih, 9 ilahi)

1. İmrûz çü her rûz harabimi harab (Karcıgar Mevlevî Âyin-i Şerifi)
2. Arz-ı tazim eylemez mi âlem-i imkân sana (Bestenigâr Devrihindi İlahi)
3. Âşık-ı sâdık güruh-ı Mustafa derler bize (Gülizar Düyek İlahi)
4. Beni dünyada hiçbir ferde muhtaç etme Allahım (Uşşak Düyek İlahi)
5. Ey derde derman isteyen (Karcıgar Düyek İlahi)
6. İsm-i Hüdâ zikrimiz (Hüseyni Düyek İlahi)
7. Müjdeler olsun size yâ müminin (Rast Devrihindi Tevşih)
8. Neye baksan ayan Allah (Yegâh Sofyan İlahi)
9. Sevdiğim bir Allah bir de Muhammed'dir gökte yerde (Buselik Düyek İlahi)
10. Vücutun âleme rahmet inâyet Ya Resûlallah (Dügâh Aksak semai İlahi)
11. Vücutun mazhar-ı sırr-ı ezeldir Ya Resûlallah (Hicaz Aksak semai Tevşih)
12. Yine yaz ayları geldi (Karcıgar Sofyan İlahi)
13. Zâtını davet buyurdu bu gece Rabbü'l-Muîn (Segâh Devrihindi Tevşih)

Makam tasnifi (alfabetik)

Bayâti

---

1. (1) Bilmezsün düşündüğüm ağladıklarım nedir (Curcuna)
2. (2) Ne arzu var ne takat visâl dillerde kaldı (Aksak)
3. (3) Ne bahar kaldı ne gül ne de bülbül sesi var (Ağır aksak)

Bestenigâr

---

4. (1) Arz-ı tâzim eylemez mi âlem-i inkân sana (Devrihindi İlahi)

Buselik

---

5. (1) Bir gül gibisin belki güzelsin daha gülden (Türk aksağı)
6. (2) Sevdiğim bir Allah bir de Muhammed'dir gökte yerde (Düyek İlahi)
7. (3) Yıllar geçiyor hâlâ bu ızdırab dinmedi (Semai)

Buselikaşiran

---

8. (1) Ağla sevdiceğim gül rûhlerinden jâleler dökülsün (Curcuna)
9. (2) Çoban kaval çalar onun hayatı şâirânedir (Semai)

Dügâh

---

10. (1) Bir ömre değer bi gecenin zevk ü safâsı (Senginsemai/ Curcuna)
11. (2) Vücudun âleme rahmet inâyet Ya Rasulallah (Aksak semai İlahi)

Ferahfeza

---

12. (1) Aşkın bu karanlık gecesinde (Yürük semai)
13. (2) Ey gözleri ahu senin aşkınla harâbım (Sengin semai)
14. (3) İçip içip de bu akşam seninle mest olalım (Düyek)
15. (4) Nâzında senin özlediğim eski cefâ yok (Semai)

Ferahnak

---

16. (1) Subh-ı dem câm ü mey mestâne takbil eylerim (Devrikebir Beste)

Gülizar

---

17. (1) Âşık-ı sâdık guruh-ı Mustafa derler bize (Düyek İlahi)

Hicaz

-
18. (1) Cevr-i yâre sabır buldum ömrüm ahzâna kaldı (Düyek Beste)
  19. (2) Ey cânım ilham perim sen iştiârımsın benim (Düyek)
  20. (3) Gel üzme beni kaşları çatma güzel kız (Curcuna)
  21. (4) Gönül yolu dar geldi (Sofyan)
  22. (5) Gözlerinden okudum gönlünü kalbim yanarak (Curcuna)
  23. (6) Gündüzüm karanlık gecem uykusuz (Curcuna)
  24. (7) Müştâk-ı visâlin oldu gönlüm (Semai)
  25. (8) Müştâkına göster o güzel çehreni kaçma (Sengin semai)
  26. (9) Ne aklımdan eser kaldı ne fikrimden bir eser (Düyek)
  27. (10) Ödemiş'in Bozdağı efem efem (Aksak Zeybek)
  28. (11) Ödemiş'in efesi (Aksak Kuva-yı Milliye Türküsü)
  29. (12) Vücudun mazhar-ı sırr-ı ezeldir Ya Resulallah (Aksak semai Tevşih)
  30. (13) Yürü hey bi-vefa hercai güzel (Aksak)

Hicazkâr

-
31. (1) Bekledim fecre kadar gelmedin (Aksak)
  32. (2) Canlandı bu sessiz gecenin şir'i denizde (Aksak)
  33. (3) Herkes eğlencededir şimdi bahar geldi diye (Curcuna)
  34. (4) Seni çok sevdi bu gönlüm beni terk etme kadın (Aksak)
  35. (5) Süslendi ağaçlar çiçekle doldu (Aksak)
  36. (6) Visâl-i yâr ile mest ol hayale dalma gönül (Düyek)

Hisaraşiran

-
37. (1) O nihâl-i bağ-ı işve sana da eder tahammül (Devrikebir Beste)

Hüseyni

-
38. (1) Bir safa bahşedelim gel şu dil-i nâ-şâda (Aksak)
  39. (2) Çeşme başında duran şu güzel köylü kız (Sofyan)
  40. (3) İsm-i Hüdâ zikrimiz (Düyek İlahi)
  41. (4) Müheyya oldu meclis sâkiya peymâneler dönsün (Düyek Beste)
  42. (5) O şûha sad cefâ sâ mân ü sabrım bi-karar etti (Muhammes Kâr)

Hüseyniaşiran

-
43. (1) Nesim-i nevbahar essin gönüller şâdman olsun (Düyek)
  44. (2) Ruhumun ihtiyacı cânânım (Aksak)

Hüzzam

---

45. (1) Aşkın bana bir gizli elem oldu güzel yâr (Türk aksağı)
46. (2) Bak gözlerinin rengi ateşler gibi yanmış (Türk aksağı)
47. (3) Bekledim yıllarca lâkin gelmedin ey nazlı yâr (Ağır aksak)
48. (4) Bir yâre kalır gönlüme her nazlı güzelden (Aksak)
49. (5) Bir zamanlar gönlüme aşkı yakındı çağladı (Devrihindi)
50. (6) Dünyada ne ikbâl ne de servet dileriz (Yürük semai)
51. (7) Duymaz oldun ey felek feryâd-ı istimdâdımı (Ağır aksak)
52. (8) Feryâd ki hep gönlümün nevâsıdır (Aksak)
53. (9) Gönül bu ne durur ne de söz dinler (Aksak)
54. (10) Hatırımdan ne geçer sorma gönül sorma neler (Semai)
55. (11) Silemem bir gün hayalimden o dilber kadını (Ağır aksak)
56. (12) Susmuş gece her yer sizi dinledi denizden (Türk aksağı)
57. (13) Tir-i firkat göz göz ettikçe dil-i bimârımı (Aksak)

Isfahan

---

58. (1) Bıktın mı siyah gözlü güzel kız elemimden (Türk aksağı)

Karcığâr

---

59. (1) Ateşiyle yanıyorken yüreğim (Aksak)
60. (2) Bir daldan bir dala konan gönlümü (Aksak)
61. (3) Bir gün seviyor ertesi gün kıskanıyor kalbi derinden (Curcuna)
62. (4) Ey derde derman isteyen (Düyek İlahi)
63. (5) İmrûz çü her rûz harabimi harab (Mevlevî Âyin-i Şerifi)
64. (6) Meydân-ı muhabbette gezerken dil-i şeydâ (Ağır semai) (Sengin semai)
65. (7) Nâz olur dem-beste çeşm-i nim-hâbında senin (Devrikebir Beste)
66. (8) Nazir olmaz sana âlemde teksin (Aksak)
67. (9) Nedir bu handeler bu işveler bu naz ü istiğnâ (Aksak)
68. (10) Sevdim bu yaz bir esmer (Sofyan)
69. (11) Yine yaz ayları geldi (Sofyan İlahi)

Kürdilihicazkâr

---

70. (1) Aşkın seni hep güldüremez yalancı kadın (Semai)
71. (2) Demedim hiç ona kimsin ve nesin sen ne adın (Aksak)
72. (3) Hayâlin karşısında sızlayan kalbim yanar ağlar (Düyek)

73. (4) Kendimi sevdirmeden sevmekte ısrar eyledim (Devrihindi)
74. (5) Ne teselli dağıtır ah senin ağzında yalan (Ağır aksak)
75. (6) Sazlar kırılan gönlümüzün hüznüne inler (Aksak semai)

Mahur

---

76. (1) Gönünde dün akşam yine aşkın sesi vardı (Türk aksağı)

Muhayyer

---

77. (1) Aşk ile yandım sâhidir sandım (Aksak)
78. (2) Bahçelerde gezersin papatyalar dizersin (Aksak)
79. (3) Bir siyah çevre dolaşmış gibi kirpiklerine (Aksak)
80. (4) Gezdiğin bahçeler sinem dağıdır (Sofyan)
81. (5) Her gün yeni bir naz yaratan yardan usandık (Curcuna)
82. (6) Meclis-i ağıyâre olma pertev-endâz-ı visâl (Ağır Çenber Beste)

Muhayyerkürdi

---

83. (1) Bilmem ki günahım sana olmakta mı bende (Aksak)

Nevâ

---

84. (1) Âşına-yı bezm olan anlar hitab-ı Hayderi (Devrikebir Beste)

Nihavend

---

85. (1) Ben perişanlıkta buldum rif'ati kakül gibi (Devrikebir Beste)
86. (2) Ey benim pembe gülüm yaralı bir bülbülüm (Aksak)
87. (3) Hayâl içinde akıp geçti ömr-i derbederim (Düyek)
88. (4) Mümkün mü unutmak güzelim neydi akşam (Aksak)
89. (5) Ne yanan kalbime baktın ne akan gözyaşıma (Ağır aksak)

Rast

---

90. (1) Bilmem kime yahut neye uyduk gittik (Yürük semai)
91. (2) Bir yaz gecesi Çamlıca mehtabına geldin (Curcuna)
92. (3) Müjdeler olsun size yâ müminin (Devrihindi Tevşih)

Sabâ

---

93. (1) Aşkın ne güzel zevkini sürdüktü seninle (Türk Aksağı)
94. (2) İnce kirpiklerinin sinede bin yaresi var (Ağır aksak)

Segâh

---

95. (1) Aşkınla yanıp ağladığım günleri an sen (Sengin semai)
96. (2) İsmi bilmezdim fakat tanırdım (Curcuna)
97. (3) Kan ağlatıyor bezm-i meyın yâd-ı hazini (Semai)
98. (4) Okurken aşk kitabını (Curcuna)
99. (5) Zâtını davet buyurdu bu gece Rabbü'l-Muîn (Devrihindi Tevşih)

Suzidil

---

100. (1) Baharda bu yıl bir melâl var hüzün gibi (Düyek)
101. (2) Rüzgar ne fısıldar ve o çamlarda ne anlar (Aksak)

Suzinak

---

102. (1) Bir nûr-ı mücessemdi çıkıp gitti elimden (Aksak)

Şedaraban

---

103. (1) Müjdeler gülzâra gül basmış kadem (Devrihindi)

Şehnâz

---

104. (1) O vefasız güzelin sözlerine aldandım (Sofyan)
105. (2) Sâki piyâle sun ki bugün gül havasıdır (Devrikebir Beste)

Tâhîrbüselik

---

106. (1) Bakıp o şuh ile nâz ü niyâze meşk ederiz (Düyek Beste)
107. (2) Çille-i baht-ı siyahım dolmuyor (Devrihindi)
108. (3) Hülyâm yine bir gölgeli esrara bürünsün (Aksak)

Uşşak

---

109. (1) Anarım rûhlerini güller ile eğlenirim (Ağır aksak)
110. (2) Artık hicrana tahammül edemez oldu gönül (Ağır aksak)
111. (3) Bahçem yine sâyende serab olmuş efendim (Aksak)
112. (4) Bana hiç yakışmıyor böyle intizar şimdi (Aksak)
113. (5) Beni dünyada hiçbir ferde muhtaç etme Allahım (Düyek İlahi)
114. (6) Beni tek ateşe yak (Aksak)
115. (7) Beyhûde kaçırma gözünü sevgilim benden (Türk aksağı)
116. (8) Bir gün ne olur gel beni bûsenle sevindir (Curcuna)
117. (9) Çekildi fasl-ı dil gönül (Aksak)

118. (10) Ey keman ebrû şehid-i hañer-i müjgânınım (Devrikebir Beste)
119. (11) Mahv olub gitti ümidim sabr ü sâ mânım gibi (Ağır aksak)
120. (12) Sevda benim gözümde en mukaddes bir kindi (Ağır aksak)
121. (13) Silemem bir gün hayalimden o dilber kadını (Ağır aksak)
122. (14) Şimdi nerde nâz ile perverdesin (Curcuna)
123. (15) Vuslat-ı cânâna erişmiş gönül (Sengin semai)
124. (16) Yattım yârin dizine daldım sevgi izine (Aksak)

Yegâh

---

125. (1) Bâki yine mey içmeğe and içti demişler (Yürük semai)
126. (2) Çepçevre bahar içinde bir yer gördük (Semai)
127. (3) Neye baksan ayan Allah (Sofyan İlahi)

Zâvil

---

128. (1) Gül yüzünü açarsın (Aksak)

Usûl tasnifi (büyükten küçüğe)

Muhammes (1), Devrikebir (8), Ağır Çenber (1), Devr-i revan (1), Aksak semai (4), Curcuna (13), Evfer (2), Aksak (46, 12'si ağır aksak), Düyek (16), Devrihindi (7), Sengin semai (6), Yürük semai (5), Türk aksağı (8), Sofyan (7), Semai (8).

Muhammes

---

1. (1) O şuha sad cefa sâ mân ü sabrım bi-karar etti (Hüseyni Kâr)

Devrikebir

---

2. (1) An ferîdûnu cihânu mânevi (Karcığar Mevlevî Âyini [üçüncü selâm])
3. (2) Âşinâ-yı bezm olan anlar hitab-ı Hayderi (Nevâ Beste)
4. (3) Ben perişanlıkta buldum rif'ati kakül gibi (Nihavend Beste)
5. (4) Ey keman ebru şehid-i hançer-i müjgânınım (Uşşak Beste)
6. (5) Nâz olur dem-beste çeşm-i nim-hâbında senin (Karcığar Beste)
7. (6) O nihâl-i bağ-i işve sana da eder tahammül (Hisaraşiran Beste)
8. (7) Sâki piyâle sun ki bugün gül havasıdır (Şehnâz Beste)
9. (8) Subh-ı dem câm ü mey mestâne takbil eylerim (Ferahnak Beste)

Ağır Çenber

---

10. (1) Meclis-i ağıyâre olma pertev-endâz-ı visâl (Muhayyer Beste)

Devr-i Revân

---

11. (1) İmrûz çü her rûz harâbimi harâb Karcığar (Mevlevî Âyini [birinci selâm])

Aksak semai

---

12. (1) Karcığar Mevlevî Âyini (üçüncü selâmın terennümü)
13. (2) Sazlar kırılan gönlümüzün hüznüne inler (Kürdilihicazkâr)
14. (3) Vücutun âleme rahmet inâyet Ya Resulallah (Dügâh İlahi)
15. (4) Vücutun mazhar-ı sırr-ı ezeldir Ya Resulallah (Hicaz Tevşih)

Curcuna

---

16. (1) Ağla sevdiceğim gül rûhlerinden jâleler dökülsün (Buselikaşiran)
17. (2) Bilmezsin düşündüğüm ağladıklarım nedir (Bayâti)
18. (3) Bir gün ne olur gel beni bûsenle sevindir (Uşşak)
19. (4) Bir gün seviyor ertesi gün kıskanıyor kalbi derinden (Karcığar)

20. (5) Bir yaz gecesi Çamlıca mehtabına geldin (Rast)
21. (6) Gel üzme beni kaşları çatma güzel kız (Hicaz)
22. (7) Gözlerinden okudum gönünü kalbim yanarak (Hicaz)
23. (8) Gündüzüm karanlık gecem uykusuz (Hicaz)
24. (9) Her gün yeni bir naz yaratan yardan usandık (Muhayyer)
25. (10) Herkes eğlencededir şimdi bahar geldi diye (Hicazkâr)
26. (11) İsmi bilmezdim fakat tanırdım (Segâh)
27. (12) Okurken aşk kitabını (Segâh)
28. (13) Şimdi nerde nâz ile perverdesin (Uşşak)

Evfer

---

29. (1) Sîmin zekâna senk dilâ lâle-i izâra Karcıgar Mevlevî Âyini (ikinci selâm)
30. (2) Sultan-ı meni sultanı meni Karcıgar Mevlevî Âyini (dördüncü selâm)

Aksak

---

31. (1) Artık hicrâna tahammül edemez oldu gönül (Uşşak Ağır aksak)
32. (2) Anarım rûhlerini güller ile eğlenirim (Uşşak Ağır aksak)
33. (3) Bekledim yıllarca lâkin gelmedin ey nazlı yâr (Hüzzam Ağır aksak)
34. (4) Duymaz oldun ey felek feryâd-ı istimdâdımı (Hüzzam Ağır aksak)
35. (5) İnce kirpiklerinin sinede bin yâresi var (Sabâ Ağır aksak)
36. (6) Mahv olub gitti ümidim sabr ü sâ mânım gibi (Uşşak Ağır aksak)
37. (7) Ne bahar kaldı ne gül ne de bülbül sesi var (Bayâti Ağır aksak)
38. (8) Ne teselli dağıtır ah senin ağzında yalan (Kürdilihicazkâr Ağır aksak)
39. (9) Ne yanan kalbime baktın ne akan gözyaşıma (Nihavend Ağır aksak)
40. (10) Sevda benim gözümde en mukaddes bir kindi (Uşşak Ağır aksak)
41. (11) Silemem bir gün hayâlimden o dilber kadını (Uşşak Ağır aksak)
42. (12) Silemem bir gün hayâlimden o dilber kadını (Hüzzam Ağır aksak)
43. (13) Aşk ile yandım sâhidir sandım (Muhayyer)
44. (14) Ateşiyle yanıyorken yüreğim (Karcıgar)
45. (15) Bahçelerde gezersin papatyalar dizersin (Muhayyer)
46. (16) Bahçem yine sâyende serab olmuş efendim (Uşşak)
47. (17) Bana hiç yakışmıyor böyle intizar şimdi (Uşşak)
48. (18) Bekledim fecre kadar gelmedin (Hicazkâr)
49. (19) Beni tek ateşe yak (Uşşak)
50. (20) Bilmem ki günahım sana olmakta mı bende (Muhayyerkürdi)

51. (21) Bir daldan bir dala konan gönlümü (Muhayyer)
52. (22) Bir nûr-ı mücessemde çıkıp gitti elimden(Suzinak)
53. (23) Bir safâ bahşedelim gel şu dil-i nâ-şâda (Hüseyni)
54. (24) Bir siyah çevre dolaşmış gibi kirpiklerine (Muhayyer)
55. (25) Bir yâre kalır gönlüme her nazlı güzelden (Hüzzam)
56. (26) Canlandı bu sessiz gecenin şir'i denizde (Hicazkâr)
57. (27) Çekildi fasl-ı dil gönül (Uşşak)
58. (28) Demedim hiç ona kimsin ve nesin sen ne adın (Kürdilihicazkâr)
59. (29) Ey benim pembe gülüm yaralı bir bülbülün (Nihavend)
60. (30) Feryâd ki hep gönlümün nevâsıdır (Hüzzam)
61. (31) Gönül bu ne durur ne de söz dinler (Hüzzam)
62. (32) Gül yüzünü açarsın (Zâvil)
63. (33) Hülyâm yine bir gölgeli esrâra bürünsün (Tâhîrbüselik)
64. (34) Mümkün mü unutmak güzelim neydi akşam (Nihavend)
65. (35) Nazîr olmaz sana âlemde teksin (Karcığâr)
66. (36) Ne arzu var ne takat visâl dillerde kaldı (Bayâtî)
67. (37) Nedir bu handeler bu işveler bu naz ü istiğna (Karcığâr)
68. (38) Ödemiş'in Bozdağı efem efem (Hicaz Zeybek)
69. (39) Ödemiş'in efesi (Kuvâ-yı Milliye Türküsü)
70. (40) Ruhumun ihtiyacı cânânım (Hüseyniaşiran)
71. (41) Rüzgar ne fısıldar ve o çamlarda ne anlar (Suzidil)
72. (42) Seni çok sevdi bu gönlüm beni terk etme kadın (Hicazkâr)
73. (43) Süslendi ağaçlar çiçekle doldu (Hicazkâr)
74. (44) Tir-i firkat göz göz ettikçe dil-i bî-mârımı (Hüzzam)
75. (45) Yattım yârin dizine daldım sevgi izine (Uşşak)
76. (46) Yürü hey bî-vefâ hercâi güzel (Hicaz)

Düyek

77. (1) Bakıp o şûh ile nâz ü niyâze meşk ederiz (Tâhîrbüselik Beste)
78. (2) Cevr-i yâre sabır buldum ömrüm ahzâna kaldı (Hicaz Beste)
79. (3) Müheyvâ oldu meclis sâkiya peymâneler dönsün (Hüseyni Beste)
80. (4) Baharda bu yıl bir melâl var hüzn gibi (Suzidil)
81. (5) Ey cânım ilham perim sen iştihârımsın benim (Hicaz)
82. (6) Hayâl içinde akıp geçti ömr-i derbederim (Nihavend)
83. (7) Hayâlin karşısında sızlayan kalbim yanar ağlar (Kürdilihicazkâr)

84. (8) İçip içip de bu akşam seninle mest olalım (Ferahfeza)
85. (9) Ne aklımdan eser kaldı ne fikrimden bir eser (Hicaz)
86. (10) Nesim-i nevbahar essin gönüller şâdman olsun (Hüseyniaşiran)
87. (11) Visâl-i yâr ile mest ol hayâle dalma gönül (Hicazkâr)
88. (12) Âşık-ı sâdık güruh-ı Mustafa derler bize (Gülizar İlahi)
89. (13) Beni dünyada hiçbir ferde muhtaç etme Allahım (Uşşak İlahi)
90. (14) Ey derde derman isteyen (Karcıgar İlahi)
91. (15) İsm-i Hüdâ zikrimiz (Hüseyni İlahi)
92. (16) Sevdiğim bir Allah bir de Muhammed'dir gökte yerde (Buselik İlahi)

Devrihindi

---

93. (1) Bir zamanlar gönlüme aşkı yakındı çağladı (Hüzzam)
94. (2) Çille-i baht-ı siyahım dolmuyor (Tâhiruselik)
95. (3) Kendimi sevdirmeden sevmekte ısrar eyledim (Kürdilihicazkâr)
96. (4) Müjdeler gülzâra gül basmış kadem (Şedaraban)
97. (5) Arz-ı tâzim eylemez mi âlem-i imkân sana (Bestenigar İlahi)
98. (6) Müjdeler olsun size yâ müminin (Rast Tevşih)
99. (7) Zâtını davet buyurdu bu gece Rabbü'l-Muîn (Segâh Tevşih)

Sengin semai

---

100. (1) Meydân-ı muhabbette gezerken dil-i şeydâ (Karcıgar Ağır semai)
101. (2) Aşkınla yanıp ağladığım günleri an sen (Segâh)
102. (3) Ey gözleri ahû senin aşkınla harâbım (Ferahfeza)
103. (4) Bir ömre değer bir gecenin zevk ü safâsı (Dügâh)
104. (5) Müştâkına göster o güzel çehreni kaçma (Hicaz)
105. (6) Vuslat-ı cânâna erişmiş gönül (Uşşak)

Yürük semai

---

106. (1) Ey ki hezâr âferin bu nice sultan olur (Karcıgar Mevlevi Âyini [üçüncü selâm])
107. (2) Bâki yine mey içmeğe and içti demişler (Yegâh)
108. (3) Bilmem kime yââhut neye uyduk gittik (Rast)
109. (4) Dünyâda ne ikbâl ne de servet dileriz (Hüzzam)
110. (5) Aşkın bu karanlık gecesinde (Ferahfeza)

Türk aksağı

---

111. (1) Aşkın bana bir gizli elem oldu güzel yâr (Hüzzam)
112. (2) Aşkın ne güzel zevkini sürdüktü seninle (Sabâ)
113. (3) Bak gözlerinin rengi ateşler gibi yanmış (Hüzzam)
114. (4) Beyhûde kaçırma gözünü sevgilim benden (Uşşak)
115. (5) Bıktın mı siyah gözlü güzel kız elemimden (İsfahan)
116. (6) Bir gül gibisin belki güzelsin daha gülden (Buselik)
117. (7) Gönünde dün akşam yine aşkın sesi vardı (Mahur)
118. (8) Susmuş gece her yer sizi dinledi denizden (Hüzzam)

Sofyan

---

119. (1) Çeşme başında duran şu güzel köylü kız (Hüseyni)
120. (2) Gezdiğin bahçeler sinem dağıdır (Muhayyer)
121. (3) Gönül yolu dar geldi (Hicaz)
122. (4) O vefâsız güzelin sözlerine aldandım (Şehnâz)
123. (5) Sevdim bu yaz bir esmer (Karcığar)
124. (6) Neye baksan ayan Allah (Yegâh İlâhi)
125. (7) Yine yaz ayları geldi (Karcığar İlâhi)

Semai

---

126. (1) Aşkın seni hep güldüremez (Kürdilihicazkâr)
127. (2) Çepçevre bahar içinde bir yer gördük (Yegâh)
128. (3) Çoban kaval çalar onun hayatı şâirânedir (Buselikaşiran)
129. (4) Hatırımdan ne geçer sorma gönül sorma neler (Hüzzam)
130. (5) Kan ağlatıyor bezm-i meyın yâd-ı hazini (Segâh)
131. (6) Müştâk-ı visâlin oldu gönüm (Hicaz)
132. (7) Nâzında senin özlediğim eski cefâ yok (Ferahfeza)
133. (8) Yıllar geçiyor hâlâ bu ızdırab dinmedi (Buselik)

Makam ve Usûl değişimleri olan eserleri

1. Karcığar Mevlevî Âyini, I. Selâm (Devr-i revan), II. Selâm (Evfer), III. Selâm (Devrikebir/ Aksak semai/ Yürük semai), IV. Selâm (Evfer)
2. O şûha sad-cefâ sâ mân-ı sabrım bî-karar etti (Hüseyni Kâr), birinci terennüm ve mısra (Muhammes) ikinci terennüm (Yürük semai), ikinci mısra (Muhammes)
3. Müjdeler olsun size yâ müminin (Rast tevşih), Suzinak, Hicazkâr, Nihavend, Nevâ, Uşşak, Muhayyer, Tâhiruselik, Hüseyni, Acemkürdi, Saba, Bestenigâr, Evç.
4. Ne arzu var ne tâkat (Bayâti şarkı), Aksak/ Curcuna
5. Ne bahar kaldı ne gül (Bayâti şarkı), Ağır aksak/ Curcuna
6. Bir gül gibisin belki güzelsin daha gülden (Buselik şarkı), Türk aksağı/ Yürük semai
7. Yıllar geçiyor hâlâ bu ızdırab dinmedi (Buselik şarkı), Semai/ Sofyan
8. Bir ömre değer bir gecenin zevk ü safâsı (Dügâh şarkı), Sengin semai/ Curcuna
9. İçip içip de bu akşam (Ferahfeza şarkı), Düyek/ Curcuna
10. Gel üzme beni kaşları çatma (Hicaz şarkı), Curcuna/ Semai
11. Müştâkını göster o güzel çehreni kaçma (Hicaz şarkı), Sengin semai/ Curcuna
12. Ne aklımdan eser kaldı ne fikrimden bir eser (Hicaz şarkı), Düyek/ Curcuna
13. Canlandı bu sessiz gecenin şir'i denizde (Hicazkâr şarkı), Aksak/ Curcuna
14. Seni çok sevdi bu gönlüm beni terk etme kadın (Hicazkâr şarkı), Aksak/ Curcuna
15. Süslendi ağaçlar çiçekle doldu (Hicazkâr şarkı), Aksak/ Curcuna
16. Bir safa bahşedelim gel şu dil-i nâşâda (Hüseyni şarkı), Aksak/ Curcuna
17. Bir zamanlar gönlüme aşkı yakından çağladı (Hüzzam şarkı), Devrihindi/ Yürük semai
18. Silemem bir gün hayalimden o dilber kadını (Hüzzam şarkı), Orta aksak/ Curcuna
19. Susmuş gece her yer sizi dinlerdi denizden (Hüzzam şarkı), Tük aksağı/ Curcuna
20. Ateşiyile yanıyorken yüreğim (Karcığar şarkı), Aksak/ Curcuna
21. Nedir bu handeler bu işveler bu nâz ü istiğna (Karcığar şarkı), Aksak/ Sofyan
22. Hayalin karşısında sızlayan kalbim yanar ağlar (Kürdilihicazkâr şarkı), Düyek/ Curcuna

23. Sazlar kırılan gönlümüzün hüznüne inler (Kürdilihicazkâr şarkı), Aksak/ Semai
24. Gönlünde dün akşam yine aşkın sesi vardı (Mahur şarkı), Türk aksağı/ Semai
25. Bilmem ki günahım sana olmakta mı bende (Muhayyerkürdi şarkı), Aksak/ Düyek/ Curcuna
26. Mümkün mü unutmak güzelim neydi o akşam (Nihavend akşam), Aksak/ Semai
27. Aşkın ne güzel zevkini sürdürdükü seninle (Sabâ şarkı), Türk aksağı/ Semai
28. Aşkınla yanıp ağladığım günleri an sen (Segâh şarkı), Sengin semai/ Curcuna
29. Rüzgar ne fısıldar ve o çamlarda ne anlar (Suzidil şarkı), Aksak/ Semai
30. Bir nur-ı mücessemde çıkıp gitti elimden (Suzinak şarkı), Aksak/ Curcuna
31. Müjdeler gülzâra gül basmış kadem (Şedaraban şarkı), Devrihindi/ Curcuna
32. O vefasız güzelin sözlerine aldandım (Şehnâz şarkı), Sofyan/ Curcuna
33. Hülyam yine bir gölgeli esrâra bürünsün (Tâhirbuselik şarkı), Aksak/ Semai
34. Artık hicrana tahammül edemez oldu gönül (Uşşak şarkı), Ağır aksak/ Curcuna
35. Bahçem yine sâyende serab olmuş efendim (Uşşak şarkı), Aksak/ Curcuna
36. Bana hiç yakışmıyor böyle intizar şimdi (Uşşak şarkı), Aksak/ Curcuna
37. Beni tek ateşe yak (Uşşak şarkı), Aksak/ Curcuna
38. Silemem bir gün hayalimden o dilber kadını (Uşşak şarkı), Ağır aksak/ Curcuna
39. Vuslat-ı cânâna erişmiş gönül (Uşşak şarkı), Sengin semai/ Curcuna

Güfte şairleri (alfabetik)

(1) Abdullah Nâci

---

1. (1) Çekildi fasl-ı dil gönül (Uşşak Aksak)

(2) Müftü Hasan Âkif Salı

---

2. (1) Ateşiyle yanıyorken yüreğim (Karcıgar Aksak)
3. (2) Beni dünyada hiçbir ferde muhtaç etme Allahım (Uşşak Düyek İlahi)
4. (3) Ey gözleri ahu senin aşkınla harabım (Ferahfeza Sengin semai)
5. (4) Hayâlin karşısında sızlayan kalbim yanar ağlar (Kürdilihicazkâr Düyek)
6. (5) Vücudun âleme rahmet inâyet Ya Resulallah (Dügâh Aksak semai İlahi)

(3) Ali Galib Paşa

---

7. (1) Ben perişanlıkta buldum rif'ati kakül gibi (Nihavend Devrikebir Beste)

(4) Âsım

---

8. (1) Meclis-i ağıyâre olma pertev-endâz-ı visâl (Muhayyer Ağır Çember Beste)

(5) Bâkî

---

9. (1) Bâkî yine mey içmeğe and içti demişler (Yegâh Yürük semai)
10. (2) Müheyya oldu meclis sâkiya peymâneler dönsün (Hüseyni Düyek Beste)
11. (3) Nedir bu handeler bu işveler bu nâz ü istiğnâ (Karcıgar Aksak)

(6) Behçet Efendi

---

12. (1) Müjdeler olsun size yâ müminin (Rast Devrihindi Tevşih)

(7) Taşlızâde Edhem Bey

---

13. (1) Mahv olub gitti ümidim sabr ü sâ mânım gibi (Uşşak Ağır aksak)

(8) Prof. Dr. Ercüment Hakkı Alacakaptan

---

14. (1) Gözlerinden okudum gönlünü kalbim yanarak (Hicaz Curcuna)
15. (2) Rüzgar ne fısıldar ve o çamlarda ne anlar (Suzidil Aksak)

(9) Ercüment Ekrem Talu

---

16. (1) Vuslat-ı cânâna erişmiş gönül (Uşşak Sengin semai)

(10) Fuad Bey

---

17. (1) Şimdi nerde nâz ile perverdesin (Uşşak Curcuna)

(11) Fuad Edib Baksı

---

18. (1) Gündüzüm karanlık gecem uykusuz (Hicaz Curcuna)

19. (2) Her gün yeni bir naz yaratan yardan usandık (Muhayyer Curcuna)

20. (3) Nâzında senin özlediğim eski cefâ yok (Ferahfeza Semai)

(12) Fuzûli

---

21. (1) Ey keman ebru şehid-i hançer-i müjgânınım (Uşşak Devrikebir Beste)

(13) Bıçakçızâde İsmail Hakkı Bey

---

22. (1) Neye baksan ayan Allah (Yegâh Sofyan İlahi)

23. (2) Sevdiğim bir Allah bir de Muhammed'dir gökte yerde (Buselik Düyek İlahi)

(14) Hamid Şükrü Bey

---

24. (1) Aşkın seni hep güldüremez (Kürdilihicazkâr Semai)

(15) Hıfzı Tevfik Gönensay

---

25. (1) Canlandı bu sessiz gecenin şi'ri denizde (Hicazkâr Aksak)

(16) Udi Hüseyin Avni Bey

---

26. (1) Âşına-yı bezm olan anlar hitâb-ı Hayderi (Nevâ Devrikebir Beste)

(17) Hüseyin Mayadağ

---

27. (1) Bekledim yıllarca lakin gelmedin ey nazlı yar (Hüzzam Ağır aksak)

(18) Dr. Kâmil Sesli

---

28. (1) Bıktın mı siyah gözlü güzel kız elemimden (İsfahan Türk aksağı)

(19) Mazluma Hanım

---

29. (1) Bahçem yine sâyende serâb olmuş efendim (Uşşak Aksak)

(20) M. Cenâni Kandiye

---

30. (1) Gel koynuma gir lâne-i can kendi evindir (Acemaşiran Sengin semai)

(21) Mevlânâ Celâleddin Rûmî

---

31. (1) İmrûz çü her rûz harâbimi harab (Karcıgar Mevlevî Âyin-i Şerifi)

(22) Muallim Nâci Efendi

---

32. (1) Arz-ı tâzim eylemez mi alem-i imkan sana (Bestenigar Devrihindi İlahi)

(23) Nâhid Hilmi Özeren

---

33. (1) Artık hicrâna tahammül edemez oldu gönül (Uşşak Ağır aksak)
34. (2) Aşkın bana bir gizli elem oldu güzel yar (Hüzzam Türk aksağı)
35. (3) Aşkın ne güzel zevkini sürdürdü seninle (Saba Türk aksağı)
36. (4) Bekledim fecre kadar gelmedin (Hicazkâr Aksak)
37. (5) Bilmem ki günahım sana olmakta mı bende (Muhayyerkürdi Aksak)
38. (6) Bir gül gibisin belki güzelsin daha gülden (Buselik Türk aksağı/ Yürük semai)
39. (7) Bir gün ne olur gel beni busenle sevindir (Uşşak Curcuna)
40. (8) Bir gün seviyor ertesi gün kıskanıyor kalbi derinden (Karcıgar Curcuna)
41. (9) Bir ömre değer bir gecenin zevk ü safâsı (Dügâh Sengin semai)
42. (10) Bir yâre kalır gönlüme her nazlı güzelden (Hüzzam Aksak)
43. (11) Gönülünde dün akşam yine aşkın sesi vardı (Mahur Türk aksağı)
44. (12) Gönül bu ne durur ne de söz dinler (Hüzzam Aksak)
45. (13) Gönül yolu dar geldi (Hicaz Sofyan)
46. (14) Hayâl içinde akıp geçti ömr-i derbederim (Nihavend Düyek)
47. (15) İçip içip de bu akşam seninle mest olalım (Ferahfeza Düyek)
48. (16) İnce kirpiklerinin sinede bin yâresi var (Saba Ağır aksak)
49. (17) Müştâk-ı visâlin oldu gönlüm (Hicaz Semai)
50. (18) Müştâkına göster o güzel çehreni kaçma (Hicaz Sengin semai)
51. (19) Ne bahar kaldı ne gül ne de bülbül sesi var (Bayâti Ağır aksak)
52. (20) Ne yanan kalbime baktın ne akan gözyaşıma (Nihavend Ağır aksak)
53. (21) Okurken aşk kitabını (Segâh Curcuna)
54. (22) Seni çok sevdi bu gönlüm beni terk etme kadın (Hicazkâr Aksak)
55. (23) Silemem bir gün hayalimden o dilber kadını (Uşşak Ağır aksak/ Hüzzam Ağır aksak)
56. (24) Susmuş gece her yer sizi dinledi denizden (Hüzzam Türk aksağı)
57. (25) Süslendi ağaçlar çiçekle doldu (Hicazkâr Aksak)
58. (26) Visâl-i yâr ile mest ol hayale dalma gönül (Hicazkâr Düyek)

(24) Nedîm

---

59. (1) Bakıb o şuh ile nâz ü niyâze meşk ederiz (Tâhiruselik Düyek Beste)
60. (2) Bir safa bahşedelim gel şu dil-i nâ-şâda (Hüseyni Aksak)
61. (3) Nâz olur dem-beste çeşm-i nim-hâbında senin (Karcıgar Devrikebir Beste)

(25) Nevres

---

62. (1) Sâki piyâle sun ki bugün gül havasıdır (Şehnâz Devrikebir Beste)

(26) Nureddin Rüşdü Büngül

---

63. (1) Bir yaz gecesi Çamlıca mehtabına geldin (Rast Curcuna)

(27) Orhan Rahmi Gökçe

---

64. (1) Bana hiç yakışmıyor böyle intizar şimdi (Uşşak Aksak)
65. (2) Bilmezsin düşündüğüm ağladıklarım nedir (Bayâti Curcuna)
66. (3) Bir siyah çevre dolaşmış gibi kirpiklerine (Muhayyer Aksak)
67. (4) Demedim hiç ona kimsin ve nesin sen ne adın (Kürdilihicazkâr Aksak)
68. (5) Ne arzu var ne takat visâl dillerde kaldı (Bayâti Aksak)
69. (6) Ne teselli dağıtır ah senin ağzında yalan (Kürdilihicazkâr Ağır aksak)
70. (7) Sazlar kırılan gönlümüzün hüznüne inler (Kürdilihicazkâr Aksak semai)

(28) Rıza Tefvik Bölükbaşı

---

71. (1) Ağla sevdiceğim gül rûhlerinden jâleler dökülsün (Buselikaşiran Curcuna)
72. (2) İsmi bilmezdim fakat tanırdım (Segâh Curcuna)
73. (3) Yürü hey bi-vefa hercâi güzel (Hicaz Aksak)

(29) Rifat Ahmed Moralı

---

74. (1) Mümkün mü unutmak güzelim neydi akşam (Nihavend Aksak)

(30) Sâmi

---

70. (1) Hülyam yine bir gölgeli esrara bürünsün (Tâhiruselik Aksak)

(31) Selim Aru

---

71. (1) Cevr-i yâre sabır buldum ömrüm ahzâna kaldı (Hicaz Düyek Beste)
72. (2) Baharda bu yıl bir melâl var hüzn gibi (Suzidil Düyek)
73. (3) Feryad ki hep gönlümün nevâsıdır (Hüzzam Aksak)

(32) Süleyman Âsaf Bey

---

74. (1) Anarım ruhlerini güller ile eğlenirim (Uşşak Ağır aksak)
75. (2) Nazir olmaz sana âlemde teksin (Karcığar Aksak)
76. (3) Subh-ı dem câm ü mey mestâne takbil eylerim (Ferahnak Devrikebir Beste)

(33) Süleyman Ali Sevgel

---

77. (1) Ey cânım ilham perim sen iştihârımsın benim (Hicaz Düyek)

(34) Tokadizâde Şekib Bey

---

78. (1) Çille-i baht-ı siyahım dolmuyor (Tâhiruselik Devrihindi)

(35) Kara Şemseddin Efendi

---

79. (1) O nihâl-i bağ-ı işve sana da eder tahammül (Hisaraşiran Devrikebir Beste)

(36) Tevfik Fikret

---

80. (1) Çoban kaval çalar onun hayatı şâirânedir (Buselikaşiran Semai)

(37) Tevfik Pars Piremehmetoğlu

---

81. (1) Yıllar geçiyor hâlâ bu ızdırab dinmedi (Buselik Semai)

(38) Enderûnî Vâsıf

---

82. (1) Ne beyân-ı hâle cüret ne figâna takatim var (Bayâti Ağır aksak)

(39) Yahya Kemâl Beyatlı

---

83. (1) Bilmem kime yâhut neye uyduk gittik (Rast Yürük semai)
84. (2) Dünyada ne ikbâl ne de servet dileriz (Hüzzam Yürük semai)
85. (3) Çepçevre bahar içinde bir yer gördük (Yegâh Yürük semai)

(40) Yunus Emre

---

86. (1) Yine yaz ayları geldi (Karcığar Sofyan İlahi)

Güfte sahipleri belli olmayan diğer 40 eserin sıralaması aşağıda devam ettirilmiştir;

---

87. (1) Aşk ile yandım sâhidir sandım (Muhayyer Aksak)
88. (2) Aşkın bu karanlık gecesinde (Ferahfeza Yürük semai)
89. (3) Aşkınla yanıp ağladığım günleri an sen (Segâh Sengin semai)
90. (4) Bahçelerde gezersin papatyalar dizersin (Muhayyer Aksak)

91. (5) Bak gözlerinin rengi ateşler gibi yanmış (Hüzzam Türk Aksağı)
92. (6) Beni tek ateşe yak (Uşşak Aksak)
93. (7) Beyhûde kaçırma gözünü sevgilim benden (Uşşak Türk aksağı)
94. (8) Bin ömre değer bir gecenin zevk ü safâsı (Dügâh Sengin semai)
95. (9) Bir daldan bir dala konan gönlümü (Karcıgar Aksak)
96. (10) Bir nur-ı mücessemde çıkıp gitti elimden (Suzinak Aksak)
97. (11) Bir zamanlar gönlüme aşkı yakından çağıladı (Hüzzam Devrihindi)
98. (12) Çeşme başında duran şu güzel köylü kız (Hüseyni Sofyan)
99. (13) Duymaz oldun ey felek feryâd-ı istimdâdımı (Hüzzam Ağır aksak)
100. (14) Ey benim pembe gülüm yaralı bir bülbülüm (Nihavend Aksak)
101. (15) Gel üzme beni kaşları çatma güzel kız(Hicaz Curcuna)
102. (16) Gezdiğin bahçeler sinem dağdır (Muhayyer Sofyan)
103. (17) Gönül yolu dar geldi (Hicaz Sofyan)
104. (18) Gül yüzünü açarsın (Zâvil Aksak)
105. (19) Hatırımdan ne geçer sorma gönül sorma neler (Hüzzam Semai)
106. (20) Herkes eğlencededir şimdi bahar geldi diye (Hicazkâr Curcuna)
107. (21) Kan ağlatıyor bezm-i meyin yâd-ı hazini (Segâh Semai)
108. (22) Kendimi sevdirmeden sevmekte ısrar eyledim (Kürdilihicazkâr Devrihindi)
109. (23) Meydân-ı muhabbette gezerken dil-i şeydâ (Karcıgar Ağır semai [Sengin semai])
110. (24) Müjdeler gülzâra gül basmış kadem (Şedaraban Devrihindi)
111. (25) Ne aklımdan eser kaldı ne fikrimden bir eser (Hicaz Düyek)
112. (26) Nesim-i nev-bahar essin gönüller şâdıman olsun (Hüseyniaşiran Düyek)
113. (27) O şûha sad cefâ sâmân ü sabrım bi-karar etti (Hüseyni Muhammes Kâr)
114. (28) O vefâsız güzelin sözlerine aldandım (Şehnaz Sofyan)
115. (29) Ödemiş'in Bozdağı efem efem (Hicaz Zeybek Aksak)
116. (30) Ödemiş'in efesi (Kuva-yı Milliye Türküsü) (Hicaz Aksak)
117. (31) Ruhumun ihtiyacı cânânım (Hüseyniaşiran Aksak)
118. (32) Sevda benim gözümde en mukaddes bir kindi (Uşşak Ağır aksak)
119. (33) Sevdim bu yaz bir esmer (Karcıgar Sofyan)
120. (34) Tir-i firkat göz göz ettikçe dil-i bîmârımı (Hüzzam Aksak)
121. (35) Yattım yârin dizine daldım sevgi izine (Uşşak Aksak)
122. (36) Âşık-ı sâdık gürûh-ı Mustafa derler bize (Gülizar Düyek İlahi)
123. (37) Ey derde derman isteyen (Karcıgar Düyek İlahi)
124. (38) İsm-i Hüdâ zikrimiz (Hüseyni Düyek İlahi)
125. (39) Vücudun mazhar-ı sırr-ı ezeldir Ya Resulallah (Hicaz Aksak semai Tevşih)
126. (40) Zâtını davet buyurdu bu gece Rabbü'l-Muîn (Segâh Devrihindi Tevşih)

Güfte Şairleri

Râkım Elkutlu'nun bestelerinin güfte sahipleri, kimisi meşhur, kimisi de tanınmamış isimlerdir. Âsım, Nevres ve Sâmî, divan şiirinin önemli şairlerinin mahlaslarıdır. Fakat bunların, mevzumuz olan güftelerin sahibi olup olmadıkları konusunda bir sarâhate ulaşamadığımı teessüfle kaydedirim. Ayrıca 8 güfte sahibinin daha biyografisi temin edilemedi. Ancak küçük birer bilgi olarak ikisi hakkında şunları söyleyebiliyorum; Süleyman Ali Sevgel, 1908-1956 arasında yaşamıştır. Dr. Kâmil Seslioğlu (ö. 1978), kulak-burun-boğaz mütehassısı idi. Biyografilerine ulaşılmayan isimler ve güfteleri şunlardır:

Abdullah Nâci, Çekildi fasl-ı dil gönül (Uşşak)

Âsım, Meclis-i ağıyâre olma pertev-endâz-ı visâl (Muhayyer Beste)

Behçet Efendi, Müjdeler olsun size yâ müminin (Rast tevşih)

Fuad Bey, Şimdi nerde nâz ile perverdesin (Uşşak)

Dr. Hamid Şükrü Bey, Aşkın seni hep güldüremez (Kürdilihicazkâr)

Udi Hüseyin Avni Bey, Âşına-yı bezm olan anlar hitâb-ı Hayderi (Nevâ Beste)

Dr. Kâmil Sesli, Bıktın mı siyah gözlü güzel kız elemimden (İsfahan)

Mazluma Hanım, Bahçem yine sâyende serâb olmuş efendim (Uşşak)

Nevres, Sâki piyâle sun ki bugün gül havasıdır (Şehnaz Beste)

Sâmî, Hülyam yine bir gölgeli esrâra bürünsün (Tâhiruselik)

Süleyman Ali Sevgel, Ey canım ilham perim sen iştihârımsın benim (Hicaz)

Biyografileri bilinen diğer güfte sahipleri, aynı derecede tanınmış ve iştihâr etmiş kişiler olmadıkları için, çok şöhretli olanlar kısaca, daha az tanınanlar ise diğerlerine nazaran mufassal olarak tanıtılmaya çalışılmıştır.

Mevlânâ Celâleddin Rûmî (d. 30 Eylül 1207, Belh, Horasan - ö. 17 Aralık 1273, Konya), 13. asrın büyük Türk mutasavvıfı ve şairi. *Divân-ı Kebir*, *Mesnevî-i Şerif*, *Fih Mâ-fih* ve *Mecâlis-i Seb'a* müellifi. Yaşantısı ve eserleriyle telkin ettiği yüksek prensipler, kendisinden sonra kurulan Mevlevî tarikatıyla Anadolu irfânına yön vermiştir.

Yunus Emre (ö. 1320?), Oğuz lehçesiyle yazdığı olağanüstü anlatım gücüne sahip şiirleri ile Anadolu'da Türkçe tekke şiirinin öncüsü olmuş şair ve mutasavvıf.

Fuzûlî (d. y. 1480, Kerbelâ ? - ö. 1556, Kerbelâ, Irak), divan edebiyatının en büyük şairlerinden; *Divan*, *Hadîkatü's-Süadâ* ve *Leylâ ve Mecnûn* mesnevisi müellifi. Kendisinden sonra gelen hemen bütün şairleri büyük ölçüde etkilemiştir.

**Vâsîf'ın Karacaahmet
Mezarlığı'ndaki şahidesi,**
Fotoğraf: Serhat Başar

Süleyman Şemseddin Efendi,
Fotoğraf: İsmail Kara, Hanya / Girit
Mevlevîhânesi (2006): 28.

Bâkî, tam adı Mahmud Abdülbâkî (d. 1526, İstanbul - ö. 7 Nisan 1600, İstanbul), kullandığı mecazlar ve muhayyel mazmûnlar ile divan şiirine yeni bir söyleyiş biçimi getiren Osmanlı edebiyatının en büyük şairlerinden. Medreseden yetişerek uzun yıllar müderrislik yaptı. Mekke ve İstanbul kadılıklarına getirildi. İki kez Anadolu, üç kez de Rumeli kazaskeri olmasına rağmen çok istediği Şeyhülislamlık makamına erişemedi.

Nedîm asıl adı Ahmed (d. 1681 ?, İstanbul - ö. Ekim 1730, İstanbul), somut mecazları, rahat anlatımı, coşkun ve kıvrak diliyle edebiyata kendi adıyla bilinen (Nedîmâne) yeni ve yerli bir şiir üslûbu getiren Osmanlı divan şairi. İstanbul hayatının yanı sıra zevk ve eğlence âlemlerini tasvir ettiği şuhâne şiirleriyle meşhurdur.

Enderûnî Vâsîf asıl adı Osman (d. y. 1771, İstanbul - ö. 3 Mayıs 1825, İstanbul), İstanbul'un yerel özellikleri, günlük hayatı ve halk deyimlerine yer verdiği şiirleriyle tanınan divan şairi. Özellikle şarkî türündeki şiirleri çok beğenilmiştir.

Kara Şemseddin Efendi, asıl adı Süleyman (d. Mart 1829, Konya - ö. 22 Eylül 1886, Hanya, Girit), Şems-i Tebrîzî ve Mevlânâ dergâhlarında yetişti. Eğitimine Afyon Mevlevîhânesi'nde devam etti ve 1870'de Aydın Mevlevîhânesi'nin şeyhi oldu. Girit'teki mevlevîlerin daveti üzerine Hanya'ya giderek orada yapılacak mevlevîhânenin kuruluş çalışmalarına katıldı. Farsça ve Türkçe değişik formlardaki şiirlerinden oluşan divanı, ölümünden sonra oğlu tarafından *Tuhfetü'l-Mesnevî alâ Hubbi'l-Haydarî ve Divançe-i Kara Şemsî* adıyla yayımlandı. (İstanbul, 1889)

Süleyman Âsaf Bey, SATŞ

Muallim Nâci Efendi

Süleyman Âsaf Bey (1839, Bağdat - ö. 25 Mart 1913, İstanbul), Sokullu Mehmed Paşa neslinden Bursa valisi Ahmed İzzet Paşa'nın oğludur. Annesi Melek Esmâ Hanım'ın babası Bağdat ve Şam valiliklerinde bulunmuş olan şair Ali Rıza Paşa'dır. Sekiz yaşında İstanbul'a gelerek özel hocalardan öğrenim gördü. 1857'de sadâret mektubî kalemine girdi. Babasının görevli olduğu vilâyetlerde mektupçuluk (yazı işleri müdürlüğü) görevinde bulundu. V. Murad'ı Çırağan Sarayı'ndan kaçırmak için kurulan gizli örgütteki rolü nedeniyle önce üç yıl Sakız'da, ardından 30 yıl boyunca da Şam ve İzmir'de sürgünde yaşadı. İstanbul'a II. Meşrutiyet'in ilanı üzerine dönebildi. *Basiret*, *İstikbal* ve *Vakit* gazetelerinde devlet için uygulanmasını gerekli gördüğü ıslahat politikaları konusunda makaleleri yayımlanmıştır. Mezarı Karacaahmet'teki aile mezarlığındadır.

Muallim Nâci Efendi asıl adı Ömer (d. 1850, İstanbul - ö. 12 Nisan 1893, İstanbul), dilin sadeleştirilmesini ve konuşulan Türkçeyi savunan şair, müellif, mütercim, gazeteci ve eğitimci. Divan şiirinin temsilcilerinden biri olarak kabul edilmiştir.

Ali Galib Paşa (d. 1855, İzmir - ö. ?), Gazi Köse Mihal sülâlesinden Mustafa Lütfullah Efendi'nin oğludur. Mekteb-i Sultânî'de öğrenim gördü. 1872'de Bâbîâli Tercüme Odası'na girdi. Temmuz 1874'te sâlise rütbesi ve 15 lira maaşla Washington sefaretî ikinci kâtibi olarak görevlendirildi. Bir buçuk sene sonra istifa ederek tekrar tercüme odasına döndü. 1876'da 800 kuruş aylıkla İzmir mesâlih-i ecnebiye başkâtibi oldu. 1878-82 arasında Menteşe ve Aydın tahrirat müdürlüklerinde bulundu. Bingazi (1885-87), Yemen (1889-91), Basra (1892-93) Şam (1893-94), Adana (1894) ve Konya'da (1895) vilâyet mektupçuluğu yaptı. Sırasıyla, Niğde (1896-99), Nablus

Bıçakçızâde İsmail Hakkı Bey, Elli Yıl

Dr. Taşlızâde Edhem Bey (Taşlıoğlu)

(1899), Mersin (1900-01), iki kez Midilli (1902, 1908) ve Manisa mutasarrıfı oldu (1909). Aralık 1910'da azledilerek, 3.000 kuruş mâzuliyet maaşı bağlandı. 1885'te sâniye sınıf-ı sâni, 1891'de sâniye sınıf-ı mütemâyizi, 1892'de ûlâ sınıf-ı sâni rütbeleri verildi ve 1898'de Rumeli beylerbeyliği ile paşa oldu. Üçüncü (1893), ikinci (1900), birinci (1902) rütbe Mecidî ve ikinci rütbe Osmânî (1899) nişanlarını almıştır.⁵⁶

Bıçakçızâde İsmail Hakkı Bey (d. 1861, İzmir - ö. 12 Ağustos 1950, İzmir), şair, yazar, gazeteci ve eğitimci. İzmir'deki ilk ve orta tahsilinden sonra Tire'de İbni Melek Medresesi'nde din, felsefe, edebiyat ve Arapça öğrenimi gördü. Hukuk Mektebi'nde ikinci sınıf imtihanını vererek (1889) Üsküp mahkemesi başkâtibi ve çeşitli vilâyetlerde mektupçu olarak çalıştı. Hicaz'da görev yaptığı sırada İngilizlere esir düştü ve üç buçuk yıl Mısır'daki Sidi Beşir kampında tutuldu. 1892-1907 arasında İzmir'de *Haftalık İzmir* ve *Yevm-i İzmir* gazetelerini çıkardı. 15 yıl İzmir İdâdisi'nde edebiyat ve felsefe dersleri verdi. Şiirde Nakid mahlasını kullandı. Din, felsefe, metafizik gibi çeşitli konularda eserleri vardır.

Dr. Taşlızâde Edhem Bey (Taşlıoğlu), İzmir belediye reisi (1911-12). "*Mahv olub gitti ümidim sabr ü sâ mânım gibi*" ve "*Târ-ı kalbim inliyor mızrâbı vurdukça nigâr*" mısralarıyla başlayan iki şiiri, Râkım Elkutlu, Lem'î Atlı ve Hüseyin Sadeddin Arel tarafından bestelenmiştir.

56 DABOA, DH.SAİDd. 4/954.

Tevfik Fikret (d. 24 Aralık 1867, İstanbul - ö. 19 Ağustos 1915, İstanbul), toplumsal öze yönelik şiirleriyle gelişmeyi savunanların sembolü olarak kabul edilen Edebiyat-ı Cedide şairi. Türkiye’de Batılı sanat anlayışının yerleşmesinde etkili olmuştur. Mekteb-i Sultâni (Galatasaray Lisesi) müdürü, eğitimci ve gazeteci. *Rübâb-ı Şikeste*, *Halûk’un Defteri*, *Rübâbın Cevabı*, *Şermin* ve *Tarih-i Kadim* müellifi.

Rıza Tevfik Bölükbaşı lakabı Feylosof (d. 1869, Cisirimustafapaşa [bugün Svilengrad, Bulgaristan] - ö. 30 Aralık 1949, İstanbul), tekke ve âşık geleneğinden yararlanarak hece vezniyle yazdığı şiirleriyle tanınan şair, müellif, siyaset ve devlet adamı. Hece vezninin yayılması ve halk şiirinin okur-yazar kesimde tanınması için çalışmıştır. Hekim, maârif nâzırı, Şûrâ-yı Devlet reisi ve Heyet-i Âyan âzâsı. *Serâb-ı Ömrüm* ve *Mufassal Kamus-ı Felsefe* müellifi.

Tokadizâde Şekib Bey (d. 24 Haziran 1871, İzmir - ö. 6 Ekim 1932, İzmir), tasavvuf-tan beslenen felsefi şiirleriyle tanınan şair ve yazar. Divan geleneğine bağlı şiirleri de vardır. *Neşide-i Vicdan*, *Reşehat* ve *Derviş Sözleri* müellifi. Mezarı İzmir’de Soğukkuyu Mezarlığı’ndadır.

M. Cenâni Kandiye (d. 1878, Girit - ö. 1960), asker ve şair. Yemen’deki Osmanlı ordusunda görev yapan Kandiye, albay rütbesinde iken emekli oldu. Bazı şiirleri Hüseyin Sadeddin Arel, Hayri Yenigün, Dramalı Hasan, Zeki Duygulu ve Ferit Sıdal tarafından bestelenmiştir.

Nureddin Rüşdü Büngül (d. 1882, Konya - ö. 17 Mart 1951, İzmir), gazeteci ve yazar. Darülfünun Hukuk Fakültesi’nden mezun oldu. Öğrencilik yıllarında gazetecilik mesleğine girdi. *Geveze* (1908-09) ve *Cadaloz* (1911) gazetelerini çıkardı. 13 güftesi Mısırlı İbrahim Efendi, Kâzım Uz, Musa Süreyya Bey, Sadeddin Kaynak, Selahaddin Pınar, Cevdet Çağla, Yorgo Bacanos, Yesâri Âsım Arsoy, Sadeddin Heper, Âma Ali ve Hüseyin Mayadağ tarafından bestelenen Büngül, aynı zamanda antika ve eski eserler konusunda uzmandı. *Türk Evlerine Armağan* (1937), *Eski Eserler Ansiklopedisi* (1939), *Şarkılarım* (1944), *Yanan Dünyadan Yankılar* (1944) ve *Okçuluk Hakkında Hülâsa* (1944) başlıca eserleridir. Mezarı İzmir’de Kokluca Mezarlığı’ndadır.

Hasan Âkif Salı (d. 1882, İzmir - ö. 18 Ekim 1959), babası İzmir müderrislerinden Hâfız Ali Fehmi Efendi’dir. 1908’de babasından almış olduğu icâzetnâme, İzmir Kadısı Musa Kâzım Efendi tarafından tasdik edildi. Mesleki tahsili, Milli Eğitim Vekaleti’nce Yüksek Okul dengi sayılmıştır (1944). 30 Kasım 1944’de İzmir müftülüğüne namzet (aday) olarak tâyin edildi. 27 Aralık 1945’den sonra asil olarak bu görevine devam etti. 8 Haziran 1959’a kadar müftülük görevini yürüten Hasan Âkif Salı, bu tarihte Karaburun müftülüğüne atanmış, 3 Temmuz 1959’da İzmir Merkez vaizliğinde görevlendirilmiştir.

Tevfik Fikret

Rıza Tevfik Bölükbaşı

Tokadizâde Şekib Bey, SATŞ

Müftü Hasan Âkif Salı

Yahya Kemâl Beyatlı

Ercüment Ekrem Talu

Yahya Kemâl Beyatlı asıl adı Ahmed Âgâh (d. 2 Aralık 1884, Üsküp, Makedonya - ö. 1 Kasım 1958, İstanbul), yetkin bir dil ustalığı gösterdiği aşk, İstanbul ve tarih temalı tutkulu eserleriyle Türk şiirine yeni bir ufuk ve modernizm getiren şair. Kırk yıldan fazla bir süre Türk edebiyatında gerçek bir egemenlik kurmuştur. Gençliğinde Jön Türklerle ilişki kurdu. 1912'den sonra Dârüşşafaka'da, Medresetü'l-Vâizin'de ve Dârülfünun'da edebiyat ve tarih dersleri verdi. Mütarekeden sonra gazetelerde Milli Mücadele'yi destekleyen yazılar yazdı. Urfa, Yozgat, Tekirdağ ve İstanbul milletvekili olarak TBMM'de bulundu. Varşova ve Madrid'te ortaöçelik yaptı (ilâveten Lizbon). Pakistan büyükelçiliğinden emekli oldu.

Ercüment Ekrem Talu (d. 1888, İstanbul - ö. 16 Aralık 1956, İstanbul), eski İstanbul hayatını anlattığı romanları ve mizah öyküleriyle tanınan müellif ve gazeteci. Tanzimat şair ve müelliflerinden Recâizâde Mahmud Ekrem Bey'in oğludur. Mekteb-i Sultânî'de ve bir süre Paris'te Siyasal Bilgiler Okulu'nda okudu. Matbuat umum müdürü, cumhurbaşkanlığı sekreteri ve Varşova büyükelçiliği müsteşarı olarak çalıştı. Çeşitli okullarda Fransızca ve edebiyat dersleri verdi. Son görevi İstanbul Şehir Tiyatrosu Edebi Kurul üyeliğidir.

Hıfzı Tevfik Gönensay (d. 1892, Selanik - ö. 13 Kasım 1949, İstanbul), şair, yazar ve edebiyat tarihçisi. Selanik'te başladığı ilk öğreniminden sonra, İstanbul'da Mercan ve İstanbul liselerinde okuyarak Mekteb-i Mülkiye'den mezun oldu. Kabataş, Vefa, İstanbul Erkek ve Feyziâti liselerinde Türkçe ve edebiyat dersleri verdi. *Şehbâl* ve *Servet-i Fünun*'un yanı sıra başka dergilerde de şiirleri ile yazıları yayımlanan Gönensay'ın, edebiyat tarihi alanındaki başlıca eserleri, *Türk Edebiyatı Numuneleri* (Hamâmizâde İhsan ile) (İstanbul, 1926), *Başlangıçtan Tanzimata Kadar Türk Edebiyatı Tarihi* (Nihad Sami Banarlı ile) (1944) ve *Tanzimattan Zamanımıza Kadar Türk Edebiyatı Tarihi*'dir (İstanbul, 1945).

Nâhid Hilmi Özeren (d. 12 Ocak 1897, Bulgardağı, Ulukışla, Niğde - ö. 11 Aralık 1951, İzmir), avukat ve şair. Maden mühendisi ve eğitimci Ahmed Hilmi Velibeşe'nin (1855-1941) oğludur. İlk ve orta öğrenimini Selanik'te gördükten sonra, İzmir Menbâ-i Füyûzat İdâdisi'nde okudu. Mekteb-i Mülkiye'deki öğrenimi, I. Dünya Savaşı'nda orduya katılınca yarım kaldı. Savaşın ardından Mekteb-i Hukuk'tan mezun oldu. Bir süre Dahiliye Nezâreti'nde hukuk müşaviri ve avukat olarak çalıştı. Mütareke döneminde İstanbul'da *Hadisat* gazetesinin yazı işleri müdürlüğünü yürüttü. Millî Mücadele'den sonra İzmir'de avukatlık yaptı. İlk şiirleri Selanik'te *Genç Kalemler* dergisinde yayımlanan Özeren, sonraki yıllarda beğenilen şarkı güfteleri yazmaya başladı. Şiirleri, başta Râkım Elkutlu olmak üzere başka besteciler tarafından da bestelendi.

Râkım Elkutlu'nun, sözleri Özeren'e ait 26 eseri günümüze gelmiştir. Başka sanat-kârlar tarafından bestelenen diğer güfteleri şunlardır;

- “Bir gün göremezsem seni Mecnun'a dönerdim” (Lem’î Atlı, kürdilihicazkâr)
- “Geçti hayâl içinde bunca yıl bir gün gibi” (Şükrü Şenozan, mahur; Osman Nihad Akın, nihavend)
- “Hiç revâ mı inlesin aşkınla hep solsun gönül” (Şükrü Şenozan; Reşat Aysu, hüseyini)
- “Bir gün gelecek sırma saçın ak dolacaktır” (Fahri Kopuz)
- “Güller açıyor sanki gülerken deheninde” (Mehmed Kasabalı, mahur; Refik Fersan, gü-lizar),
- “Koklasam bir kerecik ah o güzel sinesini” (Mehmed Kasabalı, hüzzam; Şerif İçli)
- “Bir gün ne olur bâdeyi sun kendi elinle” (Fehmi Tokay, mahur; Nureddin Ulueren, ace-maşiran; Münir Nureddin Selçuk, Şükrü Tunar)
- “Derd ü gamdan kâm alıp hicrânı yendim dün gece” (Nureddin Ulueren, suzinak)
- “Bir neş'e yarat hasta gönül sen de biraz gül” (Refik Fersan, mahur)
- “Hiçbir emelim kalmadı vallâhi gönülde” (Refik Fersan, kürdilihicazkâr; Yesârî Âsım Arsoy)
- “Ey gönül döndün nihâyet sen de bir viraneye” (Refik Fersan, rast)
- “Göğsünde yayılmış uyuyan gül ben olaydım” (Refik Fersan)
- “Seni ben benzetemem gördüğüm hiçbir güzele” (Refik Fersan)
- “Geçecek sanma bu kalbimdeki hicran yarası” (Refik Fersan; Yektâ Akıncı, bayatiaraban)
- “Aya tâc ol takımsın, Hak nazardan sakınsın” (Hayri Yenigün, karcığâr)
- “Ne güzeller koşuyorken açılan kollarına” (Hayri Yenigün, hicaz)
- “Aşkınla yanıp geçti gönül her hevesinden” (Hayri Yenigün; Dr. Muzaffer Etabek, hüseyini; Alâeddin Yavaşça, hüzzam)
- “Ne yazık anlamadın kalbimi bir an için olsun” (Sadeddin Kaynak, muhayyerkürdi)
- “Okurken aşk kitabını düşünme ıztırabını” (Sadeddin Kaynak, nihavend; Mehmed Ali Baysal, nihavend)
- “Söyle neden ağladın neler geldi başına” (Zeki Ârif Ataergin, kürdilihicazkâr)

Nâhid Hilmi, gençlik yıllarında, Nâhide Hanım'la evlendiği gün (23 Nisan 1922) ve kızları Meral ve İnal ile Resimler: Visâl-i Yâr ile

Şarkının aslı budur. Nâharatın sonu. Çirâkfâneler ve bilhassa meşhur fâncıma bânâ vîllî.

Şarkının aslı budur. Nâharatın sonu. Çirâkfâneler ve bilhassa meşhur fâncıma bânâ vîllî.

- “Kalacak sanma bu çağın bu güzellik solacak” (Zeki Ârif Ataergin, bayatıaraban)
- “Ben esirim sana öldür beni al âteşe yak” (Zeki Ârif Ataergin, sûzidil)
- “Gönlümde var son bir emel” (Zeki Ârif Ataergin, acemaşiran)
- “Sevmem artık aşk yüzünden çektiğim hicran yeter” (Zeki Ârif Ataergin)
- “Ay göğsüne dolmuş öpüyormuş gibi tenden” (Şerif İçli)
- “Güzelbahçe’de aldım onun ilk busesini” (Şerif İçli)
- “Sevmem bu gönül olsa da bin dert ile viran” (Şerif İçli)
- “Öptüm seni rüyâda dün akşam ne güzeldin” (Şerif İçli)
- “Hülyâmı saran hâreli bir çift göze daldım” (Sâdi Işılay, hüzzam)
- “Sevdâmı yeşil gözlerinin rengi yarattı” (Sâdi Işılay; Reşat Aysu, nihavend)
- “Ömrün bu hazan mevsimi hep ah ile geçti” (Yesârî Âsım Arsoy; Sâdi Işılay, suzinak; Yektâ Akıncı, rast; Reşat Aysu, hüseyini; Ali Rıza Avni, neveser; Bilge Özgen, müstear)
- “Visâl-i yâr ile mest ol hayâle dalma gönül” (Yesârî Âsım Arsoy, hüzzam)
- “Zamanla belki geçer bu aşk da hicranda” (Yesârî Âsım Arsoy, hüzzam)
- “Gözlerinden okudum bütün emellerini” (Yesârî Âsım Arsoy, hicaz)
- “Gönül bu ne durur ne de söz dinler” (Zeki Duygulu, uşşak)
- “Hülyâh yeşil gözleri mehtâbın eşiydi” (Osman Nihad Akın, hüzzam)
- “Mey de teskin etmiyor dindirmiyor hicrânımı” (Osman Nihad Akın; Yektâ Akıncı, şedaraban)
- “Acıyor elleme kalbimde yarandır kanayan” (Yektâ Akıncı, neveser; Mustafa Uyan, muhayyerkürdi)
- “Sevdâmı siyah gözlerinin nuru yarattı” (Yektâ Akıncı, acemkürdi)
- “Sevdim onu çılğın gibi yıllarca derinden” (Yektâ Akıncı, suzinak)
- “Ne aklımdan eser kaldı ne fikrimden bir eser” (Emin Ongan, acemkürdi)
- “Sevdâmı o hülyâh gözün rengi yarattı” (Emin Ongan, acemkürdi; Ferit Sıdal, hüzzam; Salih Suphi Soner, hicaz)
- “Benim güzel bülbülüm bir tanecik şen gülüm” (Reşat Aysu, rast)
- “Geçti ömrün nev-baharı bülbül olmuş neyleyim” (Sâdi Hoşses, kürdilihicazkâr)
- “Güle sor bülbüle sor hâlimi hicrânımı dinle” (İsmail Bahâ Süreلسan, buselik)
- “Bir gül gibisin belki güzelsin daha gülden” (Melahat Pars, hicaz),
- “İnce kirpiklerinin sinede bin yâresi var” (Bekir Sıdkı Sezgin, sûzidil)
- “Yaş döğ ki gönül eski safa eski bahar yok” (Akın Özkan, buselik)
- “Düşmüş gibi gönlüm yine bin kahr ile derde” (Akın Özkan, uşşak)
- “Ne emel kaldı gönülde ne de aşkın sesi var” (Necla Özmen, uşşak)

Nahid Hilmi Özeren'in kabri (sol). Ortada babası ve sağda annesi ile kız kardeşinin mezarları, Soğukkuyu Mezarlığı, İzmir cbs.izmir.bel.tr

Rifat Ahmed Moralı,
Resimli Gazete 13

Orhan Rahmi Gökçe,
Akşam Gazetesi

Rifat Ahmed Moralı (d. 1900, İzmir - ö. 6 Mayıs 1977, İzmir), İzmir Amerikan Koleji'nde okudu. Bir süre babasının mağazasında çalıştıktan sonra, İş Bankası'na girerek (1925) çeşitli şubelerde müdür olarak görev yaptı. Tokadizâde Şekib Bey'den yararlandı. Aruz ve hece vezinleriyle yazdığı şiirleri arasından, "Mümkün mü unutmak güzelim neydi o akşam" çok beğenilmiştir.

Orhan Rahmi Gökçe (d. 1904, Tire - ö. 11 Haziran 1972, İzmir), gazeteci, roman ve hikâye yazarı, şair. Gazeteciliğe İzmir'de *Hizmet* gazetesinde başladı. *Anadolu, Sabah Postası, Yeni Asır, Milli Birlik* ve *Ulus*'ta yazıları yayımlandı. Aşk, macera ve tarih konulu romanlarında, sosyal olguları gerçekçi ve romantik bir teknikle ele aldı. Şükrü Şenozan, Ahmed Yardım ve Melahat Pars tarafından birer şiiri bestelenen Gökçe'nin, yedi şiiri de Râkım Elkutlu'nun şarkılarına güfte olmuştur. Mezarı Tire'dedir.

Selim Âdil Aru

Selim Âdil Aru (d. 14 Haziran 1910, İstanbul - ö. 23 Kasım 1986, İstanbul), Frerler Mektebi'nde ve Robert Kolej'de okudu. Sümerbank'ta çalıştı. Cumhurbaşkanlığı özel kalem ikinci kâtibi olarak Atatürk'ün maiyetinde görev yaptı (1936-38). İstanbul'da Tekel Genel Müdürlüğü bünyesinde çalışarak emekli oldu (1969). *Avucumda Okuduklarım* (1942) adlı bir şiir kitabı vardır. 23 güftesi Selahaddin Pınar (*Akşam oluşundan çözülür gönlüme derdin, rast*), Şerif İçli (*Yine bir sızı içimde akşam oldu diye, hüzzam; Hicran yine hicran mı bu aşkın sonu söyle, hüzzam; Bıkmış gibi gönlüm itiyor aşkı içinden, uşşak*), Şükrü Tunar (*Gönül durup dururken bir güle uçtu kuş gibi, hüzzam*), Cevdet Çağla (*Baharda bu yıl bir melâl var hüznün gibi, nihavend; Bir dert gibi akşam suların koynuna indi, nihavend*), Osman Nihad Akın (*Sen arzu ettin by ayrılık senden eserdir, hüzzam*), Şevki Sevgin (*Mevsim gene gülden çile çekmek, hüzzam*) İsmail Demirkıran (*Geç anladım bahardan evvel yaprak dökülürmü, hicazkâr*), Alâeddin Yavaşça (*Ağlar gezerim sahili sanki benimlesin, hicaz*), Selahaddin İçli (*Bitmez tükenmez bu dert ömür diyorlar buna, kürdilihicazkâr*), Muzaffer İlkar (*Durgun suya mehtab gecenin hüznünü ağlar, rast*) ve Nihat Adlim (*Akşam oluşundan çözülür gönlüme derdin, hicaz*) tarafından bestelenmiştir.

Tevfik Pars Piremehmetoğlu, (d. 1910 - ö. ?), gazeteci, yazar, şair ve ressam. Spor ve Sergi Sarayı için Atatürk'ün, 2,5×3,5m boyutunda bir yağlı boya portresini yapmıştır.

Fuad Edib Baksı

Fuad Edib Baksı'nın mezarı,
Kokluca Mezarlığı, İzmir / cbs.izmir.bel.tr

Fuad Edib Baksı asıl adı Fuâdi İbrahim (d. 1912, Diyarbakır - ö. 30 Kasım 1974, İzmir), eğitimci, şair ve yazar. Babası mutasarrıf Mustafa Mümin Efendi'dir. Elazığ Erkek Muallim Mektebi'nden mezun oldu. Zonguldak'ta ilkokul öğretmenliği yaptı. İstanbul Üniversitesi'nde gerekli dersleri alarak Türkçe öğretmeni olmaya hak kazandı ve İzmir'in çeşitli liselerinde dersler verdi. 1965'te emekli olduktan sonra İzmir Yüksek İslâm Enstitüsü'nde İslâmi Türk edebiyatı okuttu. 37 güftesi Fahri Kopuz, Nuri Halil Poyraz, Selahaddin Pınar, Emin Ongan, Zeki Duygulu, Muzaffer İlkar, Rüştü Şardağ, Yusuf Nalkesen, Alâeddin Yavaşca, Ârif Sâmî Tokar, Selahaddin Erköse ve Selahaddin İnal tarafından bestelenmiştir. Kokluca Mezarlığı'nda medfunur. Bestelenen güfteleri:

“Gündüzüm karanlık gecem uykusuz” (Râkım Elkutlu, hicaz; Nuri Halil Poyraz, hicaz; Hüsnü Özkartal, hicaz)

“Her gün yeni bir naz yaratan yardan usandık” (Râkım Elkutlu, muhayyer)

“Nâzında senin özlediğim eski cefa yok” (Râkım Elkutlu, ferahfeza; Emin Ongan, kürdilihicazkâr; Muzaffer İlkar, kürdilihicazkâr; bestekârı meçhul bestenigâr)

“Çeşm-i nâzın süzülüp neş'eden olsa handan” (Fahri Kopuz, uşşak)

“Bakışı çağırır beni uzaktan” (Selahaddin Pınar, muhayyerkürdi)

- “Bir bahar akşamı rastladım size” (Selahaddin Pınar, hicaz)
- “Dile düştüm senin yüzünden yine” (Selahaddin Pınar, karcığar)
- “Felek kırdı dalımı” (Zeki Duygulu, hicaz)
- “Geldik yine bir araya” (Rüştü Şardağ, tahirbuselik; Yusuf Nalkesen, hicaz)
- “Gönül sana o kumralı tutamazsın demedim mi” (Rüştü Şardağ, hüzzam)
- “Nedir bu dünyanın hâli gölgeli bir dal kalmamış” (Rüştü Şardağ, hicazkâr)
- “Pervâne gibi şûlene kurban nerede” (Rüştü Şardağ, bayati)
- “Senden kesmedim henüz ümidimi büsbütün” (Rüştü Şardağ, rast)
- “Sevdi gönlüm daha ilk gün o hayâl esmerini” (Rüştü Şardağ, hicaz)
- “Uzun yıllar ötesinden hatırını sorayım mı” (Rüştü Şardağ, hüzzam)
- “Bahtım gibi bak gözlerinin rengi de esmer” (Yusuf Nalkesen, uşşak)
- “Bir gönül sıcaklığı var dumanlı meyhanelerde” (Yusuf Nalkesen, rast)
- “Yüklüyüm dertlerden yana” (Yusuf Nalkesen, bayati)
- “Bu akşam yine neden bakışların derinde” (Alâeddin Yavaşca, hicaz)
- “Dinle bahar türküsünü çiçek yaprakla konuşur” (Alâeddin Yavaşca, hüseyini)
- “Günlerin ayların yüzü gülünce” (Alâeddin Yavaşca, muhayyerkürdi)
- “Her gün bir yeni düşteyiz kucaklamış dağlar bizi” (Alâeddin Yavaşca, kürdilihicaz-kâr)
- “Ne bahar belli ne de kış bu dünya böyledir işte” (Alâeddin Yavaşca, nihavend)
- “Rüzgar kırdı dalımı ellerin günahı ne” (Alâeddin Yavaşca, muhayyerkürdi; Selahaddin Erköse, buselik)
- “Sana inansam da inanmasam da” (Alâeddin Yavaşca, hisarbuselik)
- “Sevgi deli gönülden gönüle bir akıştır” (Alâeddin Yavaşca, muhayyerkürdi)
- “Unuttuk dostu yoldaşı vefâmız artık dildedir” (Alâeddin Yavaşca, uşşak)
- “Üzülme yılların gelse de kışı” (Alâeddin Yavaşca, hicaz)
- “En derin sevgilerde gizli bir ayrılık var” (Ârif Sâmi Toker, hicaz)
- “Aşkımın ilk baharı ilk heyecanım beni” (Ârif Sâmi Toker, nihavend)
- “Gel sevgilim son ümit yalnız sendedir artık” (Ârif Sâmi Toker, hicaz; Salih Suphi Soner, hüzzam)
- “Sanat ufkunda yine bir güneş daha battı” (Ârif Sâmi Toker, nihavend)
- “Yüzün pembe güllerden sesin bülbülden güzel” (Ârif Sâmi Toker, nihavend)
- “Ak saçlarıma değil gönlüme bak sevgilim” (Selahaddin Erköse, nihavend)
- “Niye dargın gibisin söyle niye” (Selahaddin İnal, hüseyini)
- “Bir sarışın rüzgârın katıldım bak önüne” (Polat Tezel, muhayyerkürdi)
- “Nazlım gezdiğin illerde bahar günleri tez olur” (Mehmed Emin Akan [1929-2021], mahur)

Hüseyin Mayadağ,
50 Yıllık Türk Musikisi

Hüseyin Mayadağ (d. 1915, Selanik - ö. 25 Kasım 1965, İstanbul), yedi güftesi Râkım Elkutlu, Şerif İçli, Selahaddin Pınar, Cevdet Çağla, Edip Erten, Alâeddin Yavaşca, Teoman Alpay ve Kaya Bekat tarafından bestelenmiştir.

Prof. Dr. Ercüment Hakkı Alacakaptan (d. 1923, Nazilli, Aydın - ö. 2 Mart 2001, İstanbul), İzmir'deki öğreniminin ardından İÜ Tıp Fakültesi'nden mezun oldu (1947). Aydın, Kırşehir ve İstanbul'da iç hastalıkları uzmanı olarak çalıştı. Aruz ve hece vezniyle yazdığı şiirlerinde Tınmaz Âşık mahlasını kullandı. Râkım Elkutlu'dan başka Alâeddin Yavaşca iki, Reşat Aysu ve Salih Suphi Soner birer güftesini bestelemişlerdir. Mezarı Zincirlikuyu Mezarlığı'ndadır.

IV.

Musiki Yayıncılığında Râkım Elkutlu Eserleri

Râkım Elkutlu'nun eserlerini plağa ilk okuyan sanatkâr Münir Nureddin Selçuk'tur. "Bekledim fecre kadar" (hicazkâr) "Aşkın bana bir gizli" (hüzzam)⁵⁷, "Visâl-i yâr ile" (hicazkâr),⁵⁸ Bilmem ki günahım (muhayyerkürdi) ve "Bir gün ne olur" (uşşak)⁵⁹ gibi eserlerin plâk ilanları, zamanın gazetelerinde yer almıştır. "Silemem bir gün hayâlimden" (uşşak ve hüzzam) 1939'da, "Ne bahar kaldı ne gül" ise 1948'de okunmuştur. Kaydı bulunan eserler, iki başlık altında sınıflandırılmıştır.

---

57 Akşam, 29 Kasım 1938

58 Tasviri Efkar, 12 Kasım 1940

59 Tan, 23 Mayıs 1940

78 Devirli Plak Kayıtları⁶⁰

1. Aşkın bana bir gizli elem oldu güzel yâr, Münir Nureddin Selçuk, Odeon, 270906.
2. Bana hiç yakışmıyor böyle intizâr şimdi, Münir Nureddin Selçuk, Odeon, 270900.
3. Bekledim fecre kadar, Münir Nureddin Selçuk, Odeon, 270906.
4. Beyhude kaçırma gözünü sevgilim benden, Şükran ve Mediha Suzan hanımlar (düet), Sahibinin Sesi, AX1721.
5. Bıktın mı siyah gözlü güzel kız elemimden, Şükran Hanım, Sahibinin Sesi, AX1699; Hâfız Ömer Bey, Sahibinin Sesi, AX1340; Hâfız Burhan, Columbia, 18744.
6. Bilmem ki günahım sana olmakta mı bende, Münir Nureddin Selçuk, Odeon, 270918.
7. Bir gün ne olur gel beni vaslınla sevindir, Münir Nureddin Selçuk, Odeon, 270918.
8. Bir zamanlar gönlüme aşkı yakındı çağladı, Hâfız Yaşar, Orfeon, 504.
9. Demedim hiç ona kimsin ve nesen sen ne adın, Münir Nureddin Selçuk, Sahibinin Sesi, FE0080; Şükran Hanım, Sahibinin Sesi, AX1699.
10. Gül yüzünü açarsın, Hâfız Ömer Bey, Sahibinin Sesi, AX1308.
11. Hayâl içinde akıp geçti ömr-i derbederim, Safiye Ayla, Columbia, 22180.
12. İnce kirpiklerinin sinede bin yâresi var, Mediha Suzan Hanım, Sahibinin Sesi, AX1654.
13. Mümkün mü unutmak güzelim neydi o akşam, Münir Nureddin Selçuk, Odeon, LA270928; Perihan Altındağ Sözeri, Sahibinin Sesi, AX2437; Sabite Tur Gülerman, Columbia, 17827; Necmi Rıza Ahıskan, Columbia, 17832.
14. Ne bahar kaldı ne gül, Münir Nureddin Selçuk, Odeon, LA270928; Safiye Ayla, Columbia, BT22174; Perihan Altındağ Sözeri, Sahibinin Sesi, AX2437.
15. Silemem bir gün hayalimden o dilber kadını (uşşak şarkı), Münir Nureddin Selçuk, Odeon, LA270912b.
16. Silemem bir gün hayalimden o dilber kadını (hüzzam şarkı), Râdife Erten, Sahibinin sesi, AX2062.
17. Susmuş gece her yer, Münir Nureddin Selçuk, Odeon, LA270912a.
18. Visâl-i yâr ile mest ol, Münir Nureddin Selçuk, Odeon, 270920.
19. Beni tek ateşe yak, Hâfız Burhan, Columbia, 17601.
20. Aman aman esmerim, Advıye Hanım, Orfeon, 685.

---

60 Eser adı, okuyan, firma adı ve katalog numarası sırasıyla.

Odeon'un bir ilânı: Mûnir Nureddin'in okuduğu, Râkım Hoca'nın iki şarkısı, Akşam 17 Mayıs 1940

Türkiye Radyolarında, Ticari Kayıtlarda Ve Özel Platformlarda İcra Edilen Eserleri

1. Aşkın bana bir gizli elem oldu güzel yâr (hüzzam şarkı), Bekir Sıdkı Sezgin, Nevzat Yalçınsoy, Tülûn Korman, Tülin Yakarçelik, Mediha Demirkıran, İnci Çayırılı, Selma Ersöz, Gönül Söyler, Nursal Ünsal Birtek, Güzide Kasacı, Orhan Saygıcı, Kadri Şarman, Güler Basu Şen, Hilal Çelebi, Elif Güreşçi, Gül Yazıcı, Çiğdem Yarkın, Nazire Savran, Esra İçöz, Koray Safkan, Belgin Gök, Burcu Göktürk, Berrin Şener, Hasan Eylen, Alp Arslan, Bahadır Özüşen, Bekir Ünlüataer, İbrahim Suat Erbay
2. Aşkınla yanıp ağladığım günleri an sen (segâh şarkı), Alâeddin Yavaşca, Bekir Sıdkı Sezgin, İnci Çayırılı, M. Doğan Dikmen, Vedat Kaptan Yurdakul, Cemile Karabulut, Güler Basu Şen, Umut Akyürek
3. Ateşiyle yanıyorken yüreğim (karcığâr şarkı), TRT Müzik Şaheserler programı koro icra, Serdar Kaşıkçılar, Vedat Kaptan Yurdakul, Elif Güreşçi, Ezgi Köker, Eda Özay
4. Bahçem yine sâyende serap olmuş efendim (uşşak şarkı), Alâeddin Yavaşca, Bekir Sıdkı Sezgin, Münib Utandı, M. Doğan Dikmen, Koray Safkan, Esma Başbuğ, Elif Güreşçi, Çiğdem Yarkın, Fikret Karakaya
5. Bak gözlerinin rengi ateşler gibi yanmış (hüzzam şarkı), Necmi Rıza Ahıskan, Vedat Kaptan Yurdakul
6. Bakıp o şuh ile naz ü niyâze meşk ederiz (tahirbuselik beste), Bekir Sıdkı Sezgin
7. Bana hiç yakışmıyor böyle intizâr şimdi (uşşak şarkı), Münir Nureddin Selçuk, Alâeddin Yavaşca, Mustafa Erses, Bekir Sıdkı Sezgin, Mülkiye Toper, Hülya Sözer, İsmail Olgay, Güler Basu Şen, Hilal Çelebi, Seval İlçi Şentürk, Elif Güreşçi, Nusret Yılmaz, Aslı Pakalınlar, Yaprak Sayar, Çağlar Fidan
8. Bekledim fecre kadar gelmedin işte güneş de doğdu (hicazkâr şarkı), Necmi Rıza Ahıskan, Hüseyin Gökmen, Cevdet Bolvadin, Burhan Dikencik, Bekir Sıdkı Sezgin, Tülûn Korman, Müzeyyen Yıldızdoğan, Ayla Büyükataman, Kemal Öncan, Nursal Ünsal Birtek, Mediha Şen Sancakoğlu, Emel Sayın, Orhan Saygıcı, Ahmed Özhan, Faruk Salgar, Koray Safkan, Serap Kuzey, Gönül Aköz, Dilek Şafak, Mehmet Şafak, Çiğdem Yarkın, Melda Kuyucu Kılıç, Burcu Göktürk, Yaprak Sayar
9. Bekledim yıllarca lâkin gelmedin ey nazlı yar (hüzzam şarkı), Âfitab Karacan, Muzaffer Birtan, Bekir Sıdkı Sezgin, İnci Çayırılı, Selma Ersöz, Orhan Saygıcı, Zuhâl Eğilmez, Münib Utandı, Turhan Öge, İsmail Olgay, Güler Basu Şen, Elif Güreşçi, Gül Yazıcı, Şeniz Güneş, Umut Akyürek, Melda Kuyucu Kılıç, Gökhan Sezen, Alp Arslan, Tuğçe Pala, Burcu Göktürk

10. Ben perişanlıkta buldum rif'ati kakül gibi (nihavend beste), koro icrası, Burcu Göktürk
11. Beyhude kaçırma gözünü sevgilim benden (uşşak şarkı), Esmâ Başbuğ, Eylül Turan, İbrahim Suat Erbay
12. Bıktın mı siyah gözlü güzel kız elemimden (ısfahan şarkı), Bekir Sıdkı Sezgin, Rahmi Sönmezocak, Hasan Eylen
13. Bilmem ki günahım sana olmakta mı bende (muhayyerkürdi şarkı), Necmi Rıza Ahıskan, Münib Utandı, M. Doğan Dikmen, Esmâ Başbuğ, Güler Basu Şen, Elif Güreşçi, Umut Akyürek, Burcu Göktürk, Yaprak Sayar, Fuad Karayavuz
14. Bilmem kime yahut neye uyduk gittik (rast yürük semai), Âfitab Karacan, Cevdet Bolvadin, M. Doğan Dikmen, Belgin Gök, Cengizhan Sönmez
15. Bilmezsün düşündüğüm ağladıklarım nedir (bayâti şarkı), Bekir Sıdkı Sezgin, Metin Everes, Kenan Günel, M. Doğan Dikmen, Ayşe Taş, Güler Basu Şen, Şeniz Güneş, Hilal Çelebi, Burcu Göktürk, Gürsoy Dinçer
16. Bir gün ne olur gel beni vaslınla/ bûsenle sevindir (uşşak şarkı), Rıza Rit, Perihan Altındağ Sözeri, Bekir Sıdkı Sezgin, Orhan Saygıcı, M. Doğan Dikmen, Şeniz Güneş, Suat Kılıç, Süleyman Saral
17. Bir gün seviyor ertesi gün kıskanıyor kalbi derinden (karcıgar şarkı), Bekir Sıdkı Sezgin, Kadri Şarman, Tahir Engin İçöz, M. Doğan Dikmen, İsmail Olgay, Vedat Kaptan Yurdakul, Şeniz Güneş, Mehmet Şafak, Necmeddin Yıldırım, Eda Özay
18. Bir safa bahşedelim gel şu dil-i nâ-şâda (hüseyini şarkı), İbrahim Suat Erbay
19. Bir siyah çevre dolaşmış gibi kirpiklerine (muhayyer şarkı), Mustafa Öztürk, Zuhâl Eğilmez, Esmâ Başbuğ, Turhan Öge, Celal Abacı, Vedat Kaptan Yurdakul, Belgin Gök, Burcu Göktürk, Suat Güney
20. Bir yâre kalır gönüme her nazlı güzelden (hüzzam şarkı), Rahmi Sönmezocak, Kadri Şarman, Elif Güreşçi, Kudsi Sezgin, Eda Karaytuğ, Burcu Göktürk, İbrahim Suat Erbay, Eda Özay
21. Bir yaz gecesi Çamlıca mehtabına geldin (rast şarkı), Melihat Gülses, Vedat Kaptan Yurdakul
22. Cevr-i yâre sabır buldum ömrüm ahzâne kaldı (hicaz beste), Alâeddin Yavaşça, Bekir Sıdkı Sezgin, Vedat Kaptan Yurdakul, İnci Yaman
23. Çeşme başında duran şu güzel köylü kızı (hüseyini şarkı), İzmir Devlet Korosu
24. Çille-i baht-ı siyahım dolmuyor (tahirbuselik şarkı), Bekir Sıdkı Sezgin
25. Demedim hiç ona kimsin ve nesin sen ne adın (kürdilihicazkâr şarkı), Alâeddin Yavaşça, Bekir Sıdkı Sezgin, Halil Atlar, Gönül Akkor, Münib Utandı, Mustafa

- Keser, Vedat Kaptan Yurdakul, Güler Basu Şen, Necmeddin Yıldırım, Elif Güreşçi, Gökhan Sezen, Nusret Yılmaz, Alp Arslan, Bekir Ünlüataer, Burcu Göktürk
26. Dünyada ne ikbâl ne de servet dileriz (hüzzam yürük semai), Burcu Göktürk, Suat Güney, Çağlar Fidan
27. Feryâd ki hep gönülümün nevâsıdır (hüzzam şarkı), Güler Basu Şen, Burcu Göktürk
28. Gönül bu ne durur ne de söz dinler (hüzzam şarkı), Bekir Sıdkı Sezgin, Vedat Kaptan Yurdakul, İsmail Olgay, Elif Güreşçi, Gül Yazıcı, Çiğdem Yarkın, İbrahim Suat Erbay
29. Gönül yolu dar geldi (hicaz şarkı), M. Doğan Dikmen, Eylül Turan
30. Gündüzüm karanlık gecem uykusuz (hicaz şarkı), Bekir Sıdkı Sezgin
31. Hayâl içinde akıp geçti ömr-i derbederim (nihavend şarkı), Safiye Ayla, Afife Edipoğlu, Müzeyyen Yıldızdoğan, Rıza Rit, Kemal Mısırlı, Ayla Büyükataman, Ayten Zenger, Necla Özmen, Münib Utandı, Melihat Gülses, Nâlân Altınörs, Süheyla Eren, Elif Güreşçi, Gül Yazıcı, Lale Mumcu Başel, Burcu Göktürk, Mine Geçili, Ahmet Erdoğdular, İbrahim Suat Erbay, Yaprak Sayar
32. İmrûz çü her rûz harabimi harab (karcıgar Mevlevî Âyin-i Şerifi), Konya Türk Tasavvuf Müziği Topluluğu
33. İnce kirpiklerinin sinede bin yâresi var (saba şarkı), Bekir Sıdkı Sezgin, İsmail Olgay, Hasan Eylen
34. Müheyvâ oldu meclis sâkiyâ peymâneler dönsün (hüseyni beste), Bekir Sıdkı Sezgin, Sevim Deran, Ayten Zenger, Mülkiye Topper, Ela Altın, Zuhâl Eğilmez, Suna Zincirkıran, Münib Utandı, M. Doğan Dikmen, Vedat Kaptan Yurdakul, Celal Abacı, İsmail Olgay, Elif Güreşçi, Aylin Vatankoş Şenyaylar, Gül Yazıcı, Alp Arslan, Çiğdem Yarkın, İbrahim Suat Erbay
35. Mümkün mü unutmak güzelim neydi o akşam (nihavend şarkı), Safiye Ayla, Fahriye Caner, Ahmed Üstün, Bekir Sıdkı Sezgin, Mihriban Sayın, Mülkiye Topper, Nesrin Sipahi, Ela Altın, Kadri Şarman, Nâlân Altınörs, Mustafa Öztürk, M. Doğan Dikmen, İsmail Olgay, Melihat Gülses, Vedat Kaptan Yurdakul, Alp Arslan, Güldehen Marmara, Çiğdem Yarkın, Umut Akyürek, Melda Kuyucu Kılıç, Dilek Türkan, Bekir Ünlüataer, Burcu Göktürk, Nesibe Özgül Turgay, Elif Ömürlü Uyar
36. Nazir olmaz sana âlemde teksin (karcıgar şarkı), İsmail Olgay, Melda Kuyucu Kılıç
37. Ne arzu var ne takat (bayâti şarkı), Ayşe Taş, Cemile Karabulut, Şeniz Güneş
38. Ne bahar kaldı ne gül ne de bülbül sesi var (bayâti şarkı), Muzaffer İlkar, Receb Birgit, Alâeddin Yavaşça, Sabite Tur Gülerman, Fahriye Caner, Mustafa Erses,

Bekir Sıdkı Sezgin, Nesrin Sipahi, Güler Göksel, Handan Kara, Mustafa Keser, İsmail Olgay, M. Doğan Dikmen, Tülin Kuşçuoğlu, Filiz Şatıroğlu, Elif Güreşçi, Çiğdem Yarkın, Belgin Gök, Çiğdem Gürdal, Özer Özel, Bekir Ünlüataer, Halil Necipoğlu, Çağlar Fidan

39. Ne yanan kalbime baktın ne akan göz yaşıma (nihavend şarkı), Bekir Sıdkı Sezgin, Kahraman Özlü, Esmâ Başbuğ, Selma Sağbaşı, Sevvâl İlçi Şentürk, Vedat Kaptan Yurdakul, Elif Güreşçi, Burcu Göktürk, İbrahim Suat Erbay
40. Nedir bu handeler bu işveler bu naz ü istiğna (karcıgar şarkı), Bekir Sıdkı Sezgin, İnci Yaman, Süleyman Saral
41. O vefasız güzelin sözlerine aldandım (şehnaz şarkı), Vedat Kaptan Yurdakul, Suat Güney
42. Sâki piyâle sun ki bugün gül havasıdır (şehnaz beste), Mustafa Doğan Dikmen
43. Seni çok sevdi bu gönüm beni terk etme kadın (hicazkar şarkı), Bekir Sıdkı Sezgin, Erol Armutlu, M. Doğan Dikmen, İsmail Olgay, Elif Güreşçi, Şeniz Güneş, Yahya Geylan, İbrahim Suat Erbay
44. Sevdim bu yaz bir esmer (karcıgar şarkı), Serap Mutlu Akbulut
45. Silemem bir gün hayalimden o dilber kadını (uşşak şarkı), Bekir Sıdkı Sezgin, Şeniz Güneş, İbrahim Suat Erbay
46. Susmuş gece her yer sizi dinlerdi denizden (hüzzam şarkı), Muzaffer Birtan, Ahmed Çağan, Mustafa Sağyaşar, İnci Çayırılı, Koray Safkan, Kadri Şarman, M. Doğan Dikmen, Güler Basu Şen, Elif Güreşçi, Gül Yazıcı, Umut Akyürek, Burcu Göktürk, İbrahim Suat Erbay, Neval Güleç, Eda Özay
47. Tir-i firkat göz göz ettikçe dil-i bîmârımı (hüzzam şarkı), Bekir Sıdkı Sezgin, Şeniz Güneş, Burcu Göktürk
48. Visâl-i yâr ile mest ol hayâle dalma gönül (hicazkâr şarkı), Necmi Rıza Ahıs-kan, Tülûn Korman, Ali Rıza Köprülüleroğlu, Nevin Demirdöven, Kadri Şarman, Güler Basu Şen, İsmail Olgay, Vedat Kaptan Yurdakul, Şeniz Güneş, Çiğdem Yarkın, Burcu Göktürk
49. Yürü hey bi-vefa hercâi güzel (hicaz şarkı), Vedat Kaptan Yurdakul
50. Vücudun mazhar-ı sırr-ı ezeldir Ya Rasulallah (hicaz tevşih), Ahmed Şahin, Mehmed Kemiksiz
51. Zâtını dâvet buyurdu bu gece Rabbü'l-Muîn (segâh tevşih), Ahmed Özhan, Hâfız Halil Necipoğlu

V.
Râkım Elcutlu'ya Dâir
Radyo Tiyatrosu ve Sanat Gecesi
Programı

Türk Sanat Müziğinde Ünlü Besteciler:

Râkım Elkutlu

Yazan: Şahika Günsel

Yöneten: Semih Sergen

Prodüktör: Kenan Özkan

Efekt: Metin Macun

Teknik yapım: Çetin Asan, Tunçsel Akdevelioğlu

Oynayanlar:

Anlatan: Enver Seyitoğlu

Râkım Elkutlu: Alpay İzbirak

Emin Dede: Baykal Saran

Santo Efendi: Nurtekin Odabaşı

Sıdıka Hanım: Beyhan Saran

Nâdire Hanım: Ümit Sergen

İsmail Baha Süreisan: Erdal Küçükkömürcü

Hüseyin Mayadağ: Ferdi Merter

Dr. Muzaffer Ataluk: Selçuk Yöntem

Reşat Aysu: Ali İpin

Şuayib Elkutlu: Burak Sergen

Adviye Hanım: Özlem Ersönmez

Birinci ses: Koray Ergün

İzmir'deki Hisar Camii.. yine o camii, yine aynı minber orada. Dualar yakarışlar da aynı. Yalnız değişik dudaklardan. Fakat bir eksiklik var; bir boşluk, bir büyük yokluk.. Bir insan düşününüz ki başında sarık elinde tesbih, dudağında eksilmeyen besmele-i şerifle minberden dergâha oradan da neyli meclislere her yerde bulunabiliyor. Yirminci yüzyılda din ve dünya işlerini birbirinden bu kadar güzel ayırabilen, başka bir söyleyişle iki dünyayı bir edebilen bestekârlardan biri de rahmetli Râkım Elkutlu.

Onu tanıma mutluluğuna erenlerin tabiriyle Râkım hoca bestekârlığının yanı sıra beyaz sarığı altındaki başını kalbiyle gönlüyle birleştirmesini en iyi bilenlerden olmuştur. 1872 yılında İzmir'de doğan gönül şarkılarının gönüllerde yaşayan ölmez üstâdi Râkım hoca, dokuz-on yaşlarında iken ilk musiki derslerini amcası Mevlevî şeyhi Nâyî Emin Dede'den almış, usûl ve makam öğrenmiştir. Daha sonra da Santo Şikari Efendi'den, Tanburi Ali Efendi'den ve Zekâi Dede'nin talebesi Aziz Efendi'den yararlanmıştı.

Dün akşamki şarkıyı bir kere daha geçelim mi Râkım?

— Yo yo hayır!

- Hangi şarkıyı Râkım?
- Mühim değil, geçmemiz icab eden çok daha güzel şarkılarımız var hocam.
- Ben derim ki sizin..
- Sen bir şey deme rica ederim.
- Selâmun aleyküm dostlarım!
- Aleykümselâm Dede efendi!
- Aleykümselâm!
- Aleykümselâm Dede efendi!
- Eeee ne yapıyorsunuz, meşke başlamadınız mı daha?
- Hâlâ bir karara varamadık Dede efendi, başlayacağız başlamasına amma..
- Efendim diyeceğim şu ki dün akşam bir evde çok güzel bir bestenin icra edildiğini duydum. Sokaktan geçiyordum efendim, fakat dayanamayıp durup sonuna kadar dinledim. O vakte kadar hiç işitmediğim bir besteydi. Acaba sizler biliyor musunuz?
- Nasıl bir şeydi acaba?
- Pek aklımda kalmadı ya, pek güzel pek nâdide bir şeydi. Sözler de eee şöyleydi galiba: “Ne arzu var ne tâkat visâl dillerde kaldı”.
- Ahh! Sözler bizim Orhan Rahmi’nin, beste kimin ola acaba?
- E hocam ben biliyorum kimin olduğunu.
- Rica ederim.
- Senin, yani efendim o beste Râkım’ındır.
- Yaa sahi mi? Oku bakayım şunu!
- Hocam..
- Oku hadi!
- Bestekârlığı bir tecrübe edeyim dedim, pek kıymetli bir şey değildir.
- Santo Efendi sana oku dediyse oku evladım, bir lafı iki ettirme!
- Baş üstüne efendim, peki, affınıza sığınarak...
- (şarkıyı okur“Ne arzu var ne tâkat visâl dillerde kaldı/ Ne Leyla var ne Mecnun hayâl dillerde kaldı”)
- Çoook güzel çok, bayati makamında pek güzel olmuş.
- Çok çok güzel nefis, pek beğendim, mükemmel. Oğlum sende bestekârlık istidâdı var, bu istidâd sana Hazreti Mevlânâ’nın bir lütfüdür. Aman dikkat et oğlum!
- Hayatımda bu kadar mesut olduğum bir anı düşünemiyorum.
- Daha yaşın ne ki Râkım efendi oğlum, seni bir de baş göz etsek .
- Değil mi ya efendim değil mi ya..
- Aman efendi amca..

- Hahah! O da olacak elbette.. Bestekârlık mevzuuna gelince biraz da biz alâkadar olalım seninle ne dersin?
- Santo Efendi bak buna ben de çok memnun olurum.
- Büyük ilminizden feyz almak benim için de çok büyük şereftir hocam.
- Sende iyi şeyler görürüz, iyi şeyler buluruz oğlum.
- (şarkı Susmuş gece)

Bir yandan musiki çalışmalarına devam eden Râkım Elkutlu, İzmir Hisar Camii'nin imamı ve hatibi olan babası Şuayib Efendi'nin ölümüyle de 20 yaşındayken Hisar Camii imam ve hatipliğine tayin olmuş, bir yandan da oradaki görevine devam etmiştir.

- Eee oğlum, gel otur şöyle biraz konuşalım seninle.
- Peki efendim.
- Pederinin Hisar Camii'ndeki yerini doldurman buruk da olsa insana saadet veriyor.
- Valideciğim..
- Her şey pek güzel oğlum yalnızız!..
- Evet efendim.
- Artık iş güç sahibi olduğuna göre isterim ki yaşında müsait oğlum..
- Validem, bir tanem sözü nereye getireceğinizi anladım galiba.
- Anladıysan he deyiverirsin olur biter.
- Eh kim için he dememi istersiniz?
- Dost ahbap da senin kulağını bükmüşdür eminim. Nâdire Hanım'dan bahsediyorum oğlum. Ben kızı gördüm beğendim. Akıllı, uslu, hanım hanımcık bir kız. Seni de, evini de güzelce çekip çevirecek kadar da becerikli.
- A evet biliyorum.
- Efendim?
- Vallahi bilmem ki ne deyim? Mûsîki mevzuunda çok çalışmak isterim valideciğim, yapmayı düşündüğüm o kadar çok şey var ki, buna sekte vurulacak olursa yaşamayı unutturum.
- Evladım izdivaç çalışmana mani olacak değil ya. Hem muhakkak olan bir şey varsa daha da intizamlı çalışırsın, sonra ben ben de evladım mürüvvetini görmek isterim. Dünya hali bu, yarın ne olur bilinmez ki.
- Peder beyi kaybettiğimizden beri size bir hâller oldu, bir an bile olsun ölüm akılınızdan çıkmıyor. Veren de Allah'tır alan da Allah; ne edelim bizden tevekkül..
- Biliyorum oğlum amma, o sarsıntıyı hala atamadım. Öyle bir boşluk ki içimdeki, hiçbir şey dolduramaz. Belki diyorum, belki bir torunum olursa eğer, bana yeniden yaşama şevki verir.
- Ah valideciğim.

- Evet, ne diyorsun oğlum?
- Karşı çıkacak hâl bırakmadınız ki bende, nasıl isterseniz öyle olsun.
- Bu cevabınla beni pek bahtiyar ettin Râkım, bu işi tez elden bitirelim olsun bitsin. Ahh ne iyi olacak göreceksin.
- İnşallah valideciğim, inşallah.
- (şarkı Aşkınla yanıp)
- Eeee Nâdire Hanım nasılsın bugün?
- Nasıl olayım bey? Eh işte iyiceyim. Fakat vakit yaklaştıkça öyle bir korku kaplıyor ki içimi.
- Demek oğlumuz gözünü bu kadar korkuyuyor.
- Ne bilirsiniz oğlan olacağını?, hep bunu söylüyorsunuz. İnkisârı hayâle uğrarsanız hiç şaşmam.
- Evlad değil mi, hepsi bir. Ha kız olmuş ha oğlan hiç fark etmez. Ama Nâdire Hanım, ben derim ki oğlan olacak. Hem canım her seferinde itiraz edeceğine var bir kere de kabul et. Gelecek olan kız da olsa bırak bir vakit tatlı hayalle oyalanalım.
- Çocuk gibisiniz bey.
- Anlamıyorsun değil mi?
- Neyi?
- Neyse, neyse. Aldırma sen buna.
- Nereye gidiyorsunuz?
- Biraz çalışacağım.
- İşten daha yeni döndünüz Râkım Bey, bu ne çalışması?
- Musiki hanım, musiki...
- Aah, kendimi çok yalnız hissediyorum. Musikiyle birlikte olduğunuz kadar benimle değilsiniz.
- Ah, yoksa kıskanıyor musun?
- Ah, ne münasebet, yalnız...
- Musiki beni dinlendiriyor Nâdire Hanım. Geniş, çok geniş bir ufuk açıyor önüme. Sonra çok güzel bir güfte var elimde, nağmesi kulaklarımda raks ediyor sanki. Onu bir an evvel besteleyim. Arzu edersen sana da okurum sonra.
- Peki bey, peki.
- (şarkı) Bekledim fecre kadar gelmedin ah işte güneş de doğdu
- (bebek ağlaması)
- Ah ağlıyor!
- Üzülmeyin şimdi susar.
- Eh, pek de yaramaz olacak benim oğlum.

- Olmaz İnşallah. Aman bey, yüksek sesle konuşmayın da uyanmasın.
- Peki, peki, peki..
- Siz ne kadar haklıymışsınız.
- Hangi mevzuda?
- Oğlan olacak demiştiniz, oğlan oldu.
- İçime doğmuştu Nâdire Hanım.
- Peki ismini ne koyacağız bu küçük oğlanın?
- Söylemiştim ya, pederin adını koymak istiyorum; Şuayib olacak o. Eee Şuayib, hoş geldin dünyamıza.
- Ah uyandırdınız!
- Eh yüksek sesle de konuşmadım ki.
- Ama yanağına dokundunuz.
- Aman Yarabbi!.. şu küçücük yanağa hafiften dokunmakla nasıl oldu da uyandı anlamadım. Ama anladığım bir şey var Nâdire Hanım; çok hassas bir insan olacak Şuayib. Şu ağlayışındaki nağmeye bakarsan da musikiye meyledecek.
- Aah aman bey, daha minicik bir bebek o. Şimdiden belli olur mu canım?
- Sen benim dediğimi yabana atma hanım, atma!

(şarkı-Aşkın bana bir gizli elem oldu güzel yâr)

Hisar Camii'ndeki görevi ve evlilik hayatının yanı sıra beste çalışmalarını hızla sürdüren Râkım Hoca, zamanla çevresinde büyük ilgi topladı. Ege'den ve yurdun diğer yerlerinden gelen pek çok sanatkâr onun İzmir'deki evine uğramadan dönmüyorlardı. Râkım Hoca'nın evi sanatkârların uğrak ve meşk yeri olmuştu âdetâ. Râkım Hoca ikinci evliliğini Sâkine Hanım'la yaptı; ama ondan çocuğu olmadı. Kısa bir süre sonra da ayrıldılar, ondan sonra da hiç evlenmedi. Şimdi sözü Hüseyin Maya-dağ Bey'e bırakalım:

“Rakım Hoca'yla 1940 yılında yakın arkadaşlarımdan mevlidhan Sâim Nam-lises vasıtasıyla tanışmıştım. Orta boyluydu, bembeyaz sakalının çevrelediği nurlu yüzü, zeki ve keskin bakışları insanın üzerinde hayranlık uyandıran bir tesir bırakıyordu. Hele sakalı kadar beyaz saçları, onun da büyük şair Abdülhak Hâmid gibi “karlar altında bir nevbahar” olduğunu anlatmaya kâfi geliyordu. Fakat sanmayın ki hoca her zaman aydınlık yüzlü, keskin bakışlıydı, hayır, hayır.. O bazen yüzündeki melâli, gözlerindeki hüznüyle melankolik bir bestekâr olduğunu haykırıyordu âdetâ. Onu bir de sanatkâr olarak tarif etmeğe çalışırsak eğer; zaman zaman bize kendi hududunun dışında engin bir muhayyilenin sınırsız yollarında, bambaşka bir iklimin rüzgârlarından sesler getirdiğini görürüz. O bazen yüksek dağların yamaçlarından kıvrıla kıvrıla dökülen coşkun sular kadar hırçın, bazen de kalın çınarların gölgelediği, yabani menekşelerin serinlediği menbâlar kadar billûr ve durgundu”.

“Hoca için ben de bir şeyler söylemek isterim. Ben Muzaffer Ataluk. Hocayı henüz çocuk bulunduğum bir sırada bir kadir gecesini, babamla birlikte gittiğim İzmir Mevlevîhânesi’nde görmüştüm. O zaman altın gözlüklü, pembe beyaz yüzü çevreleyen itina ile taranmış gür sakallı haline, başındaki pek muntazam sarılmış yeşil sarığı, düzgün ve geniş kollu uzun siyah cübbesi, yakası boynuna kadar kapalı şal yeleği pek yakışmıştı. Yüzünün o aydınlık güzelliğini, mavi gözlerinin keskin ve mânâlı bakışları tamamlıyordu. Çok vakur fakat o nisbette de mütevazı bir insandı Râkım Hoca. Eserlerini notaya almak için gelen kimseleri samimi bir hürmet ve iltifatla, tatlı dil, güler yüzle karşılar fakat yazılan notalar kendi okuyuşundan başka tarzda yazılmış bulunursa titizlenir, bestesini kendi terennümüne uygun tarzda notaya aldırınca kadar sabırla tekrarlar dururdu”.

“Ben İsmail Bahâ Süreksan. 1942 yılının insanı bunaltmayan ılık yaz günlerinden birini hatırlıyorum. Aziz dostum ve meslekdaşım, değerli musikişinas Reşat Aysu ile birlikte hocanın evine gitmiştik. Râkım Hoca’yı ilk defa görüyordum. Odanın sokağa bakan iki penceresinin önündeki sedirin oda kapısına bakan köşesine bağdaş kurmuş, sanki odaya girenlerin farkına varmamış gibi elleriyle dizlerine vurarak daha evvel başlamış olduğu eseri okumaya devam ediyordu”.

(Şarkı-Visâl-i yâr ile mest ol hayâle dalma gönül/ Dudaktan iç meyi...

-Hoş geldin Reşat. Geçin oturun şöyle.

-Sağ olun hocam.

-Eksik olmayın.

-Nasılsın bakalım can?

-Sizi gördük daha iyi olduk hocam.

-Kim bu?

-İsmail Bahâ hocam.

-Hıım, memnun oldum.

-Eksik olmayın hocam.

-Reşat Can! Şu Hicazkâr besteyi bir oku bakayım bana. Notaya aldırırım ama, bilemiyorum..

-İsmail, hocanın bestesini sen okusana.

-Peki.

-Eee Reşat..

-Müsaade buyurun hocam, hadi İsmail.

-Peki.

(İsmail Bahâ şarkıyı okur)

-Durun, durun ne yapıyorsunuz? Benim şarkım böyle değil. Birçok yerlerini bozdunuz. Notayı verin de Reşat okusun.

-Hocam, ben elimdeki notada ne varsa onu okudum. Siz lütfen zahmet edip eseri bir defa söylemeniz bu notayla karşılaştırırım, şâyet okuduğunuz gibi değilse gerekli düzeltmeleri yapar size tekrar okurum. Yine olmamış dersiniz o zaman Reşat Bey'e veririm.

-Pekâlâ, pekâlâ..

(Râkım Hoca şarkıyı okur)

“Böylece hoca şarkıyı söylemeye başladı. Bu notayı yazan zâtın hakikaten eserin şurasına burasına fuzuli bir takım notalar ilâvesiyle kendi anlayışına göre güya şarkıyı süslemiş olduğunu gördüm ve elimdeki notayı düzelterek tekrar okudum. ‘Hah, işte böyle olacak’ diyen hocanın öfkesi hemen geçiverdi. İşte onunla ilk karşılaşmam böyle olmuştu”.

(Şarkı-Hayâl içinde akıp geçti ömr-i derbederim)

Hüseyin Mayadağ-Ben hocayı ve kişiliğini dilimin döndüğünce anlatmaya çalıştım biraz evvel. Şimdi de onunla ilgili bir hatıramdan bahsetmek isterim. O günü sanki şimdi yaşamış gibi hatırlıyorum.

-Hüseyin, oğlum!

-Emredin hocam!

-Estağfurullah.

-Diyeyeğim şu ki, bana öyle bir güfte yaz ki, ömrümü terennüm etsin.

-Siz istersiniz de ben hiç yazmaz mıyım?

.....

-Yazdın demek, ne kadar memnun oldum bilemezsin.

-Ee, okuyayım mı hocam?

-Oku, oku..

-Gitti ah o yâr gitti ruhumun hazzı bitti/
O gülüş son teselli o bakış son ümitti/
Bir güldü hârı kaldı, bülbüldü zârı kaldı/
Yazı bitti ömrümün bir sonbaharı kaldı.

(hoca güler)

-Hocam niye gülüyorsunuz, yoksa beğenmediniz mi?

-Ah Hüseyin, ah! Sen daha çocuksun canım.

-Neden hocam?

-(gülerek) Ben daha ilk baharıma bile girmedim can.

HM-Yaa, böyle demişti işte bana. Onu her gün biraz daha yaşlı bulanlar acaba onun gönlündeki sevginin çocuk rüyalarındaki kadar temiz ve ilâhi olduğunu bilirler miydi?. Belki evet, belki de hayır. Muhakkak olan bir şey varsa Râkım Hoca hasta yatağında bile beste yapmak istemiştir. Bu kuvvet

onun kalbindeki aşkından başka bir şey değildi. O sesler, ruhunun denizlerinde yarattığı fırtınaların çılgınlıkları ve dalgaların ihtiyar kalbine vurarak çıkarttığı sestir. Şarkıları da o seslerin bize kadar gelen akisleridir. Onunla ilgili öyle çok hatıram var ki, sanki hepsi birden beynimin içindeki perdede hareket ediyorlar. Bir gecede bir şarkı bestelediğini söylerler. Bense onun on beş dakikada bir şarkı yaptığına şahit olmuşum. Çok güzel bir mayıs günüydü, günlerden pazardı. Bu güzel günü hocamla beraber yaşamak hoş olur diye düşünüp evine gittim.

-Hoş geldin Hüseyin can.

-Hocam, seni almaya geldim.

-Hım, nereye?

-Karşıyaka'ya.

-Hava çok güzel, değil mi?

-Fevkalade.

-Evvela yemek yiyelim, sonra gideriz.

-Yemeği Karşıyaka'da yesek olmaz mı?

-Olur, dur hemen hazırlanıvereyim. Zaten giyinik de sayılırım ya..

-Aa, yine de kalın bir şeyler alıverin sırtınıza, ne olur ne olmaz.

-Peki Hüseyin, peki..

-Hah, hadi tamam tamam çıkalım.

.....

-Haaa aklıma geldi hani senin Leylâ'lı bir güften vardı, bitirdin mi onu?

-Hayır hocam.

-Aa canım sen de pek tembel olmuşsun, şimdiye kadar bitmez miydi tembell. Bak gazinoya gidinceye kadar bitir isterim, vapurda filan hallet tamam mı?

-Peki hocam.

.....

-Hiç sesin çıkmıyor, vapurda sustun, yürürken sustun, gazinoya geldik hâlâ susuyorsun.

-Güfteyi düşünüyordum hocam. Ama buldum, hemen yazı vereyim mi size?

-Acele et, acele et pek merak ediyorum.

-Bitti mi, bitti mi?

-Az kaldı, ee evet evet tamam, bitti işte.

-Oku, oku hemen oku.

-Bekledim yıllarca lâkin gelmedin ey nazlı yâr/
Sende Leylâ bende Mecnun olmak istidâdı var/
Geçmesin eyyâm-ı hârın bitmesin artık bahar/

Sende Leylâ bende Mecnun olmak istidâdı var.

-Çook güzel olmuş, Hüseyin can, çok güzel olmuş, Allah razı olsun. Ver şu güfteyi hıım, evet, ee bu hüzzamdan fasıllık şarkı olur, ağır aksak usulde, hemen, hemen besteleyeceğim, hemen.

Onu tanıyan, onu seven, onu hatıralarında yaşatan binlerce insan, evet binlerce.. Ölümsüzlüğe erişen bir bestekârın dün olduğu gibi bugünü de, yarını da vardır çünkü. Şarkılarını dinleyen ve sevenler onu yüreklerinde daima yaşatacaklardır. Sayın Safiye Ayla: “Bestekârlığının yanı sıra o tertemiz yüreğiyle unutamadığım, unutamayacağım simâlar arasındadır. Son günlerine kadar süren dostluğumuz ve ona olan hürmetim hiç eksilmeden devam etmiştir” diyor. Çok sevgili oğlu Şuayib Elkutlu Bey’e gelince:

ŞE-Babamın son şarkısının doğuş hikâyesini de ben anlatmak isterim. Efendim, vefatından üç gün evveldi. İstanbul’dan Münir Nureddin Bey, Tanburi Necip Bey ve Orhan Rahmi Bey babamı görmeye geldiler. Böbreklerinden rahatsız olan babam artık mekânını gördüğünü, yolcu olduğunu söylüyordu. Orhan Rahmi Bey, babama bir güfte verdi, ‘bu şarkıyı besteleyeceksiniz’ dedi. O şarkıyı besteledi babam. Ertesi günü de yeniden bize gelen Münir Nureddin Bey’e verdi. Münir Bey’de o gece konserinde bu şarkıyı okudu.

(Bir gün ne olur gel beni vaslınla sevindir)

Bir de onunla son gecemizi hatırlıyorum. Öyle bir gece olmamalıydı. Takvimlerden o geceyi silip çıkarmalıydım. Bir sanatkârın duracak olan kalbinin yerine zaman durmalıydı.

-Şuayib!

-Efendim baba.

-Hâlâ gün ağırmadı mı oğlum?

-Ağıracak babacığım yakındır.

-Şuayib!

-Efendim babacığım.

-Çocuklara gevrek al, çayı da demleyin, karşımda içsinler göreyim.

-Peki babacığım.

-Vehbi Bey de gelsin.

-Babacığım...

-Gelsin de Yâsin okusun başımda.

-Ama babacığım...

-Oğlum, bir yol bu..

-Babacığım Vehbi Bey buradaydı zaten.

-Haaaa güzel! Münâsib, eeh ne diyordum, bir yoldur bu, başlangıcı olduğu gibi sonu da olacak elbette, bütün fâniler için elbette. İmânını acılar zedelemesin

oğlum, hadi..

-Peki babacığım.

-Adviye kızım!

-Buyrun babacığım.

-Kızım paramız var mı?

-Var babacığım.

-Eh iyi öyleyse, Şuayib!

-Efendim babacığım.

-Elimi tut oğlum, bak beni dinle: ben artık son yolculuğuma çıkıyorum. Sadece evlatlarına değil kardeşlerine de bak.

-Olur babacığım.

(Ne bahar kaldı ne gül ne de bülbül sesi var/

Ne o cânân ne bir ümmid ne gönül neş'esi var)

Râkım hoca gönül âleminde daima uyanık yaşayan bir insan olarak kendi mersiyesini hayatında yazmak bahtiyarlığına eren yegâne sanatkârdır diyebiliriz. Türk musikisine besteleri, semaileri, şarkıları, âyin-i şerifleri ile dört yüzden fazla eser bırakan bu büyük sanatkârın göz yaşları arasında taşınan tabutu hükümet konağı önüne geldiğinde ölüme meydan okurcasına, Ankara Radyosu'nda çalınan bir şarkısı bütün cemaatin duraklamasına sebep olmuştu; eller üzerinde taşınan nâşi, şarkı bitinceye kadar hükümet konağının önünden bir adım dahi ileri gidememişti. Şarkısı şöyle başlıyordu:

“Bana hiç yakışmıyor böyle intizâr şimdi

Mâtemzede gönlümde hayat bir mezar şimdi”.

Hocanın ciltler dolduracak hatıralarını arkadaş, dost, talebe ve sevenleri arasındaki değerli kalemlere terk ederken saygı ile anar Allah'dan rahmet dileriz, ruhun şâd olsun Râkım Elkutlu.

Sanat Gecesi: Râkım Elkutlu (TRT İzmir Radyosu, 1987)

Sunan: İdil Öztamer

Konuk: Dr. Teoman Önaldı

Program Nâlân Altınörs'ün okuduğu Nihavent şarkıyla başlıyor:

*“Hayâl içinde akıp geçti ömr-i derbederim/
Bakıp bakıp da o mâziye şimdi ah ederim/
Ne bir emel ne ümmid var hayat bu mıydu derim/
Bakıp bakıp da o mâziye şimdi ah ederim”.*

İÖ: Bu mısralarla biten eserin güftesi Nahid Hilmi Özeren'e, bestesi ise artık bir mâzi olan hayatıyla gönüllerimizde yaşayan bestekâr Râkım Elkutlu'ya aitti sevgili se-yirciler.

Râkım Elkutlu, 1872 yılında İzmir'de, şimdiki Hisarönü mevkiinde Kaleiçi'nde dün-yaya gelmiştir. Hatib Şuayib Efendi'nin oğludur. Tahsil hayatını İzmir İdâdisi'nde tamamladıktan sonra vaktiyle babasının çalıştığı Hisar Camii'nde imam-hatibliğe başlamıştır. Müziği daha dokuz yaşındayken İzmir Mevlevihânesi'nde neyzenbaşı olan amcası Emin Dede'den usûl ve makam dersi alarak, Tanburi Ali, Aziz ve Santo Şikari efendilerle birlikte meşk ederek öğrenmiştir. Râkım Elkutlu, İzmir Türk Mu-sikisi Cemiyeti adı altında kurulan topluluğa da başkanlık yapmıştır. Bu arada şunu da belirtmek istiyoruz, bu dernek 1948'de İzmir Radyosu'nun kuruluşunda büyük katkılarda bulunmuş, bütün ses ve saz sanatçıları İzmir Radyosu'na devretmiştir. Dernek bazı sebeplerle zaman zaman çalışmalarına ara vermişse de, günümüze ka-dar faaliyetini sürdürme gelmiştir. Râkım Elkutlu 1948 yılında İzmir'de vefat etmiş-tir. İzmir bu değerli bestekârimizden bugün ne gibi izler taşımakta acaba?

TÖ: Efendim, bir insanın ebediyete göçtükten sonra arkasında güzel izler bırakabil-mesi onun için büyük bir mutluluk. Râkım Elkutlu Hoca da bu mutlu insanlardan biri. Bugün İzmir'de Râkım Elkutlu Caddesi var. Bu caddeye bu ad, bir zamanların İzmir belediye başkanı merhum Osman Kibar tarafından verilmişti. Bu olayda besteci-miz Avni Anıl'ın, yine bestecimiz Ali Rıza Avni beylerin büyük girişimlerinin payı vardır. 1930'da kurulmuş olan İzmir Musiki Derneği denildiği zaman yine hatırlara Râkım Elkutlu gelmektedir, çünkü bir süre bu dernekte başkanlık yapmıştır. Bu gün bu derneğin başkanlığını sayın Ülkü Armağan, koro şefliğini de sayın Nursal Ünsal Birtek yapmaktalar ve gayet verimli bir şekilde çalışmalarını sürdürmektedirler.

Râkım Elkutlu denildiği zaman onun o birbirinden güzel eserlerini büyük bir titiz-likle notaya alan sayın Reşat Aysu'yu da hatırlamamak kabil değil. Kendisi değerli bestecilerimizden ve hâlen bugün İzmir'de hayatlarını sürdürmektedirler.

Yetiştirdiği öğrencileri arasında İzmir Radyosu'ndan emekli olan iki sanatçımız var ve hayattalar ve İzmir'de yaşıyorlar; sayın Mualla Kılınç ve sayın İsmet Çetinsel. Bu arada onun eserlerini en iyi şekilde yorumlayan yakın dostu ve hayranı büyük ses sanatçımız Safiye Ayla'dan da bahsetmeden geçemeyeceğim. Hâlen onun o ka-dife sesinden dökülen Râkım Elkutlu hocamızın o güzel nağmelerinin izleri devam etmektedir.

Râkım Elkutlu'dan geriye kalan ve hiçbir zaman silinmeyecek olan izler ise tüm sanatçılarımızın icra ettikleri ve bundan böyle de edecekleri o birbirinden değerli eserleridir.

İÖ: Teşekkür ederiz. Bestekârımız beste yapmaya 22 yaşında başlamış olup ilk eseri Dügâh makamındaki “Hayran-ı cemâl olmaya cidden emelim var”dır. Mevlevîliğe büyük ilgi duymuş, hanendelik yapmış, ney üflemiştir. Şimdi onun mistik bir karakter taşıyan Hüseyini eserini dinletmek istiyoruz sizlere. Bu eser ünlü divan şairimiz Bâkî'nin bir gazelinin matlâ beyti üzerine bestelenmiştir;

*“Müheyyâ oldu meclis sâkiyâ peymâneler dönsün/
Bu bezm-i ruh-bahşın şevkine mestâneler dönsün”
(Mülkiye Toper okuyor).*

İÖ: Efendim bestekârımızın az önce dinlediğimiz eserde olduğu gibi klasik formdaki çalışmaları için bizlere neler söyleye bilirsiniz?

TÖ: Evet, klasik ekol yönünden Râkım Elkutlu, Dede'ler zincirinin en son halkasını teşkil eder. Klasik tarzda sanat değeri üstün olan eserler yapmıştır. Başlıca klasik eserleri şunlardır; bir Hüseyini Kâr'ı vardır, Hüseyini, Hicaz, Kürdilihicazkâr, Ferah-nâk, Nihavend, Şehnâz, Karcıgar, Hisaraşiran -ki bu makamı kendisi bulmuştur-Muhayyer, Tâhîrbûselik, Uşşak makamlarında beste formunda eserler bırakmıştır. Ayrıca Rast nakış sengin semai, Ferahfezâ nakış yürük semai ve tam bir fasıl olarak Karcıgar faslını bize hediye etmiştir; bu fasıl içinde peşrev, saz semai, birinci ve ikinci beste, sengin semai ve yürük semai olmak üzere çeşitli eserler vardır.

İÖ: Râkım Elkutlu, 26 makamdan dört yüzü aşkın eser bestelemiştir. Hisaraşiran adında bir de makam tertib etmiştir. Eserlerinin ikisi, yani Karcıgar peşrev ve saz semaisi dışındakiler sözlü eserlerdir. Bu sözlü eserler şekil açısından klasik ve zamana uygun biçimlerde iki gruba ayrılabilirler; besteler, ağır ve yürük semailer ilk grubun, şarkılar ise ikinci grubun örnekleridir. Şimdi sanatçımız Nursal Ünsal Birtek'in sesinden bestecimizin ünlü bir Hicazkâr şarkısını dinletmek istiyoruz sizlere. Güfte Nâhid Hilmi Özeren'indir.

*“Bekledim fecre kadar gelmedin işte güneş de doğdu/
Gece mehtâb seni, gökler seni, âlem seni benden sordu/
Dediler nerde o mehveş söyle o âhûya ne oldu/
Gece mehtâb seni, gökler seni, âlem seni benden sordu”.*

İÖ: Bestekârımızın eserleri konu bakımından da yine iki gruba ayrılır. Dinî, tasavvufî olanlar ve din dışı konuları ihtivâ edenler. İşte şimdi ikinci gruba bir örnek; Kürdilihicazkâr bir eser. Sanatçımız Mustafa Keser söylüyor.

*“Demedim hiç ona kimsin ve nesen sen ne adın/
Niye yıllarca hayâlimde süründün yaşadın/
O kadın ah o kadın ah o kadın ah o kadın/
Niye kahrın bana düşmüş niye ellerde tadın/
Niye yıllarca hayâlimde süründün yaşadın/
O kadın ah o kadın ah o kadın ah o kadın”.*

İÖ: Dinlediğiniz bu eserin sözleri Rahmi Gökçe'nindi. Efendim bestekârımızın ezgilerle bezemeye çalıştığı söz dokuları yani güfteler hakkında bizi biraz aydınlatır mısınız?

TÖ: Tabi, bestecimizin eserlerinin güftelerini incelediğimizde tasavvufî güfteler yanında aşkı konu alan güftelere de rastlamaktayız. Bu durum onun ahiret ile dünya işlerini birbirine karıştırmadığını göstermektedir. Hisar Camii'ndeki imamlık görevinin arkasından aşk şarkıları besteleyen modern bir hoca. Bestelerinde kullandığı güftelerin yazarları başlıca şunlar; Fuzûlî, Bâkî, Nedîm, Dertli, Galib Bey, Rıza Tevfik Bölükbaşı, Edib Fuad Bey, Selim Aru, Hüseyin Mayadağ, Rıfat Moralı, Orhan Rahmi Gökçe ve Hilmi Nâhid Özeren'dir. Özellikle Nâhid Özeren'in güfteleri bir çok eserine malzeme olmuş ve âdetâ iki sanatçı tek vücut haline gelmiştir bu eserlerde. Sayın Şâdan Gökövali'nun hazırladığı *Visâl-i Yar İle* adlı kitapta bestekârımızın Hilmi Nâhid Özeren ile güfte-beste alış-verişleri çok güzel bir şekilde anlatılmaktadır.

İÖ: Teşekkürler sayın hocam. Güftesi yine Rahmi Gökçe'ye ait bir başka eseri de Mülkiye Toper sunacak sizlere. Bu şarkı Uşşak makamında; “Bana hiç yakışmıyor böyle intizâr şimdi/ Mâtemzede gönlümde hayat bir mezar şimdi/ Ne ses var ne kahkaha her şey âh ü zâr şimdi/ Nerde kaldı o âhû nerde lâlezâr şimdi”. Acaba bu şarkı hakkında bir şeyler söyleyebilir misiniz?

TÖ: Tabi, ebediyete göç ettiği gün cenazesi Hisar Camii musalla taşında beklerken, Ankara Radyosu tarafından “Bana hiç yakışmıyor böyle intizâr şimdi” adlı bu güzel şarkısı ilâhî bir tesâdüf eseri olarak çalınmaktaydı.

*“Bana hiç yakışmıyor böyle intizâr şimdi/
Mâtemzede gönlümde hayat bir mezar şimdi/
Ne ses var ne kahkaha her şey âh ü zâr şimdi/
Nerde kaldı o âhû nerde lâlezâr şimdi/
O benim mehtabımdı, o benim güneşimdi/
O benim her şeyimdi, o benim mehveşimdi/
O benim tesellimdi, o benim son eşimdi/
Nerde kaldı o âhû nerde lâlezâr şimdi”.*

İÖ: Akıp giden zaman içinde geçmişte bıraktığımız hatıralarımızı, gençliğimize daldığımız anları yaşayalım şimdi de bestekârımızın Bayâti şarkısında. Sözler Nâhid Hilmi Özeren'in. Sunan sanatçımız Mustafa Keser.

*“Ne bahar kaldı ne gül ne de bülbül sesi var/
Ne o cânân ne bir ümmid ne gönül neş'esi var/
Çekecek bence hayatın daha bilmem nesi var/
Ne o cânan ne bir ümmid ne gönül neş'esi var”.*

İÖ: Sayın Önalı, sizce Râkım Elkutlu'nun üslûbu nasıl bir özellik taşımaktadır? Yani lirik, romantik, mistik ya da pastoral karakterlerden hangisi ağırlık kazanmaktadır?

TÖ: Râkım Elkutlu'nun birçok eseri sanat değerlerinin yanında bedîî değerlere de sahiptir. Bir kısım eserlerinde mistik anlayışı bulmak mümkündür; Hüseyinî nakış bestesi “Müheyyâ oldu meclis sakiyâ peymâneler dönsün”de olduğu gibi. Duygusalık da vardır fakat romantizmde olduğu gibi abartılmamıştır. Bence, Râkım Elkutlu'nun eserlerinde daha çok lirizm hakimdir. Onun eserlerinin mühim bir özelliği de büyük bir ifade gücüne sahip olması yanında, icrakârlara yorum yapabilme imkanı da sağlamasıdır.

*“Aşkın bana bir gizli elem oldu güzel yâr/
Mehtaba bakıp ağladığım çok geceler var/
Hicranla yanan kalbimin âlâmını gel sar/
Mehtaba bakıp ağladığım çok geceler var”.*

İÖ: Nursal Ünsal Birtek'in söylediği bu duygulu eser Hüzam makamındaydı ve sözleri yine Nâhid Hilmi Özeren'indi. Efendim, Râkım Elkutlu hocamıza ait eserlerin çoğu aruzlu mısralar üzerine kurulmuş. Bu veznin geleneksel müziğimizin ritm örgüsü için en uygun vezin olduğu söyleniyor. Sizce bu doğru mudur? Acaba bize bestekârımızın bu konudaki yaklaşımlarından söz eder misiniz?

TÖ: Aruz vezinleri aslında musiki düzümlerinden doğmuştur. Usûl kalıplarımız ile aruz vezinleri adeta içiçedirler. Bu böyle olunca da geleneksel musikimizin usûl örgüsü içinde aruz vezninin önemi kendiliğinden ortaya çıkmaktadır. Aruz kaidelerini çok iyi bilmek şartıyla bu vezinle yazılmış sözlü eserler uygun usûllerle ölçülüp bestelendiğinde prozodi kuralları da kendiliğinden ortaya çıkmaktadır. Yani bir yerde aruz denildiği zaman prozodi de akla gelmiş oluyor. Prozodi yönünden besteciye kolaylık sağlar aruz vezni; geleneksel musikimizin uzun usûl örgüsüne en iyi biçimde uygunluk sağlayan vezin hakikaten aruz veznidir. Ne var ki, hür olması gereken besteciye, devamlı dar kalıplar içinde seyretmesini temin etmek haksızlık olur. Hep bu belirli kalıplar içinde besteciye sokmak bence doğru değil. Ufukları daralabilir, yaratıcılık gücü azalabilir. Ayrıca yapılan eserlerde monotonluk da meydana

na gelebilir. Nitekim büyük müzikolog ve besteci Hüseyin Sadeddin Arel bu kalıpları bir yerde yıkmıştır.

Râkım Elkutlu'nun bu yöndeki çalışmalarına geçmeden evvel bir küçük misâl vermek istiyorum; meselâ musikimizde ağır aksak usûlü ile bestelenmiş bir çok eserler var ve bu usûlle bestelenen eserlerin yüzde doksan dokuzu diyebilirim ki "fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilün" vezniyle yapılmıştır ve bu eserlere dikkat ettiğimizde, incelediğimizde bu eserleri görürüz ki, her eserin başında iki dörtlük ve yanında da bir sekizlik "es" işareti, sükût işaretleri vardır. Bu bir yerde hakikaten işi kalıplaştırmış oluyor ve bizi monotonluğa sevk etmiş oluyor.

Râkım Elkutlu, aruzu, dolayısı ile prozodiyi çok iyi ve yerinde uygulayan bestecilerimizdendir. Meselâ finalde dinleyeceğimiz "Visâl-i yâr ile mest ol hayâle dalma gönül" adlı Hicazkâr şarkısında bu vezni çok güzel bir şekilde kullanmıştır. Bu nadide şarkıyı incelediğimizde ayrıca Hicazkâr makamının bütün özelliklerini bulmamız mümkündür. Şarkının hemen hemen her mısraında bestekâr modülasyon, yani geçki ustalığını da göstermiştir. Şarkı şekil olarak da birçok şarkı formlarından ayrıcalık göstermektedir, enteresan bir şekli vardır şarkı formu olarak.

İÖ: Uzman konuğumuz Dr. sayın Teoman Önalı'da açıklamalarından ötürü çok teşekkür ediyoruz ve bir Nihavend şarkıyla sürdürmek istiyoruz programımızı; bu eserin sözleri de Nâhid Hilmi Özeren'e ait. Sanatçımız Nâlân Altınörs bir kez daha huzurlarınızda.

*"Mümkün mü unutmak güzelim neydi o akşam/
Rüyâ gibi hûlya gibi bir şeydi o akşam/
İçtik kanarak bir ezeli meydi o akşam/
Rüyâ gibi hûlya gibi bir şeydi o akşam".*

İÖ: Son eserimizi, programımıza katılan ses sanatçıları birlikte mini koro olarak icra edecekler. Güftesi Nâhid Hilmi Özeren'e ait olan bu eser Hicazkâr makamında.

*"Visâl-i yâr ile mest ol hayâle dalma gönül/
Dudaktan iç meyi cânân elinden alma gönül/
Geçer bahâr-ı o hüsnün hazâna kalma gönül/
Rebâb-ı aşkıni hicran yolunda çalma gönül/
Dudaktan iç meyi cânân elinden alma gönül".*

VI.

Râkım Elkutlu Eserleri ve Notalar

*“O, musiki sevenlerin,
Dede’lerden kalma alaturka sembolü idi”.*

Ş E R E F T O K S Ö Z

Râkım Elkutlu’nun eserlerinin me hazları notalar ve muhtelif platformlarda kaydedilen icralardır. Okunan âsârının listesi ve kimler tarafından icrâ edildikleri önceki sayfalarda ayrı bir bölüm olarak takdim edilmişti. 10 eserinin notası ticâri olarak yayınlanmış,⁶¹ büyük kısmı ise değişik nota yazarları tarafından zapt edilmiştir. Bu kitaptaki notalardan 170’i 28 kişi tarafından yazılmıştır; bunların üçte birini (55) 3 Ocak 1940-16 Ekim 1948 arasında Reşat Aysu notaya almıştır. 14 kişiden birer, iki kişiden ikişer, dört kişiden üçer, bir kişiden dört, üç kişiden beşer, Ziya Akyiğit’den 13, Alâeddin Yavaşca’dan 10, Ümit Yazıcı’dan 43, ticari olarak yayınla-

---

61 İskender Kutmani yayınları: Visâl-i yâr ile (hicazkâr, no. 45), Susmuş gece (hüzzam, no. 1178), Bekledim fecre kadar (hicazkâr, no. 1180), Silemem bir gün hayâlimden (uşşak, no. 1181), Aşkın bana bir gizli (hüzzam, no. 1182), Mümkün mü unutmak (nihavend, no. 1315), Ne bahar kaldı (bayâtî, no. 1317), Hayâl içinde (nihavend, no. 1320), Gündüzüm karanlık (hicaz, no. 1322), Çep çevre bahar (yegâh, no. 1323).

nanlardan da yedi nota kullanıldı.⁶² Yazar tarafından 25 yılda, Sakarya ve İzmit'teki musiki çevrelerinden teksir edilerek toplanan bu eserlerden bazılarının notaları, bestekârı artık hayatta bulunmayan bir dizi âsârın nasıl filizlenip çiçeklendiğini, nota yazarına göre nasıl şekil aldığını göstermek maksadıyla birden fazla verildi (65 eser).⁶³

Bu durum Türk musikisine mahsus bir garabettir. Batı müziğinde görülmez. Mozart, müsvedde yazmaz, partiyonları mükemmel şekilde zapt eder ve öylece dağıtırdı. Bu elbette bir dehâ işidir. Fakat o âlemde, bütün eserler böyle yazılıyordu demek değildir; orada da ihtilafı eserler mevcuttu ve ancak bunların edisyonu üzerinde çalışılırdı. Bestekâr, eserlerinin müstakil nota ya da külliyyat halinde neşredildiğini dünya gözüyle görürdü. En fazla baskı hatalarına müdahale ederdi; ederdi çünkü çok iyi derecede nota bilirdi. Böylece, 18. yüzyılda tab edilmiş bir nota, bestecinin elinden çıktığı şekli ile günümüze değin gelebilmiştir. Bizde ise böyle bir musiki yayıncılığı yoktu. Hoca, talebeye rûberû meşk eder ve bu kuşaklar boyunca sürdürülürdü. Musikide aktarım geleneği bu idi, hafıza ve dikte esastı. Bu yöntem, notanın sağladığı kalıcılıktan uzaktı. Notasızlık nedeniyle aktarıma hanel gelmemesi mümkün değildi. Sözlü geleneğe, eserler ya değişime uğruyor ya da unutulup gidiyordu. 17. yüzyılda nota yazısının çok başarılı örnekleri telif edildi; Ali Ufkî ve Kantemiroğlu mecmualarındaki eserler günümüze değin geldiler. Esad Efendi'nin *Atrabü'l-Âsâr*'ı sâyesinde o devrin bestekârlarını tanıyabiliyoruz. Fakat bu örnekler yaygınlaşmadı. Söz uçuyor, yazı kalıyordu. Bu faydalara rağmen geleneğe notaya yer yoktu.

Nota bilmeyen eslâfın, notadan da mühim olan esas kabiliyeti, kulağı, hafızası ve diktesidir (Bu üç kriter bugün için de câridir, fakat buna kat'i surette nota da dâhildir). Kendi eserini yazamaz; buna gerek de yoktur. Eser bütün nüanslarıyla zihnindedir. Ancak güftesi ve usûlü zapt edilir (Meselâ Râkım Hoca'nın meşhur güfte defteri). Güfte mecmualarında sözlü repertuvar kaydedilmiştir ama nağmeyi gösterecek bir materyal yoktur. O gereç, âdeta bir musiki fabrikası gibi çalışan hafızadır; mahfuzât, esas ve değişmez aktarım aracı olan meşk ile talebeye intikâl ettirilir. O hafıza ile mahfuzâtın hamelesi ve mahreci olan bestekâr dünyadan çekilince, sevilen, tutulan eserleri talebeden talebeye, musiki mahfillerinde neşv ü nemâ bulursa halk arasında kulaktan kulağa intikâl ederdi. İşte ne olursa bu intikâl sırasında olur, eserler suret değiştirirlerdi. Repertuvarın kabarmaya başladığı 19. yüzyıla ait eserlerin, aktarıcıya göre değişen farklı şekillerinin türemesi, nakildeki çeşitliliğin göstergesi idi. Notaya önem atfedilmemesi, musiki sanatında böylesine tutarsızlıkların yanı sıra, daha feci bir şeye, sayısız eserin yok olup gitmesine de sebep oluyordu. Nota yok değil idi; ebcet, başka hususi notalar, hele hele Hamparsum gibi kolay ve süratle yazılabilen çok pratik bir yazım usûlü olmasına rağmen bunlara itibâr edil-

62 Gündüzüm karanlık (hicaz şarkı), Visâl-i yâr ile (hicazkâr şarkı), Aşkın bana bir gizli elem (hüzzam şarkı), Susmuş gece (hüzzam şarkı), Hayâl içinde (nihavend şarkı), Silemem bir gün (uşşak şarkı), Çepçevre bahar (yegâh şarkı).

63 44 eserin ikişer, 16'sının üçer, üçünün dörder, birinin beş, birinin de altı notası.

miyordu. Musiki üstadları, nota denen nazariyeye âdetâ delikli demir nazarıyla bakıyorlardı. Öyle yetişmişlerdi ve gelenekte nota diye bir mefhûm yoktu. Âmiyâne tâbir ile havanda su dövüp, kılıç, kalkan, mızrak ve kiriş kullanıyorlardı. Evvelâ Hamparsum, ardından da Batı notasının yaygınlaşması, eserlerin zapt edilmesini sağladı. Dârülehan'da, eski âsârı notaya almak için Rauf Yektâ Bey, Ali Rif'at Çağatay ve Hâfız Ahmed Irsoy'dan müteşekkil özel bir kurul oluşturuldu. Yesârizâde Necib Paşa, Damad Edhem Paşa, Prens Abdülhalim Paşa, Sultan Vahideddin, Muallim İsmâil Hakkı Bey, Leon Hancıyan, Hâmid Hüsnü Kayacan, Udi Arşak Çömlekçiyan, Şerif İçli ve Vecihe Daryal mühim nota koleksiyonları yaptılar. Refik Fersan, ölünceye kadar Hamparsum notasından yeni notaya çeviriler yapmakla uğraştı.

Artık devir değişmişti; musikide nota çağı idi ve müzisyenler bu nazariyeye itibar ediyorlardı. Bu şartlara rağmen nota öğrenmiyen ya da imtinâ edenler de vardı (Bugün de vardır). Müziğin yazısı demek olan bu işaretleri öğrenmek, geçmişte de, bugün de burun kıvrılan bir iştir; bilene kolaylık, bilmeyene meşakkattir. Bu husus, Râkım Hoca gibi büyük adamlar için geçerli değildir. Şevki Bey, Hacı Ârif Bey, Tanburi Ali Efendi, Hacı Fâik Bey, Bolahenk Nuri Bey için geçerli olmadığı gibi. Müzisyen ve bestekâr fitratı ile doğan insanlar, kulak, hafıza ve dikte metânetine ilâve olarak, musikiyi yetkinlikle öğrenmeleri şartıyla notaya kat'i bir ihtiyaç duymasalar da, eserlerini yazdıracakları bir bilene dayanmışlardır. Râkım Hoca da, geleekten yetişmiş, nota öğrenmemiş fakat eserlerini başkalarının notaya aldığı bestekârlardan biridir. Hâl-i hayatında âsârını, Cemâl Efendi (Şenneyli), Udi Mehmed Kasabalı, Hayri Yenigün, Kanuni Fethi Aksan ve Reşat Aysu notaya aldılar. Aysu, notalarından birine, “bunlar etiketsiz kişiler bence” notunu⁶⁴ düşerek, hocanın eserlerini yazan salâhiyetsiz kişileri tenkit ediyordu. Filhakika, Sürelsan'ın, yine Aysu ile birlikte hocayı ziyâretleri hengâmındaki macerâsı, bazı notistlerin, bestekârın okuduğu şeklin hilâfına, eseri gûyâ süslemek hevesiyle notaya müstekreh nağmeler ilâve etme gayretkeşliklerini doğrulamaktadır. Bu davranış, Râkım Hoca'nın huzurundaki bir notist için düpedüz ahlâksızlıktır. Nota bilmeyen bestekârın eserini, kendi zâde-i tâbına göre süsleyerek daha tesirli bir kompozisyona çevirdiğini zannederken, esasında tahrif etmektedir. Fakat işin aslı, Sürelsan ve Aysu gibi yâr-i sâdik kabilinden musikişinaslar sâyesinde temyiz edilebilmektedir. Râkım Hoca'nın herhangi bir eserinin, nota yazarınca süslenmesi ve bunun sonradan fark edilmesi bestekârın kabâhati değildir. Zirâ, Râkım Hoca nota bilmekle mükellef değildir. Türk musikisinde bestekâr ve hânende, fitraten öyle doğmuş olmak şartı ile notayı bilmek mecburiyetinde değildir. Öğrenip, öğrenmemesine dâir münâkaşaları başkaları yaparlar. İsterse öğrenir, lüzûm görmezse öğrenmez (Aynı zamanda sâzende ise bilmek mecburiyetindedir). Fem-i muhsin tâbir edilen hocadan meşk eder, makamları, usûlleri, kompozisyon tekniğini ve musiki tarihini öğrenir, hülâsa işin künhüne varır, ondan sonra besteler ve okurdu. Onun işi, doğuştan bir bestekâr olarak, ruhunu okşayan güfteleri bestelemektir. Yazılmış olan notayı dinlerken, en ince

64 “İçip içip de bu akşam” (Ferahfeza şarkı).

ayrıntısına kadar hâfızasında tuttuğu esere mûgâyir nağmeler duyunca feverân etmek, Râkım Hoca gibi hassas bir sanatkâr için mahz-ı haktır.

Notaları, modern programlarla tekrar yazmadım. Üçte bir oranında el yazısı notaları tercih ettim, zira, emek ve el mahsulü oldukları için bunların daha önemli olduğuna inanıyorum. Süratle ve çalakalem yazılmış, estetik bakımdan bozuk notaları dahi, bu kusurlarına rağmen, tabîi ve beşerî izleri nedeniyle kullanmakta beis görmedim. Plağı mevcut bulunan fakat kâğıda zapt edilmemiş iki şarkının notasını, kayıtlarını dinleyerek yazdım.⁶⁵ Aynı esere ait değişik notalardaki farklılıklar, kitabın musikişinaslarca tedkik edileceği düşünülüşünden ayrıca kritik edilmemiş, onların tahkik ve tahliline bırakılmıştır. Zâten kitabın amacı, notaların *édition critique*'i değil, Râkım Hoca hakkında şimdide değin söylenenlere ilâve olarak farklı şeyler söylemektir.

Birden fazla nüshası verilen eserler şunlardır;

Hüseyni Kâr (3), Hüseyni Beste (3), Karcıgar (2), Nevâ Beste (3), Tâhribuselik Beste (2), Uşşak Beste (3), Muhayyer Beste (3), Hisaraşiran Beste (2), Ferahnak Beste (3), Nihavend Beste (2), Şehnâz Beste (2), Karcıgar ağır semai (2), Hüzzam (3), Rast (2) ve Yegâh (3) yürük semailer, Gel üzme beni (hicaz) (2), Gönül yolu dar geldi (hicaz) (2), Gözlerinden okudum (hicaz) (2), Gündüzüm karanlık (hicaz) (2), Bekledim fecre kadar (hicazkâr) (3), Herkes eğlencededir (hicazkâr) (2), Seni çok sevdi (hicazkâr) (2), Süslendi ağaçlar (hicazkâr) (2), Visâl-i yâr ile (hicazkâr) (3), Nesim-i nev-bahar (hüseyniaşiran) (2), Ruhumun ihtiyacı (hüseyniaşiran) (2), Aşkın bana bir gizli elem (hüzzam) (5), Bak gözlerinin rengi (hüzzam) (2), Bekledim yıllarca lâkin (hüzzam) (2), Bir yâre kalır (hüzzam) (2), Duymaz oldun ey felek (hüzzam) (2), Gönül bu ne durur (hüzzam) (3), Hatırımdan ne geçer (hüzzam) (3), Susmuş gece (hüzzam) (2), Tir-i firakât göz göz (hüzzam) (2), Bıktın mı siyah gözlü güzel kız (ısfahan) (2), Bir gün seviyor (karcıgar) (2), Nazir olmaz (karcıgar) (2), Nedir bu handeler (karcıgar) (2), Demedim hiç ona (kürdilihicazkâr) (3), Aşk ile yandım (muhayyer) (2), Gezdiğin bahçeler (muhayyer) (2), Bilmem ki günâhım (muhayyerkürdi) (4), Hayâl içinde akıp (nihavend) (4), Mümkün mü unutmak (nihavend) (6), Ne yanan kalbime baktın (nihavend) (4), İnce kirpiklerinin (sabâ) (3), İsmi bilmezdim (segâh) (3), Kan ağlatıyor (segâh) (2), Baharda bu yıl (suzidil) (2), Bir nur-ı mücessem (suzinak) (2), Müjdeler gülzâra (şedaraban) (2), Çile-i baht-ı siyâhım (tâhribuselik) (2), Artık hicrâna tahammül edemez oldu gönül (uşşak) (2), Bahçem yine sâyende (uşşak) (2), Bana hiç yakışmıyor (uşşak) (3), Beyhûde kaçırma gözünü (uşşak) (2), Bir gün ne olur (uşşak) (2), Çekildi fasl-ı dil gönül (uşşak) (2), Mahv olup gitti (uşşak) (2), Sevda benim gözümde (uşşak) (2), Silemem bir gün hayâlimden (uşşak) (2), Yattım yârin dizine (uşşak) (2), Çepçevre bahar içinde (yegâh) (2), Gül yüzünü açarsın (zâvil) (2).

65 Yıllar evvel yazdığım, "Ne yanan kalbime baktın ne akan gözyaşıma"nın (nihavend) notasına da, diğer nüshalarla yazım farklılığı içerdiği için notalar bölümünde yer verildi.

Nota yazarlarının listesi şöyledir;

(1) Reşat Aysu

---

1. Karcıġar Mevlevî Âyini 25.8.1944
2. O Şuha sad cefâ (hüseyini kâr) 3.1.1946
3. Nâz olur dem beste (karcıġar beste)
4. Meydân-ı muhabbette (karcıġar semai)
5. Âşinâ-yı bezm olan (nevâ beste) 18.2.1947
6. Ey keman ebrû (uşşak beste) 18.2.1947
7. Meclis-i aġyâre olma (muhayyer beste) 8.5.1947
8. O nihâl-i baġ-ı işve (hisaraşiran beste)
9. Subh ü dem câm-ı mey (ferahnâk beste) 8.5.1947
10. Ben perişanlıkta buldum (nihavend beste) 15.9.1945
11. Dünyada ne ikbâl (hüzzam yürük semai) 3.1.1940
12. Bilmem kime yahut (rast yürük semai) 24.3.1945
13. Bâki yine mey içmeye (yegâh yürük semai) 13.10.1945
14. Arz-ı tâzim eylemez mi (bestenigâr ilâhi) 19.7.1945
15. Sevdiğim bir Allah (buselik ilâhi) 6.10.1945
16. Vücudun âleme (düġâh ilâhi) 6.10.1945
17. Müjdeler olsun size (rast tevşih) 30.8.1944
18. Beni dünyada (uşşak ilâhi) 27.1.1946
19. Neye baksan ayân Allah (yegâh ilâhi) 1.9.1945
20. Yıllar geçiyor (buselik Şarkı) 21.7.1945
21. Aġla sevdiceġim (buselikaşiran Şarkı) 11.12.1947
22. Çoban kaval çalar (buselikaşiran Şarkı) 21.7.1945
23. Ey gözleri âhû (ferahfeza Şarkı) 5.10.1948
24. İçip içip de bu akşam (ferahfeza Şarkı)
25. Nâzında senin (ferahfeza Şarkı) 10.8.1945
26. Ey cânım ilham perim (hicaz-ı atik Şarkı)
27. Gönül yolu dar geldi (hicaz Şarkı) 15.10.1945
28. Gözlerinden okudum (hicaz Şarkı) 7.7.1943
29. Gündüzüm karanlık (hicaz Şarkı) 28.4.1944
30. Müştâk-ı visâlin (hicaz Şarkı) 1.9.1945
31. Müştâkını göster (hicaz Şarkı) 3.8.1948
32. Yürü ey bî-vefâ hercâi (hicaz Şarkı) 5.5.1944

33. Bekledim fecre kadar (hicazkâr şarkı) 11.12.1947
34. Bir safâ bahşedelim (hüseyini şarkı) 10.9.1945
35. Aşkın bana bir gizli elem (hüzzam şarkı) 9.7.1946
36. Bir yâre kalır (hüzzam şarkı) 12.1.1944
37. Hatırımdan ne geçer (hüzzam şarkı)
38. Bıktın mı siyah gözlü güzel kız (ısfahan şarkı) 13.10.1945
39. Nazir olmaz sana (karcığâr şarkı)
40. Aşkın seni hep güldüremez (kürdilihicazkâr şarkı) 7.8.1943
41. Gönlünde dün akşam (mâhur şarkı)
42. Her gün yeni bir nâz (muhayyer şarkı) 5.7.1945
43. Bilmem ki günahım (muhayyerkürdi şarkı)
44. Mümkün mü unutmak (nihavend şarkı) 8.7.1945
45. Bir yaz gecesi (rast şarkı) 24.3.1945
46. Aşkın ne güzel zevkini (sabâ şarkı) 16.10.1948
47. Rüzgâr ne fısıldar (sûzidil şarkı) 7.8.1943
48. Çile-i baht-ı siyahım (tâhiruselik şarkı)
49. Hülyam yine bir (tâhiruselik şarkı) 22.4.1944
50. Anarım ruhlerini (uşşak şarkı) 6.10.1948
51. Çekildi fasl-ı dil (uşşak şarkı) 21.10.1945
52. Mahv olub gitti (uşşak şarkı) 5.10.1948
53. Şimdi nerde nâz ile (uşşak şarkı) 6.10.1948
54. Vuslat-ı cânâna erişmiş (uşşak şarkı) 3.8.1943
55. Gül yüzünü açarsın (zâvil şarkı)

(2) Nuri Duyguer

---

1. Mümkün mü unutmak (nihavend)

(3) Muallim Fethi Bey

---

1. Duymaz oldun ey felek (hüzzam şarkı)

(4) Şerif İçli

---

1. Nesim-i nev-bahar (hüseyiniaşiran şarkı)
2. Ruhumun ihtiyacı (hüseyiniaşiran şarkı)

Reşat Aysu (1910-1999)
TMBK

(5) Ziya Akyığıt

---

1. Müheyya oldu (hüseyni beste)
2. Sâki piyâle sun ki (şehnâz beste)
3. Ne arzu var ne takat (bayâti şarkı)
4. Ne bahar kaldı ne gül (bayâti şarkı)
5. Visâl-i yâr ile (hicazkâr şarkı)
6. Aşkın bana bir gizli elem (hüzzam şarkı)
7. Bekledim yıllarca lâkin (hüzzam şarkı)
8. Feryâd ki hep gönlümün nevâsıdır (hüzzam şarkı)
9. Demedim hiç ona kimsin (kürdilihicazkâr şarkı)
10. Hayâl içinde akıp (nihavend şarkı)
11. Mümkün mü unutmak (nihavend)
12. Bana hiç yakışmıyor (uşşak şarkı)
13. Bir gün ne olur (uşşak şarkı)

(6) Ferit Sıdal

---

1. Bak gözlerinin rengi (hüzzam şarkı)

(7) Muzaffer Birtan

---

1. Gönül yolu dar geldi (hicaz şarkı)

(8) Abdullah Özman

---

1. Susmuş gece her yer (hüzzam şarkı) 5.2.1951

(9) Alâeddin Yavaşça

---

1. Gözlerinden okudum (hicaz şarkı)
2. Gündüzüm karanlık (hicaz şarkı)
3. Seni çok sevdi bu gönlüm (hicazkâr şarkı)
4. Aşkın bana bir gizli elem (hüzzam şarkı)
5. Gönül bu ne durur (hüzzam şarkı)
6. Bir gün seviyor (karcığar şarkı)
7. İnce kirpiklerinin (sabâ şarkı)
8. Bahçem yine sâyende (uşşak şarkı)
9. Bana hiç yakışmıyor (uşşak şarkı)
10. Bir gün ne olur (uşşak şarkı)

(10) Bekir Sıdkı Sezgin

---

1. Sâki piyâle sun ki (şehnâz beste)
2. Aşkın bana bir gizli elem (hüzzam şarkı)
3. Gönül bu ne durur (hüzzam şarkı)
4. Nedir bu handeler (karcığar şarkı)

(11) Erdinç Çelikkol

---

1. Müheyyâ oldu meclis (hüseyni beste)
2. Bakıp o şûh ile (tâhiruselik beste)
3. Bekledim fecre kadar (hicazkâr şarkı)
4. Bilmem ki günahım (muhayyerkürdi şarkı)
5. Çile-i baht-ı siyahım (tâhiruselik şarkı)

(12) Cüneyt Kosal

---

1. Bakıp o şûh ile (tâhiruselik beste) 23.12.1980
2. İsmi bilmezdim (segâh şarkı)
3. Kan ağlatıyor (segâh şarkı)

(13) Yusuf Ömürlü

---

1. Âşık-ı sâdik (gülizar ilâhi)
2. İsm-i Hûdâ zikrimiz (hüseyni ilâhi)
3. Ey derde derman isteyen (karcığar ilâhi)

(14) Hüseyin Canbaba

---

1. Ben perişanlıkta buldum (nihavend beste)
2. Cevr-i yâre sabır buldum (hicaz beste)
3. Nedir bu handeler (karcığar şarkı)

(15) M. Doğan Dikmen

---

1. Seni çok sevdi bu gönlüm (hicazkâr şarkı) 18.12.1983

(16) Erol Armutlu

---

1. Çeşme başında (hüseyni şarkı)

(17) Filiz Şatıroğlu

---

1. Hayâl içinde akıp (nihavend şarkı)

(18) Mahmut Bilki

---

1. İnce kirpiklerinin (sabâ şarkı) 6.10.1978

(19) Ümit Yazıcı

---

1. Bir gül gibisin belki güzelsin daha gülden (Buselik)
2. Aşkın bu karanlık gecesinde (Ferahfeza)
3. Subh-ı câm-ı mey (Ferahnak beste)
4. Gel üzme beni (Hicaz)
5. Ne aklımdan eser kaldı ne fikrimden bir eser (Hicaz)
6. Ödemiş'in Bozdağı efem efem (Hicaz)
7. Ödemiş'in efesi (Hicaz)
8. Herkes eğlencededir (Hicazkâr)
9. Süslendi ağaçlar (Hicazkâr)
10. Müheyyâ oldu meclis (Hüseyni beste)
11. O şuha sâd cefâ (Hüseyni kâr)
12. Nesim-i nev-bahar (Hüseyniaşiran)
13. Ruhumun ihtiyacı (Hüseyniaşiran)
14. Bir yâre kalır (Hüzzam)
15. Dünyada ne ikbâl (Hüzzam yürük semai)
16. Tır-i firkât göz göz etdikçe (Hüzzam)
17. Nâz olur dem-beste (Karcığâr beste)
18. Meydân-ı muhabbette (Karcığâr yürük semai)
19. Ateşiyle yanıyorken (Karcığâr)_____
20. Bir daldan bir dala konan gönlümü (Karcığâr)
21. Nazir olmaz (Karcığâr)
22. Yine yaz ayları geldi (Karcığâr)
23. Kendimi sevdirmeden sevmekte ısrar eyledim (Kürdilihicazkâr)
24. Meclis-i ağıyâre olma (Muhayyer beste)
25. Aşk ile yandım (Muhayyer)
26. Bahçelerde gezersin papatyalar dizersin (Muhayyer)
27. Gezdiğin bahçeler (Muhayyer)
28. Âşinâ-yı bezm olan (Nevâ beste)

29. Ey benim pembe gülüm yaralı bir bülbülüm (Nihavend)
30. Mümkün mü unutmak (Nihavend)
31. Ne yanan kalbime baktın (Nihavend)
32. İsmi bilmezdim (Segâh)
33. Kan ağlatıyor (Segâh)
34. Baharda bu yıl bir melâl var (Suzidil)
35. Bir nur-ı mücessemî (Suzinak)
36. Müjdeler gülzâra gül basmış (Şedaraban)
37. Ey keman ebrû (Uşşak beste)
38. Artık hicrana tahammül edemez oldu gönül (Uşşak) _____
39. Beyhude kaçırma gözünü (Uşşak)
40. Mahv olup gitti ümidim (Uşşak)
41. Sevda benim gözümde (Uşşak)
42. Yattım yârın dizine (Uşşak)
43. Bâki yine mey içmeye (Yegâh yürük semai)

(20) Serhat Başar

---

1. Bir ömre değer bir gecenin zevk ü safâsı (Dügâh) 29.9.2021
2. Duymaz oldun ey felek (Hüzzam)
3. Silemem bir gün hayâlimden (hüzzam şarkı) temmuz 2021
4. Ne yanan kalbime baktın (nihavend şarkı)
5. Beni tek ateşe yak (uşşak şarkı) 2.7.2021

(21) Gençtürk

---

1. Bekledim fecre kadar (hicazkâr şarkı)
2. Mümkün mü unutmak (nihavend)

(22) Nihat

---

1. Visâl-i yâr ile (hicazkâr şarkı)

(23) Y. Cavga

---

1. Bak gözlerinin rengi (hüzzam şarkı)
2. Bekledim yıllarca lâkin (hüzzam şarkı)
3. Sazlar kırılan (kürdilihicazkâr şarkı)
4. Bilmem ki günahım (muhayyerkürdi şarkı)
5. İnce kirpiklerinin (sabâ şarkı)

(24) Hâki

---

1. Gönül bu ne durur (hüzzam şarkı)
2. Demedim hiç ona kimsin (kürdilihicazkâr şarkı)
3. Hayâl içinde akıp (nihavend şarkı)

(25) Süreyya

---

1. Bıktın mı siyah gözlü güzel kız (ısfahan şarkı)

(26) Ümit

---

1. Sevdim bu yaz bir esmer (karcığar şarkı)

(27) Yüksel

---

1. Silemem bir gün hayâlimden (uşşak şarkı)

(28) H. Tuncel

---

1. Çepçevre bahâr (yegâh şarkı)

Râkım Hoca'nın nota yazarlarından biri olan Udi Mehmed Kasabalı (1889-1977), kendi ifadesiyle, bestekârın eserlerinin dörtte üçünü notaya almıştır. Bu notaların akıbetini bilmiyorum. Veresenin elinde veya İzmir Radyosu'nun arşivinde bulunmaları gibi ihtimâller vardır.

Râkım Elkutlu Eserlerinin Listesi⁶⁶

No	Büyük Formlar	Makam	Usûl	Güfte Sâhibi	Sayfa
1	İmrûz çü her rûz harabimi harab (Mevlevî Âyin-i Şerifi)	Karcığar		Mevlânâ Celâleddin Rûmî	184
2	O şûha sad cefa sâ mân ü sabrım bi-karar etti	Hüseyini Kâr	Muhammes		191
3	Müheyyâ oldu meclis sâkiya peymâneler dönsün	Hüseyini Beste	Düyek	Bâkî	195
4	Nâz olur dem-beste çeşm-i nim-hâbında senin	Karcığar Beste	Devrikebîr	Nedîm	198
5	Meydân-ı muhabbette gezerken dil-i şeydâ	Karcığar	Ağır semai	Sengin semai	201
6	Âşina-yı bezm olan anlar hitab-ı Hayderi	Nevâ Beste	Devrikebîr	Udi Hüseyin Avni Bey	204
7	Bakıb o şuh ile nâz ü niyâze meşk ederiz	Tâhîrbuselik Beste	Düyek	Nedim	207
8	Ey keman ebru şehid-i hançer-i müjgânınım	Uşşak Beste	Devrikebîr	Fuzûlî	209
9	Meclis-i ağıyâre olma pertev-endâz-ı visâl	Muhayyer Beste	Ağır Çenber	Âsım	212
10	O nihâl-i bağ-ı işve sana da eder tahammül	Hisaraşiran	Devrikebîr Beste	Kara Şemseddin Efendi	216
11	Subh-ı dem câm ü mey mestâne takbil eylerim	Ferahnak Beste	Devrikebîr	Süleyman Âsaf Bey	219
12	Ben perişanlıkta buldum rif'ati kakül gibi	Nihavend Beste	Devrikebîr	Ali Galib Paşa	223
13	Cevr-i yâre sabır buldum ömrüm ahzâna kaldı	Hicaz Beste	Düyek	Selim Aru	226
14	Sâki piyâle sun ki bugün gül havasıdır	Şehnaz Beste	Devrikebîr	Nevres	227
15	Dünyada ne ikbâl ne de servet dileriz	Hüzzam	Yürük semai	Y. Kemâl Beyatlı	229
16	Bilmem kime yahut neye uyduk gittik	Rast	Yürük semai	Yahya K. Beyatlı	233
17	Bâki yine mey içmeğe and içti demişler	Yegâh	Yürük semai	Bâkî	236

66 Büyük formlar, dinî eserler ve şarkılar sıralaması ile makam alfabetiğine göre.

No	Dinî	Makam	Usûl	Güfte Sâhibi	Sayfa
1	Arz-ı tâzim eylemez mi alem-i imkan sana (ilahi)	Bestenigar	Devrihindi	Muallim Nâci Efendi	240
2	Sevdiğim bir Allah bir de Muhammed'dir gökte yerde (ilahi)	Buselik	Düyek	Bıçakçızâde Hakkı Bey	241
3	Vücudun âleme rahmet inâyet Ya Resulallah (ilahi)	Dügâh	Aksak semai	Müftü Âkif Salı	242
4	Âşık-ı sâdik güruh-ı Mustafa derler bize (ilahi)	Gülizar	Düyek		243
5	Vücudun mazhar-ı sırr-ı ezeldir Ya Resulallah (tevşih)	Hicaz	Aksak semai		244
6	İsm-i Hüdâ zikrimiz (ilahi)	Hüseyni	Düyek		245
7	Ey derde derman isteyen (ilahi)	Karcığar	Düyek		246
8	Yine yaz ayları geldi (ilahi)	Karcığar	Sofyan	Yunus Emre	248
9	Müjdeler olsun size yâ müminin (tevşih)	Rast	Devrihindi	Behçet Efendi	249
10	Zâtını davet buyurdu bu gece Rabbü'l-Muîn (tevşih)	Segâh	Devrihindi		252
11	Beni dünyada hiçbir ferde muhtaç etme Allahım (ilahi)	Uşşak	Düyek	Âkif Hoca	253
12	Neye baksan ayan Allah (ilahi)	Yegâh	Sofyan	Bıçakçızâde Hakkı Bey	254

No	Şarkı	Makam	Usûl	Güfte Sâhibi	Sayfa
1	Bilmezsin düşündüğüm ağladıklarım nedir	Bayâti	Curcuna	Orhan R. Gökçe	255
2	Ne arzu var ne takat visâl dillerde kaldı	Bayâti	Aksak	O. Rahmi Gökçe	256
3	Ne bahar kaldı ne gül ne de bülbül sesi var	Bayâti	Ağır aksak	N. Hilmi Özeren	258
4	Bir gül gibisin belki güzelsin daha gülden	Buselik	Tük aksağı	N.H.Özeren	260
5	Yıllar geçiyor hâlâ bu ızdırab dînmedi	Buselik	Semai	Tevfik Pars	261
6	Ağla sevdiceğim gül ruhlerinden jâleler dökülsün	Buselikaşiran	Curcuna	Rıza Tevfik Bölükbaşı	262
7	Çoban kaval çalar onun hayatı şâirânedir	Buselikaşiran	Semai	Tevfik Fikret	263
8	Bir ömre değer bir gecenin zevk ü safâsı	Dügâh	Sengin semai	Nâhid H. Özeren	264
9	Aşkın bu karanlık gecesinde	Ferahfeza	Yürük semai		266
10	Ey gözleri ahu senin aşkınla harabım	Ferahfeza	Sengin semai	Müftü Âkif Salı	267
11	İçip içip de bu akşam seninle mest olalım	Ferahfeza	Düyek	N.H. Özeren	268
12	Nâzında senin özlediğim eski cefâ yok	Ferahfeza	Semai	F.Edib Baksı	269
13	Ey cânım ilham perim sen iştiârımsın benim	Hicaz	Düyek	Süleyman Sevgel	270
14	Gel üzme beni kaşları çatma güzel kız	Hicaz	Curcuna		271
15	Gönül yolu dar geldi	Hicaz	Sofyan	Nâhid Hilmi Özeren	275
16	Gözlerinden okudum gönlünü kalbim yanarak	Hicaz	Curcuna	Ercüment Alacakaptan	277
17	Gündüzüm karanlık gecem uykusuz	Hicaz	Curcuna	Fuad E. Baksı	279
18	Müştak-ı visâlin oldu gönlüm	Hicaz	Semai	N.H. Özeren	282

No	Şarkı	Makam	Usûl	Güfte Sâhibi	Sayfa
19	Müştakına göster o güzel çehreni kaçma	Hicaz	Sengin semai	N.H. Özeren	283
20	Ne aklımdan eser kaldı ne fikrimden bir eser	Hicaz	Düyek/ Curcuna		284
21	Ödemiş'in Bozdağı efem efem (Zeybek)	Hicaz	Aksak		285
22	Ödemiş'in efesi (Kuva- yı Milliye Türküsü)	Hicaz	Aksak		286
23	Yürü hey bi-vefa hercâi güzel	Hicaz	Aksak	R.T. Bölükbaşı	287
24	Bekledim fecre kadar gelmedin	Hicazkâr	Aksak	Nâhid H. Özeren	288
25	Canlandı bu sessiz gecenin şir'i denizde	Hicazkâr	Aksak	Hıfzı Tevfik Gönensay	291
26	Herkes eğlencededir şimdi bahar geldi diye	Hicazkâr	Curcuna		292
27	Seni çok sevdi bu gönlüm beni terk etme kadın	Hicazkâr	Aksak	N.H. Özeren	294
28	Süslendi ağaçlar çiçekle doldu	Hicazkâr	Aksak	N.H.Özeren	296
29	Visâl-i yâr ile mest ol hayale dalma gönül	Hicazkâr	Düyek	N. H. Özeren	300
30	Bir safâ bahşedelim gel şu dil-i nâ-şâda	Hüseyini	Aksak	Nedîm	304
31	Çeşme başında duran şu güzel köylü kızı	Hüseyini	Sofyan		305
32	Nesim-i nevbahar essin gönüller şâdman olsun	Hüseyiniaşiran	Düyek		306
33	Ruhumun ihtiyacı cânânım	Hüseyiniaşiran	Aksak		308
34	Aşkın bana bir gizli elem oldu güzel yar	Hüzzam	Türk Aksağı	Nâhid H. Özeren	310
35	Bak gözlerinin rengi ateşler gibi yanmış	Hüzzam	Türk aksağı		316
36	Bekledim yıllarca lakin gelmedin ey nazlı yar	Hüzzam	Ağır aksak	Hüseyin Mayadağ	318

No	Şarkı	Makam	Usûl	Güfte Sâhibi	Sayfa
37	Bir yâre kalır gönlüme her nazlı güzelden	Hüzzam	Aksak	Nâhid H. Özeren	320
38	Bir zamanlar gönlüme aşkı yakından çağladı	Hüzzam	Devr-i hindi		322
39	Duymaz oldun ey felek feryâd-ı istimdâdımı	Hüzzam	Ağır aksak		323
40	Feryâd ki hep gönlümün nevâsıdır	Hüzzam	Aksak	Selim Aru	326
41	Gönül bu ne durur ne de söz dinler	Hüzzam	Aksak	Nâhid Hilmi Özeren	327
42	Hatırımdan ne geçer sorma gönül sorma neler	Hüzzam	Semai		330
43	Silemem bir gün hayalimden o dilber kadını	Hüzzam	Ağır aksak	N.H. Özeren	333
44	Susmuş gece her yer sizi dinlerdi denizden	Hüzzam	Türk aksağı	N.H. Özeren	334
45	Tir-i firkat göz göz ettikçe dil-i bîmârımı	Hüzzam	Aksak		337
46	Bıktın mı siyah gözlü güzel kız elemimden	İsfahan	Türk Aksağı	Kâmil Sesli	339
47	Ateşiyle yanıyorken yüreğim	Karcığar	Aksak/ Curcuna	Müftü Âkif Salı	341
48	Bir daldan bir dala konan gönlümü	Karcığar	Aksak		343
49	Bir gün seviyor ertesi gün kıskanıyor kalbi derinden	Karcığar	Curcuna	Nâhid H. Özeren	345
50	Nazir olmaz sana âlemde teksin	Karcığar	Aksak	Süleyman Âsaf Bey	347
51	Nedir bu handeler bu işveler bu naz ü istiğna	Karcığar	Aksak	Bâkî	349
52	Sevdim bu yaz bir esmer	Karcığar	Sofyan		351
53	Aşkın seni hep güldüremez	Kürdilihicazkâr	Semai	Hamid Şükrü Bey	352
54	Demedim hiç ona kimsin ve nesin sen ne adın	Kürdilihicazkâr	Aksak	Orhan R. Gökçe	353

No	Şarkı	Makam	Usûl	Güfte Sâhibi	Sayfa
55	Hayâlin karşısında sızlayan kalbim yanar ağlar	Kürdilihicazkâr	Düyek	Müftü Âkif Salı	356
56	Kendimi sevdirmeden sevmekte ısrar eyledim	Kürdilihicazkâr	Devrihindi		358
57	Ne teselli dağıtır ah senin ağzında yalan	Kürdilihicazkâr	Ağır aksak	O.R. Gökçe	359
58	Sazlar kırılan gönlümüzün hüznüne inler	Kürdilihicazkâr	Aksak semai	O.R. Gökçe	360
59	Gönlünde dün akşam yine aşkın sesi vardı	Mahur	Türk aksağı	Nâhid H. Özeren	362
60	Aşk ile yandım sâhidir sandım	Muhayyer	Aksak		363
61	Bahçelerde gezersin papatyalar dizersin	Muhayyer	Aksak		365
62	Bir siyah çevre dolaşmış gibi kirpiklerine	Muhayyer	Aksak	Orhan R. Gökçe	366
63	Gezdiğin bahçeler sinem dağıdır	Muhayyer	Sofyan		367
64	Her gün yeni bir naz yaratan yardan usandık	Muhayyer	Curcuna	Fuad E. Baksı	369
65	Bilmem ki günahım sana olmakta mı bende	Muhayyerkürdi	Aksak	Nâhid H. Özeren	370
66	Ey benim pembe gülüm yaralı bir bülbülüm	Nihavend	Aksak		374
67	Hayâl içinde akıp geçti ömr-i derbederim	Nihavend	Düyek	Nâhid H. Özeren	375
68	Mümkün mü unutmak güzelim neydi akşam	Nihavend	Aksak	Rifat Ahmed Moralı	381
69	Ne yanan kalbime baktın ne akan gözyaşıma	Nihavend	Ağır aksak	N.H. Özeren	388
70	Bir yaz gecesi Çamlıca mehtabına geldin	Rast	Curcuna	Nureddin Rüşdü Büngül	392
71	Aşkın ne güzel zevkini sürdüktü seninle	Sabâ	Türk Aksağı	Nâhid H. Özeren	393

No	Şarkı	Makam	Usûl	Güfte Sâhibi	Sayfa
72	İnce kirpiklerinin sinede bin yaresi var	Sabâ	Ağır aksak	N.H.Özeren	394
73	Aşkınla yanıp ağladığım günleri an sen	Segâh	Senginsemai		397
74	İsmi bilmezdim fakat tanırdım	Segâh	Curcuna	R.T. Bölükbaşı	398
75	Kan ağlatıyor bezm-i meyin yâd-ı hazini	Segâh	Semai		401
76	Okurken aşk kitabını	Segâh	Curcuna	N.H. Özeren	403
77	Baharda bu yıl bir melâl var hüzn gibi	Suzidil	Düyek	Selim Aru	404
78	Rüzgar ne fısıldar ve o çamlarda ne anlar	Suzidil	Aksak	Ercüment Alacakaptan	407
79	Bir nûr-ı mücessemde çıkıp gitti elimden	Suzinak	Aksak		408
80	Müjdelere gülzara gül basmış kadem	Şedaraban	Devrihindi		412
81	O vefasız güzelin sözlerine aldandım	Şehnaz	Sofyan		415
82	Çille-i baht-ı siyahım dolmuyor	Tâhribuselik	Devrihindi	Şekib Bey	416
83	Hülyam yine bir gölgeli esrara bürünsün	Tâhribuselik	Aksak		418
84	Anarım ruhlerini güller ile eğlenirim	Uşşak	Ağır aksak	Süleyman Âsaf Bey	419
85	Artık hicrâna tahammül edemez oldu gönül	Uşşak	Ağır aksak/ Curcuna	Nâhid H. Özeren	420
86	Bahçem yine sâyende serab olmuş efendim	Uşşak	Aksak	Mazluma Hanım	423
87	Bana hiç yakışmıyor böyle intizar şimdi	Uşşak	Aksak	Orhan R. Gökçe	425
88	Beni tek ateşe yak	Uşşak	Aksak		429
89	Beyhûde kaçırma gözünü sevgilim benden	Uşşak	Türk aksağı		430

No	Şarkı	Makam	Usûl	Güfte Sâhibi	Sayfa
90	Bir gün ne olur gel beni vaslınla/bûsenle sevindir	Uşşak	Curcuna	Nâhid H. Özeren	432
91	Çekildi fasl-ı dil gönül	Uşşak	Aksak	Abdullah Nâci	434
92	Mahv olub gitti ümidim sabr ü sâ mânım gibi	Uşşak	Ağır aksak	Taşlızâde Edhem Bey	436
93	Sevda benim gözümde en mukaddes bir	kindiUşşak	Ağır aksak		438
94	Silemem bir gün hayalimden o dilber kadını	Uşşak	Ağır aksak	N.H. Özeren	440
95	Şimdi nerde nâz ile perverdesin	Uşşak	Curcuna	Fuad Bey	444
96	Vuslat-ı cânâna erişmiş gönüli	Uşşak	Sengin sema	Ercüment Ekrem Talu	445
97	Yattım yârin dizine daldım sevgi izine	Uşşak	Aksak		446
98	Çepçevre bahar içinde bir yer gördük	Yegâh	Semai	Y.K. Beyatlı	448
99	Gül yüzünü açarsın	Zâvil	Aksak		451

Râkım Hoca, 400 kadar eserinin bulunduğunu belirtmiştir.⁶⁷ Ayrıca, 278,⁶⁸ 360, 462 ve 600⁶⁹ gibi değişik rakamlar da vardır. Yılmaz Öztuna, 444 parça bestelediğini kaydederek 130 eserin listesini vermiştir.⁷⁰ Bunlardan notaları mevcut olmayanlar şunlardır;

1. Aman aman esmerim (Hicaz şarkı)
2. Aşkınla yanan sîneme el sürme yanarsın (Uşşak Curcuna şarkı, güfte: Halil İbrahim Akçam)⁷¹
3. Bilmezsin düşünerek ağladıklarım nedir (Uşşak yürük curcuna şarkı)
4. Bin ömre değer bir gecenin zevk ü safâsı (Segâh Sengin semai şarkı)

67 Tefrik Pars, Yeni Asır, 20 Ocak 1941.

68 Fuad Edib Baksı, "Bestekâr Râkım Elkutlu'dan Hatıralar", Kelebek 2 (27 Ağustos 1952): 29.

69 Ümit Yazıcı, Hoca Râkım Elkutlu (İzmir: Muğla Valiliği, 2010): 23, 26, 51, 55.

70 Yılmaz Öztuna, Büyük Türk Müsîkîsi Ansiklopedisi, c. 1 (Ankara: Kültür Bakanlığı, 1990): 253-254.

71 Alâeddin Yavaşa nûshası notada Sadeddin Kaynak'ın ve "yanlışlıkla Rakım Hoca'ya mâl edilmiştir" kaydı vardır.

5. Ey gözleri âhû senin aşkınla harâbım (Ferahnâk Nakış Yürük semai)
6. Gel koynuma gir lâne-i cân kendi evindir (Acemaşiran Sengin semai şarkı, güfte: M. Cenâni Kandiye)
7. Hakk'a mir'at olduğu çün ey şefi-i pür-vekar (Isfahan İlâhi)
8. Hayrân-ı cemâl olmaya cidden emelim var (Dügâh Sengin semai şarkı [ilk eseri], güfte: Abdülhak H. Tarhan)
9. Hicaz beste (ilk mısraını kaydetmiyor)
10. İsterim mecliste sâkiler (Hicaz Ağır aksak şarkı)
11. Karcığar Peşrevi
12. Karcığar Saz semaisi
13. Karcığar ikinci beste (ilk mısraını kaydetmiyor)
14. Karcığar yürük semai (ilk mısraını kaydetmiyor)
15. Kim bilir hangi hıyâbanda sesin (Buselik şarkı, güfte: Dr. Hâlid Uzel)
16. Kürdilihicazkâr beste (ilk mısraını kaydetmiyor)
17. Mahv olub gitti ümidim (Rast aksak şarkı)
18. Müjde ey Osmanlılar (Rast Meşrutiyet marşı)
19. Nazir olmaz sana âlemde teksin (Uşşak aksak şarkı)
20. Ne beyân-ı hâle cüret ne figâna takatim var (Bayâti Ağır aksak şarkı, güfte: Enderûni Vâsıf)
21. O nihâl-i bağ-i işve sana da eder temâyül (Buselikaşiran Devrikebir beste)

Başka bir kaynakta (Visâl-i Yâr ile, 1987), güfteleri ve makamları kayıtlı olmakla beraber, notaları bulunmayan 20 eseri daha vardır:

1. Acemaşiran Mevlevî Âyini⁷²
2. Acıyor elleme kalbimde yaradır kanayan
3. Ağlatma yazık gönlümü aşkınla yanarken (Suzinak)
4. Aşkınla geçen günleri hicrân ile andım (Hüseyni Gülizar)
5. Dudakları pembedir (Hicaz)
6. Ey nazlı kadın kalbime bir ay gibi doğdun (Karcığar)
7. Geçmez bu ateş kalbimi tâ ruhumu sardı (Uşşak)
8. Gel bu gönlün de güzel kız ebedî neş'esi ol (Kürdilihicazkâr)
9. Gel nazlı kadın okşa biraz kalbimin âlâmını gel sar (Kürdi)
10. Gezdim yine sahilde dün akşam seni ah hep seni andım (Hüzzam)
11. Görmedim âlemde emsâlin gülgûn sinenin (Ferahfeza)

72 Güftesi kaydedilmeyen bu eserin, İlahiyat Fakültesi'ne intikal ettiği belirtilmiştir. (Visâl-i Yâr ile: 25).

12. Güle sor bülbüle sor hâlîmi hicrânımı dinle (Buselik)
13. İstemem aşkını artık beni hiç sevme kadın (Hüzzam)
14. Kalacak sanma bu çağın bu güzellik solacak (Hüzzam)
15. Ne bakıp ağlarım artık o yeşil gözlerine (İsfahan)
16. Ne yazık anlamadın kalbimi bir an için olsun (Kürdilihicazkâr)
17. Öptüm o güzel göğsünü bûyin cana sindi (Kürdilihicazkâr)
18. Öptüm seni rüyâda dün akşam ne güzeldin (makamı belirtilmemiş)
19. Sevdim yine bir gizli ateş kalbe dayandı (Ferahfeza)
20. Söyle göğsündeki güller gibi sevgin solacaksa (Muhayyer)

Ayrıca Mustafa Rona; Hüseyini beste, Kürdilihicazkâr nakış beste, Rast beste ve Tâ-hirbuselik semaisinden bahsetmektedir ki bunların da notaları mevcut değildir.⁷³

Râkım Elkutlu'nun müşterek eserleri var mıdır?

Reşat Aysu'nun yazdığı bazı notalarda; “ortaklaşa yaptığımız”,⁷⁴ “ilâveler yapılarak”,⁷⁵ “bir kısmı bana aittir”⁷⁶ şeklinde notlar vardır. Bu ifâdeleri ben şahsen ihtiyatla karşılıyorum -Erkut Elkutlu da aynı kanaatte olduğunu belirtmiştir-. Çünkü Râkım Hoca'nın herhangi bir eserini tamamlayamayacağı kanaatinde değilim. Son derece girift nağmelerle örülü, makam ve usûl modülasyonlarına bolca yer verilen eserlerin ve apayrı bir üslûbun sahibi olan Râkım Hoca, kendi ifadesiyle güçlü bir hâfızaya sahipti. İsmail Bahâ Sürelnan'ın hatıralarında belirttiği gibi, eserleri konusunda son derece titizdi; muhtelif yerleri değiştirilmek suretiyle notaya alınmış bir şarkısının okunuşuna asabiyetle feveran göstererek müdahale etmiştir. Bu tabiatla bir bestekârın, herhangi bir eserini nâ-tamam vaziyette bırakarak ikmâlîni bir başkasının zevk-i selimine ya da zâde-i tab'ına terk etmesi, müştereken beste yapması ihtiyatla karşılanması gereken bir konudur.

73 Mustafa Rona, 50 Yıllık Türk Musikisi (İstanbul: Türkiye Yayınevi, 1960): 104.

74 “Bir yâre kalır kalbime her nazlı güzelden” (hüzzam).

75 “Mahv olub gitti ümidim” (uşşak).

76 “Mümkün mü unutmak (nihavend); “baş tarafın bir kısmı, nakaratın sonu ve bilhassa meyân tamamen bana aittir”.

Kayıp evrâk-ı metrukê: Külliyyât, Nota ve Güfte Defteri

Râkım Hoca'nın eserlerini ihtivâ eden "külliyyât"ı maalesef günümüze ulaşmamıştır. Erkut Elkutlu'nun verdiği mâlumata göre, pek çok eserin yer aldığı bu arşiv, Râkım Hoca'dan Âfitab Karacan'a intikâl etti. Erhan Elkutlu, seneler sonra Karacan'ın ailesiyle bu konuda görüşmüş fakat külliyyatın varlığına dâir müspet bir sonuç alamamıştır. Diğer bir kayıp evrak, Nâhid Hilmi'nin güftelerinden yaptığı eserlerinin kaydedildiği nota defteridir. 70-80 kadar eserin notasının yer aldığı bu defter de kaybolmuştur.⁷⁷ Kayıp evrak, maalesef bu kadarla da kalmamış, hocanın eserlerinin güftelerini içeren "defter" de gaybubet kervanına katılmıştır. Kaynaklarda, bu defteri dâima cebinde taşıdığından, eserlerinden bahis açıldığında çıkarıp sayfalarını karıştırdığından ve beğendiği güfteleri buna yazdığından bahsedilir. Defterlerin ve külliyyâtın mâhiyeti meçhul olduğu için bir şeyler söylemekten âciziz. Fakat bu malzeme bir şekilde günümüze intikâl edebilse idi, Râkım hocanın elimizde bulunan eserlerinden daha fazlasına sahip olacağımıza ve 400 kûsür civarında olduğu kaydedilen âsârından bazılarının notaları, hiç olmazsa güfteleri sâyesinde musiki repertuvarımızın birbirinden zevkli nağmelerle daha da zenginleşeceğine şüphe yoktur.

Notalar

128 eser, 63'ü birer nüsha, 65'i de 94 farklı nüshası ile birlikte 222 adet nota olarak takdim edildi. Yazım türüne göre dağılım ise şöyledir: 222 notanın, 114 esere ait 160'ı el yazısı, 59 esere ait 62 adedi de matbu ve dijital nüshalardır.

Aşağıdaki notalar, Râkım Hoca'nın musiki mirâsının günümüze ulaşan belgeleri olarak, onun zengin nağme dünyasını tasvir etmektedir. Bu dünya hicranlı, enînlî, ıztırâplı ve melâl dolu bir âlemdir. Notaları okuyup, tahkik edenler göreceklerdir ki, Râkım Hoca, musiki sahrasının ebedî hoş sadâlarından birisi ve üstâd bestekârdır.

---

77 Şâdan Gökovaı, Visâl-i Yâr ile: 16.

Karcigar Âyini Şerif

Beste
Hoca Rakım Elkutlu

Bu âyini Şerif 25.8.1944 yılında Hisar Camiinde
İzmir'den Motaya alınmıştır. Ziyaat Yık. Nâh.
M. Resoî Aysu-Tâh ve Ödâî müsîbî Besteçâr ve keman
Senatçisi Entomoloji Müh.

Devri hîndî îm rûz Sâher rû... zîharâ bi mi na ruştey yâr
he... yî dost mekîşâ der en dî şe vü ber yî lîyâ te bî bî cârîmen câ
nâ nî men mev lâ yî mev lâ nâ yî men şâst gû nî pâmâ şî les
tû ru kû es lî w cûl heş yâr hey dost â nî râ kî ce mâ lî
dost bî şel mîn râ kî cârîmen câ nâ nî men mev lâ yî mev lâ nâ yî menâ
şî pi tî menî şî şâ nî menâ der dî men şel mîn nî men câ rî men câ nâ nî men mev
lâ yî mev lâ nâ yî men mâ mes tû hâ râ kî pi şî mâ şû kî e les
tî nî les tî nî cî cî mâ şî kî şî nî şî... nî cârîmen câ nâ nî men mev lâ yî mev lâ
nâ yî men mâ me... şî tû hâ râ bi şî bî şî pi şî hâ râ kî şî
hey yâr hey dost tâ bî debî şî renk mâ kî şî kî meşî tî mî
Cârî men câ nâ nî men mev lâ yî mev lâ nâ yî men

Rakım Elkutlu

Tarannüm

Karcıqur Ayini² Şerif

D'İndi yarıgürüm şim şar del ci ge rim voy şar güre şim del Ci ge rim
şö ki de ler var şö re ho ber var

Tarannüm
Partiyaları: bun bu ayin-Şerif'i notaja aşırtan bir müddət sonra WeyzenHoll can
ilove elmip lir.

Selâmi Söni

Evlər A h. s. mağ zekano -SAZ- Şen ki
Ki "di lə lə le i za ra
-SAZ- həş gün gün bəş gə gə hi di
di li gam per vesimə rə a h in ka li bi for şü
de ge rəs gü gü lə lə di rest a h el kal
Kal Tarannüm biş lə lə bə bix kə lən lən evn has

Kyval
Ayin

- 3 -

Karciğar Âyini Şerif
Selâmı Sâlis

Devri kadir Ah anferi du nu Ci ba ni ma ne vi
buli ya rim Desi bi ve ti bar ka tu kad ita mes
ne vi buli ya rim mu si si gu am
vaz fi an a li cenap buli ya rim
nist poy gan bar ve li da ret pi lap

Aksak Semâi

Aksak Semâi rize hej go rim

-4-
Karcigar Âyini Serif
Bu arada Karcigar Saz Semai Çalınmaktadır.

M. Baste Aysu
M. Reşat Aysu

Karcigar Saz Semai

Birinci nâne

Testim

Semai

Semâiyi tihvaz a fe rîa bunî'etü'l Tan o lur ku lu o lao
Ki şî les Co nim Hüste vi ha Kane lera man Hüste Vi ha Kane ler terkibiyün
ve te de i nâibeh yûr ü re yâsüli Se bay o lur
Co nim buyi sâ'ül tanc lera man vâsfi co nânü lür
Terennüm

Eykâsifi e râ tı hâ demer lâ nâ sul te rife na Sâ hi baka mev lâ nâ aşr
it me dedü hazrefine kigle kîfâb nev lâ şî gure bulî li'ya mev lâ nâ ey

Karcigar Âyini Şerif

Terennüm

maksadla şükürün lan mevlâ nâ vey nâ ve şî mi mübin c lan mevlâ nâ
 cârele rihâ lî mi ze rah mülebi şâ retere mein c lan mevlâ nâ aş
 kist berâ su man perî den şaf per deketur nefesdesi den gûl kemî dîlâ
 mübâ relet basî derhal kârâ şükür ve şî dâ

Selâmu Râbi

Evfir râb şaf ta ru menî ah şaf ta ru menî
 ah en der di lî can can i nâ
 ni menî ah ger men â de ru nu men zin
 de şe von -SÂZ- şa can şî şe vel
 vel şaf can ni menî ah i man â menî

Rasul Epe

Notaya alan
M. Kesal RUSU
Z. y. Mühendisi

- 1 -

Beste
Hoca Râkım
Elkurtlu

Karcigar Âyini Şerif

İmrâz cû her rûz harabimi harab - hey yâr hey dost ,
Mekusa deri endüsevü bergiri rebâb - Cânı men, Cânânı men, Mevlâyı Mevlânâ-
yı men,
Satgüne nemâzestü ruku esta sucûl - hey yâr hey dost,
Anrâki cemâli dost bâset mihrâb - Cânı men, Cânânı men, Mevlâyı Mevlânâyı
men,
Terennüm : piri men ihsânı men, derdi men, dermânı men, Cânı men
Cânânı men, Mevlâyı Mevlânâyı men,
Mâmesi harab ezpeyi mâvûku elestim - hey yâr hey dost ,
Mâmesi elestim bicu mâvûku perestim - Cânı men, Cânânı men Mevlâyı
Mevlânâyı men,
Mâmesi harabigim bigû piri harabat - hey yâr, hey dost ,
Tâ bâde bigû tent mâ âşik, mestim - Cânı men, Cânânı men, Mevlâyı
Mevlânâyı men,

Terennüm : yâr yüreğim yâr del ciğerim var,
yâr yüreğim del ciğerim gârki nelez var yâr haber var,

Selâmü Sâni

Simin Zekana Senk dilâ lâlâi izâra,
Hos gün benigâh dili gom perveri mârâ,
În kalibi fersûde gerâz güyv tudurest,
Etkalibi âlâ bâbîke leyten ve nehârâ,

Selâmı Sâlis

An feridûnu Cihânu mânevi ,
Pes küvet burhânı kadres mesnevi ,
Men çi günem vâsfi an âli Cenab ,
Nist peygamber veli dâret kitab ,

Du avada Aksak Semâi ikâinda bir Karcigar Saz Semâi Sinin birinci
hane ve Teslimi Çalındıktan Sonra :

Rasulhan

Râkım
Elkurtlu

Karciğâr-ı Âyini Serif Semâi

Ey ki hezâr âferin bu nice Sultan olur,
kula olan kişiler cânım husrevi hakan olur.
Her ki bugün veledi inanu ben yüz Sâre,
Yoksul ise bay olur cânım bâyise Sultan olur.
Vastı cânânı olur.

Semâi

Ey kâsifi estârı hüdâ mevlânâ,
Sultan fânâ şâh bakû Mevlânâ.
Râk itmededir hozretine böyle hitab,
Mevlâyı gürûhu evliya Mevlânâ.

Ey maksadı âsîkan olan Mevlânâ,
Vey nesvei müminin olan Mevlânâ,
Dişâreleriz hâlimize rahmayle,
Dişârelere muin olan Mevlânâ.

Râkâst ker âsuman peyden,
sat perde beher nefes deriden.
Güfler ki dilâ mübareket bad,
Der halkai âsîkan residen.

Selâmi Râbi

Sultanı meni Sultanı meni,
Ender dilü cân imânı meni.
Ah: Germen bîdemî men Zinde şevem,
Ah: yek cân şi şevet sad cân meni.
Ah imânı meni.

Göfte

Hüseyinî Nakış Kâr

Beste

O şûha sad cefa sâimân'ı sobrım bi karar etti

Hoca Râkım Elkutla

3 Ocak 1946

Bu Nakış Kâr'ı, 3, 1, 1946 Hıyar Cârı'nda düzenleyerek ortaya aldım.

Hocanın bütün Bestelerindeki ilâ ve ve düzenlemeleri ben yaptım. Z.y.Hâh, H.R. Ayta

Muhammed sen'iten ni dir dir ten diletle dir dir ten ten rit en al
ten dile dir si ten o şû ha sad cefa sa mâ men seb rim bi karar et ti
Ey ser vi re vân ah ey kağı kemân ah hal lal du şa man
ah her ü nu ze mun ah gel gel hey ra rın
o lan gel gel gel bi ça rc no lam
vay ter dî li ter dî li ter dî li ter nen nâ te se dir neg
ter dî li ter dî li ter dî li ter nen nâ tre dir neg şâ ri yâr yâr â vâ ren
o lam vay dâst dâst bi ça rc no lam vay ş.
Se bu nâ şem si ga bu de hri pür zeh rin - rin ce fa sin den

O şûha sad cefa sâimân'ı sobrım bi karar etti,
Sobr ol şemsi yâ bu de hri pür zehrin cefâsından.

Hüseyin
Nakış Kâr

Ses. 2: Rakim Elkutlu

3.1.1995

Melaye den yüksek Zirvat mübendisi
Ruzat Aysu

Ten ahu ni du du tu ulakel bi du de ten tu ni du ni
Muhimmas
bu dli du ni ku o zu tu sakre fi
no mu sak? sun i bi sakre af ti

ey sev vi no ah ey ku kenna ah kul lal bu ya yan
Yıldırım
ah bir a no ze nun ah fal fal lay ve sunu
se kin fal fal ki so sen a lora
vay fer dil fer dil fer dil fer dil fer dil na de ve dir
fer dil fer dil fer dil fer dil fer dil yan yan yan yan
a ve yan a lin yay dal dal bi so ve ve lan yay
so bu af sakre ya bu sakre ya ah sakre ya ah sakre ya ah sakre ya

Muhimmas

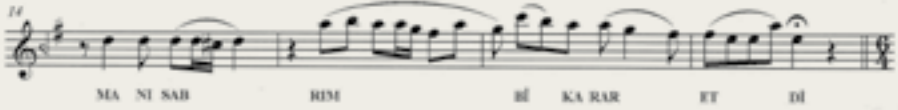

HÜSEYİNİ KÂR

Usûl: Y.Semâi-Düyek

O gûha sad ce fâ sâmanı sabrım

Güfte: Şemsî
Beste: Râkım Elkutlu
(1872 - 4.12.1948)

34
TERDİL Lİ TERDİL Lİ TERDİL Lİ TENENEN NÂ TE NE DİR NEY

38
TERDİL Lİ TERDİL Lİ TERDİL Lİ TENENEN NÂ DE RE DİR NEY

42
VÂ Rİ YÂR VÂ Â VÂ RE NO LAM VAY

46
DOST DOST Rİ ÇÂ RE NO LAM VAY SON

50
SAB ROL ŞEM Sİ YÂ BU DEH Rİ PİR

54
ZEH RİN RİN CE FÂ SİN DAN

*O gûlha sad cefâ sâmanı sabrım bî karar etti
Sabr ol Şemsîyâ bu dehri yâr zehrin cefâsından*

Uedlis Düyek

MÜŞRYNI RİŞKE

Rakım Elkutlu

Mi hey .. ya ol du nec - lis na
ki ya - pey na ne ler..... dön sün
Gel ..... gel..... gel iş ve bā.....
sün Gel..... gel..... gel.....
gelçe re sa..... sün Terdilli te ne nen
te nen te nen - na çe re dil li nāy vay
yār ..... yār ..... pey
na .... na ler dön sün
Du bez - ni rāh ba .... çāh qay
ki ne nec - ta ne ler..... dön sün.

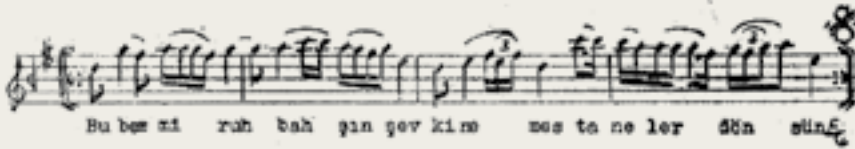
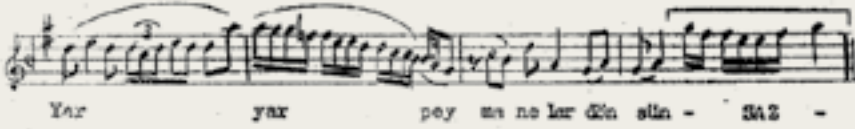
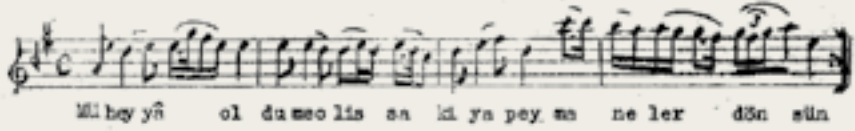
Müşryni Rişke
Mi hey .. ya ol du nec - lis na
ki ya - pey na ne ler..... dön sün
Gel gel gel iş ve bāşın gel gel çāre saxın
Terdilli tenen tenen tenen nen na çe re, dilli
Yār yār peymeneler dönşün.

HÜSEYİNİ

Mihyaya oldu meclis

Rakim Elkutlu

Mihyayâ oldu meclis sakiye peymaneler dânsün,
Bu bezm-i rubbahân çavkine mestaneler dânsün,

Tarannüm

Gel, gel, gel işvebazım, gel, gel, gel çarebazım
Ter dilli tene nen te nen te nen nâ ne tene dilli ney
Yar, yar peymaneler dânsün.

HÜSEYİNİ NAKİŞ BESTE

Usûlî: Düyek

Mühcyyâ oldu meclis sâkiyâ peymâneler dârsün

Güfte: Bâkî

Beste: Râkım Elkutlu

(1872 - 4.12.1948)

MÜ HEY YÂ OL DU MEC LİS SÂ Kİ YÂ PEY MÂ
NE LER DÖN GEL GEL
GEL İS VE BÂ ZİM SAZ GEL
GEL GEL ÇÂ RE SÂ ZİM SAZ
TER DİL Lİ TE NENEN TE NEN TE NEN NEN NA TENE DİL Lİ NİY
VAY SAZ VÂR YÂR PEY
MÂ NE LER DÖN SÜN SAZ BU BEZ Mİ RUIH
BAHİ SİN ŞEV Kİ NE MES TÂ NE LER DÖN SÜN

Mühcyyâ oldu meclis sâkiyâ peymâneler dârsün
Bu bezm-i ruhi bahîşin gevkiñe mestâneler dârsün

Karçıgar Beste

Nâz olur dem i . . . . . nâz olur dem i . . . . .

Beste
Hacı Rakım Elkutlu

Bu besteyi, kâim kâiminden ve ne zaman neyleye vâdîyine dâim rîfâber
kâimî bir kâimî yâttâr. Ducalemâsini bânâptım. 2. yâd. Mâh. . . . . 19. Kâzım Hâsı

Nâz olur dem i . . . . . nâz olur dem i . . . . .

Ab cânıya le

le tîp mi nîm nîz le

Ab cânıya le

le tîp mi nîm nîz le

le tîp mi nîm nîz le

le tîp mi nîm nîz le

le tîp mi nîm nîz le

le tîp mi nîm nîz le

le tîp mi nîm nîz le

le tîp mi nîm nîz le

Nâz olur dem i . . . . . nâz olur dem i . . . . .
Sâmeder sângi Abessâm lûlûkunda serâ

KARCIĞAR BESTE

Usûl: Devr-i Kebir Nâz olur dem beste çepni-i nim hâbında senin

Güfte: Neâlim
Beste: Râkım Elkütlu
(1872 - 4.12.1948)

AH NAZ NAZ O LUR NAZ
O LUR DEM BEN YE ÇES
Mİ NİM NİM HÂ
BEN DA SENİN VAY
AH CA NİM YA LA YE LE LEL LEL LE LE
LE LEL LEL LEL Lİ VAY
Mİ RİM YA YA LA YE LE LE LE LE LEL LEL Lİ
VAY BE Lİ YA Hİ MEN VAY

20 AH SER SER ME DER REN

22 REN GI TE BEN SİM

25 LA LÂ Lİ TÂ BİN

29 DA SE NİN VAY

*Nâz olur dem beste çepm-i nim hâlbında senin
Şermeder reng-i tebsîüm lâl-i tâbında senin*

Karçıgar Semâi

Meydân-ı muhabbetde gezerken
dili peyda

Beste
Hoca Râkım Elkutlu

Du Semaînin, kîmin tarafından ve ne zaman neyde alındığı belli değil.
Düvelenmesi tarafından yapıldı. Zîmet yüret Müh. H. Resul Hısu.

Mey dâ ni mu hab bet de ge zer ken dili şey dâ -Saz-
Dil dilberedil ber di le dil dâ re da las
di -Saz- gel gel gel gelis ve bû
um -Saz- gel gel gel
gel çâ resâ um -Saz- Terdili terdili ter dil li ta ne nen tû
ter e dil ney -Saz- şar şay ş dil
dâ re da las ti -Saz- Gâşrede Fi şun ey
ler i ken bül bül ş şey da -Saz-

Meydân-ı muhabbetde gezerken dili peyda,
Dil dilbere, dilber dile, dildâre dâlastı.
Çâşrende figan eyles iken bülbül peyda,
Dil dilbere, dilber dile, dildâre dâlastı.

KARCIĞAR AĞIR SEMÂİ

Usûl: Sengin Semâi

Meydân-ı muhabbetde gezerken dîl-i şeydâ

Güfte: Dervî

Beste: Râkım Elkutlu

(1872 - 4.12.1948)

MEY DÂ NI MU HAB BİT DE GE ZER KEN Dİ Lİ SEY

DÂ SAZ DİL DİL BE RE DİL BER Dİ LE DİL

DÂ RE DO LAŞ Dİ SAZ GEL GEL

GEL GEL İŞ VE BÂ ZİM SAZ

GEL GEL GEL ÇÂ RE SA

ZİM SAZ TER DİL Lİ TER DİL Lİ TER DİL Lİ TE NE NEN

TA TE RE DİL NEY SAZ YÂR

YÂR DİL DÂ RE DO LAŞ Dİ SAZ

27
 GÜL ŞEN DE Fİ GÂN EY LER İ KEN BÜL BÜ Lİ ŞEY

28
 DÂ _____SAZ_____ DİL DİL BE RE DİL HER Dİ LE DİL

31
 DÂ RE DO LAS Dİ _____SAZ_____ GEL GEL

34
 GEL GEL İŞ VE DÂ ZİM _____SAZ_____

37
 GEL GEL GEL CÂ RE SA

40
 ZİM _____SAZ_____ TER DİL Lİ TER DİL Lİ TER DİL Lİ TE NE NEN

43
 TA TE RE DİL NEY _____SAZ_____ YÂR

46
 YÂR DİL DÂ RE DO LAS Dİ

*Meydân-ı muhabbetde gezerken dil-i şeydâ
 Dil dîlberde dîlber âile dîlâre dolaşsı
 Gülşende figân eyler iken bülbül-i şeydâ
 Dil dîlberde dîlber âile dîlâre dolaşsı*

Ufite: Hacıya'nın nuni bey

1/8 - 2/4 - 1/4

Makam: Üstüçümlük

Yüksek Zaman mühenlisi

Rasul ATSU

Desti: RAKİM ELKUTLU

2/4

ah a a si no yi hoj 3 hoj 3 be2no

Devri Kibir

an ker tar hi to

hoj de ri

ya le kel le kel le kel le kel kel kel kel kel ki ah

mi sim yo la lo ye le le kel ki voy be li

so be men voy ah fay fey za buj ar

si

er yi Cıg den nes nes c

tev kif den

Ah... Ağınayı bezmekün anlar hitabı hayleri
ah... feyzalı ayineyi Canden neçei tevhitlen

Devri Kibir ikai

2/4

den den 24 den 24 teke den 24 24 den den te kel le ke te ke

RAKİM HACIYA GİRE DEVRİ KİBİR.

Lüfte Nevâ Beste
Hüseyin Fıvri Âşinâyı bezmeler

Beste
Hoca Râkım Elkutlu
18. Şubat . 1977

Debaste, tarafimden düzenlenerek 18. 2. 1947 de notaya alındı. Z.y. Müh. M.R. Elkutlu

Ahâ a şinâyı bez bezmeler
za lar lar hi fâ bı
hay de ri cüm yâ lâ yele tel le
tel le tel le tel le tel le tel le tel le ah mirmiyâ
lâ lâ yele le le tel, li vey be li
şâ le men vey Ahfey feyzalır â yi
neyi cem den nes nes e.
tev hil den

Âşinâyı bezmeler anlar hitâbı hayderi,
feyzalır ayıntıyı cemden neyi fevhitten.

NEVÂ NAKIŞ BESTE

Usûl: Devr-i Kebîr

Âşinâyı bezmolan anlar hitâb-ı hayderi

Güfte: H. Avni Bey

Beste: Râkım Elkutlu

(1872 - 4.12.1948)

AH Â Â Şİ NÂ Yİ BEZ

BEZ MO LAN AN LAR LAR Hİ YÂ

Bİ HAY DE Bİ

CANMİYÂ LÂ YE LE LEL LE LEL LE LEL LEL

LELELELELELELE LEL Lİ AH MİRMEYÂ LÂ

LÂ VE LE LE LE LEL Lİ VAY DE Lİ ŞÂ Bİ MEN VAY

AH FEY FEY ZALİR Â Yİ

NE Yİ CEM DEN NES NES E Yİ

TEV HİD DEN

Âşinâyı bezmolan anlar hitâbı hayderi
Fezâlar âşinâyı cemden neçe-i tevâdden

Usulü: Düyek

TAHİR BÜSELİK NAKİP
(Bakıp o şük ile...)

RAKİM ELKUTLU

♩ = 120

Ba kıp o şük ile nâz ü niyâzı meyk ederiz
rîz (SA 2) Gel - - - - - gel - - - - -
gel ip ve ba zıcaz - - - - - gel - - - - - gel - - - - -
... gel çare de züm (SA 2) Terâtili re ne nâz
te nan te nen ten nâ te nâtili ney vâg yar - - - - -
yar ni yâ zı meyk eder
rîz (SA 2) Gû lün te beo su nâ ne - - - - -
lû dülün te râ ne zî ne

Bakıp o şük ile nâz ü niyâzı meyk ederiz
(Teremînâ)

Gülün tebessümüne, hûbûlün teremînüne
(Teremînâ)

Bekir Sıtkı Sezgin'den
Bunun yâzısını
22.12.1380
Rakım Elkutlu

(Nite Arıza hataları var)

Tahir Pusulik
(Bakıp o şuh ile)

Rakim Hoca

Dürek

Bakıp o şuh ile na sül niya za meş ke de ris(SAZ)

Gel gel gelliş ve ba zım

gel gel gelça re sa zım(SAZ)

Terdil li te ne nen tenen tenen ten ne te ne dilli ney vey

yar yar niya zameşk e de

ris(SAZ) Gülüñ te bes sül sil ne bulbulün te

ra ne sil ne ris

KASAR.

Bakıp o şuh ile naz-ü-niyaza meşk ederis

TERZENÜM: Gel gel gel işvobasım
Gel gel gel çarbasım
Ter dilli teñe nen te nen te nen ten
Ne te ne dilli ney vey
Yar yar niyaza meşk ederis.

Gülüñ tebesülüne bulbulün terzenesine

TERZENÜM: Gel gel .....

Gülte
Sair Fozûli

Uşak Beste

Eykemân abrupahit hançeri müjgânım.

Beste

Hoca Kâzım Eikuttu

18. Subat . 1947

Bu beste, t...slimolan düzenlenerek notaya alındı. Z. y. Müş. M. Resat Aygu.

Devriyye Ey eykeman eb rîzî rû şe
hit har hâşî Terzîm Ge ri
müj gâ nî nim vay cânım
yele lel lallele lel lel lelie lel lel lallele lel leli vay
mürşâ lâ yelelel lel lallele lel leli
vay müj gâ nî nim vay Ah Bu balnu
sum fay zi nazar ben de se
rin kur ba ni
nim vay

Ey kemân abrupahit hançeri müjgânım,
Dulmuşum feyzünâtar bende senin terkânım.

UŞŞAK NAKIŞ BESTE

Usûl: Devr-i Kebîr

Ey kemân ebrû şehit hançeri müjgânımın

Güfte: Fuzûlî

Beste: Râkım Elkutlu

(1872 - 4.12.1948)

AH İY İY KEMÂN EB RÜ RÜ SE DİT HÂ HÂN ÇE Rİ MÛJ GÂ NİNİM VAY AH CÂNIMVÂ VE LE LEL LEL LEL LE LEL LEL LEL LE LEL LEL LEL LE LEL LEL VAY MİRİMVÂ LÂ VE LE LEL LEL LEL LE LEL LE Lİ VAY MÛJ GÂ NİNİM VAY AH BU BUL MU SUM FEY Zİ NAZAR BEN DE SE NEN KUR BÂ Nİ NİM VAY

Ey kemân ebrû şehit hançeri müjgânımın

Bulmuşum feyz ü nazâr bende senin kurbânımın

Güfte *Muhayyer Deste* Deste
 Asım divanından Meclisi ayyâre olma pertev eadâz-ı visâl Hoca Kâzım Elkutlu
 3. Mayıs 1917

Du Deste tarafından düzenlenerek notaya alındı. Z. y. Hâk. M. Raşid Bey

Ah meclisi ayyâre olma pertev eadâz-ı visâl
 bakma mîr'atı dili ölem namâyi aşıkta

Meclisi ayyâre olma pertev eadâz-ı visâl,
 Bakma mîr'atı dili ölem namâyi aşıkta.

Asım divanından

1/ Muhayyer Beste

Deste:

Rakim Elkutlu
8. 5. 1312

Meclisi şâyere olma Pertev endâzı vîsâl

The image shows a handwritten musical score on aged paper. It consists of ten staves of music. The first staff is labeled 'Apir Sember' and the second 'Tercüme'. The music is written in a traditional style with various notes, rests, and ornaments. There are several lines of lyrics written in Ottoman Turkish script, including 'Meclisi şâyere olma Pertev endâzı vîsâl' and 'Sakına mirâti olıj nîmâyi 251/132'. The score is signed 'Rakim Elkutlu' and dated '8. 5. 1312'.

Meclisi şâyere olma Pertev endâzı vîsâl
Sakına mirâti olıj nîmâyi 251/132
1312

MUHAYYER BESTE

Usûl: Aşır Çember

Meclis-i aşıyâre olına pertev-endâz-ı visâl

Güfte: Âsım

Beste: Râkım Elkutlu
(1872 - 4.12.1948)

1 AH MEC Lİ Sİ AG YÂ YÂ

2 YÂ YÂ RE OL MA

3 AHİ FER TEV EN DÂ Zİ

4 Zİ VISÂL VAY ÖM RÛM CÂ NİM A

5 MAN A MAN FER TEVEN DÂ Zİ

6 Zİ Zİ Vİ SÂL VAY

7 AHİ BAK MAMİR MİR Â Tİ Tİ

8 Tİ Tİ DİLİ Â

9
 Ā LEM NŪMĀ YI Ā

10
 Ā Ā ŞİKA VAY ÖM RŪM CĀ NİM A

11
 MAN A MAN Ā LEMNŪ MĀ YI

12
 Ā Ā Nİ KA VAY VAY

*Meclis-i aşyâre olma pertev-endâz-ı visâl
 Bakma mir'âti dîli âlem nümây-ı aşka*

Hisar aşınan - Besti

Orkestrasyon: Yahya Zirod mübendisi

Arş. Semsettin
disanında,

Ressit Arzu

Başlı: Rahim Elkutlu

11.11.1942

omkl i

DevriKebir

terennüm

Meyan

terennüm

O nihâli bəgü işve sənədə edər təhəmmül
 İri-ri səl fəddə ocn aşınə dənət cədə yə aşınə
 A gənül ne əh edersin bəno ruzigâr dərterə

DevriKebir

HİSAR AŞIRAN BESTE

O nihâl-i bağ-ı işve sana da eder tehammül

USUL: DEVR-İ KEBİR

BESTE: RAKİM ELKÜTLÜ

O ni hâ li li ba
ğı iş ve
yâr sa na da e der
te ham mi Ci
A ri â ri sad fe da
cân â ği na
â ği na dâ ned
ned sa dâ yi â ği nâ

A gönül ne
ah e der sin
bu na rû rû zi
gâr der ler

O nihâl-i bağ-ı işve sana da eder tehammül
A gönül ne edersin buna rûzigâr derler

Terennüm
Ari âri şad fedâ cân âşina dâned sâdâ-yı âşina

Güfte
Süleyman Hıncal

Ferahnâk Beste

Düste
Hoca Kâzım Ertuğrul
8. Mayıs 1947

Subhu dem câmi mey mestâne takbil
eylemiş

Bu beste, 8.5.1947 de, Hoca'nın Hıncal Câmîsindeki odasında tarafımdan
nelaga alâmeti dâvanılandı. Ziraat yüksek Mühendisi, M. Kazım Hıncal.

Devir mâbir
Rıhoab sebâbu dem câ
mi me yi mes lâ
y. lâ arlak bil ey ey le rim
âm rum câ rum a man yale la mi rim
ye le le le le le le le li mes lâ
fâ ne tat bil ey le rim
SÂN Ah nâlemi ud ey
aylerim fer yâ yâ
yâ di mi Nâ ha zin

Subhu dem câmi mey mestâne takbil eylemiş,
Nâlemi ud eylemiş fer yâdi nâyi hâtie .

Suleyman Asaf
best

Ferahnah Beste

Beste:

Deri Nebir

me ne yi me to

to ne fak bil of le tim

er ce num a me la ni sim le le le

le le le le bil li me to to ne fak

bil of le tim

ad cy up in for

yo di at ho in yo ba

Subho Lem Oamu my mestana fakbil aytin
Nalemi ul aytin Feyshoni naya hazin
Malaya ulan: Ghubale Liranat Maktubah in

Usûlî Devr-i Kebir

FERAHNÂK BESTE
Subhîu dem câm-ı mey

Güfte: Süleyman Âsâf
Beste: Râkım Elkurtlu
(1872 - 4.12.1948)

1
AH SUB SUB HU DEM CÂ

5
MI ME Yİ MES TÂ

9
TÂ NE TAK HİL EY

13
EY LE RİM ÖM RİM CÂ NİM A

17
MAN YE LE LÂ Mİ RİM YE LE LE LE LE LE

21
LE LEL Lİ MES TÂ TÂ NE TAK

25
HİL EY LE RİM

29
AH NÂ LE Mİ UD EY

33 EY LERİM FER YÂ

37 YÂ YÂ DI ME NÂ

41 Yİ HAZİN ÖM RİM CÂ NİM A

45 MAN VELE LÂ Mİ RİM YE LE LE LELE LE

49 LE LELEL İL FER YÂ YÂ DI ME

53 NÂ Yİ HÂ ZİN

*Subhü dem cân-ı mey mestâne takbîl eylerim
Nâlemi ud eylerim feryâdımı nây-î hazîn*

Güfte
Merhum Galip best **Nihâvend Beste**

Ben perizanlıktâ buldum rif'at-ı kâkül gibi

Beste
Hoca Râkım Elkutlu
15. Eylül. 1945

Bu Besteği, 15. Eylül. 1945 de Hisar Camii'inde hatayn alen ve düzenleyen
Zirvat güftesi Mahendisi Türk ve Dâni müziği Destetârı M. Reşat Ayaz'dur.

Der-i kebir Ah Ben ben pa ri sen san
lık da bul dum rif'atı kâ
kül kü l kü l gi bi
Ti ri ge le
le le le le li vay rif'atı kâ
kül gi bi
Ah bul bulmacem iy yet gâ nül san san
dir pe ri san san lık lık sa na
Ben perizanlıktâ buldum rif'atı kâkül gibi.
Bulma cem'iyyet gâ nül şandır perizanlıktâ sâ me.

DEVİRİKEDİR

NİHÂVEND BESTE

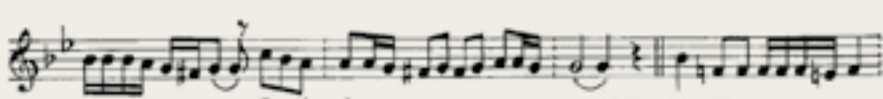
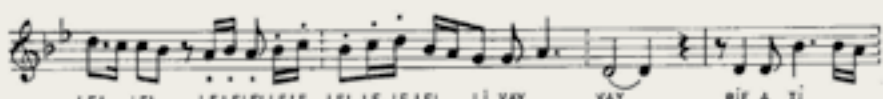
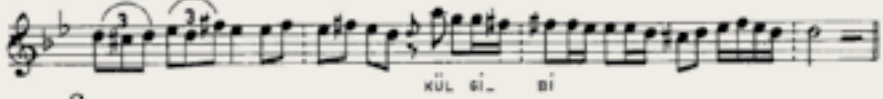
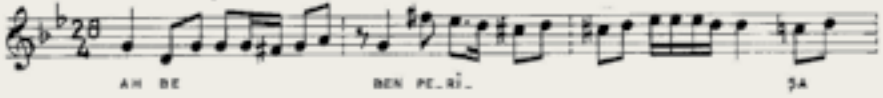
SÜRE : 2', 25"

BEN PERİŞANLIKTA BULDUM RİP'ATİ KÂMÜL BİBİ

MÜZİK : RAKİM ELKUTLU

SÖZ : GALİP BEY

♩ = 64

ŞAN DIR PE. Rİ.
SA ŞAN
LIK SA. NA

BEN PERİŞANLIKTA BULDUĞU RİP'ATI KÂMİL NİBİ
BULMA CEMİYET GÖNÜL ŞANDIR PERİŞANLIK SANA

VEZİNİFAKATUN İBİ İBİTUN İŞİ İŞİTUN İŞİ İŞİTUN

DÜYEK

SÜRE: 3,16"

HİCAZ NAKİŞ BESTE

CEVR-İ YÂRE SABİR BULDUM ÖHRÜM ANZÂNE KALDI

MÜZİK: RAKİM ERKUTLU

SÖZ: SELİM ARU

♩ = 112

AH CEV-ri YÂ- RE SA-BİR BUL- DUM ÖM-RÜM AH ZÂ
NE KAL- DI SEL İ SAZ-... NEL
RÜ Hİ RE- YÂ- NİM NEL İSAZ-... BEL
KA-ŞI KE- HÂ- NİM
A- MAN A- MAN A- MAN CÂ- NİM YE-LEL
LEL LE LEL Lİ NÂ- RİM YE LEL LEL LEL Lİ
A- MAN A- MAN A- MAN ÖM- RUM AŞ- LİM DİL VÂ-
NE KAL- DI AS-NAER- Dİ AK- LI SEL- LİM
A- DİM DÜ- YÂ- NE KAL- DI

CEVR-İ YÂRE SABİR BULDUM ÖHRÜM ANZÂNE KALDI
AŞKA ERDİ AKLI SELİM ADIM DÜVÂNE KALDI

SELİM ARU

VEZİN : FÂİLÂTÜN HEFÂİLÜN FÂİLÂTÜN HEFÂİLÜN

ŞEHNÂZ BESTE

(Sâki piyâle sun ki bu rûn gül havâsıdır)

Bâkan Elkutlu

Devr-i Kebir

Ah sâ ..... kî pi yâ ..... le sun ..... ki bu ....
 ..... rûn ..... gül ha vâ ..... sı dîr .....
 Canım yâ ..... lâ ye le le le le le le le le
 le le le le le le le le le li vay.....
 mi rîs yâ ..... lâ ye le le le le le le
 le le li vay ..... gül ha vâ ..... sı dîr .....
 gül an fâ ..... sı dîr ..... (son)
 Ah ş ..... yâ mî şül ..... de ..... neş .....
 ..... e yi neş ..... şül an fâ ..... sı dîr .....

Sâki piyâle sun ki bu rûn gül havâsıdır
 Şehnâz rûlde neş'e-yi neş şül an fâ'sıdır

Gülfe
yehya Kemal Beyazıt

Hüzzam

Bağcı
Hoca Râkım Elkutlu
3. Ocak, 1940

Dünyada ne ikbâl nede servet dileriz .

Bu yürük semâi, 3.1.1940 da Erzurul yüksek Mühendisi M. Resul Ayyar tarafından, Hocanın Hisar Câmi'indeki odasında düzenlenerek notaya alındı.

y-sehâi
Dünyadane ik bâl ne de sar veldi leriz
vay Hafta ne de uk ba dır sp â Jus dâdi leriz
vay gel gel geliz ve bâ
zım gel gel gelçü resû
zım terdilü terdilü terdilü li te ne nen nâ tene dir
ney terdilü terdilü terdilü li tene nen nâ te ne dir
ney gör gör gör görü leriz
vay Aşkın gül açan Dülbül öten bahçelerin de

Dünyada ne ikbâl nede servet dileriz, vay
Hatta nede ikbâde saadet dileriz. vay
Aşkın gül açan Dülbül öten bahçelerinde,
yarınla tarup gör ile vuslât dileriz.

Hüznem

Beste: Rakim Elkutlu

Notasy: okunuyorken, Eirool imbedisi: 3. 1. 2. 2.
Rozet Ayso

Yürük semai
vay
vay
Züm
Züm
vay
vay
vay
vay

Dünyada ne ilhâl oldu sevdi dileriz vay.
Hatta ne de okûda sevdi dileriz vay.
Aşkın gül ağarı bilbil âten bahçelerinde
yarınla tarap yer ile vâkıf dileriz vay.

Justine K. - il

R. Elkutlu

HÜZZAM YÜRÜK SEMÂİ

Usûl: Yürük Semâi

Dünyada ne ikbâl ne de servet dâleliz

Güfte: Y. Kemâl Beyatî

Beste: Râkım Elkütüfî

(1872 - 4.12.1948)

DÜN YA DA NE İK BÂL NE DE SER VET Dİ LE RİZ

VAY SAZ HAT TA NE DE UK BÂ DA SÂ Â

DET Dİ LE RİZ VAY SAZ GEL

GEL GEL İS VE BÂ ZİM SAZ

GEL GEL GEL ÇÂ RE SÂ

ZİM SAZ TER DİL Lİ TER DİL Lİ TER DİL Lİ TE NE NEN

NÂ TE NE DİR NEY TER DİL Lİ TER DİL Lİ

TER DİL Lİ TE NE NEN NÂ TE NE DİR NEY

27 VÂR VÂR VÂR Dİ LE RİZ

28 VAY _____SAZ_____ AŞ KIN GÜL A ÇAN BÜL BÜL Ö TEN

31 BAH CE LE RİN DE _____SAZ_____ YÂ RAN LA TA KÂB

32 VÂR İ LE VUS LAY Dİ LE RİZ VAY _____SAZ_____

*Dünyada ne ikbâl ne de servet dileriz
Hatta ne de ukbâda saâdet dileriz
Aşkın gül açan bülbül öten bahçelerinde
Yâranla târâb yâr ile vusûat dileriz*

Yusuf Kemal

Nasîf

Beste: 1180m Eskiotta

Bilmem kime
Neye neye yeksek Zekî mehdîsi
Erbab Aşav
24. 3. 1915
Mîr Cemîl

Bilmem kime neye neye yeksek Zekî mehdîsi
Kâhî meye Kâhî neye yeksek gittik
Erbabı Zekî rebabı mezhep bildi...
Bizler deli divaneye yeksek gittik

Bilmem kime yeksek neye yeksek gittik,
Kâhî meye Kâhî neye yeksek gittik.
Erbabı Zekî rebabı mezhep bildi...
Bizler deli divaneye yeksek gittik.

RAST NAKIŞ YÜRÜK SEMÂİ

Bilmem kime yahut neye ayduk gittik

Söz : Yahya Kemal Beyath
Müzik : Rakım Elkutlu

Usulü : Yürük semâî

Bil mem ki me ya hut ne ye uy
duk git tik vay Gâ hi me ye gâ
hi ne ye uy duk git tik vay
Gel gel
gel iş ve bâ zım
gel gel
gel çâ re sâ zım
ter dil li ter dil li ter dil li te ne nen

ter dil li ter dil li ter dil li te ne nen
na te ne dir ney
yar yar uy
duk git tik vay
Er bā bı ze kâ ri ya yı mez
hep bil di vay
biz ler di li di vâ ne ye uy
duk git tik vay

Rabî

Bilsem kime yâhud meye uyduk gittik
Gâhî meye gâhî ney'e uyduk gittik
Erbâb-ı zekâ riâyı mezhep bildi
Bizler dil-i divâne'ye uyduk gittik

yegâh - semâi

Gülte
Şair Bâki

Bâki yine mey içmeye andığı demisler

Beste
Hoca Râkım Elkutlu
13 Ekim 1945Du Semâi Hisar Câmîinde 13.10.1945 de tarafından notaya alındı.
M. Reşat Dıyso - Z.Y. Mühendisi.

ler - Suz - yâ yâ yâr be lî mi
rim - Suz - dost dost dost belî om
rûm - Suz - ter dî li ter dî li ter dî li te ne nen ter dî li ter dî li te ne nen na te ne dir mey - Suz -
Dî vâ ne mi dir bî de du rur ken i
ce an dî - Suz -

Bâki yine mey içmeye andığı demisler,
Divânemidir, bîde dururken içe and.

Dâki

Özette: Baki

Yegöhl-Semai

Bestesi Mahmut Elhakı

Baki yine may içmeğe and istî demisler

Moteye alen ve dözünkoyun : yiti selt Zii est müscüldü.
Töpat Ayv 1840.915
Evimde

Do Ki Yıy me may is me sul di
yurak semai
di me ke hr 222 30 30
yar ke li mi rin 222 dest ... 30
... dest be li im rin 222 feridli fer dil li
fer dil li fer me feridli fer dil li fer dil li fer me na fe
me dir may 222 30 30 30
di de mis hr 222 Meyan 30 me mi di
ba de du er ten se 20 di 222

Baki yine may içmeğe and istî demisler
Divanemidir bade duruttan içe andi
Baki

Usûl: Yürük Semâi

YEGÂH YÜRÜK SEMÂÎ

Bâkî yine mey içmeye and içti demişler

Güfte: Bâkî
Beste: Râkım Elkutlu
(1872 - 4.12.1948)

BÂ KI Yİ NE MEY İÇ ME VE AND İÇ Dİ DE MİŞ
LER SAZ VÂ VÂ
YÂR BE Lİ Mİ RİM SAZ DOST
DOST DOST BE Lİ ÖM RİM SAZ
TER DİL Lİ TER DİL Lİ TER DİL Lİ TE NE NEN TER DİL Lİ TER DİL Lİ
TER DİL Lİ TENE NEN NÂ TE NE DİR NEY SAZ
VÂ VÂ İÇ Dİ DEMİŞ LER SAZ
Dİ VÂ NE Mİ DİR BÂ DE DU KUR KEN İ ÇE AN

26 DA SAZ VÂ VÂ

29 VÂR BE Lİ Mİ RİM SAZ DOST

32 DOST DOST BE Lİ ÖM RİM SAZ

35 TER DİL Lİ TER DİL Lİ TER DİL Lİ TE NE NEN TER DİL Lİ TER DİL Lİ

38 TER DİL Lİ TE NE NEN NÂ TE NE DİR NEY SAZ

41 YÂ YÂ İ CE AND SAZ

*Bâki yine mey içmeye and içti demişler
Dîvânemidir bâde dururken içe and*

Beste
Besteniğâr - Mevlud ilâhisi Hocca Râkım Elkutlu
 19 Temmuz 1965

Arz-ı tâ'zim eylemezmi âlem-i imkân sana

Bu mevlud ilâhisi Hoceniâ Hîsar Cemî'indeki odasında notaya alındı.
 Zir. yuk. Hüb. H. Resat Niyu.

Arz-ı tâ'zim eylemezmi âlem-i imkân sana
 Arz-ı tâ'zim etti Allâh-u azimüssan
 Nûr-u îmandır nûcumundan demâdem berk-ı kurân
 Âsuman etmiş hezâran kalbîle imân sunu

Arz-ı tâ'zim eylemezmi âlem-i imkân sana,
 Arz-ı tâ'zim etti Allâh-u azimüssan.
 Nûr-u îmandır nûcumundan demâdem berk-ı kurân,
 Âsuman etmiş hezâran kalbîle imân sunu

Çiftte
Breaker zâde Hakkı

Büselik ilâhi

Sevdiğim bir Allah birde

Beste
Hoca Râkım Elkutlu
6. Ekim - 1945

Du ilâhîde, Hoca'nın Hisar Câmîindeki odasında tarafından notaya alınmıştır. Ziraat yâkâk Hâbendisi, M. Resat Aysu.

Sevdiğim bir Allah birde Muhammed din gökte yer de
yoktur or ta dâper de meftûnuyum Muham medin meczubuyum
Muham medin peygamberler peygamberi i ki ci hâ nin
ser ve ri koydum bu gün ben seri meftûnuyum
Muham medin meczubuyum Muham medin

Sevdiğim bir Allah birde,
Muhammed'in gökte yerde,
Yoktur orada perde,
Meftûnuyum Muhammedin,
Meczubuyum Muhammedin.

peygamberler peygamberi,
İki cihanın serveri,
Koydum bugün ben seri
Meftûnuyum Muhammedin,
Meczubuyum Muhammedin.

Götte
İzmir Eski Müftüsü
Akif Hoca

Dügâh ilâhi

Beste
Hoca Râkım Elkutlu
6 Ekim - 1995

Vücûdun âleme rahmet...

Bu ilâhi, Hoca'nın Hızır Camiindeki odasında tarafından notaya alındı. Ziraat yükseğ Mahendisi, M. Rıfat Ayso.

Ah vücu denâ le me rah met inâ yet yâ
re sal lâi lahAl lahbugüzen lâi fe
na bek ler nihâ yet yâ yâ re sal
lâi lahAhyanorü zi ne dâmet de u sa tı
üm me tin iç re Al lahgünahkâr Â
ki fe ey le şefâ at yâ yâ Re
sal lâi lah

Vücûdun âleme rahmet inâ yet yâ Resûlâllah,
Du yuzden lutfuna bekler nihâ yet yâ Resûlâllah.
Yarın rûzu nedamette usatı ümmetin içre
Çünahkâr Âkife eyfe şefâat yâ Resûlâllah.

GÜLİZÂR
(İlahî)

İZMİT, MÂRUFİ DERGÂHI-
ŞEYHİ RAKİM EF.

DÜYEK

Â şı kı sâ dık gü rû hî
Mus ta fâ der ler bi ze
Reh nû mâ yı züm re i Â
İ i a bâ der ler bi ze
ler bi ze Fâ tî mâ ev
İâ di nır hub bi le mâ mür
Y. Ömür lü
gön lü müz

Âşık-ı sâdik güñh-i Mustafâ derler bize
Reh-nümâ-yı zümre-i Âl-i abâ derler bize
Fâtımâ evlâdının hubbuyla ma'mûr gönlümüz
Bende-i zevc-i Betûl-i Murtazá derler bize

süre 3' 30
Aksak Sema'i

Hicaz Tensih

Beste: Rakim Elkutlu
Güfte:

(Vücûdun mezbârı sîr-i ezeldî...)

Vü cû dun maz ha rı sı r ı
e zel dir ya ya Re sū lā lah Al
lah Dilin mir â tı nū ri lem
ye zel dir ya Re su lā lah Al
be del dir ya Re su lā lah Al
lah Di lin mir â tı nu kin lem bi
ye zel dir ya ya Re su lā lah lah.
Se ni Hak nu ri zâ tın dan ya
nat tı hub bi za tı y la.
A nın cün za tı pa kin bi

vücûdun mezbârı sîr-i ezeldîr Yâ Resûlallah
Dilin mirât-ı nur-ı lem-yezeldir Yâ Resûlallah
seni Hak nur-ı zâtından yarattı, hubb-i zatıyla
Anın cün. zat-ı pâkin bi-bedeldir Yâ Resûlallah.

HÜSEYİNİ
(İlâhî)

DÜYEK

İZMİR MARUFİ DERGÂH
SEYHİ RAKİM EF.

İs mi Hu dâ zik ri mi z
Vus la tı yâr fik ri mi z
Vus la tı yâr fik ri mi z
Der man o lur der di mi z
Der man o lur der di mi z
Bî ze Mis ri ler der ler
Lâ i la he il la lah
Mu ham med Re sû lül lah

İsm-i Hudâ zikrîmiz
Vuslat-ı yâr fikrîmiz
Dermân olur derdimiz
Bize Misrîler derler

Lâ ilâhe illâlah
Muhammed Resûlulâh

Rehberleri hakikat
Bilgileri gerîhat
Meslekleri tarîhat
Bize Misrîler derler

Lâ ilâhe illâlah
Muhammed Resûlulâh

KARCIĞAR
(Hânî)

OLMEK

Ey der de der
mân is te yen
der de der
mân dir A li
der de der
mân dir A li ah
Kar re mal lâh o ku nur vep
hân de i ya tı mü bin
A şı kâr ol du ve lâ yet
sır rı Sûb hân der A li

A - sı kâr ol du - ve lâ yet
sır - ın Süb - han dır A - li V.O.

Ey derde demân isteyen derde dermandır Alî
"Keremallâh" okunur vechinde âyât-ı mübîn
Ajikâr oldu velâyet sır-ı Sübhân'dır Alî
(" " " " " ")

Usûl: Sofyan

KARCIĞAR İLÂHİ

Yine yaz ayları geldi

Güfte: Yunus Emre Hz.

Beste: Râkım Elkutlu

AH Nİ NE YAZ AY İX Rİ GAR Dİ
 BAS İP İN BAĞ RE Nİ DİL Dİ
 A BİL Bİ LİSİ NA NA NÖR DÜ A BİL Bİ LİSİ
 NA NA YER DÜ SÖY LE GÜ RİB BİL DİL SÖY
 LE AL İAHİ SÖY LE CÂ NİM
 BİL BİL SÖY LE

Gülte
Dehşet

- 1 -

Rast Tevşih

Beste:
Hoca Râkım Elkutlu
30. Ağustos . 1944

Müjdelər olsun size yâ mü'minin ..

Rast Tevşih'i Hisar Camiinde notaya aldım. Gülte sahibi bence belli değil.

Rast

Devri hâdisi Müjdelər ol sun si zeyâ mü' mi nin
CünRâbig gül Ev vele ol dâk ka rin Dâ i si i
câ di â lem nû ru hak sâ hi bi lev
lâ ke fah ri mâr se lin

Suzûk

Sâhî pad hâ tâ cı kıl li en bi yâ
fi rû zi ce zâ sel tâ ni din

Hizmetkâr

Ah me di Mah mud Ma ham met Hus tâ fâ
pey ki ha sı kib ri yâ nu rul mü bin

Nihâvend

on i ki cı ge cesin de bu mchin gel di
deh re rah me tel lîl â le min

Gülte
Behçet

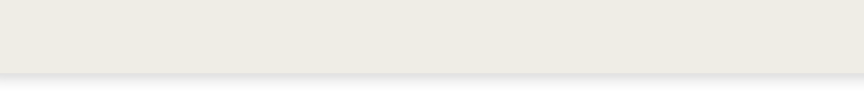
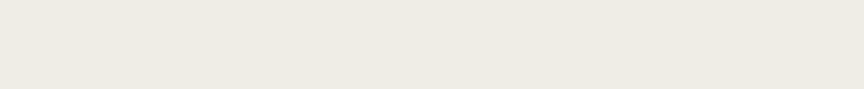
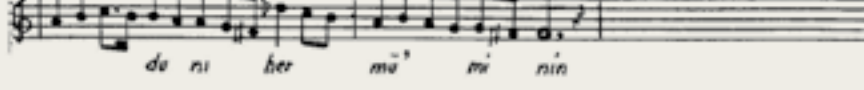
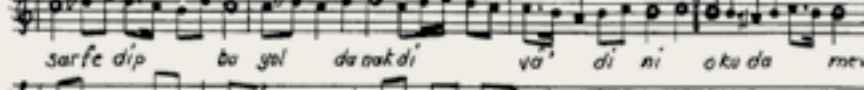
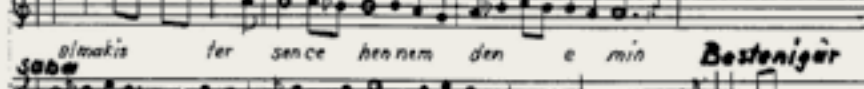
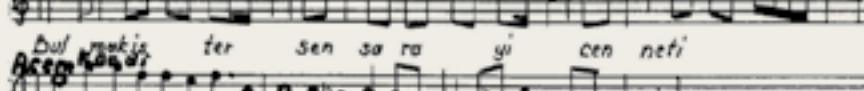
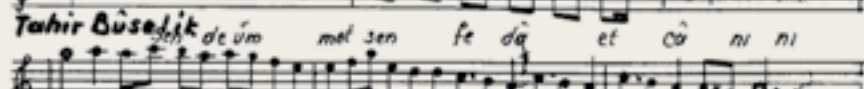
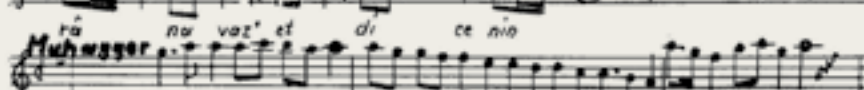
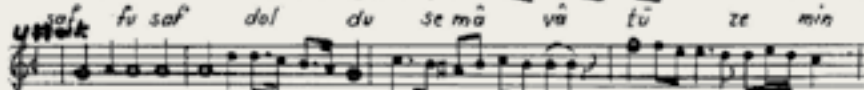
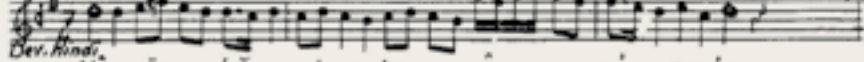
- 2 -
Rast Tevşih

Beste
Hoca Râkım Elkutlu
30. Ağustos - 1999

Müjdele olsun size yâ mü'minin

Rast Tevşih'i Hıncar Camii'nde notaya aldım. Z.y. Muhi. M. Resat Ayso

Neyâ

Rast Tevşih - 3 -

Müjdeler olsun size yâ mü'minin

Evs
D. hikâsi

Eylerüh râ da şe fâ at ol re sul rah me
te
Rast
nâ il e derrah bül mu in
pürkür bir üm metin den Beh çetin
kil şefâ at yâ şefi ul müz ni bin

Müjdeler olsun size yâ mü'minin,
Çün Rebiyülevvelde olduk karin.
âisi icâd-ı alem nûr-u hak
Sâhib-i levlâk, e fahr-ı mürselin.

Şâhi budâ'ac-ı külli enbiyâ
Şefî'i rûz-i ceza sultan-ı din
Ahmed-i Mahmud Muhammed Mustafa
Peşki haz-ı kibriyâ nûr-ul mübin

On ikinci gecesinde bu mehin
Geldi dehre rahmetellil âlemin.
Nûra mestâgrak olup ruği zemin
Sâfi saf oldu semâvâtı Zemin

İnsi cin-ile melekler şâd olup
Secde, yi şükranâ vaz'etti cenin.
Send e ümmetsen fedâ et cânını
Hakka mevlûda riayet kil hemin.

Dulmak istersen sarayı cenneti
olmak istersen cehennemden emin
Sor fedâp buyulda nakdi vâ'dini
Okuda mevludunu her mü'minin

Eyler ührada şefâat ol resûl
Rahmete nâil eder rabbül müin
pür kûsur ümmetinden Behçetin
kil şefâat yâ şefi ul muin .

Ünvan: İKİNCİ HİNDİ

ŞEĞÂH TEVÇİN

Beste: RAKİM ELKUTLU

(Şairini dâvet buyurda bu gece Rab-ül Mûin)

SA TI NI ..... SA ... VEH NU YUR ..... DU BU ... GE CE RAB .....
 MİL ..... Mİ İN ..... MİL ..... LE İ ..... TA .. CI ..... BU RA ..... KI ...
 GE .... Yİ NİN BU ... MİL ..... İ MEN GİY .... Dİ TEŞ ... RİP
 Nİ .... LE Dİ ..... Mİ ..... RA CE FAR HUL ..... MİR ... İN LİN
 NU RA GAR .... KOL BU ..... İ FEN ..... DİN KİM ... SE NA .. VA .....
 TÖ .... İN MİN AY ..... İN TİN ... İE .. İE ..... Dİ LER .... FAR .....
 Mİ .... LE İS NA ... Mİ ..... ÇÜ ZİN İS SA LA ..... TÖ ...
 YER .... SE LA ..... MEY RAN ME TEN LİL ..... İ ..... LE MİN
 KUT .... LU Çİ ..... SUN .. YA ..... Mİ RAM .... MİD ... RA ... NA Mİ NA ..
 Çİ ..... ÇÜ ZİN N.B.

ŞAIRİNİ DÂVET BUYURDA BU GECE RAB-ÜL MÜİN
 HULLE-I VÂ-İ KULAKI ÇIKIŞA KİM-İL MİN
 ÇİYİ TENGİBİ ERLENTİ Mİ'RAÇE FAKR-Çİ MURŞİDİN
 MÜBA ÇARK ÇÖNÜ İFŞEDİN İKİM ŞEĞVİT-Ü ŞEĞİT
 AVŞEDİNDE DEĞİLİZ KEMİNİN FAKR İLİN KURDİ-I ÇÜŞİN
 ŞEĞALİT-Ü VERŞELAM İY RAKİPTER-İLİ-İŞKİTİ
 KUTLU ÇÜŞİN YE MURAPŞED SANA Mİ'ZÂD-I ÇÜŞİN

Gülfe
Âkif Hoca

Uşak İlahi

Beni dünyada hiç bir yerde muhtaç
etme Allahum

Beste
Hoca Râkım Elkutlu
27. Ocak . 1946

Du İlahi, 27. 1. 1946 da tuncunda düzenlenerek notaya alındı. Z. y. Hâk. - M. R. Âkif

Dünya
Beni dün gö dahış bir ferde muhtaç et me Al lâ him

Değil nâ merdebat fâ mer de muhtaç et me Al lâ him
E'im de muhtaç et me Al lâ him

değil nâ mer de bat fâ mer de muhtaç et me Al lâ him
E'im den tut a mağ har yer de muhtaç et me Al lâ him

Hâsi se kınıdâğı cü mer de muhtaç et me Al lâ him

Hâsi nen den hisap sız ver de muhtaç et me Al lâ him

lâ him

Beni dünyada hiç bir yerde muhtaç etme Allahum,
Değil nâ merde batla merde muhtaç etme Allahum.
Hâsi se hem dahî cümes de muhtaç etme Allahum,
Hâzinen den hisapsız ver de muhtaç etme Allahum,
E'im den tut emen her yerde muhtaç etme Allahum.

Götte
Ulemâ'yi benâmdan
ıstâfâ
Düğüñi zâde
Hakkı beg

yegah ilâhi

Neye baksan ayân Allah

Düste
Hoca Râkım Elkutlu
1 Eylül 1995

Yegah ilâhi'de Hocanın Hisar Câmiindeki odasında telifinden vaktiye alındı. Ziraat yatağı Mubendisi M. Rasul Rıza.

Ne ye bak sanayan Al lah ah âşî kâ rı
ni bân Al lah derberseyde lisan Al lah
Allah Al lah Al lah Al lah

Neye baksan ayân Allah,
Âşikârü nihân Allah.
Der herseyde lisan Allah,
Allah Allah Allah Allah.

İnkârı ko bakka iman,
Aldatmasın seni şeytan,
Olsun dâim virdi zabân
Allah Allah Allah Allah.

Kalp gözünü aç iyi bak
Her zerrede görünür bak
Hak hakikat hepü mutlak
Allah Allah Allah Allah.

Gel gidelim tek yoluma,
Bakma sağına, soluna,
Gönülde, dilde bulana,
Allah Allah Allah Allah.

BAYATI ŞARKI

Usulü : Curcuna
♩ = 170 (oğırca)

Güfte : Orhan Rahmi Gökçe
Beste : Rakım Elkuflı

Bilmez sin dü gün dü gün ağ la dik ta rım ne
dir (s a z) (s a z)
Nas il bir dert ta şı rı m i çim de ka c
se ne di r (s a z) Na sá bir der
t ta şı rı m i çim de ka c se ne dir
(s a z) An la dım cün ki kal bı n
his si me bı gâ ne dir (s a z)
An la dım cün ki kal bı n his si me bı
gâ ne dir (s a z) Far zet ki ha
s ta gön lü m yo lun da dı vâ ne dir
(s a z) Far zet ki ha s ta gön lü m
yo lun da dı vâ ne dir

BEYATI ŞARKI

Nâzım Elköllü

Aksak

Ne ar za var..... ne tã..... kat
vi sal dil ler..... de kal ..... da -SAL--
de kal ..... di ---SAL--- Ne ley lâ var.....
ne nec..... nân..... ha yıl dil ler
de kal..... di *Söz* Ne ley lâ var
ne nec..... nân ..... ha yıl dil ler.....
de kal..... da *Söz* E riş di son.....
ba ha..... ra o di va ne .....
gö mül..... ler *Söz*
Ha ran ol du..... bu luş.....
'e sin ler ki Felek de →→

he lâl dil... Lâle... de kal... Söz
 bi ze bi ga ne KAR fik

ha ran ol du. bu lug... mak...
 de sin ler ki fe Lek de

.. he lâl dil ler... de kal... di
 Curcuna bi ze bi ga ne at tik

10
 Ne bir mey ha ne kal... di...

ne bir di va... ne ar... tik .....

Yi kıl sin bu has ret le.....bi sin mey ha

ne ar... tik..... de sin ler ki

fe lek.. de..... bi ze bi gâ ne ar tik...

Ne arma var ne takat vîsâl dillerde kaldı
 Ne Leylâ var ne Mecnûn hayâl dillerde kaldı
 Erişti sen bahara o divâne güzellikler
 Haram oldu buluşmak helâl dillerde kaldı
 Ne bir meyhane kaldı ne bir divane artık
 Yıkılın bu haşretle bizim meyhane artık
 Desinler ki felekde bize bigâne artık.

NE BİRDE KİLDİ
BEYATI ŞARKI

Rakim Elkutlu

Aşır Aksak

Ne ba har kal.....

..... di ne gül ah.....

..... ne de bil.....

..... se si var

Ne o ca ..... mi.....

..... no bir ün..... mid.....

..... ne gü nil.... OLS..... e si

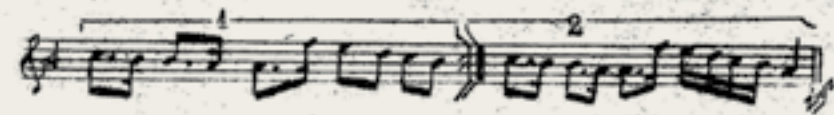
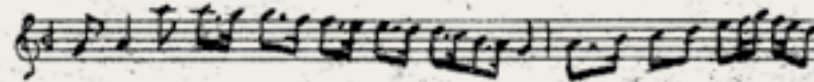
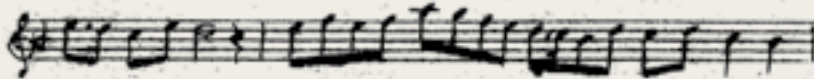
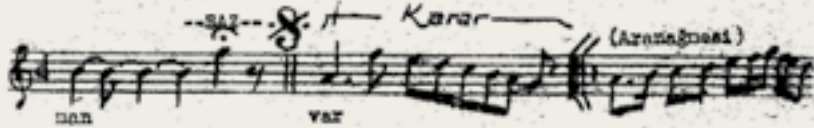
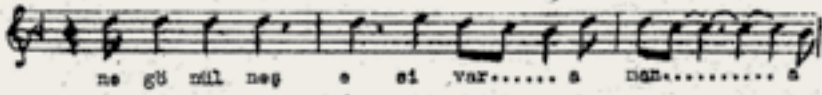
var --SAL-- ne o var --SAL--

Çe ke cek ben ce ha ya tin de ha bil

NE BAHAR KALDI (2)
Deyisti Şarkı'nın devamı

2.

Ne bahar kaldı ne gül nede bülbül sesi var.
Ne o cânân ne bir ümid ne gü nül neğ'esi var
Çekcek bençe hayâtın daha bilmez sesi var
Ne o cânân ne bir ümid ne gü nül neğ'esi var.

BÜSELİK ŞARKI

Beste: Râkım Elkutlu

Usûl: A. Türk Aksağı

Bir gül gibisin belki güzelsin daha gülden

(1872 - 4.12.1948)

BİR GÜL. Gİ Bİ SİN -SAZ- BEL. Kİ GÜ ZEL.

SİN SİN DA HA GÜL DEN -SAZ-.

KOK SAM NE O LUR BİR KER BE ÇİK -SAZ-.

CÂ CÂ Nİ GÖ NÜL DEN.

Yürük Semâî

-SAZ- BİR FEN BE TE NİN.

VAR Kİ Ö HÜL MÛS Gİ Bİ TÛL DEN ÖP SEM.

NE O LUR BİR KER BE ÇİK CÂ Nİ GÖ NÜL DEN -SAZ-.

Ajrlaşarak

Bir gül gibisin belki güzelsin daha gülden
 Koksam ne olur bir kerrecik cân-ı gönülden
 Bir pembe tenin var ki örümüg gibi tülden
 Öpsem ne olur bir kerrecik cân-ı gönülden
 Koksam ne olur bir kerrecik cân-ı gönülden

Gülte
Tevlik pars

Düselik Şarkı

yıllar geçiyor

Beste
Hoca Râkım Elkutlu
21. Temmuz. 1945

Du şarkı, 21. 7. 1945 de tarafımdan düzenlerək notaya alınmıştır.
Ziraat yüksek Mühendisi, M. Rasat Ağsa.

Andante

Şarkı
yıl lar ge ç i y o r h a l a bu iz ti rap din me di -Söz -
Söyle se lan yap rak lar is lik ca lan rez gür
lar -Söz - kulp kırık gönül kırık
his kırık arzu kırık güneş karanlık şük saç ma ya cak mı .

Yıllar geçiyor hâlâ bu ızdırap dinmedi,
Söyle salan yapraklar, islik çalan rüzgârlar.
Kalb kırık, gönül kırık, his kırık, arzu kırık,
Güneş karanlığa şük saçmayacak mı

Du ufukta bir bahar olsun açmayacak mı,
Her tahtaha işime süptürən bir hıştadır.
Kalb kırık, gönül kırık, his kırık, arzu kırık,
Güneş karanlığa şük saçmayacak mı

Güfte
Rıza İsvik

Büselik aşiran

Daste
Hoca Râkım Elkutlu
11. Aralık . 1947

Ağla sevdiğim gütrublarından(*)

Bu parça, 11. 12. 1947 de, Terakülmeden nakıyyı aldı. Z. yâh. M. h. - M. Eş. R. ş. aynı güftâyı 11. Mart. 1926 da, Darüçşulukta talebe iten Rahatülervah makamında besteledim.

Corcuro

Ağ la sev di ce ğim gül ruh la rin den _Soz_ dan _Soz_

Jâ le ler dâ kü lün nev bahar ol du Jâ le ler dâ kü lün

nev bahar ol du _Soz_ ha ra bat el le rin bül bül le rin

den _Soz_ den _Soz_ bu is siz ge ce ler nâ le kâr ol

du _Soz_ bu is siz ge ce ler nâ le kâr ol du

Ağla sevdiğim gütrublarından,
Jâleler dâkülün nevbahar oldu.
Harabat ellerin bülbülleğinden,
Bu isiz geceler nâlekar oldu.

*) Bu Rahatülervah parçam benim ilk bestemdir. Makamını, Hüsni hacam Zekâî Dede Lâde Ahmet İrcay bey koymuştur.

Gürfe
Tevfik Fikret

Bûselik aşîran

Beste
Hoca Râkım Ertuğlu
21. Temmuz. 1945

Çobankaval çalılar onun hayâtî pâirânedir

Du şarkı, 21.7.1945 de, Hisar Câmî'inde Tarafından nelaya alınmıştır.
Ziraat yüksek Mühendisi M. Rasat Ağsu.

Andante

Sema

Çobankaval çalılar onun hayâtî pâirânedir
bu bir güzel ferâ ne dir güler pâri si tar la nun
bu bir güzel ferâ ne dir.
ö ter be zâ tı nâ le gar ki sub hu nu ba hâ ne dir ö ter ö ter ö ter
ö ter ki sub ha bi ba hâ ne dir ö ter ö ter ö ter ö ter
bu bir güzel ferâ ne dir.

Çoban kaval çalılar onun,
Hayâtî pâirânedir.
Güler pâri si tar la nun,
Bu bir güzel ferânedir.
Öter hazârî nâlekâr,
ki subhâ ne behânedir.
Öter öter öter öter,
ki subhâ ne behânedir
Öter öter öter öter,
Bu bir güzel ferânedir.

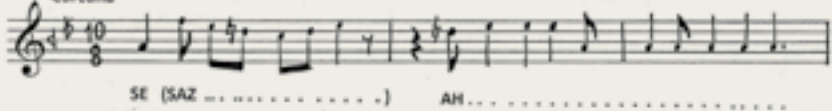
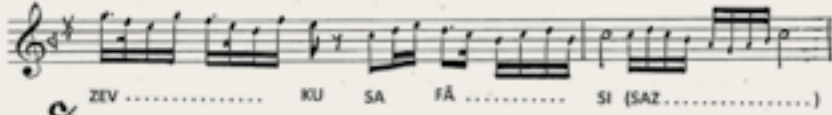
Râkım

DÜĞÂH ŞARKI

BİR ÖMRE DEĞER BİR GECENİN ZEVK U SAFÂSİ

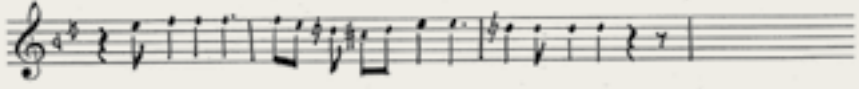
Beste: Râkım Elkutlu
Göfte: Nâhid H. Özeren

Sengin semal

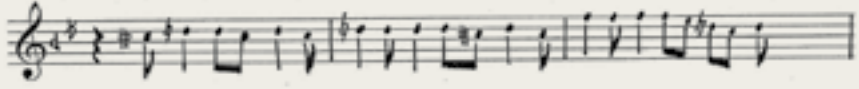

BİR ÖMRE DEĞER BİR GECENİN ZEVK Ü SAFÂSİ

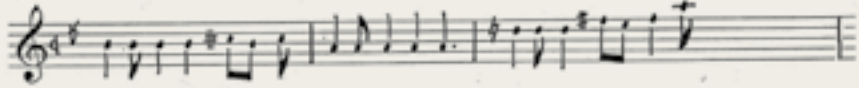
-2-

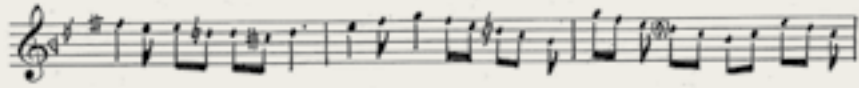
AH .....

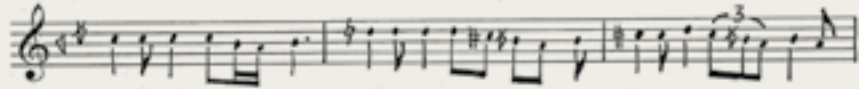
AH .....

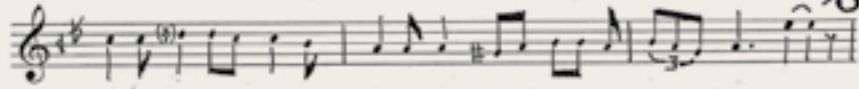
..... KORK MAZ

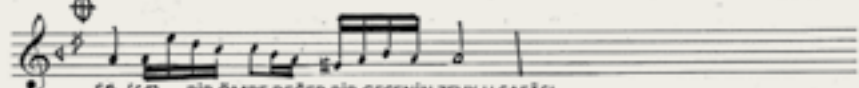
FE LE GÜN YAŞ SA DA BİN CEVR RÜ CE FÂ

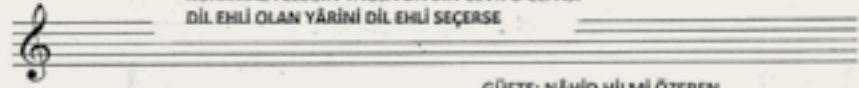
SI ..... DİL EHL Lİ O LAN

YÂ Nİ Nİ DİL EHL Lİ SE ÇER SE (SAZ ...)

SE (SAZ... BİR ÖMRE DEĞER BİR GECENİN ZEVK U SAFÂSİ
CÂNÂN İLE MEY ÂLEMİ VUSLATLA GEÇERSE
KORKMAZ FELEĞİN YAĞSA DA BİN CEVR Ü CEFÂSİ
DİL EHLİ OLAN YÂRİNİ DİL EHLİ SEÇERSE

GÜFTE: NÂHİD HİLMİ ÖZEREN

FERAİFEZÂ ŞARKI

Beste: Râkım Elkutlu
(1872 - 4.12.1948)

Usûl: Yürük Semâi

Aşkın bu karanlık gecesinde

AŞ KIN BU KA RAN LİK GE CE SİN DE
 KIZ BEN SE Nİ HİC RÂN İ LE AN DİM --SAZ-- SEV DÂ NA İ NAN
 DİK ÇA İ NAN DİM SEV DÂ NA İ NAN DİK ÇA İ NAN DİM
 AŞ KIN İ LE KAL BİM Yİ NE NE REN DE
 ÖM RÜ MÜN SA BAH SEZ GE CE SİN DE
 HER NES E Mİ GÖM DÜM SE Nİ SEV DİM --SAZ-- SEV DÂ NA İ NAN
 DİK ÇA İ NAN DİM SEV DÂ NA İ NAN DİK ÇA İ NAN DİM
 AŞ KIN İ LE KAL BİM Yİ NE NE REN DE

Aşkın bu karanlık gecesinde
 Kız ben seni hicrân ile andım
 Sevdâna inandıkça inandım
 Aşkın ile kalbim yine nerende

Ömrümün sabaşsız gecesinde
 Her neğemi gömdüm, seni sevdim
 Sevdâna inandıkça inandım
 Aşkın ile kalbim yine nerende

Göfte
Hoca Âkif efendi

Ferahfezâ şarkı

Ey gözleri âhü

Deste
Hoca Râkım Elkutlu
5. Ekim .1948

Bu şarkı, 5.10.1948'de düzenlenen Atatürk Hışar Cemâinde tarafından
koleje alınır. Ziraat yâzant Mübendisî, 17. Kasım 1950.

3 3
söz
Ey göz le ri â hü se nin aş kin la ha rü
bim ser mes ti şa ra bim
mah vol da se hâ bim ey göz le ri â
hâ -Söz- sev dan la ya nıp yan mık la se şer
ya le me de ta
ri ru bî bim yet mez mi a zâ
râ lî â bim yet mez mi a zâ
bim yak baş ka hi şa bim
Söz- Ay yü ka cı kar
hâz ge ce bin â tu şigâ nim
ey rü hi şe vâ nim hep âş le za ma
nim ey göz le ri â hü -Söz-

Ey gözleri âhü, senin aşkıyla hürâbım, sermesti perâbım,
Mahvulâsı sebâbım.

Ey gözleri âhü, Sevdânla yanıp inlemede lârî rûbâbım,
yelmez mi azûbım? yak başka hîfâbım.

Ey gözleri âhü, Aşyûka çıkar her gece bin âhî şigânım,
Ey rûbî revânım, hep âşle zamanım.

Ey gözleri âhü; Yanmukla geçer... içmeğe yak kultrâbım.
Sürette serâbım, râhîndâ tûrâbım, ey gözleri âhü.

Hoca Âkif efendi.

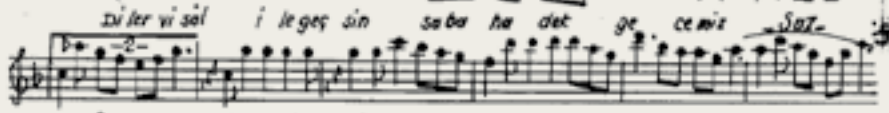
Ferahfezâ şarkı

İcip içipte bu aksam

Deste

Hoca Râkım Elkutlu

Bu şarkıyı, ne zaman ve hangi tarihte, kimin tarafından notaya alındığı bilinmemektedir. Z. Hûn. H. Resat Aysu. Bunlar etiketliyiz insanlar becece.

İcip içipte bu aksam, seninle mest olalım,
Güneş ufukla doğarken kadahbedest olalım.
Diler, vîsâl ile geçsin, sebahadok gecemiz,
Dilerse, şirîle caxson, buğulperest olalım.

Ferahfezâ şarkı

Nâzında senin

Beste
Hoca Râkım Elkutlu
10. Ağustos . 1945

Bu Ferahfezâ şarkı, 10.8.1945 de tarafımdan notaya alınmıştır. Z. yük. Mühendisi
H. Rasat Rıçu

Şarkı Nâ zın dâse nin öz le di şim eski ce fâ yak
der din de ve fâ vargü ze lim sen de ve fâ
yak der din de ve fâ vargü zelim sen de ve fâ yak
-Saz- bez min de ku deh sizi çi len maydeşi fâ yak bez
min de ku deh sizi çi len may de şî fâ yak

Nâzında senin östediğim eski cefâ yak,
Derdinde vefâ var güzelim sende vefâ yak.
Daxminde kuddehis içilen mayde şî fâ yak,
Derdinde vefâ var güzelim sende vefâ yak.

Not:

Aynı güfteyi, carcana usulile Segâh makamında besteledim. No. 138

Gülfe
Sütyen Sevgel

Deste
Hoca Râkım Elkutlu

Hicaz-ı Atik

Ey cânım, ilham perim sen istihârimsin benim.

Bu parçanın kâzım tarafından notaya alındığı mâlum değil. ?
Öyle olmasına rağmen düzenlenmesini ben yaptım. Zir-yüt-Müh. M. Resat Aygün

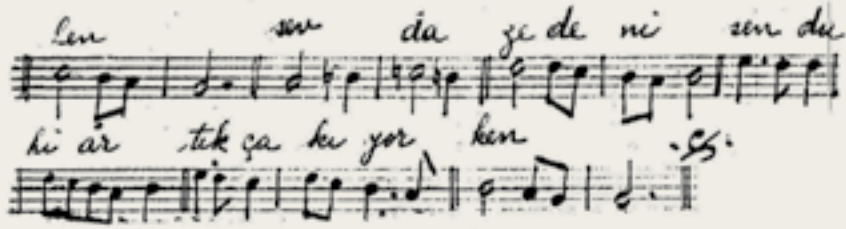
Ey cânım, ilham perim sen istihârimsin benim. Saz.
Sengü zel ler dengü zel sin if ti hâ rim be nim
Sengü zel ler den gü zel sin if ti hâ rim sin be nim. Saz.
Sengü lün nû hum ba ya tım naz lı yâ rım sin be nim. Saz.

Ey cânım, ilham perim sen istihârimsin benim,
Sen güzellerden güzelsin istihârimsin benim.
Sengülim, rûhum, hayâtım, nazlı yârimsin benim,
Sen güzellerden güzelsin istihârimsin benim.

Bir anzar kılmakla rûbum benden aldı gönüme,
Verdiğin bir busedir, bir defa çaldın gönüme.
Sera heptaretle yattın derde saldın gönüme,
Verdiğin bir busedir, bir defa çaldın gönüme.

zel - üz. *Yüz Sürke* ma - a - ni *hikmet ve* keş bi re *elhadis* sat
 ma yü zel keş - I keş - II
 Sınır - zım ye ti sir is ti ne dert
 kat ma yü zel keş - me zım
 ye ti sir is ti ne dert kat ma yü zel
 keş - hic um la ya keş kal bi
 me ağ kat ma yü zel keş hic um
 la ya keş kal bi me ağ kat ma yü zel keş -
Ş. keş. korarhane
 yürük. yör nüm e ni ni a ti si ağ kor yan
 be yor ken - ağ yor yü bi yör
 ha li me yan yan be ke yor

Gel üzme beni kaşları çatma güzel kız
Nâzın yetişir üstüne dert katma güzel kız
Hicranla yakıp kalbimi ağlatma güzel kız
Nâzın yetişir üstüne dert katma güzel kız

Gönlümü enin-i âteş-i aşkın yakıyorken
Ağyar gülüşüp hâlîme yan yan bakıyorken
Sevdâzedeni sen dahi artık çakıyorken
Nâzın yetişir üstüne dert katma güzel kız

من کو زده نباشد یاری ایامه که زود غیر
ناله نیش آید دوتا که زود غیر
سواکنه یا قرب قیبن آفتد که زود غیر
کوشش اشش نه دنی اشش قیبن آفتد
افشا کله کله کله کله کله کله کله کله کله
سود کله کله کله کله کله کله کله کله کله

HİCAZ ŞARKI

Usûl: Cürceina

Gel üzme beni kayfarını çatma güzel kız

Beste: Râkım Elkâulfa
(1872 - 4.12.1948)

GEL ÜZ ME BE Nİ KAS LA RI Nİ ÇAT MA GÜ ZEL
KIZ SAZ KIZ SAZ NA ZİN YE Tİ ŞİR
ÇS TÛ NE DERT KAT MA GÜ ZEL KIZ NA ZİN
YE Tİ ŞİR ÇS TÛ NE DERT KAT MA GÜ ZEL KIZ SAZ
HİC RÂN LA YA KİP KAL İ Mİ AĞ LAT MA GÜ ZEL
KIZ HİC RÂN LA YA KİP KAL İ Mİ AĞ
LAT MA GÜ ZEL KIZ SAZ NA ZİN YE Tİ ŞİR
ÇS TÛ NE DERT KAT MA GÜ ZEL KIZ NA ZİN
YE Tİ ŞİR ÇS TÛ NE DERT KAT MA GÜ ZEL KIZ SAZ

37 *Semâ*

GÖV NEM E Nİ Nİ Â TE Sİ AS KİN YA KI YOR KİN

42 AG YÂR GÜ LÜ ŞÜP İLÂ Lİ ME YAN VAN BA KI YOR KİN

47 SEV DÂ ZE DE Nİ SEN DA Hİ AR TİK CA KI YOR KİN

52 *Çürümâ*

NA ZİN YE Tİ ŞİR ÇS TÜ NE DERT

55 KAT MA GÜ ZEL KIZ NÂ ZİN

58 YE Tİ ŞİR ÇS TÜ NE DERT KAT MA GÜ ZEL KIZ —SAZ—

*Gel üzme beni kaylarını çatma güzel kız
Nazım yetişir üstüne dert katma güzel kız
Hicranla yakıp kalbimi aşılatma güzel kız
Nazım yetişir üstüne dert katma güzel kız*

*Göynüm emini âteş-i aşkın yakıyorken
Ağyâr gülüşüy hülîme yan yan bakıyorken
Sevülâzedeni sen dahî artık çakıyorken
Nazım yetişir üstüne dert katma güzel kız*

Hicaz şarkı

Gönül yolu dar geldi

Beste
Hoca Râkım Elkutlu
15. Ekim . 1945

Bu şarkı, ikinci kez 13-10.1945'te tarafımdan notaya alındı.M.R.Bzv

Duyduk

Ah gönül yolu dar geldi sevilmemek ar geldi bugün
si ne ağ la dim hatırı ma yar gel di -Saz- o be
yert di o kar di başı der de sakar di
penbe be yaz si ne si gülden gü zel
ko kar di

Gönül yolu dar geldi,
Sevilmemek ar geldi.
Öğün yine ağladım,
Hatırına yar geldi .

O beyazdı, kardı ,
Başı derde sakardı,
Penbe beyaz siyesi,
Gülden güzel kakardı.

Kalbe yazdım adını,
Dedim o aşk kadını,
Unutmam olsamda,
Büsesinin tadını .

DÜYEK

E İ C A Z

RAKİM ELKUTLU

(Musaffer Hirtan)dan

(Aronağme)

AH GÖNUL YO LU DAR GELDI SE VIL ME MEK
AH YÜZÜ MEH TA BA EŞ DI BA KIŞ LA RI

AR GEL DI BU GÜNYİ NE AŞ LA DİM . . .
A TEŞ DI BU HA ZİN ÇÜN LÜM DE O

. . . HA TI RI NA YAR GEL DI YAR GEL DI
YA NAN SON EİR GÜ NEŞ DI GÜ NEŞ DI

O BE YAZ DI O KAR DI BA QI DER DE
" " " " " " " "

SO KAR DI . . . PEN-SE-BE YAZ EL İS RI . . .
" " " " " " " "

. . . GÜLDEN GÜ ZEL KO KAR DI KO KAR DI M.D.
" " " " " " " "

M. HIRTAN

Gülte
Dr.ERCÜMEN DİVACAKAPLAN

Hicaz şarkı

Gözlerinden okudum

Beste
Hoca RAKİM ELKUTLU
7 Temmuz 1943

Göz le rin den o kudum gün
lü mü kal kim ya ne rak -Söz-
Bir ma sal ol sa da sev gin yi ne an
lat gü ze lîm SON -Söz- göz ne sin gün
le rim aş kin la ma şpa l da na rak -Söz- say lü yer ken
bu ba kıp la sa na net miş e ne lim.

Gözlerinden okudum gününü kartım yanarak,
Bir masal olsada sevgin yine anlat güzelim.
Çeşmesin günlerim aşkına yapıp aldınarak.
Söylüyorken bubakıpla sana netmiş emelim,
Bir masal olsada Sevgin yine anlat güzelim.

Du şarkı, 7.7.943 de larafından notaya almıştır. Ayrıca, aynı güfteyi
5. ocak. 1973 de Hicaz makamından bende besteledim. E.y. Nuh, M. Resat Ayso.

Cantemza

HİCAZ SARKI

Rakim Elkutlu

Göz le rin.. dea el- ku- dum
Sü-... la- nı kıl- bım
Ya- za- rak
Bir ma- sal el-... sa- da sev- gin...
... ye- ni- de- jat... gü- ze- lim
Geç- me- di- ğin baş- le- rim aş- kın-
la- ya- p- ol- da- na- rak / say- ışı- yın ken-
bu ba- kı- la- sa- na- net- nî e- me- tim

Gözlerindeki okudum pünlüni kalbime yazarak
Masal olan da kuyun yine anlat pünlün
Bessiz pünlürüm aşkında yapay aldınarak
Söylüyorken bu bakıda senin netnîş canlım

Gülce
Fuat Edin Nakat

Hicaz sarkı

Neste
Hacı Râkım Elkutlu
28 Nisan 1944

Gündüzüm karaaltı gecem uykusuz.

28. Nisan. 1944 de
Notaya edarı: H. Râkım Elkutlu - 2. ş. Müst. Dâstân

Gündüzüm karaaltı gecem uykusuz. / Tezelli dediğin sözü neyleyim. / Gözlerim yaz dala, dudagım susuz, / yüzünü görmeyen yüzü neyleyim.

Gündüzüm karaaltı gecem uykusuz,
Tezelli dediğin sözü neyleyim.
Gözlerim yaz dala, dudagım susuz,
yüzünü görmeyen yüzü neyleyim.

Dostlarda vefa yok, yıllar yatanca,
Derişime el değil, anam yabancısı.
Bir aşkın özünü var içimde seneci,
Sabrımı kal eden kızı neyleyim

GÜNDÜZÜM KARANLIK BEDEM UYKUSUZ

Hicaz

Müzik: R. ELKUTLU

Söz: Fuat Edip

Gün dü züm ka ran lık

ge cemuy lcu suz a man

ge cem uy ku suz --- Söz ---

te sel li de di ğin

sözü ney le yim a man

sö zü ney le

yim — SAZ — göz le rim yaş

do lu du da ğım su

suz a man du da ğım su

suz — SAZ — yüzü mü görmeyen

gözü neyle yim a man

gözü ney le yim,

*Gündüzüm karanlık gecem uykusuz
 Teselli dediğim sözü neyleyim
 Gözlerim yaş dolu dudacağım susuz
 Yüzünü görmeyen gözü neyleyim.*

Güfte
Nâhîr Hilmi Özeren

Hicaz şarkı

Beste
Hoca Râkım Elkutlu
1. Eylül. 1945

Müştak-ı visâlin oldu gönüm

Bu şarkı 1. Eylül. 1945 de Hisar Câmî'inde Ziraat yüksek Mühendisi,
Türk ve Batı müziği Destekçisi ve kemanırcısı M. Resat Ağar tarafından intiba alındı.

Müş ta kı vi sâ lin ol du gön lüm -Saz-
Bir giz li e mel le dal da gön lüm bir giz
li e mel le dal da gön lüm -Saz- Ağ kin
la ya nup ya nup ni ha yet -Saz- ap kin la ya
nup ya nup ni ha yet -Saz- bir gül gi bi iş
te sul du gön lüm bir gül gi bi iş te sul
du gön lüm

Müştak-ı visâlin oldu gönüm,
Bir gizli emelle dolda gönüm.
Ağkinla yanıp yanıp nihâyet.
Bir gül gibi işte sulda gönüm.

Çöffe
Nâhîr Hîmî Özeren
Arket

Hicaz Sârkı

Beste
Hoca Rûkım Elkutlu
3. Ağustos - 1918

Müstakımı göster o güzel çehreni kaçma

Bu şarkı, 3.8.1918 de tarafımdan düzenlenerek notaya alındı. Z. y. Müz. H.R. Ro

Singin semai
Mus takı sı gös ter o gu zel seh
ce Ş ni kaç ma -Söz -
Naz ile fa kal kol
bi ya kıp ya re ler aş
ma -Söz -
Söz vus lâf da gö züm yak benim Al lah i çin ol
sun ru hup da doğan aş ki na hic râ ni ni soğ
ma
Singin semai
ma

Müstakımı göster o güzel çehreni kaçma,
Naz ile fatal kalbi yakıp yâreler aşma.
Vuslatda gözüm yok benim Allah için olsun,
Rûhumda doğan aşkına hicrâni suşma.

Çöffe

HİCAZ ŞARKI

Beste: Râkım Elkutlu
(1872 - 4.12.1948)

Usûl: Düyek

Ne aklımdan eser kaldı ne fikrimden bir eser

NE AK LIM DAN E SER KAL DI NE FİK RİM DEN

BİR E SER SAZ BİLME M Kİ AŞK RÜZ GÂ Rİ

HEYBÖY LE SERT Mİ E SER BİLME M Kİ AŞK

RÜZ GÂ Rİ HEYBÖY LE SERT Mİ E SER

AH AH AH BİR GÜN Bİ LE HA VA TIM DA KAL MA DİM Ä

SÜ DESER HİÇ DİN ME YEN BU HİÇ RÂ Nİ BEL Kİ DE VUS LAT KE SER

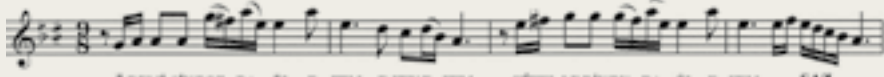
Ne aklımdan eser kaldı ne fikrimden bir eser
Bilmem ki aşk rüzgârı hep böyle sert mi eser
Bir gün bile hayatımda kalmadım üsûde ser
Hiç dinmeyen bu hicrânı belki de vuslat keser
Bilmem ki aşk rüzgârı hep böyle sert mi eser

HİCAZ ZEYBEK

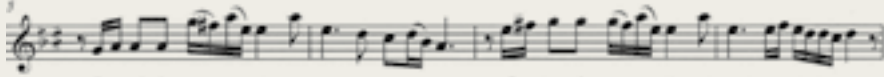
Beste: Râkım Elkutlu
(1872 - 4.12.1948)

Usûl: Akşam

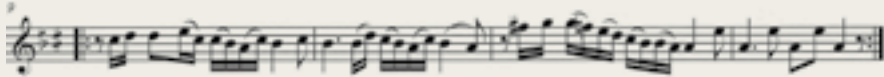
Ölemiş'in Bozlaş'ı efem efem

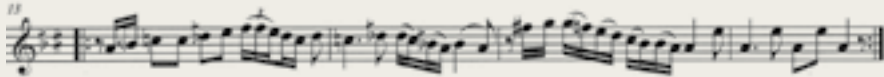
Ö DEMİ ŞİN BOZ DA GI E FEM E FENE FEM GÜZEL LERİN DÜ RA GI E FEM -----SAZ-----

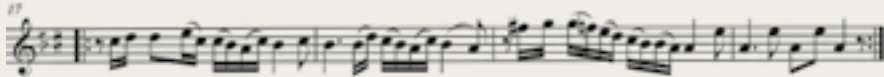
Ö DEMİ ŞİN BOZ DA GI E FEM E FENE FEM GÜZEL LERİN DÜ RA GI E FEM -----SAZ-----

SENİ GÖRDÜM GÖ RE Lİ E FEM E FEM E FEM ÇÖZÜLDÜ Dİ ZİM BA GI E FEM EFEM EFEM

E FEMİN CAMADANI E FEM EFEM E FEM SIRMALI DİR HER YA NI E FEM EFEM EFEM

SENİ GÖRDÜM GÖ RE Lİ E FEM E FEM E FEM ÇÖZÜLDÜ Dİ ZİM BA GI E FEM EFEM EFEM

Ölemiş'in Bozlaş'ı efem efem
Güzellerin duruşu efem efem
Seni gördüm görelî efem efem
Çözülürüz dizim başu efem efem

Efemin camadanı efem efem
Sırmalıdır her yanı efem efem
Seni gördüm görelî efem efem
Çözülürüz dizim başu efem efem

HİCAZ TÜRKÜ

Beste: Râkım Elkutlu
(1872 - 4.12.1948)

Usûl: Aksak

Kevâ-yı Millîye Türküsü

ÖDEMİŞİN EFESİ YAŞA YAŞA EFEM GÖLCÜKTEN GE LİR SE Sİ E

FEM EFEM E FEM GÖLCÜKDEN GE LİR SE Sİ E FEM E FEME FEM

DÜŞMANOR DUSUNBOZDU YA ŞA YA ŞA E FEM YİĞİDİN BİR TA NESİ E

FEM YASA E FEM YİĞİDİN BİR TA NESİ E FEM E FEME FEM HAYDİ EFEMTE TİKOL E

FEM E FEM E FEM ŞİMDİ BA SAR Bİ ZİKOL E FEM E FEME FEM

Aranmağne

Ödemiş'in efesi yaşa yaşa efem
 Gölcükten getir sesi efem yaşa efem
 Düşman ordusun bozdu yaşa efem
 Yiğidin bir tanesi efem yaşa efem
 Haydi efem tetik ol yaşa efem
 Şimdi basar bizi kol efem yaşa efem

Hicaz Şarkı

yürü ey bî vefâ hercâi güzel

Deste
Hoca Râkım Elkutlu
5. Mayıs .1944

Bu Hicaz şarkığı, 5.5.1944 de Hisar câmi'inde nutaya aldım. Şarkının aranağmesi bana aittir. Ziraat Yüksek Mühendisi, M. Rasat Aygü.

Aksak Aranağme (*)

Ah yü rü ey bî vefâ her câ i gâ zel. Saz... gönüm o sev
dan vaz gel di geç ti gön lüm o sev
da dan vaz gel di geç ti. Saz... saldu şul madun
gön câ i e mel. Saz... bahara er meden yaz gel
di geç ti ba ho ra er me dan yaz gel
di geç ti . Saz... ş ti

Yürü ey bî vefâ hercâi güzel
Gönüm o sevâdan vaz geldi geçti,
Saldı açılmadan gönâi emel,
Bahara ermeden yaz geldi geçti.

Sana şark ederken hicrânı aşkı,
Dizimde okudum destânı aşkı,
Düşelerle aldım peymânı aşkı,
Unutma, aradın söz geldi geçti.

Hüsnüne bu kadar niçin âğündün?
Bir yatar âfâkta sinemde sındın...
Râkım peymân ettin sözünden dâdın,
O bir heras mis tez geldi geçti.

*) Bu şarkının Aranağmesi tarafımdan bestelendi. M. Rasat Aygü.

Güfte
Nâhit Hilmi Özeren

Hicazkar şarkı

Bekledim fece kadar

Deste
Hoca Râkım Elkutlu
11. Aralık . 1947

Bu şarkının notası ikinci defa olarak kayıflımdan 11.12.1947 de notaya alındı. Birinci defa ... ya yanlış olarak alınan melodiler ikinci defa düzeltilerek notaları böylece alındı ve piyanoya sunuldu. Z. g. M. H. M. Resat Aygün

70. ak
Aranağme

Bekledim fece ka dar
gelme- din ah ah iş teğü nesler doğ du _Saz_
doğ du _Saz- gece mehtap se ni gükter se
ni â lem se ni ben den sor du _Saz_
den sor du _Saz- dedi lerner deo meh ves
söyle o â hu ya ya ne al du du

Bekledim fece kadar gelmedin ah işte güneşler doğdu,
Gece mehtap seni, gükter seni, âlem seni benden sordu.
Dediler nerede o mehtap söyle o âhuya ne oldu,
Gece mehtap seni, gükter seni, âlem seni benden sordu.

H A Ç A Z Y A R

Bekledim fecre kadar

Rakım Sıkutlu

U. Aksak

Bek le din fecre: re ka dar-SAZ-gel medin ah

ip te gü neş de doğ du- SAZ - du- SAZ

- Gece mehtab se ni gök ler se ni â lem se

ni ben den sor du- SAZ - Ge ce meh tab se

ni gök ler se ni â lem se ni ben

den sor du - SAZ- - De di ler ner de o meh veş

söyle o â hû ya ne ol du- SAZ du- SAZ

Bekledim fecre kadar işte güneş de doğdu,

Gece mehtab seni gökler seni âlem seni benden sordu.

Dediler nerde o mehtab söyle o âhûya ne oldu,

Gece mehtab seni gökler seni âlem seni benden sordu.

HİCAZKÂR ŞARKI

BEKLEDİM FECRE KADAR

USÛLÜ : ARSAK

MÜZİK : RAKİM ELKUTLU
SÖZ : NAKİ HİLMİ ÖZEREN

ARMAĞANI

BEK LE DİM FEC RE KA DAR

GEL ME DİN AH İŞ TE GÜ NEŞ DE DOĞ DU

GE CE MEH TAŞ SE Nİ GÖK LER SE Nİ A LEN SE

Nİ BEN DEN SOR DU DEN SOR DU

DE Dİ LERNER DE O MEH VEŞ SÖY LE O A

HÜ YA NE OL DU DU DEN SOR DU

AKMAYAK

BEKLEDİM FECRE KADAR GELMEDİN (AH) İSTE GÜNEŞ DE DOĞDU
GECE MEHTAP SENİ GÖKLER SENİ ALEN SENİ BENDEN SORDU
DEDİLER NERDE O NERDES SÖYLE O AHUYA NE OLDU
GECE MEHTAP SENİ GÖKLER SENİ ALEN SENİ BENDEN SORDU

Güfte
Hıfzı Tevfik Gönensay

Hicazkâr Sârkı

Beste
Hoca Râkım Elkutlu
30 Eylül - 1948

Canlandı bu sessiz gecenin şîri denizde

Du şarkı, 30.9.1948 de tarafımdan notayı alınmıştır.
Liraoul yüksat Mühendisi M. Resat Aysu

$\text{♩} = 120$

Canlandı bu ses siz gece nin şî ri de
niz de -Saz- Meh tab a rı yor -Saz-
san ki e lâ -Saz- gözleri niz de -Saz-
gözlerin iz de -Saz- Rü -gâ -u zu yor
san ki e lâ göz le -rin de -Saz- ah ah Karar
gözle ri niz de -Saz- gözlerin iz de -Saz-

Canlandı bu sessiz gecenin şîri denizde,
Mehtap arıyor sanki elâ gözlerinizde.
Râya uzuyor sandalın aralıdaktaki izde,
Mehtap arıyor sanki elâ gözlerinizde.

HERKES EĞLENCEDEDİR

Hicazkâr Şarkı

Beste: Rakım Elkutlu

Herkes e ğ len ce de dir Ő im di ba ğ ar ge l di di ye

hey S A Z ben de me c n ũ n ge ze ri m

ak li na y ar ge l di di ye hey S A Z

ben de me c n ũ n ge ze ri m ak li na y ar ge l di di ye

hey S A Z b ũ lb ũ l a ğ lar y i ne bak me vsin yaz

ge l di di ye hey S A Z b ũ lb ũ l a ğ

lar y i ne bak me vsin yaz ge l di di ye hey S A Z

*Herkes eğlencededir şimdi bahar geldi diye
Ben de Mecnûn gezerim aklıma yâr geldi diye
Bûlbûl ağlar yine bak mevsim-i yaz geldi diye
Ben de Mecnûn gezerim aklıma yâr geldi diye*

HİCAZKÂR ŞARKI

Usûlî: Carcema

Herkes eñlencededir şimâli bahar geldi diye

Beste: Râkım Elkutlu
(1872 - 4.12.1948)

HER KES EG LEN CE DE DİR ŞİM Dİ BA HAR
GEL Dİ Dİ YE HEY SAZ
BEN DE MEC NÜN GE ZE RİM AK LI MA YÂR GEL Dİ Dİ YE
HEY SAZ BEN DE MEC NÜN GE ZE RİM
AK LI MA YÂR GEL Dİ Dİ YE HEY SAZ
BÜL BÜL AG LAR Yİ NE BAK MEV Sİ Mİ YAZ GEL Dİ Dİ YE
HEY SAZ BÜL BÜL AG LAR Yİ NE BAK
MEV Sİ Mİ YAZ GEL Dİ Dİ YE HEY SAZ

*Herkes eñlencededir şimâli bahar geldi diye
Ben de Mecnûn gezerim aklıma yâr geldi diye
Bûlbûl aklar yine bak mevsim-i yaz geldi diye
Ben de Mecnûn gezerim aklıma yâr geldi diye*

Akık

HICRİKAR ŞARKI

Rakim Elkutlu

Handwritten musical score for the song "Hicrîkar Şarkı" by Rakim Elkutlu. The score is written in staff notation with lyrics in Turkish. The lyrics are:

Se-ni tek se-ri... de bu ki-ri be-ni terk-et-
 ..... me-ni az-da de-
 Ka-ra-ya Kal-... ki-ni ay bak-... o-nu nu-ol-
 ..... muş a-da Ka-ra-ya Kal-... bi-ni ay bak-
 O-nu nu-ol- ..... muş a-da Or-da yil-ler-
 ..... ca ra-ki-şie ..... ya-li-ne sen- ..... ya-se-
 die
 ..... muş a-da Gü-şü-ler sen- de se- ver-sin
 bi-ni şe-lat- ma sa-ki-şie Bi-ki-ri-mu ki-
 se o-lur-mu sa-na bir-der- de ya-ki-ri

Below the musical notation, there is a handwritten note in Turkish:

Seni çekmedi bir günüm. Ben terk ederim kaderi
 Kanayan kalbimi ay bak omu mahkumun adını
 Oculu yollarına mahkûmiz yolumuz sen yaparın
 Kanayan

Handwritten notes at the bottom right of the page:

Gün-şü-ler de senin için aydınlar kaderi
 Dün-şü-ler de senin için aydınlar kaderi
 Kanayan De-şü-ler de senin için aydınlar kaderi
 Kanayan De-şü-ler de senin için aydınlar kaderi

ALICAKI SARKI Gere: Nâhid. Nâhidin.
 "Sevi pek acidi bu pânlâm bevi terkâle kâh."

Alâk (Original) **Bestâk**
Râkım Elkurtu

...) SE Nİ ÇIK SÖV Dİ SÖV ÇIK (Çık...) SE Nİ TER KEV
 NE Kİ DİR (Söz...) NE RÂ DİRİ (Söz...)
 KA NA YAN KUL Dİ Nİ AC ÇAK O NA NIK SÖL
 NE RÂ DİRİ (Söz...) KA NA YAN Dİ Nİ AC ÇAK
 O NA NIK SÖL
 ÇAK CA RÂ KİP SÖV YA LI WÂ-ŞAN
 YA SÖV DİRİ (Söz...)
 SÖV... OUN O LAN SÖV DE SE YAN SÖV BE Nİ LAK
 MA SA KİN (Söz...) Dİ LE MAM KAN SE O LAN MA
 SA NA BEN DİR DE YA KİN (Söz...)

*Not: Nâhid. Sâim'in el yazısı ile yazıldı notaların Kayıtları. H. Dâğcı Dâğcı
 11/11/1933*

(4/8) (N. 288) *hicazkâr şarhı R. elkutlî*

SUS len di a GAÇ LAR
 fi çek le dol du SUS len
 di a GAÇ LAR fi çek le dol
 du GELİR TIK GÜZEL
 Kız BAK BA HÂR ol du
 GELİR TIK GÜZEL Kız BAK BA
 HÂR ol du BÜGÜN nül
 dîş kin lâ has RET le dol
 du

arabesce

sen gül den çi çek den da ba
Gü zel sin kal bi me son
ü mir son bir e mal sin
Karar

süslendi ağaçlar çiçekle doldu
gel artık güzel kız bak bahar oldu
bu gönül aşkınla hasretle doldu
gel artık güzel kız bak bahar oldu
sen gülden çiçekten daha güzelsin
kalbime son ümit son bir emelsin

Süslendi ağaçlar çiçekle doldu
Gel artık güzel kız bak bahar oldu
Bu gönül aşkınla hasretle doldu
Gel artık güzel kız bak bahar oldu
Sen gülden çiçekten daha güzelsin
Kalbime son ümit son bir emelsin
Gel artık güzel kız bak bahar oldu

Usul: Aksak

HİCAZKÂR ŞARKI

Süslenmiş ağaçlar çiçekle doldu

Güfte: N. Hilmi Özeren
Beste: Râkım Elkutlu
(1872 - 4.12.1948)

SÜS LEN Dİ A GAC LAR ÇİÇEK LE DOL DU SAZ

SÜS LEN Dİ A GAC LAR ÇİÇEK LE DOL DU SAZ

GELAR TIK GÜZEL KIZ BAK BAHAR OL DU SAZ

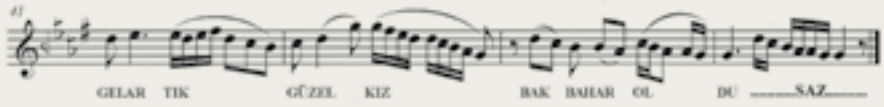
GELAR TIK GÜZEL KIZ BAK BAHAR OL DU SAZ

HUGÖ NİL AŞ KIN LA İHSAN RET LE DOL DU SAZ

GELAR TIK GÜZEL KIZ BAK BAHAR OL DU SAZ

GELAR TIK GÜZEL KIZ BAK BAHAR OL DU SAZ

Çeyizime
SEN GÜLDEN Çİ ÇEK DEN DAHA GÜ ZEL SİN

*Süslendi ağaçlar çiçekle doldu
Gel artık güzel kız bak bahar oldu
Bu gönül aşkınla hasretle doldu
Gel artık güzel kız bak bahar oldu
Sen gülden çiçekten daha güzelsin
Kalbime son ümit son bir emelsin
Gel artık güzel kız bak bahar oldu*

VİSALİ YARILE MESTOL

Hicazkâr

Beslekârı R.ELKUTLU

ge çer ba ha ri o hüs nün
 ha za ne ka l ma gö nül.
 rü ba bı aş kı nı hic ran
 go lun da çal ma gö nül.

Visafî yarile mestol hayale dalma gönül
 Dudaktan iç mey'i canan elinden olma gönül
 Geçer baharı o hüsünün hazane kalma gönül
 Rubabı aşkını hicran yolunda çalma gönül
 Dudaktan . . . . .

H İ C A Z K Â R

U. Dîvâk

(Visâl-i yâr ile mest ol hayale dâma) Râkım Elkutlû

Vi sâ li yâr i lo mest ol ha ya ledâma gö
 mül. (SAZ) mül. (SAZ) Du dak dan iç meyi ca nân
 e lin den al ma gö mül. (SAZ) Du dak dan iç meyi
 ca nân e linden al ca gö mül. (SAZ)
 Ge çer be ha rîc hüs nân ha sâna kal
 ca gö mül. (SAZ)
 Rûba bi aş kına
 hic rân yo lun da çal ca gö mül. (SAZ)

Visâl-i yâr ile mest ol hayale dâma gönül,
 Dudaktan iç meyi, cânân elinden alma gönül,
 Geçer bâhara e hüsnân hâsâna kalca gönül,
 Rûbâb-ı aşkânı hicrâş yolunda çalma gönül,
 Dudaktan iç meyi cânân elinden alma gönül..

Güfte
Şair Nedim

♩ = 92

Hüseyin şarkı

Bir safa bahşedelim

Beste
Hoca Râkım Elkutlu
10 Eylül 1945

Du şarkı, 10-9-1945 de tarafimden düzenlenerek notaya alındı.
Ziraat yüksek Mühendisi - M. Resat Ayşu

Bir safa bahşedelim gel şu dili neşve'de
Gidelim servirevânım gidelin şâ'dâbâ'da
İste uç çifte kayk işkelede amûde
Gidelim servirevânım gidelin şâ'dâbâ'da

♩

Durada . Nataral'a girmeden önce şu gazel okunacaktır :

O güzel endâm bir al şâle bürünsün
Ucu gönüm gibi ardına sürünsün , yörünsün.

Nedim

Bir safa bahşedelim gel şu dili neşve'de
Gidelim servirevânım gidelin şâ'dâbâ'da.
İste uç çifte kayk işkelede amûde.
Gidelim servirevânım gidelin şâ'dâbâ'da.

HÜSEYİNİ ŞARKI

ÇEŞME BAŞINDA DURAN ŞU GÜZEL KÖYLÜ KIZI Beste: Râkım Elkutlu

Sofyan

Çeş me baş ın da dur an şu gü zel köylü ki zi
me re in miş pa rlı yor
- san ki şö ban yıl - di - zi san ki şö ban
yıl - di - zi San dı kol bım a an - da
day dım de - rin - bir sı - zi an la dım ki -
o pe ri - kur naz gö nöl - kur - sı - zi
kur naz gö - nöl kur - sı - zi k. senutlu 305

Çeşme başında duran, şu güzel köylü kızı
Me re inmiş parlıyan şarkı şöban yıldızı
Erande kalbim o anky, duyulmuş derin bir sesi
Anladım ki o periz kurmaz güzel hırısı

Sırna saçı kuruluş, abıyar lile lile
Ne yakışmış güzele, hele böyle bir güle
Inan "mesaf et", dediy, yanık öten bülbüle
Gülünse di bu söz, kurmaz, gönül hırısı

HÜSEYİNİ AŞİRÂN ŞARKI

Beste: Râkım Elkurtlu

Usûl: Dügâk

Nesim-i nev-bahâr essin gönüller şâdmân olsun (1872 - 4.12.1948)

NE Sİ Mİ NEV BAHAR ES SİN GÖNÜL LER ŞÂ DE MAN OL

SUN SAZ YEŞİL LEN SİN Çİ MEN LER HER TARAF BİR GÜL

ŞİTÂN OL SUN SAZ A ÇİL SİN LÂ LE LER GÜL LER

ÇİHÂN REŞ Kİ CÂ NÂN OL SUN SAZ SUN SAZ

Nesim-i nev-bahâr essin gönüller şâdmân olsun
Yeşillensin çimenler her taraf bir gülsitân olsun
Ağılsın lâleler güller çihân reşk-i cânân olsun
Yeşillensin çimenler her taraf bir gülsitân olsun

HÜSEYİNİŞİRAN ŞARKI

Hüseyinîşiran şarkısı

رنگ آن مراد
هستی منبر است

Handwritten musical notation for the song "Hüseyinîşiran Şarkı". The score is written on six staves. The first staff is in treble clef with a key signature of one sharp (F#) and a 2/4 time signature. The lyrics are written in Persian script above the notes. The second staff is in bass clef. The third staff is in treble clef. The fourth staff is in bass clef. The fifth staff is in treble clef. The sixth staff is in bass clef. The lyrics are written in Persian script above the notes. The score ends with a double bar line and a repeat sign.

Ş. iğli - Df. 8. dem

Ruhumun ihtiyacı cânânım
Beni terk etme pek perişânım
Sana karşı esir-i hayrânım
Beni terk etme pek perişânım

HÜSEYİNİ AŞİRÂN ŞARKI

Beste: Râkım Elkurtlu
(1872 - 4.12.1948)

Usûl: Akşak

Rûhumun ihtiyâcı cândanım

Rû- hu- mun ih- ti- yâ- cı câ- nâ- nım

Rû- hu- mun ih- ti- yâ- cı câ- nâ- nım SAZ

BE- nî- ter- ket- me- pek pe- ri- şâ- nım SAZ

BE- nî- ter- ket- me- pek pe- ri- şâ- nım SAZ

SA- nâ- kar- şı e- sı- rî- hay- ra nım SAZ

SA- nâ- kar- şı e- sı- rî- hay- ra nım SAZ

Rûhumun ihtiyâcı cândanım
Beni terk etme pek perişânım
Sana karşı esîr-i hayrânım
Beni terk etme pek perişânım

AŞKIN-BANA

Güfte: HÜZZAM ŞARKI Beste: NAHİT. HÖZERN HOCA RAKİM ELKUTLU

Aşkı n . ba na bir

Kı z lı e lem m

o / o /

du ğü ze / jar

NEKARAT
meh ta ba ba kuy

ağ ğ la dı

ğim ço

ço k ge ce le r

var (saz) hiçn n la yı nan
ka l bi min a
la la
mi ni gel l sar. (saz)

Aşkın bana

HÜZZAM

Aşkın bana bir gizli elem oldu güzel yar
Mehtaba bakıp ağladığım çok geceler var
Hicranla yanan kalbimin âlâmasını gel sar

Güfle
Ruhat Nâhîl Hîmî Özeren

Hüzzam Şarkı

Beste
Hoca Râkım Elkutlu
9-Haziran-1896

Aşkın bana bir gizli elem oldu güzel yâr

Bu şarkı, ikinci defa olarak, ve düzenlenerek 9.7.1946 Tarafından notaya alınmıştır. Ziraat Yüksek Mühendisi, M. Rasat Aysu.

Türk Müziği

Aşkın bana bir gizli elem oldu güzel yâr.
Mehtâbâ bakıp ağladığım çok geceler var.
Hiç rânâ yanan kalbimin alüminî gel sar,
Mehtâbâ bakıp ağladığım çok geceler var.

Aşkın bana bir gizli elem oldu güzel yâr,
Mehtâbâ bakıp ağladığım çok geceler var.
Hiç rânâ yanan kalbimin alüminî gel sar,
Mehtâbâ bakıp ağladığım çok geceler var.

Türk Alması Hüzam Şarkı (4) Rakim Elkutlu

As kım... ba na bir giz
 li e len ol
 du su zü... yarı I

Meh ta ba ba kıp...
 la ol gün...
 Bece ler... var I... II

Choro hic von la ya nar Kal bi min a la
 ni ne...
 Sr

Dr. Necdin Yavaşca

HÜZRAM ŞARKI Rakim Elkutlu

dengin Türk Akseña

Ağ kan..... ka na bir.....
 giz..... li e len.....
 ol..... ol.....
 du gi zel..... yar---SAZ--- yar---SAZ---
 Meh..... ta..... ba ba kap.....
 aş..... la dı şan.....
 çok..... çok.....
 ge ce ler..... var ---SAZ--- var ---SAZ---
 Mio ran..... la ya nan kıl..... bi nin a
 la..... la.....
 ma ni gel..... sar

Aşkın bende bir gisli elem oldu güzel yar
 Mehtaba bakıp ağladığım çok geceler var
 Hicranla yanan kalbimin alınına sar
 Mehtaba bakıp.....

HÜZZAM ŞARKI

(Aşkın bana bir gizli elem oldu güzel yâr)

Şiir: Nâzım Hikmet Özdeniz

Beste: Râkım Elkutlu

(1872-1948)

Usûlü: Türk Aksâğı

♩ = 60

Aş kın ba na bir
giz li e lem ol
ol du gü zel yâr (SAZ)
Meh tâ ba ba kıp oğ
la . di ğim çok çok
ge ce ler var (SAZ) var (SAZ)
Hic rin le ya nan kal
bi min â lâ lâ
mi ni gel sar (SAZ) var

KARAR DOLABI

Aşkın bana bir gizli elem oldu güzel yâr
Mehtâba bakıp ağladığım çok geceler var
Hicrinle yanan kalbimin ölümünü gel sar
Mehtâba bakıp ağladığım çok geceler var

HÜZIAM ŞARKI
BAK GÖZLERİNİN RENGİ

TÜRK AKSAĞI
1,20

MÜZİK 1 RAKİM ELKUTLU

BAK GÖZ LE Rİ NİN REN Gİ A
TEŞ LER Gİ Bİ YAN
MIŞ MIŞ SÜZ GÜN BA KI
ŞİN SOR MA NE ÇİL GİN
NE YA MAN MIŞ
MIŞ RÜ HÜM SA NA ES RA
Rİ Nİ İP ŞA YA U FAR
MIŞ MIŞ

FERİT SİDAL DİANTAN NOTAYA ALMIŞTIR

BAK GÖZLERİNİN RENGİ ATEŞLER GİBİ YANMIŞ
SÖZÜM SAKİSİN SORMA NE ÇİLDİN NE YAMAMMIŞ
RÜHÜM SANA ESRAKINI İPŞAYA UTAHMIMİŞ
SÖZÜM SAKİSİN SORMA NE ÇİLDİN NE YAMAMMIŞ

HÜZZAM ŞARKI

BAK GÜZELİNİM HEMİ İZGÜN OLİ YANMIŞ

usûlü: TÜRK AKSAĞI

2/4

MÜZİK: RAKİM ELKUTLU

SÖZ: ?

BAK GÜZ LE Rİ NİN HEM
Gİ Ā İLİ LER LER
Gİ Bİ YAR NIŞ (SAZ - - -) NIŞ (SAZ - - -)
SÖZ CİM BA KI ŞI SON
BA NE ÇİL GİN NE YA NAK
NIŞ (SAZ - - -) NIŞ (SAZ - - -) Bİ HEM SA NA ES
HA RI Nİ İP ŞA ŞA
YA U TAN NIŞ (SAZ - - -) NIŞ (SAZ - - -)

BAK GÜZELİNİM HEMİ İZGÜN OLİ YANMIŞ
SÖZÜN BAKIŞI SONNA NE ÇİLGİN NE YANMIŞ
HMMİN SANA ESRARINI İPŞAYA UTANMIŞ
SÖZÜN BAKIŞI SONNA NE ÇİLGİN NE YANMIŞ

H Ü Z U N Ç A R K I Rakim Elkutlu
 Ueğlü: Ağırsak (Bekledim yıllarca lâkin gelmedin ey naalı yâr)

Bek le din..... yıl.....
 ..... lar ca lâ..... kin..... gel.. me'dirley...
 ..... naz ..... li yâr
 Sen....de ley..... lâ .....
 ... bende meç..... mâ..... nel nak. ih
 ti..... mâ..... livar
 ..... mâ..... lâ var
 Gel me si ..... pey..... ya li
 hâ..... ran..... bit.... me sin ar....
 ..... tik..... ba har

Bekledim yıllarca lâkin gelmedin ey naalı yâr Yâr - sevgili
 Bende meçmân olmak ihtimâli var Âyyân - günler
 Ge'menin sıyâsî hâran bitmesin artık bahâr Hâr - diken
 Bende leyli bende meçmân olmak ihtimâli var.

HÜZZAM ŞARKI

SEKLEDİN YELLARCA LÂKİN GELMEDİN EY NAZLİ YÂR

ACIR AKSAK
♩ = 72

MÜLİK: RÂKİM ELKÜTLÜ
SÖZ: HÜSREVİN MAYADAĞ

SEK LE DİM VİL LER CA
LÂ KİN GEL ME DİN EY
NAZ Lİ YÂR (NAZ -
) SEN DE İŞY LÂ
SİN DE İŞC NEN
OL MAK İŞ Tİ
DÂ DI VAR (NAZ -) VAR (NAZ -
- - -) GEL ME SİN EY YÂ MI
HÂ RİN İŞT ME SİN AR
TİK DA HAR (SEN - -)

SEKLEDİN YELLARCA LÂKİN GELMEDİN EY NAZLİ YÂR
SENDE LEYLÂ SENDÜ NECMÜN OLMAK İSTİDÂDI VAR
GELMEDİN NYÛN-İ HÂLİN İSTEDSİN ARİEK SAHAK
SENDE LEYLÂ SENDÜ NECMÜN OLMAK İSTİDÂDI VAR
HÜSREVİN MAYADAĞ

Güfte
Nâzîk Hâmî Özeren

Hüzzam Şarkı

Bir yâre kalır kalbime

Beste
M. Kemal Ayşu,
Ziraat 4. Mühendisi
Borçova
12. Ocak, 1944
NO. 156

Haga ile ortaklaşma yaptığımız bu şarkıyı Hicaz Çarşı'nda 12 Ocak 1944 yılında hataya aldım. Tuhadilerin Çeşni M. R. Ayşu'ya ait tir.

Aksak bir yâre se ka lır kalbime
hem de zel den Söz
naz- li güzel den Söz
den Söz
Sev me kaçır ah sev me mek hiç gel miyâr el
den Söz Sev mek. a cı ah sev me mek hiç
gel miyâr el den Söz
â şık bu gı nûi / hem de zel den / den Söz / le ye sını karâr

Bir yâre kalır kalbime her nazlı güzelâen,
Sevmek acı ah sevmemek hiç gelmiyâr elâen,
Bâşk bu gı nûi neyleyeyim hemâle ezâen,
Sevmek acı ah sevmemek hiç gelmiyâr elâen.

Usûl: Aksak

HÜZZAM ŞARKI

Bir yâre kalır kalbime her nazlı güzelden

Güfte: N. Hilmi Özeren

Beste: Râkım Elkutlu

(1872 - 4.12.1948)

BİR YÂ RE KA LIR KAL İL ME İER SAZ...
NAZ LI GÜ ZEL DEN SAZ DEN SAZ...
SEV MEK A CI AH SEV ME MEK HİÇ GEL MİYOR EL
DEN SAZ SEV MEK A CI AH SEV ME MEK HİÇ
GEL Mİ YOR EL DEN SAZ Â ŞIK BU GÖ NÜL
SEY LE YE YİM SAZ HEM DE E ZEL DEN SAZ...

Bir yâre kalır kalbime her nazlı güzelden
Sevmek acı ah sevmemek hiç gelmiyor elden
Âşık bu gönül neyleyeyim hemde ezelden
Sevmek acı ah sevmemek hiç gelmiyor elden

HÜZZAM ŞARKI

Bestekârı :

usûlü: devrîhîndî (Bîr zamanlar gönüme aşkı yakından çağladı) Rakım Elkutlu

BİR ZAMANLAR GÖNLÜME AŞKI YAKINDAN ÇAĞLADI
 Kİ YA KIN DANI ÇAĞLA DI
 (SÖZ - - - -) BİN ESATİR ÖPTÜĞÜM GÜLDEN ÇELENKLER BAĞLA DI
 (SÖZ - - - -) AYRILIK GADGAR ELİYLE DÜN BU GÖNLÜM DAĞLA DI
 (SÖZ - - - -) SAHT NA CE RAYI AN DI MEHTAB TAĞLA DI

Bir zamanlar gönüme aşkı yakından çağladı
 Bin esâtir öptüğüm gülden çelenkler bağladı
 Ayrılık gaddar eliyle dün bu gönüm dağladı
 Gülmeyen baht macerâyı andı mehtâb ağladı

ھزلم شرقی : از سیریل بستر کارشیو زقم اقسیمک
 دایم اول آفساده Duymaz oldun Hüzam şarkı
 ای ماز طوبی ای ماز طوبی
 دایم ای ماز طوبی ای ماز طوبی

شرمز اولمک ای غلک فرید استمداری
 ایچدی بریا - دئوردن کجوردن ناستداری
 چوقمده ایسرم فدا سودا برلنده جانی
 کلایه دلفنظر شادایه دؤ دیرایه

Duymaz oldun ey felekî ferîd-i istîmâdîm
 Öyle bir y'ra dîğîrölîn bu dî-lî mâ-gîdîm
 Çök müdür etsem fedâ sevîdî yâhudâ cîsmî
 Gel beni lâîfunda yâd eyle dî-lî vîrâemî

تازمده ایچمده کجوردن جانی
 (Derman olan kanar muhtemî ferîd)

HÜZZAM ŞARKI

Ağır aksak — Duymaz oldun ey felek — Râkım Elkutlu

DUY MAZOL DUN EY FE
LER FER TA DİS TİM
DA Dİ MI (SAR...
...) ÖY LE MİR YE
GEL BE Nİ LÜT...
SE DÜ İZİR DÜN
FAN LA ŞAD EY
BU Oİ Lİ NA
LE Dİ Lİ Vİ
SÂ RÂ Dİ Mİ Nİ Mİ (SAR...
MEYAN Gök Ma DuR ET

SEMPE DA SEV
DA YOLUN DA
CA NI MI L SAZ ...

DUYMAZ OLDUN EY FELEK FERYÂD-I İSTİMDÂDIMI
ÖYLE BİR YES'E DÜŞÜRDÜN BU DİL-i NÂ-ŞÂDIMI
ÇOK MUBUR ETSEM FEDÂ SEVDA YOLUNDA CÂNIMI
GEL BENİ LÜTFUNLA ŞÂD EYLE DİL-i VİRÂNIMI

شیرین احوال ای نعلت فریاد استوار می
ایزد برآید و نشود دران چو دل ناستار می
چو کسب آیدم نسا سورا بولند چیا می
یکو یا لطفگوشه دایم دل ویرانی

Aksak HÜZEM ŞARKI Rakim Elkutlu

Yer yâd ..... ki hep..... gûnlüğün.....

de va sıdır ----SAZ---- ----SAZ----

Se ni sev çek.....

En ..... rû mün..... se fa sıdır.....

so ni sev .....

çek..... En.. rû mün.....

so fa sıdır .....

Çek di ğin dert..... tab i ..man.....

be lâ .... sıdır ----SAZ---- ----SAZ----

Feryâd ki hep gûnlüğün devâsıdır
 Seni sevmek ümrünün sefasıdır
 Çektiğin dert tab'ıman belâsıdır
 Seni sevmek.....

makam: HÜZZAM

usul : Aksak "Ağır" Rikâk.

güfte:

beste: RAKİM ELKUTLU

GÖ-NÜL BU NE DÜ - RUR... MEDE SÖZ DİN -

LER LER

SEVME-DEN YA PA - MAZ... SEVER, KEN İN -

LER SAZ SEVME-DEN YA PA - MAZ...

SE-VER, KEN İN -... LER

BİY. HÜDE ET-Dİ - GİN... ZARCA YE MİN

LER LER

LER KARAR A-YAVASCA

A. MİRZAN

HUZZAM ŞARKI

(GÖNÜL bu, ne durur nede süz dinler)

Usûlü : Aksak(Serbest ce)

Beste: Rakim Elkutlu

GÖNÜL bu ne du rur .....
 ..... ne desöz din ler ..... ler .....
 ... Sevme den ya pa mas .....
 ..... se ver ken in ler (S A Z)
 Sevme den ya pa mas .....
 .... se ver ken in ler (S A Z)
 Bi hû de et ti gin .....
 .... bun ca ye min ler ..... ler

GÖNÜL bu, ne durur, nede süz dinler
 Sevmeden yapamaz, severken inler
 Bihûde ettigin bunca yeminler
 Sevmeden yapamaz, severken inler

HÜZEM KAKAMINDA ŞARKI
Göçül bu, ne durur ne de...

AKSAK (Serbestçe)

RAKİM RİKUTLU

GÖÇÜL BU NE İYÜ HUR . . . . .
NE DE SÖZ DİN . . . . . İLER . . . . . SAK
İLER . . . . . SAK
SEV ME İSEN YA PA . . . . . MAS . . . . .
SE VER.. KEN.. İN . . . . . İLER . . . . . SAK
SEV ME İSEN YA PA MAS . . . . .
SE VER.. KEN.. İN . . . . . İLER..(Son).. SAK
Mİ HÜ DE ET.. Tİ ÇİN . . . . .
BUN CA . . . . . YE NİN . . . . . İLER . . . . . SAK
İLER . . . . . SAK

GÖÇÜL BU, NE DURUR NE DE SÖZ DİNLER
SEVMEYEN YAPAMAZ, SEVERKEN İLER
SÖZÜNE KETTİÇİN BUNCA YEMİNGER
SEVMEYEN YAPAMAZ, SEVERKEN İLER

y. Semâî

Hüzzam şarkı

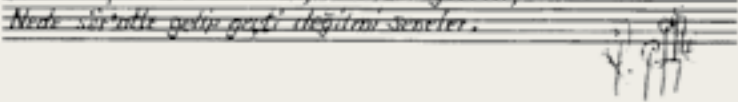
Beste
Hoca Rakim Elkutlu

yarık Semâî Hâ tirim . . . . . dan . . . . . ne . . . ge . şer .
 sor . . . ma gö nül ser . . . ma ne ler -Soz -
 ne de sür . 'at . . . . . le ge
 lip . . . geş . . . ti de gil . . . mi
 se . . . ne ler -Soz - . . . -Soz -
 Ne . . . u . zat şim . . . . . di . c . huş . . . ma . . . fi fâ şun .
 kör . . . ge . ce . ler -Soz - . . . M.R. Ayw

Hatırımın ne geçer serma gönül sarma neler.

Ne ezak şimdi o hümmâli, fâşunkâr geceler.

Ne ezak şimdi o hümmâli, fâşunkâr geceler.

ŞARKI / NO 42B

ŞİŞLİ ŞİŞLİ   İZZET PAŞA   RAKİM ELKUTLU

Ne de sür'atle gelsin geçli değil mi geceler
 Ne de sür'atle gelsin geçli değil mi geceler
 Ne de sür'atle gelsin geçli değil mi geceler
 Ne de sür'atle gelsin geçli değil mi geceler

Yürüksemâi Hüzûzam Şarkı Râkım Elkutlu

Ha ti rim dan ne ge çer sor
 ma gö nül sor ma ne ler
 - saz - Ne de sür at
 le ge lip geç de ğil mi
 se ne ler - saz - saz -
 Ne u zak şim di o hum ma
 li fû sun kâr ge ce ler - saz -

*Hâzırından ne geçer sorma gönül sorma neler
 zede sür'atle gelip geçti dâğılmi seneler
 Ne uzak şimdi o hummalı füsunkâr geceler
 Nakarat...*

HÜZZAM ŞARKI
SİLEMEM BİR GÜN HAYALÜMDEN

Bestekâr : Râkım Elkutlu

Göfte: Nâhid Hîlmî Özeren

Orta aksak

si le mem bir gün ha yâ lüm
den a dil ber ha di ne (Saz
-) Ba na tat dur di bin iy vey
le bu aş kın ta di ne (Saz
-) Ba na tat dur di bin iy vey
le bu aş kın ta di ne (Saz
DONG

MEYAN

-) Du ya nam bir ne za kal bin
de a nar ken a di ne (Saz
CURCUNA
O gü zel gi me me iy di O bu gün lüm
e me iy di O na aş kın
e aş kın iy di O gü zel ber
gi se iy di

SİLEMEM BİR GÜN HAYALÜMDEN O DİLBER KADINI
BANA TATDIRDI BİN İŞVEYLE BU AŞKIN TADINI
DUYARIM BİR SIZI BEN KALBİMDE ANARKEN ADINI
O GÜZEL GİTMEMELİYDİ
O BU GÖNLÜN EMELİYDİ
ONA AŞKIM EZELİYDİ
O GÜZELLER GÜZELİYDİ
BANA TATDIRDI BİN İŞVEYLE BU AŞKIN TADINI

GÖFTE: NÂHİD HİLMİ ÖZEREN

SUSMUS GECELER

Güfte: HÜZZAM ŞARKI Beste: NÂHİT.H.ÖZERN HOCA RAKİM ELKUTLU

Süs mû s ge ce her

ye r si zi di

n le r le r

d i de ni z den 1 den 2

Meh tû b bi le ko s

mu s du dun an

ş a m ş a m ş a

ni z den 1 der 2

p La ar şe kadar in le
di gök ler se sı ni z den
mehtab bi le nos
mus du dün ak şam pe şı niz
den

Susmuş gece her yer sizi dinlerdi denizden
Mehtab bile koşmuştu dün akşam peşinizden
Ta arşa kadar inledi gökler sesinizden
Mehtab bile koşmuştu dün akşam peşinizden

Hüzzam Rakım Elkutlu

Susmuş her yer si zinde ler di de niz den I. den meh tap bi le kos müş tu dın ak sam pe si niz den Ah Ah Ah ta ar sa ka dar in le di gık ler se si niz den meh tap bi le kos müş tu dın ak sam pe si niz den

Ahmedullah Özyaman

hüzzam şarkısı R. elhulâi

Ti Ri Fir Kar göz göz
el dir ce di li
Bi mi
ZAP TA Ka dir ol ma dum
Bu di de i hun
a Ri mi
nin ni san mış ga li Ba
duy duk ca a hü
za Ri mi

Tir-i firkât göz göz ettikçe dil-i bî-mârim
Zapta kâdir olmadım budide-i hûn-bârim
Ninni sanmış galiba duydukça ah ü zârımı
Gilt uyandır ey sabâ Allah için dildârımı

HÜZZAM ŞARKI

Beste: Râkım Elkutlu
(1872 - 4.12.1948)

Usûl: Aksak

Tîr-i firkat göz göz etdikçe dil-i bîmârımı

Tİ Rİ FİR KÂT GÖZ GÖZ ET
DİK CE Dİ Lİ Bİ
MÂ Rİ Mİ SAZ ZAP TA KÂ
GİT U YAN
DİR DİR OL MA DİM BU
DİR EV SA BÂ AL
Dİ DE İ HÜN HÂ Rİ
LAHİ İ ÇİN DİL DÂ Rİ
Mİ SAZ NİN Nİ SAN MİŞ
GÂ Lİ BA DUY BÜK CA Â
HÜ ZÂ Rİ Mİ SAZ

Tîr-i firkat göz göz etdikçe dil-i bî-mârımı
Zapta kâdir olmadım bu dide-i hânîhârımı
Ninni sanmış galibe duydukça âhû-zârımı
Gît uyardır ey sabâ Allâhî için dildârımı

Gülte
Dr. Kâmil sesli

İsfahan şarkı

Beste
Hoca Râkım Elkutlu
13. Ekim - 1945

Baktın mı siyah gözünü güzel kız elemimden

Du İsfahan parkı, Hisar Câmî'inde, 13.10.1945 de notaya aldım. Ayrıca, aynı
güllayı 30. ocak. 1950 de aynı mekâmdan besteledim. İ. y. M. H. M. Reşat Ayar.

Türk Ritmiği

Baktın mı siyah gözünü güzel kız elemimden
İsmim o gün aşkıyı billahi tebinden
Şenmez bir alev doğdu senin göz bebeğinden
İsmim o gün aşkıyı billahi tebinden

Baktın mı siyah gözünü güzel kız elemimden,
İsmim o gün aşkıyı billahi tebinden.
Şenmez bir alev doğdu senin göz bebeğinden,
İsmim o gün aşkıyı billahi tebinden.

Râkım Elkutlu

İSRAHAN ŞARKI

(Bıktım mı siyah gözlü güzel kız aleminden)

- Türk Hesağı -

- Râkım Elkutlu -

BİR DİN Nİ SİYAH GÖZLÜ GÜZEL KIZ ALMINDEN
 KA E Lİ MİN DİN (... SÖZ ...)
 Kİ MİŞ DİR O GÜN İÇİ Kİ Nİ ZİL
 Lİ Mİ LE NİN DEN (... SÖZ ...)
 SİN MEZ BİR İ LEM DOĞ DÜ SE NİN
 GÖR BE BE GİN DEN (... SÖZ ...)

Bıktım mı siyah gözlü güzel kız aleminden
 İcmistim o gün aşkı bittâhi lebinden
 Sönmez bir âlem doğdu göz baboğünden

- NAKARAT -

Usûl: Akşak

KARCIĞAR ŞARKI

Âteşiyle yanıyorken yüreğim

Güfte: Müftü Âkif Salı
Beste: Râkım Elkutlu
(1872 - 4.12.1948)

A TE ŞİV LE YA NİYOR KEN YÜ RE GİM SAZ.

A TE ŞİV LE YA NİYOR KEN YÜ RE GİM SAZ.

Nİ YE SÖN DİR ME YE GEL MEZ ME LE GİM SAZ.

Nİ YE SÖN DİR ME YE GEL MEZ ME LE GİM SAZ.

HİÇ KI RİK LA SAZ BO SA NAN GÖZ YA ŞI ME SAZ.

HİÇ KI RİK LA BO SA NAN GÖZ YA ŞI MI SAZ.

Nİ YE DİN DİR ME YE GEL MEZ ME LE GİM SAZ.

Nİ YE DİN DİR ME YE GEL MEZ ME LE GİM.

25 *Carrema*

UY KU GİR MEZ BU SE BEP TEN GÖ ZÜ ME

26 RAST GE LİR DE Nİ YE BAK MAZ YÜ ZÜ ME

31 *Ajırlaşarak*

A CI DER SEM DE İ NAN MAZ SÖ ZÜ ME —SAZ—

35 *Aksak*

AKŞ Dİ LİN DEN Nİ YE BİL MEZ ME LE GİM —SAZ—

38 —SAZ— AKŞ Dİ LİN DEN Nİ YE BİL MEZ ME LE GİM

*Âteziyle yanıyorken yüreğim
Niye söndürmeye gelmez meleğim
Hiçkırıkla bozanan gözyaşımı
Niye dindirmeye gelmez meleğim*

*Uyku girmez bu sebepten gözüme
Rast gelir de niye bakmaz yüzüme
Acı dersem de inanmaz sözüme
Aşk dilinden niye bilmez meleğim*

KARCIĞAR ŞARKI

Beste: Râkım Elkutlu
(1872 - 4.12.1948)

Usûl: Aksak

Bir daldan bir dala konan gbnlümü

HİR DALDAN BİR DA LA KONAN GÖN LÜ MÜ SAZ...

MÜ SAZ... BİR KA RASEV DÂ YA

SAL DİGÖZ LE RİN SAZ... BİR KARASEV DA YA

SAL DİGÖZ LE RİN SAZ... BİTİR Dİ SAB Rİ Mİ

TAHAM MÜ LÜ MÜ SAZ... BİTİR Dİ SAB Rİ Mİ

TAHAM MÜ LÜ MÜ SAZ... BİR KARASEV DÂ YA

SAL DİGÖZ LE RİN SAZ... BİR KARASEV DÂ YA

SAL DİGÖZ LE RİN SAZ... O CAP KIN BA KIS LAR SAZ... SEV DÂ E SE

29
BİR SAZ İÇİM DEN ÇIK MI YOR HÂ LÂ TE Sİ BİR SAZ

35
BİR KARASEV DÂ YA SAL DI GÖZ LE RİN SAZ

39
BİR KARASEV DÂ YA SAL DI GÖZ LE RİN SAZ

45
BİTİR Dİ SAB RI Mİ TAHAM MÜ LÜ MÜ SAZ

51
BİTİR Dİ SAB RI Mİ TAHAM MÜ LÜ MÜ

63
Aranajme

70

Bir daldan bir dala konan gönlümü
 Bir kara sevdâya saldı gözlerin
 Bitirdi sabrımı tahammülümü
 Bir kara sevdâya saldı gözlerin

O çapkın bakışlar sevû eseri
 İçimden çıkıyor hâlâ tesiri
 Bir kara sevdâya saldı gözlerin
 Bitirdi sabrımı tahammülümü

Çalınmış

KARCIĞAR

Rakim Elkutlu

8 BİR GÜN SE-Vİ-YOR ER-TE-Bİ GÜN KİS. KO-NI-YOR
KAL-Bİ DE-RİN-DEN DEN
ZAR-LIM KA-Bİ-NİN BEN-Bİ-LİRİM ÇOK-Tİ-GİM Bİ-
LÂ-Mİ E-LİN-DEN ZAR-LIM KA-Bİ-NİN
BEN-Bİ-LİRİM ÇOK-Tİ-GİM Bİ- LÂ-Mİ E-LİN-DEN
SÖZ SÖY- LE-YE-MEN DEKT ZANA-MEM ÇAN-SE-Dİ- AYEM
KALP E-LE-MİN-DEN

Bir gün seviyor, ertesi gün küküyor, Kalbi derinler

Dr. Aladdin Ayarın Kalkışması: 6/8/58

KARCIĞAR ŞARKI

SÖZ : NANI HİM ÖZEREN

Curcuna (Bir gün seviyor ertesi gün kabınıyor) RAKİM ELKUTLU

BİR GÜN SE Vİ YOR ER TE Sİ GÜN KIS KA NI YOR

KAL BI DE RİN DEN (SÖZ - - -) DEN (- - SÖZ - - - -)

ZÂ LİM - - - KA DI NI - - BEN Bİ Lİ RİM ÇEK Tİ GİM A

LÂ MI E LİN DEN - - - ZÂ LİM - - - KA DI NI

BEN Bİ Lİ RİM ÇEK Tİ GİM A LÂ MI E LİN DEN (- - SÖZ - - -)

SÖZ SÖY - - - LE YE MEM DERT YANAMAM BAH SE DE MEM

KALB E LE MİN DEN (- - SÖZ - - -) DEN (- - SÖZ - - - -)

stun

BİR GÜN SEVİYOR ERTESİ GÜN KISKINIYOR KALBI DERİNDEN
 ZÂLİM KADINI BEN BİLİRİM ÇEKTIĞİM ALÂMI ELİNDEN
 SÖZ SÖYLEYEMEM , DERT YANAMAM , BAHSEDEM KALB ELEHİNDEN
 ZÂLİM KADINI BEN BİLİRİM ÇEKTIĞİM ALÂMI ELİNDEN

Karciğar Sarkı
Nazır olmaz sana âlem

Destek
Hoca Râkım Elkutlu

Du sarkıyı, kimin, hangi tarihte malaya aldığı belli değildir. Düzenlemesini
nelağı yazar ben yaptım. Ziraat yüksek Mühendisi M. Kazım Aysu.

Handwritten musical score for 'Karciğar Sarkı'. The score is written on five staves. The first staff is the vocal line, and the subsequent staves are the piano accompaniment. The lyrics are written below the vocal line. The score includes various musical notations such as notes, rests, and dynamic markings. The lyrics are: 'Nazır ol maz sana â lem defek / sin -Saz- sin -Saz- gü zel sin nâ zi per / ver sin me lek sin -Saz- / sin -Saz- Cihân nın nû ruzun mih ri felek / sin -Saz- sin -Saz-'. There is a signature 'Kazım Aysu' at the end of the score.

Nazır olmaz sana âlemde teksin,
Güzelisin, nazıperverisin, meleksin.
Cihânın nûrusun mihr-i feleksin,
Güzelisin . . . Ankarat . . .

KARCIĞAR ŞARKI

Usûl: Aksak

Nazir olmaz sana âlemde teksin

Beste: Râkım Elkutlu

(1872 - 4.12.1948)

NA ZİR OL MAZ SA NA Â LEM DE TEK

SİN SAZ SİN SAZ GÜ ZEL SİN NÂ

Zİ PİR YER SİN ME LİK SİN SAZ

SİN SAZ Cİ HÂ NİN NÜ RU SUN MİRİ Rİ

FE LİK SİN SAZ SİN SAZ

Nazir olmaz sana âlemde teksin
 Güzelsin nâz-ı perversin mefeksin
 Cihânın nûrusun mîr-i feleksin
 Güzelsin nâz-ı perversin mefeksin

KARCIĞAR ŞARKI
(Nedir bu handeler.....)

Aksak

Beste : Rakım Elkutlu

Ne dir bu ha n de le ..... r bu iş ve ler ....
bu nası le ti ğ na (SAE) Ne dir bu iş ve
le ..... r bu han de le .... r bu ka me ti bā ...
Lâ (SAE) Lâ (SAE) Me yâ nın rûğ
te i can mı gü mîğ a yi ne mi ..... nen
Ba na gü çün la nen kuş sun gü li le jâ
le di... r gâ ya lâ .....

B. Elk

Nedir bu handeler, bu işveler, bu nâs-ı istîğnâ
Nedir bu işveler, bu handeler, bu kâmet-i bâlâ
Meyânın rûste-i canmı, gü mîğ âyine-i sinen
Bana gü çünla menkûşum, gül ile jâledir gü ya
Nedir bu işveler, bu handeler, bu kâmet-i bâlâ

KARCIĞAR ŞARKI

SÜRE : 7'

NEDİR BU HANDELER, BU İŞVELER, BU NÂZ Ü İSTİGHÂ

AKSAK-DÜYEK

MÜZİK : RAKİM ELKUTLU

♩ = 144

SOZ : BÂD

NE.DİR BU.HAN. DE. LER İ.SAZ... BU İŞ. VE. LER

BU NÂZ Ü İ.S. TİB. NÂ NE. DİR BU İŞ. VE.

LER BU.HAN. DE. LER BU KÂ. ME. Tİ BA

İ İ.SAZ... İ İ.SAZ... DÜYEK ♩ = 140

LÂ LÂ NE. YÂ. NİN RİS.

YE İ CAN. MI GÜ. HÜS. Â. Yİ. NE. Hİ. Sİ. NEN

BA. NA GÜ. SUN. LÂ MEN. HÜS. SUN GÜ. Lİ. LE JÂ.

KARAR

LE. DİR GÜ. YA LÂ (SON)

NEDİR BU HANDELER, BU İŞVELER, BU NÂZ Ü İSTİGHÂ
 NEDİR BU İŞVELER, BU HANDELER, BU KÂMET-İ
 MEYÂNİN RİŞTE-İ CAN MI, GÜHÜS ÂYİNE Mİ S'YE
 BANA GÜŞUNLA MENKÜŞUN, GÜL İLE JÂLEDİR GUYA
 NEDİR BU İŞVELER, BU HANDELER, BU KÂMET-İ BÂLÂ
 VEZİN : MEFÂİLÜN MEFÂİLÜN MEFÂİLÜN MEFÂİLÜN

KARCIĞAR ŞARKI

ŞARKI: ELKUTLU

Sofyan

AN SEVDİM BU YAZ.... BİR ES EMEN 'EM SA
Lİ VAR SA ..... ÖÖS 'R EL LER İ..... LE .. GÜLER.....
OY.. NAR..... BENİ KAL... DİN DE BES. LE
- S A Z - - - - KAĞLARI KA RE ÖZ LE Kİ Sİ... YAN
İNEN HİSİ ES.... NER GÜZE Lİ A LAN.A... MAN.A. İNEN AR....
..... SÖZLE.... Sİ YA MAN
-A RA N A D Ü K E - - - -

Sevdim bu yaz bir esmer
Emalı varsa göster
Eller ile güler oynar
Beni kalbinde besler
Kağları kara gözleri siyah
Kendini esmer güzel sözleri yaman

Gülte
Dr. Hâmil Sâkrî

Kürdî'î Hicazkâr Şarkı

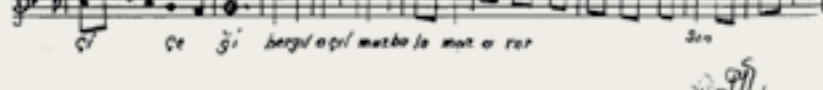
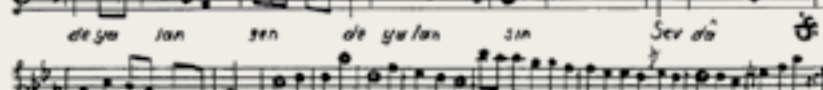
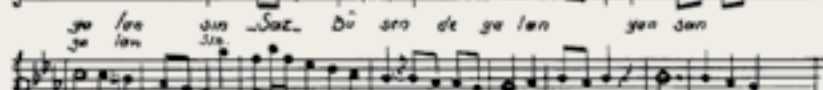
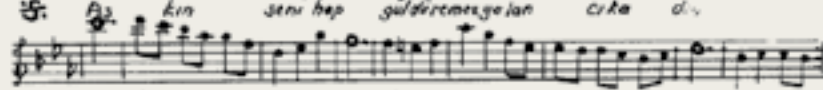
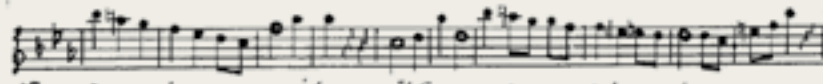
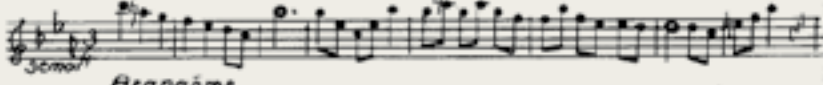
-yalancı kadın-

Beste

Hoca Râkım Elkutlu
7. Ağustos .1913

Bu şarkı, 7.8.1913'te aranağmesi bano ait olmak üzere, düzelenmiş ve notaya alınmıştır. Ziraat gütsak müh. - M. Resat Ayar.

Aşkın seni hep güldüremez yalancı kadın

Aşkın seni hep güldüremez yalancı kadın,
Sevdiğin yalancı, vâ'dinde yalancı sende yalancı.
Sevdiğin çiçeği her yıl açılmaz bulamaz ararsın,
Sevdiğin yalancı, vâ'dinde yalancı sende yalancı.
Büsende yalancı, yalancıda yalancı, sende yalancı.

Râkım

Ricas.

Küydü Hıçkai

Rakım Hoca
S.K.

De-mir-dün hiç o na kimsi sin
ve me-sin sen me-a-dün den
ne-ye ye-lar ca-ka-ya-lar de-di-şin
din ya-sa-dün O ka-dın ah
o ka-dın ah o ka-dın ah o ka-dın ah
Ne-ye kah-run ha-qa-şın
ne-ye el-ler de-tün

Demir his ona kimsini, ve me-sin Sen, me-adun
Ne-ye yellatca hayalinde birüdüñ, yaradun
O kadın ah o kadın ah o kadın ah o kadın
Ne-ye kahrun hana diqqiniz ne-ye ellerde tadun.

KÜRDİLİSTANCAKAR ŞARKI

Aksak

Rakım Elkutlu

De ne dîn hiç..... o na kîn ein.....ve nesînen...
 ..... ne a dîn ..... ne a dîn
 Nî ye, yıl lar..... ca ha yâ lîm.....
 ... de sül rûn dîn..... ya şa dîn
 o ka dîn ah..... o ka dîn ah.....
 .... o ka dîn ah ..... o ka dîn
 (Meyan)
 Nî fe kah rîn..... ba na dîş kîş..
 ... ni ye şî ler..... de te dîn

Denedin hiç ana kinsin ve nesin sen, ne olan
 Niye yıllarca hayâlinde sürünün yaşadın
 Yine kahrın bana öğütü, yine ellerde tadan
 Niye yıllarca hayâlinde sürünün yaşadın.

KURDİLİHİCASKÂR ŞARKI

AKSAK

Denedim hiç ona kimsin ve mesin...

RAKİM ELKUTLU

DE ME DİM NİÇ . . . O NA KİM.. SİN . . . VE NE SİN SEN . . .
 . . . NE A DİN SAZ . . . NE A DİN SAZ . . .
 Nİ YE YIL LAR . . . CA NA YÂ LIM . . .
 . . . DE SÜ RÜN DÜN . . . YA ŞA DİN SAZ . . .
 O KA DİN AH . . . O KA DİN AH . . .
 . . . O KA DİN AH . . . O KA DİN SAZ . . .
 Nİ YE KAR RİN . . . BA NA DÜŞ . . . MÜŞ . . .
 . . . Nİ YE KL LER . . . DE TA DİN SAZ . . . DE TA DİN SAZ . . .

DENEDİM NİÇ ONA KİMSİN VE NESİN SEN, NE ADIN
 NİYE YILLARCA HAYALİME SÜRÜNDÜN, YAŞADIN
 YİNE KAHİRİN BANA DÜŞTÜ, YİNE ELLENİCE TADIN
 NİYE YILLARCA HAYALİME SÜRÜNDÜN, YAŞADIN
 Gıfte : ORHAN RAHMİ GÖKÇE

Kü-dün Hicazkâr Şarkı

Değer - Çurçuna

HAYALİN KARŞISINDA SIZLAYAN
KALBİM YANAR AĞLAR

BÖLE: RAKİM ELKUTLU
Söz: Ârif Sali

HA - YA - LİN KAR - ŞI - SİN - DA SIZ -
LA YAN KAL - BİM YA - NAR AĞ - LAR
NİM İY - LE YIP ; AĞ - LAR Dİ - LİM İS - MİN
A - NAR AĞ - LAR SAZ KE MA - NİM
İY - LE YIP AĞ - LAR Dİ LİM İS. MİN A -
NAR AĞ - LAR SAZ VE RUL. MİS Sİ -
NE - DE YA - RAM O. VUK - MİAZ
DA KA - NAR AĞ - LAR SA ZİM AĞ -
LAR SÖ ZİM AĞ - LAR GÖ ZİMİN YAŞ A - KAR

GAE - LAR SAZ - SEHR DE BUL -
 BULAE - LAR HA - LIME HER SEY BAKIP AE -
 LAR DE RU NUR AH E - DIP AE - LAR BU AH
 i - LE YA. NUR DAB - LAR

Hayalin karşısında uşşlayan kalbin yumar, a lar
 Kemane inleyib a lar, dilim izim anar a lar
 Yuruluş anında yaran onulmas da kınar a lar
 Sattın a lar, s d n a lar, gücünden yaş akar,  a lar
 Seherde bülbül a lar halime, her şey bakıp a lar
 Der n m  h edip a lar, bu  h ile yumar dağlar

KÜRDİLİHİCAZKÂR ŞARKI

Beste: Râkım Elkutlu

Usûl: Devr-i Hindî Kendimi sevdirmeden sevmek de ısrâr eyledim

(1872 - 4.12.1948)

KEN Dİ Mİ SEV DİR ME DEN SEV MEK DE İS RÂR

EY LE DİM SAZ NEY LE YİM İHC RÂ Nİ AŞ KI

BAH TI MA YÂR EY LE DİM SAZ

SAZ AH TİMOL SUN BİR DA İHA SEV

MİM ZE Lİ İHA OL SA DA SAZ İS TEMİM YU

ŞEF DA Kİ SEV DÂ Yİ HÜ VÂ OL SA DA SAZ

*Kendimi sevdirmeden sevmekte ısrâr eyledim
 Neyleyim hicrân-ı aşkı balıtıma yâr eyledim
 Ahıtım olsun bir dahia sevmem Zelîhâ olsada
 İstemem Yûsufdaki sevdâyı rüyâ olsada
 Neyleyim hicrân-ı aşkı balıtıma yâr eyledim*

NE TESELLİ DAĞITIR
(KÜRDİLİ HICAZKÂR)

Bsm: Râkım Elkutlu
Şar: O. Rahimî Gökçe

A. ARICAN

NÂTE SEL - LI DAĞI - TR ŞİH
SENİN AĞZIN - DA YA -
LAN SAZ ELVE RİR ZÖY -
NURMA GİR - ÇEK Gİ.Bİ BİR LÂH -
CA DU LÂH LÂH
KADU NUY KEN - Zİ YA - LAY -
DİR LÂDI NIN RU -
HU YA - LAN

Ne teselli dağır ah senin ağzında yalan
Elverir boynuma , erçek gibi bir lâhza dolan
Kadının kendi yalandır, kadının ruhu yalan
Elverir boynuma gerçek gibi bir lâhza dolan

KÜRDİLİHİCAZKÂR FANTEZİ ŞARKI

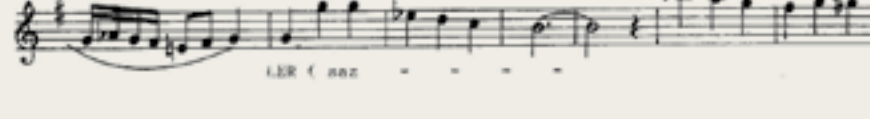
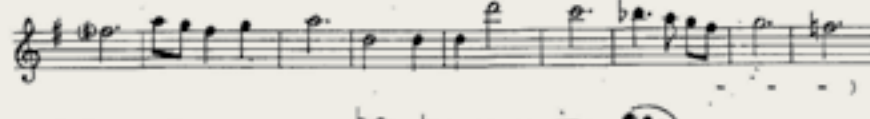
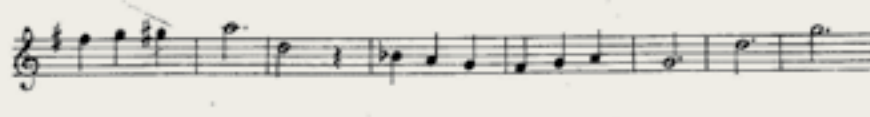
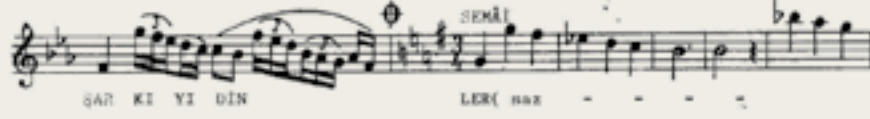
SAZLAR KIRILAN GÖNLÜMÜZÜN MÜZÜNÜK İNLER

AKSAK (DEĞİŞMELİ)

$\text{♩} = 180$

MÜZİK: RAKİM ELKUTLU

SÖZ: ORHAN RÂSİM GÖKÇE

HEP DOĞ
YE RE LÂ KİN YE NİN LER Â HÜ E NİN LER (saz)
BİL MEM BU YA NAN RÜH LAR A CEP NER DE
SE RİN LER (saz - -) LER (SOM)

SAZLAR KIRILAN GÖNLÜMİZİN HÜZÜNÜNE İNLER
MEHTÂP SUYA DÜĞMÜŞ DE BU SON ŞARKIYI DİNLER
BİLMEM BU YANAN RÜHLER ACEP NERDE ŞERİNLER
HEP DOĞ YERE LÂKİN YEMİNLER ÂŞÜ ENİNLER

GHAN RÂİMİ GÖRÇE

Mâhûr Şarkı

Gülte Nâhîl Hilmi Özgün Ağır
Gönünde dîn okşam Hoca Râkım Elkutlu
Deste

Türk Akşam Gönün de dinat Sam

yi ne aş kin kın se di

var di - Söz - di - Söz -

Her nağ me si fer yâ

di ki lâ rû rû

hu mu sar di - Söz - di - Söz -

Semâî Aranzâms

Day say di e ger

â hı mu bul bul de su sar di her nağ me si

fer yâ di ki lâ rû hu mu sar di - Söz -

Gönünde dîn okşam yâğ bastın sezi varın,
Her nağmesi fer yâdi ki lâ rûhunu - jandı,
Duyduğın eğer âhını bulbul de - jandı,

R. Elkutlu

Şifte Sofyon. M. udogya R. elkutlu
 1-208

aş ki le fon duman a man sa de
 de san dım dım
 sö zi ne kon dım a man a man se
 de şat dım şim di
 u şat se de şat se
 dya şat de be ni
 şat de be ni
 Kada
 ni

Aşk ile yandım şahidir sandım
 Sözüne kandım belinde şaldım
 Şimdi uzaklarda yıpradup sattı beni

Usul: Aksak

MUHAYYER ŞARKI

Aşk ile yandım şahidir sandım

Beste: Râkım Elkutlu
(1872 - 4.12.1948)

1 AS KI LE YAN DIM AMANA MAN SA HİDİR SAN DIM SAZ

5 AS KI LE YAN DIM AMANA MAN SA HİDİR SAN DIM SAZ

9 SÖ ZÜ NE KAN DIM A MAN A MAN BELİN DE SAL DIM SİNİ Dİ

13 SAZ U ZAK LAŞ DA YIPRA DUP

17 SAY DI DE Nİ SAY DI DE Nİ

21 Aramañme

MUHAYYER ŞARKI

Usûl: Aksak

Bahçelerde gezersin papatyalar dizersin

Beste: Râkım Elkutlu

(1872 - 4.12.1948)

BAHÇELER DE GE ZER SİN PAPTAYA LAR DİZER SİN
KIZBAHÇE DE GE ZER KEN PAPTAYA LAR DİZER KEN

SA NA GÖ NÜL VE RE Nİ NE ÇABUK TA SE ZER SİN —SAZ—
BENKENDİM DEN GEÇMİ ŞİM EN DÂ MI Nİ SÜ ZER KEN

SA NA GÖ NÜL VE RE Nİ NE ÇABUK TA SEZER SİN
BENKENDİM DEN GEÇ Mİ ŞİM EN DÂ MI Nİ SÜZER KEN

BAY DİNAZLI GÜZE LİM GEL YA Nİ MA BAHÇELERDE GE ZE LİM GİR KO LU MA —SAZ—

BAY DİNAZLI GÜZE LİM GEL YA Nİ MA BAHÇELERDE GE ZE LİM GİR KO LU MA

Bahçelerde gezersin
Papatyalar dizersin
Sana gönül vereni
Ne çabukta sezersin
Haydi nazlı güzelim gel yanıma
Bahçelerde gezelim gir koluma

Kız bahçede gezerken
Papatyalar dizerken
Ben kendimden geçmişim
Endâmımı süzerken
Haydi nazlı güzel gel yanıma
Bahçelerde gezelim gir koluma

MUHAYYER ŞARKI

Uslu: Aksek (Bir sıyah çevre doluşmuş gibi kırpıklarına) Saz: Çelhen Rahmi Çelben
Makam: RAKİM ELKUTLU

...) BİR Sİ YAH ÇEV RE DO LAŞ MIŞ ..... Gİ Bİ KIR PAK .....
LE Rİ NE (... Saz ..... Saz .....)

...) O BA KİŞ ..... BAŞ KA BA KİŞ ..... DENZE Mİ
A KI YOR LAY SA ÇA RAK KAL BI Mİ

YOR HİÇ Bİ Rİ NE (... Saz .....) O BA KİŞ .....
ZİM HER YERİ NE A KI YOR

BAŞ KA BA KİŞ ..... DENZE Mİ ... YOR
LAY SA ÇA RAK KAL BI Mİ ZİM

HİÇ Bİ Rİ NE (... Saz .....) BİR A LEY PAR .....
HER ZİM ZİM

ÇA Sİ GİZ LER ..... Kİ DE RİM DEN .....
BE Rİ NE (... Saz .. Saz ..)

BİR SİYAH ÇEVRE DOLAŞMIS GİBİ KIRPIKLARINA
O BAKIŞ BAKIŞ BAKIŞ BAKIŞTAYMIŞ HİÇ BİRİNE
BİR ALEY PARANISI GÖZLER Kİ DERİNDEN BİRİNE
AKTIR LAY SAÇARAK KALBİNİNİ HER YERİNE

Gözyaş
(1. 104)

Muhayyer

Rakım el-kutlu

göz di gün bal ge la si nem da ge
de an nem ağı la ru hum ağı la
gün di ça ge de an nem ağı la ru hum
ağı la gün di ça ge de
el gün gözyaş la ru ke der da ge de an nem
el gün gözyaş la ru ke der da ge de an nem
su lar fi ke co şup fi ke re ol nuş a nem
su lar fi ke co şup fi ke re ol du

Gezdiğin bahçeler sinem dağdır
Ağla ruhum ağla şimdî çağdır
İlgin göz yaşları keder dağdır
Sular bile coşup bi-karar oldu

Bir vakit başında humâ uçardı
Ağaçlar yolunda çiçek saçardı
Bastığın yerlerde çiğdem açardı
Bir yıldır bu yerler hep mezar oldu

MUHAYYER ŞARKI

Beste: Râkım Elkutlu
(1872 - 4.12.1948)

Usûl: Sofyan

Gezliğin bahçeler sinem dağdır

GEZ Dİ GİN BAHİ CE LER Sİ NEM DA GE DİR A MAN
BİR VA KET BA SIN DA BU MÂ U ÇAR DI A MAN

3
AG LA RÜ HUM AG LA ŞİM Dİ CA GI DİR A MAN
A GAC LAR YO LUN DA Çİ ÇEK SA CAR DI A MAN

9
AG LA RÜ HUM AG LA ŞİM Dİ CA GI DİR SAZ
A GAC LAR YO LUN DA Çİ ÇEK SA CAR DI

15
İL GİN GÖZ YAS LA Rİ KE DER DA GI DİR A MAN
BAS TI GİN YER LER DE ÇİĞDEM A ÇAR DI A MAN

17
İL GİN GÖZ YAS LA Rİ KE DER DA GI DİR A MAN
BAS TI GİN YER LER DE ÇİĞDEM A ÇAR DI A MAN

21
SU LAR Bİ LE CO SUB Bİ KA RAR OL DU A MAN
BİR YIL DİR BU YER LER HEP ME ZÂR OL DU A MAN

25
SU LAR Bİ LE CO SUB Bİ KA RAR OL DU
BİR YIL DİR BU YER LER HEP ME ZÂR OL DU

Gezliğin bahçeler sinem dağdır
Ağla rühüm ağla şimdi çağdır
İlgün gözyaşları keder dağdır
Sular bile coşup bi-karar oldu

Bir vakit başında humâ uçardı
Ağaçlar yolunda çiçek saçardı
Basliğin yerlerde çiğdem açardı
Bir yıldır bu yerler hep mezâr oldu

Güfte
Öğretmen: Fual

Muhayyer şarkı

Her gün yeni bir naz yaratan

Deste
Hoca Râkım Elkutlu
5 Temmuz 1945

Bu şarkı, 5.7.1945 de Hisar Câmî'inde Hocanın odasında tarafımdan notaya alınmıştır. Ziraat yüksek Mühendisi, M. Reşat Aysu.

Curcuna Her gün ye ni bir naz ya ru- lın yar dan u san
dık yar dan u san dık Ar tik
ge ce gün döz yi ne mey hâ ne bi zim dir mey
hâ ne bi zim dir hâ ne bi zim dir mey
hâ ne bi is vey le ge çen- vusla tr mab
gil la ra yan dık gil la ra yan dık

Her gün yeni bir naz yaratan yardan usandık,
Ayık gece gündüz yine mayhâne bizimdir .
İsveyle geçen vuslatı az yıllara yandık,
yar yok diye gam çeker ki peymâne bizimdir.

Râkım

Mahyarın
Riser Biri

Mahyar Kürdi Sarki
(Bilmemki pünahım)

Rakim Elkutlu
31.12.1975

Bilmemki pünahım sans olmaktadır bende
Ağlatma yeter kalmadı his gör yaşı bende
Bir hasta pünahım var ki aldı o sende
Nishan

Usulü : Ak-sak

Muhayyerkürdi

Rakım Elkutlu

Bil mem ki şü na hum sa na ol
mat ta mi ben de
de
ağ lat ma ye ter kal ma de hiç
göz ya şı ben de ağ lat ma ye ter kal ma de hiç
de de
ah
ah
Bir has ta di lim var de ki al
din o da sen de
P. ağ lat ma ye ter kal ma de hiç
göz ya şı ben de (Rit.....)

MUHAYYER KÜRDİ ŞARKI

BİLMEN Kİ GÜNERİM SANA OLMAKTA MI SENDE

MÜZİK: RAKİM ELKUTLU

AKSAK
♩, 100

BİL MEM Kİ GÜ NERİM HİM SA NA OL MAK TA MI BEND
DE (naz -) AÇ LAT MA YE TER KAL MA DI HIÇ
GÖZ YA ŞI BEND DE (naz - - -)
AÇ LAT MA YE TER KAL MA DI HIÇ
GÖZ YA ŞI BEND DE (naz - - -)

ÇURCUNA
AH
SOPRAN
AH (AÇIRLAŞARAK)
ÇURCUNA
BİR HAŞ TA Dİ LİN VAR DI KI AL
BİN O DA SEND E AÇ LAT MA YE TER
KAL MA DE HIÇ GÖZ YA ŞI BEND E DE

BİLMEN Kİ GÜNERİM SANA OLMAKTA MI SENDE
AÇLATMA YETER KALMADI HIÇ GÖZYAŞI BEND
BİR HAŞTA DİLİN VARDI KI ALDIN O DA SENDE
AĞLAIMA YETER KALMADI HIÇ GÖZYAŞI BEND

MUHAYYİRTURDİ

Ateak

Bilmemki günahın sana o'lmaydımı bende RAYİDİ ELVUĞLU

Bilmem ki günahın sana o'lmaydımı bende
 de (SAZ) Ağılatma yeter kalmadı hiç göz yağı bende
 göz yağı bende de (SAZ) Ağılatma yeter kalmadı hiç
 göz yağı bende de (SAZ) Ağılatma yeter kalmadı hiç
 göz yağı bende de (SAZ) Ağılatma yeter kalmadı hiç
 Ah Ah
 Bir hase da di'lim vardı ki a'dim o'da
 de de Ağılatma yeter kalmadı hiç göz yağı bende
 göz yağı bende de (SAZ) de (SAZ)

Bilmemki günahın sana o'lmaydımı bende,
 Ağılatma yeter kalmadı hiç göz yağı bende,
 Bir hase di'lim vardı ki a'dim o'da eende,
 Ağılatma yeter kalmadı hiç göz yağı bende.

NİHAVEND ŞARKI

Ey benim penbe gülüm

Beste: Râkım Elkutlu
(1872 - 4.12.1948)

Usul: Aksak

EY BE NİM PEN BE GÜ LÜM SAZ YA RA LI BİR
SÖZ LE Bİ NE KA NA MAM ÇO ÇUK ÇA AL

BİÇ DA NA LÜM YA RA LI BİR BİÇ BÜ LÜM SAZ
DA NA MAM ÇO ÇUK ÇA AL

--- VE TER AR TİK AY Bİ LİK KALMA DI TA
VE FÂ SEZ SEN GÜ ZE LİM BEN SA NA İ

HAM Mİ LÜM KAL MA DI TA HAM Mİ LÜM
NA NA MAM BEN SA NA İ NA NA MAM

AH GEL AH GEL SEV DİM SE Nİ GEL

Aranağme

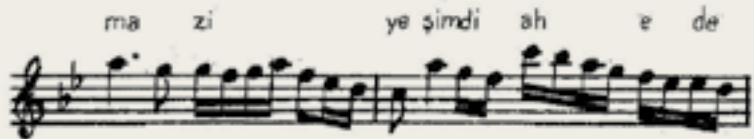
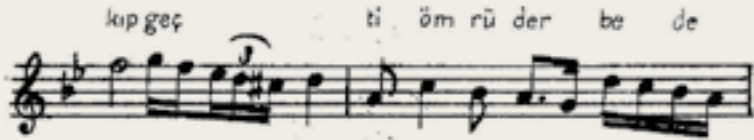
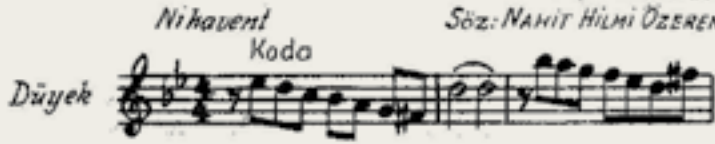
Ey benim penbe gülüm
Yıralı bir bülbülüm
Yeter artık ayrılık
Kalmadı tahammülüm
Ah gel sevdim seni gel

Sözlerine kanamam
Çocukça alınamam
Vefâsızsın güzelim
Ben sana inanmam
Ah gel sevdim seni gel

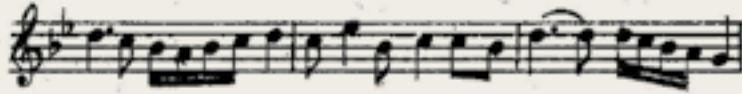

HAYAL İÇİNDE AKIP GEÇTİ

Müzik: RAKIM ELKUTLU
Söz: NAHİT HİLMİ ÖZEREN

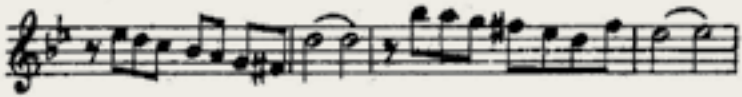
rim — Saz — bakıpbakıpta o ma zi

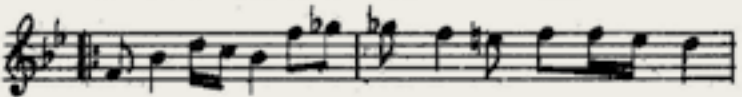
ye şim di ah e de rim — Saz —

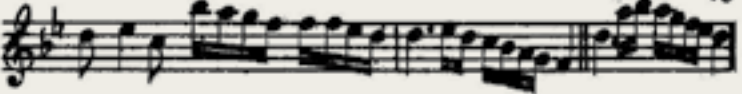
Koda.

ne bir e mel ne ü mit var

ha yat bu muy. du de rim 1 2

*Hayal içinde akıp geçti ömrü derbederim
Bakıp bakıp ta o maziye şimdi ah ederim
Ne bir emel ne ümüt var hayat bismuydu derim
Bakıp bakıp ta o maziye şimdi ah ederim.*

NİNAVEND ŞARKI

Deste: Bahicizade

(1072 - 1948)

Devlüt Düvek (Arzânâmesi) (Nâvâî içinde akıp geçti Sar-u dârdederim) Sar-u dârdederim

Devlüt Düvek (Arzânâmesi) (Nâvâî içinde akıp geçti Sar-u dârdederim) Sar-u dârdederim

Hâ ye lî şin de a kıp geç..... di bu ru der to de

ria

ria

Bâ kıp ba kıp da o mâ..... zi.....

ye şin....di â ne de rin

bâ kıp ba kıp da o mâ zi..... ye şin di â ne de rin

(Arzânâmesi)

(meyan)

Ne bir o mel ne â nit.... Var... Nâyetbu may du

ria

ria

Nâvâî içinde akıp geçti Sar-u dârdederim Sar-u dârdederim - Perişan
 Bakıp bakıp da o mâkiye şindi âh ederim Mâki - Geçmiş
 Ne bir emel, ne unîş yar Nâyet bu maydu derim
 Bakıp bakıp da o mâkiye şindi âh ederim.

N İ H A V E N D Ş A R K I

Hayal içinde akıp geçti ...

MEYKE

RAKİM ELKUTLU

Aranacağıme . . . .

HA YAL İ ÇİN DE A KIP GEÇTİ ... Zİ ÖM RÜ DER BE DE

RİM SAZ RİM SAZ

BA KIP BA KIP DA O MA .. Zİ .. YE ŞİM Dİ AH .. E DE

RİM SAZ BA KIP BA KIP DA O MA Zİ ..

YE ŞİM Dİ AH E DE RİM

ARANAĞME . . . .

NE BİR E MEL NE Ü MİT ... VAR .. HA YAT BU MUYU.. DU DE

RİM SAZ RİM SAZ

HAYAL İÇİNDE AKIP GEÇTİ ÖMR-U DERREDERİM
 BAKIP BAKIP DA O MAAİYE ŞİMDİ AH KEDERİM
 NE BİR EMEL,NE UMİT VAR,HAYAT BU MUYU DEDİM
 BAKIP BAKIP DA O MAAİYE ŞİMDİ AH KEDERİM
 Güfte : NAHİT HİLMİ ÖZEREN

Nihâvend Şarkı

(Haydî künde akıp geçti ömr-ü derbederim)

Gâfîe : Nâhîlî Hîlmî ÖZEREN

Beste : Râkım ELKUTLU

Usûl : Dâyek

ARANAĞME....

Ha yâd i çim de a kıp geç ti öm rü der be de

rim (SAZ. ..) rim (SAZ. ..) Ba kıp ba kıp ta o

md zi ye çim âlî âh e de rim (SAZ. ..)

Ba kıp ba kıp ta o md zi ye çim âlî âh e de

rim (SAZ. ..) ARANAĞME....

Ne bir e mel ne ü mit var ha yâd ba may âh de

Nâhîvend Şarkının Devâmı
(Hayâl içinde akıp geçti ömür-ü derbederim.)

1
rim (SAZ... ..) rim (SAZ... ..) Ba kıp ba kıp ta o

2
mâ zî ye şim dî dîn e de rim (SAZ... ..)

Bakıp ba kıp ta o mâ zî ye şim dî dîn e de rim

güfte:
Rifat Amralı

Nihavend

(Münkirîmî usulînak)

Beste:
Rakım Etküoğlu
8-7-1985

♩ = 116

Handwritten musical score for Nihavend, featuring a vocal line and piano accompaniment. The score includes lyrics in Turkish and musical notation with various dynamics and articulation markings.

Münkirîmî usulînak gâzîmî aşk-ı dâkîmî
Rûya gîlî kâhîrî gîlî kî aşk-ı dâkîmî
İçtik kumarak bir aşk-ı meyî aşk-ı dâkîmî
Rûya gîlî kâhîrî gîlî kî aşk-ı dâkîmî

Aratya alavî - gîlîkî Lîlâvî mîhîmî
Rûya gîlî

Bu şarkının bastırılan bir kısmı - Nuhkaratın sonu -
Aratya alavî ve kîhîrî aşk-ı dâkîmî kumarak kumarak

Şarkının esli bodur - Nuhkaratın sonu
arabum Müntîrî Nuhkaratın şîrîkîmî.

Gayfe
Rifat Horati

Deste
Hoca Râkım Elkutlu ve R. Aysu
8. Temmuz 1945

Nihâvend şarkı

Mümkünmü unutmak güzelim

Bu şarkı, 1945 yılında, evvela M. Rasat Aysu ve ahiren Râkım Elkutlu tarafından ortaklaşa olarak bestelenmiştir. Şarkının bastırılmasının bir kısmı, aronogmalar ve bihassas değısmeli Meyanı tamamen Aysu'ya aittir. Takarafa 4. cü bafıfıfı M. Nurettin tarafından değıstirilerek piyasaya bu günkü şahıfite intikal ettirilmiştir.

$\text{♩} = 116$ rit. atempo

Alsak Mümkün mü u nut mak gü ze lim. Sam. ney di o ak
Sam. ney di o ak sam. Sam.
sam. Sam. Rü ya gi bi. Sam. hül ya gi bi. Sam.
bir şey di o ak sam. Tempo bir şey di o ak
Sam. rall. Semai pits. Sam. atempo iç tik kana rak bire
ze li mey di o ak sam. mey di o ak
sam. Sam. kuran

Mümkünmü unutmak güzelim neydi o akşam,
Küya gibi, hulya gibi bir şeydi o akşam.
İçit kaparak bir ezeli meydi o akşam,
Küya gibi, hulya gibi bir şeydi o akşam.

Usulü: Aksak Nihavent sarlıs
MÜMKÜNÜ UNUTMAK Rakım Ellhaklı

mim kün mü - u - nut mak gü ye kim nay dı o - ak
şam - naydı - o - ak - şam
rüya gibi bi şer - küt ya gi - bi şer - bir şaydı - ak
na - m bir - şaydı - ak - şam
iç tik hara rek bıs e jeli naydı o a - h şam
naydı o ak - şam

Mümkünü unutmak güzelim naydı o akşam
Rüya gibi halya gibi bir şaydı o akşam
İçtik hararak bir şaydı o akşam
Rüya gibi halya gibi bir şaydı o akşam

SİNE KEMANİ

NURİ DAVUTLU
AYTAĞANI

Ugullu: Aksak

HİRAVEND ŞARKI

Düsta: Rakim Elkutlu
Güfte: Nifat Akhet
Mövallı

Kürsün küsü u mat nak gü se lin
noy di o ak... ŞAZ.
noy di o ak... ŞAZ.
Nü ya gi bi hül ya gi bi
bir şey di o ak ŞAZ.
bir şey di o ak ŞAZ. (Sevgi)
İç dik ka na rak bir e se li
noy di o ak ŞAZ.
noy di o ak... ŞAZ.

Kürsün küsü u matnak güselin noydi o akşen
Nüya gibi hülva gibi bir şeydi o akşen
İçtik kınarak bir ezeli noydi o akşen
Nüya gibi, hülva gibi bir noydi o akşen.

NİHÂVEND ŞARKI

MÜMKÜN MÜ UNUTMAK GÜZELİM

MÜZİK : Râkım ELKUTLU
SÖZ : Râkım Ahmet MEHARİ

USÛLÜ : AKSAK

MÜM KÜN MÜ U NUT MAK GÜ ZE LİM
NEY Dİ O AK SAM
NEY Dİ O AK SAM SAM
RÜ YA GI Bİ HİL YA GI Bİ
BİR ŞEY Dİ O AK SAM
BİR ŞEY Dİ O AK SAM
SAM İC TİK KA NA RAK
BİR E ZE Lİ MEY Dİ O AK SAM

NİHÂVEND ŞARKI
MÜMKÜN MÜ UNUTMAK GÜZELİM
- 2 -

MEY Dİ - O AK SAM

SAZ

güzelim

MÜMKÜN MÜ UNUTMAK GÜZELİM MEYDİ O AKŞAM
RÜYA GİBİ HÜLYA GİBİ BİR ŞEYDİ O AKŞAM
İÇTİK KANARAK BİR EZELİ MEYDİ O AKŞAM
RÜYA GİBİ HÜLYA GİBİ BİR ŞEYDİ O AKŞAM

NİHÂVEND ŞARKI

Usûl: Aksak

Mümkün mü unutmak güzelim neydi o akşam

Güfte: R. Ahmet Morali

Beste: Râkım Elkutlu

(1872 - 4.12.1948)

MİM KEN MÜ U NUT MAK GÜ ZE LİM SAZ NEY Dİ O AK

SAM NEY Dİ O AK SAM SAZ SAM SAZ

RÜ YÂ Gİ Bİ SAZ BİTİ YÂ Gİ Bİ SAZ BİR ŞEV Dİ O AK

Semâi

SAM BİR ŞEV Dİ O AK SAM SAZ SAM

İÇ TİK KA NA RAK BİR E ZE Lİ MEY Dİ O AK SAM

26 Aksak NEY Dİ O AK SAM SAZ Aranağme

29

Mümkün mü unutmak güzelik neydi o akşam
Rüyâ gibi hûlyâ gibi bir şeydi o akşam
İçtik kanarak bir ezeli meydî o akşam
Rüyâ gibi hûlyâ gibi bir şeydi o akşam

Orta aksak

NİHAVEND ŞARKI

Râkım Elkutlu

ye ye ma kal be me

Beş den ne a kan. ^{gün}

ye ye ma .Ç. Bi sa

Kop git dir çap kim

Be ni bir tek Sa ye

ma Be sa kop git

dir çap kim Be ni

Bir tek Sa ye ma

a ne ye ^{gün} ca kal

ol den de ki ^{gün}

ye ye ma .Ç.

A. RAKİM ELKUTLU

NEVERER ŞARKI

RAKİM ELKÜTLÜ

Aşır Aksak

Ne yanan kal.....bi me bak
... di..... ne a kan güz...
ya s i ma - S A Z - - - - - Bi ra kıp g it.....
..... di o çap..... kın..... be ni bir
tek..... başı ma - S A Z - - - - -
--- Bi ra kıp g it.....di o çap..... kın.....
..... be ni bir tek..... başı ma - S A Z - -
--- O na yıl lar..... ca ku löl.....
dum..... daki yıp ge nç.....
ya s i ma - S A Z - - - - -

Ne yanan kalbine baktı, ne akan göz yaşına
Bırakıp gitti o çapkın beni bir tek başına
Onu yıllarca kul olduğunda kıyıp genç yaşına
Bırakıp gitti o çapkın beni bir lek başına

NİHAVEND ŞARKI

Ağıraksak

NE YANAN KALBİME BAKTI

Rakim Elkutlu
(1892-1948)

NE YA NAN KUL BİRME BAK TI
NE A MI N GÖZ YA ŞI MA Ğ SA Z -
) BİR AKI Tİ O ZA LIM
BE Nİ BİR TEK BA ŞI MA Ğ SA Z
) BİR AKI Tİ
Tİ O ZA LIM (- SA Z -) BE Nİ BİR TEK
BA ŞI MA Ğ SA Z -) O NA YIL LAR
CA KUL DUM
DA KI YIP GENÇ YA ŞI MA Ğ SA Z -

NE YANAN KALBİME BAKTI NE AKAN GÖZ YAŞIMA
BIRAKIP GİTTİ O ZALİM BENİ BİRTEK BAŞIMA
ON YILLARCA KUL OLUYUM DA KİYİP GENÇ YAŞIMA
BIRAKIP GİTTİ O ZALİM BENİ BİRTEK BAŞIMA

NİHÂVEND ŞARKI

Usûl: Aşır Aksak

Ne yaman kalbime baktı ne akan göz yaşına

Güfte: N. Hilmi Özeren

Beste: Râkım Elkutlu

(1872 - 4.12.1948)

NE YA NAN KAL Bİ ME BAK DI
NE A KAN GÖZ YA ŞI MA SAZ
Bİ RA KIP GİT Dİ O ZÂ LİM
BE Nİ BİR TEK BA ŞI MA SAZ
Bİ RA KIP GİT Dİ O ZÂ LİM
BE Nİ BİR TEK BA ŞI MA SAZ
O NAYIL LAR ÇAKULOL DUM
DA KI YIP GENÇ YA ŞI MA SAZ

Ne yaman kalbime baktı ne akan göz yaşına
Barakıp gitti o zâlim beni bir tek başına
Ona yıllarca kul oldumda kırıp genç yaşına
Barakıp gitti o zâlim beni bir tek başına

Güfte
yahya kemâl Doğanlı

Rast sarkı

Bir yaz gecesi

Beste
Hoca Râkım Elkutlu
24. Mart . 1965

Bu sarkı, 24. Mart. 1965 de Hisar Cami'inde tarafımda naklaya alınmıştır. Bu güftayı, 27. ocak. 1950 de Tâhir Beselik makamında besteledim.
Zir. yok. Mühendisi H. Resat Hısu.

Cür'una Bir yaz ge cesi Çam lı ca meñ tã bi na gel dîn -Saz-
dîn -Saz- Dil lâh o gece sen i ki meh tã ba be del
dîn -Saz- bil lâh o ge ce sen i ki meh tã ba be del
dîn -Saz- Ay dan da güneş dea de se mã
dea de gü zel dîn -Saz- dîn -Saz-

Bir yaz gecesi Çamlıca mehtabına geldin,
Dillâh o gece sen iki mehtâba bedeldin.
Ayda da, güneşle de, Semâda da gezelâdin,
Dillâh o gece sen iki mehtâba bedeldin.

Güfte

Sabâ Şarkı

Beste
Hoca Râkım Elkutlu
16 Ekim 1948

Aşkın ne güzel zevkini sürdük

Bu şarkı ikinci defa olarak tarafımızdan notaya alındı. Z. y. Müb. H. Resat Aysu

Türk Aksağı
Aş kın ne gü zel zev ki ni sür düğün düğün düğün se ni
le -Söz- Gel şim di de gör
hâ li me hic râ râ ni miş din b. b. b. b.
e nin le -Söz- yıl lar ge çer her bu lık has sür'e
kır din şu ha zin kul bi mi ah ken di e lin le -Söz-

Aşkın ne güzel zevkini sürdükü seniele,
Gel şimdi de gör halime hicranımıydın
yıllar geçiyor hep bu tehassürle, enile.
Kırdın şu hazin kalbimi ah kendi eliale.

Aşkınca *Sales* *Râkım Hoca*

İnce kirpik-
lerimin birinde bir yâresi var.

Yalımız bir deli olmak gibi son câreni var.

Çünkü fâsâhlik-
te ölümün fâsâ, fâsiyes, zor fâsiyes.

İnce kirpiklerimin birinde bir yâresi var.
Yalımız bir deli olmak gibi son câreni var.
Çünkü fâsâhlikte ölümün fâsâ, fâsiyes, zor fâsiyes.

R. A. Yucasca

SABA ÇARHI

RAKİM ERKUTLU

İN ÇE KİR ZİR LE Rİ
NİN Sİ NE DE DİN YA
HE Sİ VAR --- SAK ---
YA LI NİE KİR
DE Lİ OL YAK Gİ Nİ SON
ÇA ÇA HE Sİ VAR--- SAK ---
VAN --- SAK --- ÇÜNKİ ÇEKİŞ LİK
DE Ö LÜM ZOR --- SAK--- ÇE Lİ YOR ZOR
ÇE Lİ YOR --- SAK ---

İNCE KİŞİLERİNİN BİRENE BİR YARMI VAR
YALNİE BİR DELİ OLMA GİRİ SON ÇARHI VAR
ÇÜNKİ ÇEKİLİŞTE ÖLÜM ZOR GELİYOR
YALNİE BİR DELİ OLMA GİRİ SON ÇARHI VAR

Notent
Dilki
6.10.1978

SABÂ ŞARKI

İNCE KIRPİKLERİNİN SİNEDİ BİR YÂRESİ VAR

AĞIR AKSAK
♩.80

MUZİK: RAKİM ELKUTLU
SÖZ : NÂHİT NİLMİ ÖZEREN

İN CE KİZ FİK LE Rİ MİN Sİ
NE DE BİR YÂ KE Sİ VAR (saz - - -
- - -) YAL NİZ BİR
DE Lİ OL NAK Gİ Bİ SON ÇA
KE Sİ VAR (saz - - -) VAR (saz - - -
(SON)
-) ÇÜN Kİ ÇENÇ LİK TE Ö LÜM ZOR
GE Lİ YOR GE Lİ YOR (saz - - -)

İNCE KIRPİKLERİNİN SİNEDİ BİR YÂRESİ VAR
YALNİZ BİR DELİ OLMAK GİBİ SON ÇÂRESİ VAR
ÇÜNKİ ÇENÇLİKTE ÖLÜM ZOR ÇELİYOR
YALNİZ BİR DELİ OLMAK GİBİ SON ÇÂRESİ VAR

NÂHİT NİLMİ ÖZEREN

SEGÂH ŞARKI

Seslin semâli

AŞKINLA YANIP AĞLADIĞIM GÜNLERİ AN SEN

MÜZİK . RAKİM ELKUTLU

♩ = 180

AŞKIN, LA YA - NIP AĞ - LA - DI . ĞİM
GÜN - LE - Rİ AN SEN SEN
GİY, SÜ - NA GÖ - NÜL RAĞ - LA - DI . ĞİM
ET - TİK - LE - Rİ - NE NÂ - ĞİM O - LUP
GÜN - LE - Rİ AN SEN SEN
SİM - Dİ U - TAN SEN
BİN - BİR YA - RA - LI KAL - Dİ - Mİ DİR
A - HI DE - RÜN - LA SEN SÜ - HA DA - KIP
DAĞ - LA - DI . ĞİM GÜN - LE - Rİ AN SEN
CUCUNCUNA
GEÇ - Dİ MODASI ARTIK O AR - ZÜ - YU Vİ - SÂ - LİN
BEN DEN DE BE - TER OL - DU DI . YOR - LAR SE NİN HÂ - LİN AH

AŞKINLA YANIP AĞLADIĞIM GÜNLERİ AN SEN
GİYSÜNE GÖNÜL BAĞLADIĞIM GÜNLERİ AN SEN
BİNBİR YARALI KALBİNİ BİR AŞKI DİRÜNLÄ
SEN SÜHA BAKIP DAĞLADIĞIM GÜNLERİ AN SEN

GEÇDİ MODASI ARTIK DARZÜ-Yİ VİSÂLİN
BENDEN DE BETER OLUYORLAR SENİN HALİN
ETTİKLERİNE NÂDİM OLUP SİMİDİ UTAN SEN

ÇİŞÖ SÂÇ
İHHİ DİRÜN İÇFEN GELEN AK
ARZÜ-Yİ VİSÂL - KANUŞMA ARZUSU
ŞÜH KANITSIZ VE RESELİ GÜZEL
NÂDİM OLMAK PİSMAN OLMAK

ŞEŞAH ŞARKI

İSMİNİ BİLMEZDİM

BEŞİ: RAKİM ELKUTLU
SÖZ: R. TEVFIK BÖLÜNBASI

CURLUNA

İS. MI-Nİ BİL - MEZ - DİM FA - KAT TA - NIRD

DİM DİM NE GÜ - ZEL BİR

GI - GEK TA - KI - ŞIY VAR - DI SAZ

NE GÜ - ZEL BİR GI - GEK

TA - KI - ŞIY VAR - DI DI KI - ZİL

SAC - LA - RI - NI A - LEV SA - NIR - DİM

KI - ZİL SAC - LA - RI - NI A - LEV

SA - NIR - DİM SAZ GÜ. NEŞ NU - RU

GI - Bİ YA - KI - ŞIY VAR - DI SAZ

GÜ. NEŞ NU - RU GI - Bİ YA - KI - ŞIY VAR - DI SON

İsmi ni bilmezdim fakat tanıdım
Ne güzel bir çiçek takıyın vardı
Kızıl saçlarını alev sanırdım
Güneş nuru gibi yakıyın vardı

Кавказка

Şeyim Şarkı

Ахмет Елишту

Ismini bilmezdim fakat tanırdım
Ne güzel bir çiçek takışın vardı
Kızıl saçlarını alev sanırdım
Güneş nuru gibi yakışın vardı

Ismini bilmezdim fakat tanırdım
Ne güzel bir çiçek takışın vardı
Kızıl saçlarını alev sanırdım
Güneş nuru gibi yakışın vardı

Usûlî: Carcama

SEGÂH ŞARKI

İsmi ni bîlmezdim fakat tanırdım

Güfte: R. Tevfik Bülûkbaşı
Beste: Râkım Elkutlu
(1872 - 4.12.1948)

İS MİNİ BİL MEZ DİM FAKAT TA NİR DİM DİM SAZ...

NE GÜ ZEL BİR Çİ ÇEK TAKI ŞEN VAR DI SAZ...

NE GÜ ZEL BİR Çİ ÇEK TAKI ŞENVAR DI SAZ... DI SAZ...

KIZILSAÇ LA Rİ Nİ ALEV SANIR DİM SAZ... KIZILSAÇ LA Rİ Nİ

ALEV SA NIR DİM SAZ... GÜNEŞ NÜ BU Gİ Bİ YAKI ŞEN VAR

DI SAZ... GÜNEŞ NÜ BU Gİ Bİ YAKI ŞENVAR DI

İsmi ni bîlmezdim fakat tanırdım
Ne güzel bir çiçek takışın vardı
Kızıl saçlarını alev sanırdım
Güneş nûru gibi yakışın vardı

İTİFAK
7.

ŞARH ŞARKI

RÂKİM ELKUTLU

KAN AĞ LA TI YOR AĞ LA NI NE YÂD YA
DI NE Zİ Nİ AĞ LA NI NE YÂD YA
KAN ... AĞ LA NI NE YÂD YA ... AĞ LA NI NE
AĞ LA TEK AĞ LA NI AĞ LA NI AĞ LA NI AĞ LA NI
KAN AĞ LA NI NI - AĞ LA - AĞ LA NI

Kan ağlatıyor bezm-i meyân yâd-ı hazîni
Nâilân o sesin kalb-i mükedderde tanîni
Tekrar ediyor rahneleri hep bu enîni
Hep oldu o zevk ü tarâb-î âlemleri rüyâ

SEGÂH ŞARKI

Usûl: Semâî

Kan ağfatıyor bezm-i mey'in yâd-ı hazini

Beste: Râkım Elkutlu

(1872 - 4.12.1948)

KAN AG LA TI YOR BEZ MI ME YEN

9 YA YA DI HA ZI NI SAZ SAZ

18 NÂ LÂN O SE SIN KAL İL MÜ KED

26 DER DE TA Nİ Nİ SAZ

34 TEK RAR E Dİ YOR RAN SE LE Rİ

42 HEP HEP BU E Nİ Nİ SAZ

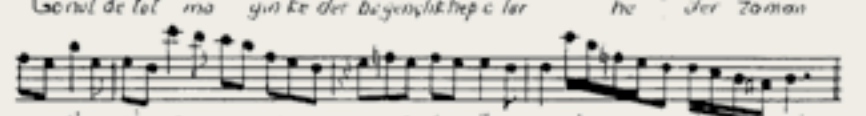
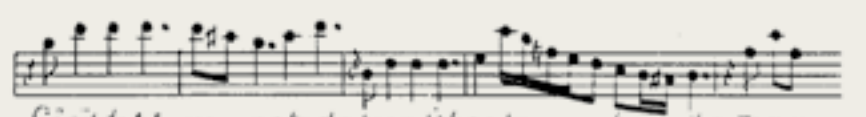
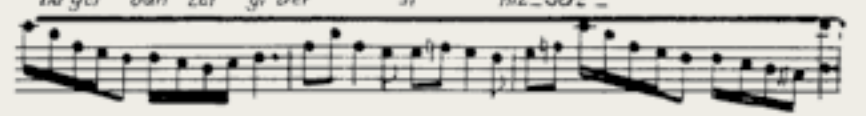
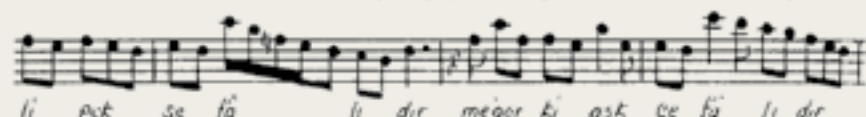
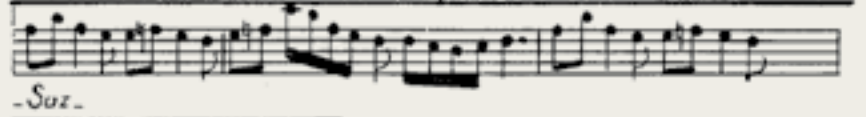
*Kan ağfatıyor bezm-i mey'in yâd-ı hazini
Nâlân o sesin kalb-i mükedderde tanini
Tekrâr ediyor ranneleri hep bu enini
Nâlân o sesin kalb-i mükedderde tanini*

Segah şarkı

Okurken aşk kitabını

Dest

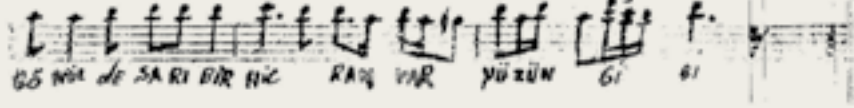
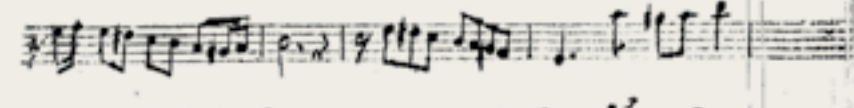
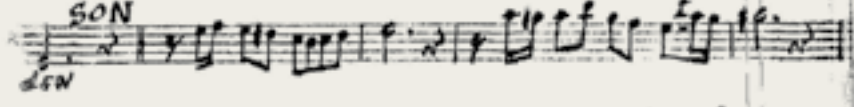
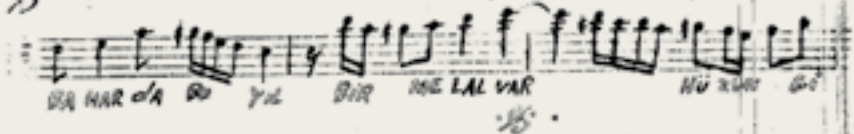
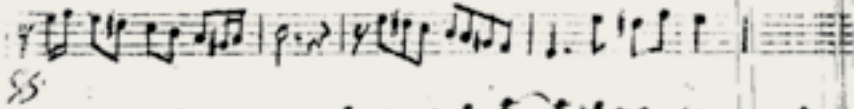
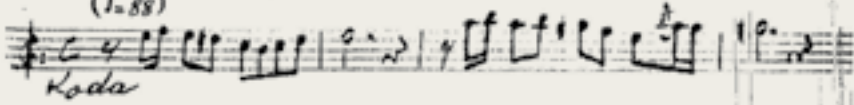
Hoca Râim Elhullu

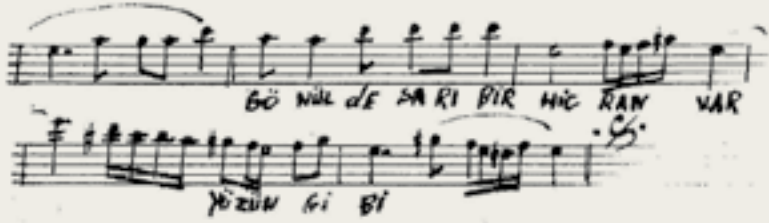

Okurken aşk kitabını, Sevenkadin vefalidir, Gönülde tutmayınca kader,
Düşünme izirâtını, Yıpranmış satılabılır, Çirginlik hep olur kader,
Felek çalar rebâbını, Meğerki aşk celâhânı, Zaman gelince ah eder,
Gülerde zek edersiniz, Dî yuldanzar giderainiz, yazık bu emre dersiniz.

diğek Sujudil Şarkı R. Elkutlu

(1-88)

BAHARDA BU YIL BİR MELÂL VAR HÜZÜN GİBİ
BÜLBÜLDE SES GÜLDE RENK AÇMAZ OLDU NEDEN
GÖNÜLDE SARI BİR HİCRAN VAR YÜZÜN GİBİ
BÜLBÜLDE SES GÜLDE RENK AÇMAZ OLDU NEDEN

SÜZİDİL ŞARKI

Usul: Düyek

Baharda bu yıl bir melâl var hüznün gibi

Güfte: Selim Aru
Beste: Râkım Elkutlu
(1872 - 4.12.1948)

Aramañme

BAHAR DA BU YIL

BİR MELÂL VAR HÜZÜN Gİ Bİ SAZ

BÜL BÜL DE SES GÜL DE RENK AC MAZ OL DU NE DEN SAZ

BÜL BÜL DE SES GÜL DE RENK AC MAZ OL DU NE DEN

SAZ

GÖNÜL DE SA RI BİR HİÇ RAN VAR

YÜZÜN Gİ Bİ SAZ GÖNÜL DE SA RI BİR HİÇ RAN VAR

YÜZÜN Gİ Bİ SAZ

Baharda bu yıl bir melâl hüznün gibi
Bülbülden ses gülden renk açmaz oldu neden
Gönülden sarı bir hücrân var yüzün gibi
Bülbülden ses gülden renk açmaz oldu neden

Güfte
Dr.ERCÜMENED ALBUCAKİPTEN

SÖZ-İ DİL ŞARKI

Beste
Hoca RAKİM ELKUTLU
7. Ağustos. 1963

Rüzgâr nefisîdâr ve o şamlarda
ne anlar.

Bu şarkı, 7.8.1963 de Tarafından notaya alındı. Aynı güfteyi Şek'etza makamından bende besteledim. Zirafet Yüksek Mühendisi, M. Resat Ayso.

Rüzgâr nefîsîdâr ve o şamlarda
lar_Söz_ sev dâ dâle kü'ya da lu bat
ip teyâman lar_Söz_ ipte'ya man lar_Söz_
Din bir serâned sâyteler ek geç ti za man
lar Her der deşi fâ kulbe tesel
li ve sen ey mîş Söz gör mîş de'â cep kim ba ye rin zevki
he doy mîş der sen ki'zâ del dan da la nes ey le u şan kus'

Rüzgâr nefisîdâr ve o şamlarda ne anlar,
Serdâ dâle, hülyâ dâle bak işte yamanlar.
Din bir serâned sâyteler ek geçti zamanlar,
Serdâ dâle, hülyâ dâle bak işte yamanlar.
Her derde şifa, kulbe teselli veren ağmuş,
Görmüşte acep kim bu yerin zevkine ağmuş,
Der-senki şu dâlden dâle neş'âyile uçan kâş,
Serdâ dâle, hülyâ dâle bak işte yamanlar.

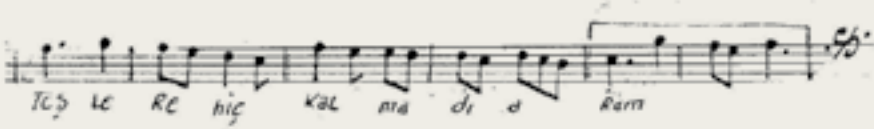
Aksak

SUZİNAK ŞARKI

Râkım Elkutlu

Bir nur-ı müessesemdi çıkap gitti elimden

Bir nur-ı müessesemdi çıkap gitti elimden
 Bir nur-ı müessesemdi çıkap gitti elimden
 FER YA di se ga müne şiki YOR OR ya di lim den
 FER YA di se ga müne şiki YOR OR ya di lim den
 ağı lar do ru rum gün di bü tün gün e le mîm den den
 cen net de me LER ler le o TUR sin o şün en
 dem Ben ağı la ya Yım hic Ri le her Rız
 'ER aK şam şak dem Be ni d

Bir nur-ı mücessemdi çıkıp gitti elimden
Feryad ü figânım çıkıyor arşa dilimden
Ağlar dururum şimdi bütün gün elemimden
Feryad ü figânım çıkıyor arşa dilimden

Cennette meleklerle otursun o gül endam
Ben ağlayayım hicr ile her rûz her akşam
Yaktın beni âteşlere hiç kalmadı âram
Feryad ü figânım çıkıyor arşa dilimden

SÜZİNÂK ŞARKI

Usûl: Aksak

Bir nûr u mücessemâi çıkıp gitâli elimden

Beste: Râkım Elkutlu

(1872 - 4.12.1948)

BİR NURU MÜCESEMÂİ ÇIKIP GİTÂLİ ELİMDEN SİM Dİ Çİ KİP
GİT Dİ E LİM DEN SAZ
FER YÂ Dİ Hİ GÂ NİM Çİ KİYOR AR SA DİLİM
DEN SAZ FER YÂ Dİ Hİ GÂ NİM Çİ KİYOR
AR SA DİLİM DEN SAZ AĞ LAR DU RU KUM
SİM Dİ BÜTÜN GÜN E LEMİM DEN SAZ
FER YÂ Dİ Hİ GÂ NİM Çİ KİYOR AR SA DİLİM
DEN SAZ FER YÂ Dİ Hİ GÂ NİM Çİ KİYOR

Circena

AR ŞA DİLİM DEN _____SAZ_____ CEN NET DE ME LİK

LER LE O TUR SUN O GÜL EN DÂM BEN AĞ LA YA YIM

HİC Rİ LE HER RÛZ HER AK SAM _____SAZ_____ YAK DEN

BE Nİ Â TES LE RE HİÇ KAL MA DI Â HİM _____SAZ_____

*Bir nîr u mücessemâ çıkıp girdi elminden
Feryâd-ı figânım çıkıyor arşa dîlîminden
Aşlar dururken şimdî bütün gün elemîminden
Feryâd-ı figânım çıkıyor arşa dîlîminden*

*Cennetde meleklerle otursun o gül endâm
Ben ağlayayım hier ile her rûz her akşam
Yakdın beni âteşlere hiç kalmadı âhım
Feryâd-ı figânım çıkıyor arşa dîlîminden*

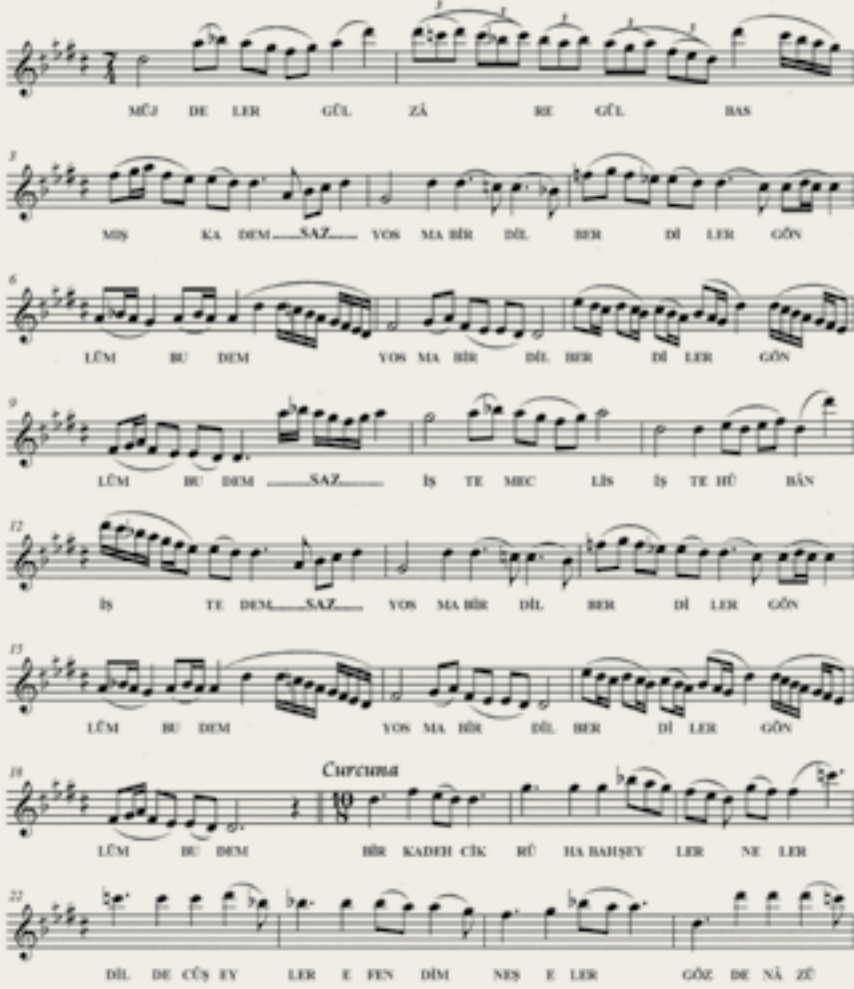
ŞEDARABAN ŞARKI

Usûl: Devr-i Hindi

Müjâzeler gülzâre gül basmış kadem

Beste: Râkım Elkutlu

(1872 - 4.12.1948)

MÜJ DE LER GÜL ZÂ RE GÜL BAS

MİŞ KA DEM SAZ VOS MA HİR DİL BER Dİ LER GÖN

LİM BU DEM VOS MA HİR DİL BER Dİ LER GÖN

LİM BU DEM SAZ İŞ TE MİR LİS İŞ TE HÜ BÂN

İŞ TE DEM SAZ VOS MA HİR DİL BER Dİ LER GÖN

LİM BU DEM VOS MA HİR DİL BER Dİ LER GÖN

Çirçima

LİM BU DEM HİR KADEH ÇİK RÜ HA BAŞŞEV LER NE LER

DİL DE CÜŞ EV LER E FEN DİM NEŞ E LER GÖZ DE NÂ ZÜ

26 *Devr-i Hindi*

CÂ NÂ YUS LAT BES TELER SAZ YOS MA BİR DİL

30 BİR Dİ LER GÖN LÜM BU DEM

32 *Aranajne*

34 2.

*Müjdeleler gülsäre gül basmış kadem
Yosma bir dilber diler gönlüm bu dem
İşte meclis işte hüban işte dem
Yosma bir dilber diler gönlüm bu dem*

*Bir kadehcik rûha bahşeyfer neler
Dilde cûş eyfer efendim neç eler
Gözde nâz ü câmâ vuslat besteler
Yosma bir dilber diler gönlüm bu dem*

SOFYAN (♩ = 88) ŞEHNAZ ŞARKI MÜZİK (O vefasız güzelin sözlerine aldandım) Rakım ELKUTLU

1) O VE. FA - SIZ GÜZE - LİN SÖZLE -
2) Bİ HİK GİT MEŞ SA NI KİM HA YAT
Rİ - NE AL - DAN - DİM AL - DAN - DİM Söz -
TAN U SA NI KİM SA NI DİM
) OL - MA - DI BA - HA GE - LİN - NA FI - LE
GÜL DE KÖ KU KAL MA DI RİH NE TİM
DEK COK YAN - DİM (SÖZ -) COK YAN - DİM
(ÇURCUNA) ZAL MA DI ZAL MA DI
AH HA - LI - ME A - CİR - SAN -
DİM HER ZA - MAN O - NA AN - DİM
AH - - - - -
(3/4) AH - - - - -
BEN YAN - DİM GÜLÜM BEN YAN - DİM CANIM BEN YAN - DİM

1 -
O VEFASIZ GÜZELİN
SÖZLERİNE ALDANDIM
OLMADI BANA GELİN
NAPİLE ŞEK ÇOK YANDIM

2 -
HAKIK GİTTİĞİ SANIRIM
BAYATTAN USANIRIM
GÜLÜN KÖKÜ KALMADI
MİHNETİM ASAINADI
(Nâzanâ)
HALÜM ACIK SANDIM
KİM ZAMAN ODU ANDIM
AH BEN YANDIM GÜLÜN BEN YANDIM

3 -
AĞIYOR BAKİN BAKİN
BİRNEKİREN SEVİKTİ YASTIK
BÜLÜLÜ NE OLMUŞ
ÇİÇEKLER BÖRÜN BOLDUĞU

Tahir Bûselik şarkı

Cile-i baht-ı sıyahım

Beste: Rakım Elkutlu

Güfte: Tahirî, zâide
Şerh: bey

Devr-i hîndî

Çi le i bah tı si ya hm
del mu yor del mu yor -Söz-
Has-ı lüm si kâ yap
ol mu yor ol mu yor -Söz-
ol mu yor -Söz- ma te min yâ
sin ni hâ yet buldu mu yor
bul mu yor -Söz- ol mu yor

Cile-i baht-ı sıyahım dalmıyor
Hastadır gönlüm şifayap olmuyor.
Mâtemim ye'dim nihâyet bulmuyor
Hastadır gönlüm şifayap olmuyor.

Cile (P) = sıyrıntı, cizyet
Dahil (d) = Tâib, kadim, yâ
Sâhî = Hâzret-i Kâmil
Mâtem = yas, kaderli olma
Şe'is = ümitsizlik
Nihâyet = son, bitim.

TAHİR PUSULİK

Devri Hiadı

(Çile-i baht-ı siyahım dolmuyor)

Rakım Koca

Çi le i bah tı si ya hın
dol mu yor dol mu yor. (SAZ)
Has ta dir gön lün şı fa yab
ol mu yor ol mu yor
ok mu yor Ma te mi ye
sim ni ha yet bul mu yor
bul mu yor. (SAZ) bul mu yor. (SAZ)

Çile-i baht-ı siyahım dolmuyor,
Hastadır gönlüm şifayab olmuyor,
Matemim, ye'sim nihayet balmuyor,
Hastadır gönlüm şifayab olmuyor.

Güfte
Sami ?

Beste
Hoca Rakım Elkutlu
22.4.1944

Tâhir Bûselik şarkı

Hülyam yine bir gölgeli esrara bürünsün

22.4.1944 de Hisar Camii'nde hataya alan: y. ziraat Müb. H. Reşat Nâzım

Aksat Hülyam yine bir gölgeli es ra ra bu
rûn sîn es ra ra bu rûn sîn -Saz-
Gök ler den i nen nur yine çeh
ren değê rûn sîn ah ren değê rûn
sîn Semâi -Saz- Rûyam da ki sey ran gi bi mehtâb
Tap da bu rûn sîn ah tap ta bu rûn sîn -Saz-
sîn

Hülyam yine bir gölgeli esrara bürünsün
Göklerden inen nûr yine çehrende görünsün
Rüyamdaki seyran gibi mehtâb da bürünsün
Göklerden inen nûr yine çehrende görünsün

Gülte
Süleyman Araf Bey

Uşak şarkı

Deste
Hoca Râkım Elkutlî

Anarım ruhlarını güller ile eğlenirim.

6. 10. 1348

6. 10. 1948 de Hisar Camii'nde notaya alınan Z. g. Mühendisi M. Rasat Ağca.

Gülte Araf Ah a nazım ruh le ri ni gül le ri le eğ eğ le ni rim ok sa rım kâ kâ kü lü sün bul le ri le eğ eğ le ni rim çe vir ir pi se şe şe gi gül gül le ri le eğ eğ le ni rim.

Anarım ruhlerini güller ile eğlenirim,
Okurum kâkül şarbüller ile eğlenirim.
Çevirir şişeyi gülçuller ile eğlenirim,
Okurum kâkül şarbüller ile eğlenirim.

UŞSAK ŞARKI

Şiir: Akın

Artık hicrâna tahammül edemez oldu gönül

Rakim Ho Ca

ar teb ki e za - - na te ha mîî

e de meğ o e de gö niil

niil e si. nat la de gi her

güze li. suv meğ o - -

de gö niil saz nat la de gi

her güze li. suv meğ o e de

niil - - yene meğ o - - di za te li eze

meğ o e de gö niil e de gö niil - - saz

ih tırs al de gö niil e de gö niil e de gö niil va

bu hin d lu elao e de gö niil

UŞŞAK ŞARKI

Usûl: Aşar Aksak

Artık hicrâna tahammül edemez oldu gönül

Güfte: N. Hilmi Özeren

Beste: Râkım Elkutlu

(1872 - 4.12.1948)

AR TIHİC RÂ NATAHAM MÛL E DE MEZ OL

4 DU GÖ NÛL SAZ SAZ DU GÖ NÛL SAZ

6 HER GÜZEL BEZ Mİ NEŞİM Dİ

8 Gİ DEMEZ OL DU GÖ NÛL SAZ

10 HER GÜZEL BEZ Mİ NEŞİM Dİ

12 Gİ DE MEZ OL DU GÖ NÛL SAZ

14 ES Kİ ASK BAH ÇE Mİ NE GÛL SAZ

16 E KEMEZ OL DU GÖ NÛL SAZ

18 KEN DİDER DÜ E LEMİN DE

20 CE KEMEZ OL DU GÖ NÜL SAZ

22 KEN DİDER DÜ E LEMİN DE

24 CE KEMEZ OL DU GÖ NÜL SAZ

27 İHTİYAR OL DU GÖ NÜL SÖN DÜ GÖ NÜL SOL DU GÖ NÜL VAY

32 KAY BE DİP NEŞ E Yİ BİR Ä HİÇ E LEM OL DU GÖ NÜL

Artık hicrâna tahammül edemez oldu gönül
 Her güzel bezmine şimdî gidemez oldu gönül
 Eski aşk bahçesine gül ekemez oldu gönül
 Kendi derâ-ü eleminde çekemez oldu gönül
 İhtiyâr oldu gönül söndü gönül soldu gönül
 Kaybediy neçeyi bir âh-ü elem oldu gönül
 Kendi derâ-ü eleminde çekemez oldu gönül

Alışık Cümlerim

LİSSE AK ŞARKI

Rakim Elkutlu

Alışık Cümlerim

ol- mus e- sen- ... .. din

Cok- du- gu- nul- du- ku- la- ha- rab- ... .. Ah Ah

Cev- ria- si- te- min- fay- ri- ki- tab- ol- mus e- sen- ... ..

ol- mus e- sen- din

Cok- du- gu- nul- du- ku- la- ha- rab- ... .. ol- mus e- sen- ... ..

Son

Bakınım yfime sayende herab olmaq efendim
Cokduu founil askimla herab olmaq efendim
Cevrin, sitimin fayri kitab olmaq efendim
Cokduu founil askimla herab olmaq efendim .

UÇSAK ŞARKI

Bahçem yine sâyende serab olmuş efendim

Aksak

Rakım Elkutlu

Bah çen.... yi... ne sa yen.... da.....sa..... rab
 ol.... muş..e fen..... dim ---SAS----- din---SAS----
 Çok... tan.... gö nül aş kın.....la.. ha rab.....
 ol.....muş e fen..... dim ---SAS-----
 Ah..... Ah..... Ah..... Ah.....
 ..... Cev rin.... si te nin... gay ri ki tab..
 ol muş e fen din ---SAS----- Çok.... tan.....
 gö..... nül aş..... kınla ha rab ol.. muş e fen din ---SAS-----

Bahçem yine sâyende serab olmuş efendim
 Çoktan gönlü aşkımla harab olmuş efendim
 Cevrin sitesin gayrı kitab olmuş efendim
 Çoktan gönlü

Akk. - Corcun

UŞŞAK ŞARKI

Rakım Elkutlu

Ba-na hic ... .. ya-kep-me-yor ... ..
... boy-le in-ti zar şim-di
zar şim-di Ma-tan-ze-de
şin-tüm-de ha-yut bir me-
zar şim-di Ma-tan-ze-de
şin-tüm-de ... .. ha-yut bir me- ... ..
zar şim-di Ne ses var
ne kah-ka-ha her şey a-hi
zar şim-di
Ner-de kal-de o a-hu
ner-de te-le zar şim-di
Ner-de kal-di o a-hu

ner-de lã-te-
 O be-nim meh-tã-bim-di O be-nim gũ-
 ne-sim-di O be-nim her şey-im-di ...
 ... O be-nim meh-ve-sim-di
 O be-nim te-sel-lim-di O be-
 nim son e-sim-di

Bana hic yakısmıyor böyle intizar şimdi
 Mâtemzede gûlbûnde hayot bir mezar şimdi
 Ne ses var ne kahkaha, her şey ahîzar şimdi
 Nerde kaldı o âhû, nerde lâlezar şimdi
 O benim mehtabandı, o benim gûnşimdi
 O benim her şeyimdi, o benim mehtuşimdi
 O benim tesellimdi, o benim san esimdi
 Nerde kaldı o âhû, nerde lâlezar şimdi

Dr. Allâeddin Nâvâvî

Kesak

Na na hiç... ya hiç mi var... böyle in ti
 nar şim di di --SAR-- Ma temsede gönüm de....
 ..... ha yat bir ne nar şim di matemde de....
 -SAR-
 gönüm de..... hayat bir ne..... nar şim di
 Ne ses var ne kah ka ha her şey a hu
 nar şim di
 Ner de kal di e a..... hu..... nerde is le
 nar şim di nerde kal di..... o a hu.....
 (Circuna)
 ... nerde is le nar şim di O be nimseh
 ta bin di e be nim gi ne şim di obe nimher
 şo yin di..... e be nim meh ve şim di
 o be nim to sal lim di..... a be... son o şim di

Bana hiç yakışmıyor böyle intizar gışim O benim mehtabımdı, o benim güneşimdi
 Matemde gönümde hayat bir megar şimdi O benim herşeyimdi, a benim mehtabımdı
 Ne ses var, ne kakkaha, her şey ahuştu şimdi, O benim tesellimdi, o benim son
 Nerde kaldı, o ahu, nerde isle şimdi.

UŞŞAK ŞARKI
BENİ TEK ATEŞE YAK

Râkım Elkutlu

Aksak

MEYAN

CURCUNA

(“DİN” HECESİNDE SAZ GİBİ)

Safvet Başar
26 Ağustos 2023

BENİ TEK ATEŞE YAK GÖZDEN İRAK ETME SAKIN
ÖMRÜMÜN NEŞVESİ GÜL YÜZLÜ İPEK SAÇLI KADIN
BANA HER ŞEYDEN ELEMİLİ ACIDIR AYRILIĞIN
ÖMRÜMÜN NEŞVESİ GÜL YÜZLÜ İPEK SAÇLI KADIN

BİRİ BAKSA YÜZÜNE ŞÖYLE BİRAZ KISKANIRIM
SENİ BENDEN ALACAKTIR KAÇACAKTIR SANIRIM
SUBHA DEK SONRA HAYÂLİNLE KALIR ALDANIRIM
ÖMRÜMÜN NEŞVESİ GÜL YÜZLÜ İPEK SAÇLI KADIN

UŞŞAK ŞARKI

Türkaksağı

Beste : Rakım ELKUTLU

BİT-Şİ - DE SA - Çİ - MA GÖ - ZÜ - NÜ
 SEY - Cİ - Ü SEN - GEN
 BAK HAS - RE - Tİ - NİN AK -
 Sİ - Nİ GÖZ GÖZ - GÖZ BİR - DİR -
 TEN - DEN - GÖZ - DE SA - YA - LİM -
 YA - GAZ - KEN AK - KEN PARAR
 SE - NİN HAK - DEN DEN DEN

Beyhude kaçırma gözünü sevgilim benden
 Bak hasretinin aksını gör gözbebeğinden
 Gönülümde, hayalimde yaşarken senin handen
 Bak hasretinin aksını gör gözbebeğinden

UŞŞAK ŞARKI

Beste: Râkım Elkutlu

Usûl: Türk Aksağı Beyhüde kaçırma gözünü sevgilim benden

(1872 - 4.12.1948)

Bey hü de ka çır ma gö zü nü sev
Gülüm ben den saz den saz
Bak has re yi nün ak sı ni gör
Göz be be gim den saz den saz
Gön lüm de ha yâ lüm de ya sar ken
Se nin han den saz den saz den saz

KARAR

Aranajme

Beyhüde kaçırma gözünü sevgilim benden
Bak hasretinin aksini gör gözbebeğimden
Gönülümde hayalimde yazarken senin handen
Bak hasretinin aksini gör gözbebeğimden

C# MAJÖR

Ussak Rakim Elkutlu

DİR GÜN NE LOK GEL RE-Nİ Bİ-
 SEN SE SE-VİN- DİR DİR
 OL- SEN DE BU GÜN- LİM Yİ-NE VAL- LA- HI SE-NİN-
 DİR OL- DE BU GÜN- LİM Yİ-NE VAL-
 FER- YA- DI O- NUN HAQ- RE KA- DAR A- HÜ-
 E- NİN DİR FER- YA- DI O-
 NUN HAQ- RE KA- DAR A- HÜ ER NİN- DİR

Bir gün ne olur gel beni lissule sevindir

Dr. A. Yanatca.

Curcuna

UŞŞAK ŞARKI

Râka = Elkutlu

(Bir gün ne olur)

Bir gün..... ne o lur.... gel be ni be
sen le se vin dir —Söz— dir —Söz—
Ol sen de bu gün..... lün yi ne Val
lâ hi se nin dir Ol ..... sen
de sen gün..... lün yi ne val lâ hi se nin
dir For ya..... da o nun... haşre ka dar
â hü e nin dir For..... yâ.....
da o nun haş.... re ka dar
a hü e nin dir

Bir gün ne olur gel beni bendenle sevindir
Ölse de bu gönlüm yine Vallahi sendir
Feryada onun haşre kadar şahi onundur
Ölse de bu gönlüm yine Vallahi sendir.

Güfte
Abdullah Nâci

Uşak şarkı
Çekildi faslı dil gönül

Deste
Hoca Râkım Elkutlu
21 . Ekim . 1945

Bu şarkı, 21. 10. 1945 de, tarafından notaya alınmıştır. Z. y. Hoca. M. Râkım Elgü.

Raksak Çe kil di fas lı dil gö nül gelimdi nev
ba ha rı gör. -Saz. biraz da ol t ri si gül
na kışu sad he za rı gör. -Saz. Bahare riğ di pür ve
kar dâ kerze mi ne berki bür. -Saz. şife danet
di ah zu sar şüdevri bi kara rı gör.

Çekildi faslı dil gönül,
Çal imalı nev baharı gör.
Biraz da ol enisi gül,
Hüküşü sad hezarı gör.

Bahar eripti pür vebar,
Dâker zemine berk-i bür,
Şifadan etti abt-ı sar,
Şu devr-i bi kerarı gör.

Açıldı hep menekçeler,
papularla lüleler,
parıldıyor o güleler,
zemini âbidârı gör.

Taraf taraf şükâfeler
Dâkinca ömrü tuzeler,
yapar esince muvâceler,
Nesim-i müşkibârı gör.

Ufuk basım, havâ güler,
Seber bezüş, sabâ güler,
Zemin güler, Samâ güler,
Delâlet-i pür mesârı gör.

Fakül ki sın zemini giki,
İbessâm etmedin gibi,
Hayât-i pür gamın gibi,
Kam şu caybârı gör.

Çiftes: Abdullah Naci

Uşşak

Beste: Rakım Elkutlu

Çakılai faslı dil gâmil
Nalaya alın ve südenleyen: Yâfîsek Ziraat muhendis
Repat Aysu 21.10.918 Hizar Camii

ANSAT

Sak

Sak

Sak

ANSAT

Sak

Sak

Sak

Güfte
Dr. Taplı Zâde Ebbem

Uşşak Şarkı

Mahvolup gitti ümidim Sabrisânım gibi

Beste
Hoca Râkım Elkutlu
5. Ekim . 1948

Bu şarkı, 5.10.1948 de tarafından ilâveler yapılarak ve düzenlenerek
notaya alındı. Ziraat Gümrük Mühendisi M. Resat Aygün.

Mahvolup git di ü mi dim
sabri-sa ma nim gi
bi li-yar des des fin
de u dun ruhu na la
nim ar bi nim gi
bi sov Hâli me rah met mi
yer gön lüm de sa na
nim gi bi

Mahvolup gitti ümidim sabrisânım gibi
Lâli-yar destinde uduñ ruhu nâlanım gibi,
Hâli-me rahmet mi-yor gön-lüm-de cânım gibi,
Lâli-yar destinde uduñ ruhu nâlanım gibi .

UŞŞAK ŞARKI

Usûl: Ajır Aksak Mahvofup gitti ümidim sabr-ı sâmanın gibi

Güfte: Taşcızâde Edhem

Beste : Râkım Elkutlu
(1872 - 4.12.1948)

MAH VOLUP GİT Dİ Ü Mİ DİM SAZ
SAB RI SÂ MÂ NİM Gİ Bİ SAZ
İN LİYOR DES DES TİN DE U DÜN
RÜ HUNÂ LÂ NİM Gİ Bİ SAZ
İN LİYOR DES DES TİN DE U DÜN
RÜ HUNÂ LÂ NİM Gİ Bİ SAZ
HÂ LİME RAH MET Mİ YOR GÖN
LİM DE CÂ NÂ NİM Gİ Bİ SAZ

Mahvofup gitti ümidim sabr-ı sâmanın gibi
İnliyor âstinde udun rûhu nâânın gibi
Hâlîme rahmetmişor gönlümde cânın gibi
İnliyor âstinde udun rûhu nâânın gibi

Ağır aksak

UŞŞAK ŞARKI

R. Elkutlu

sevdâ benim gözümde en mukaddes bir kindi

(4/5) ♩ = 100

SEV DA BE NİM GÖ ZÜM
DE EN MU KAD DES BİR KİN
Dİ GÖ NÜL SE Nİ
SEV ME DEN SU LAR Gİ Bİ
SA KİN Dİ GÖ NÜL SE Nİ
SEV ME DEN SU LAR Gİ Bİ
SA KİN Dİ GÖ NÜL GÖZ LE
Rİ KA DAR SU LAR Gİ Bİ
SA KİN Dİ

Sevdâ benim gözümde en mukaddes bir kindi
Gönül seni sevmeden sular gibi sakındı
Gönül gözleri kadar sular gibi sakındı
Kim derdi ki içimi yakmak hakkı senindi

UŞŞAK ŞARKI

Beste: Râkım Elkutlu

Usûl: Orta Aksak Sevâ benim gözümde en mukaddes bir kindi

(1872 - 4.12.1948)

SEV DA BE NİM GÖ ZÜM DE
EN MUKAD DÉS BİR KİN Dİ SAZ BİR KİN Dİ SAZ
GÖ NÜL SE Nİ SEV ME DEN SU LAR GI Bİ
SÄ KİN Dİ SAZ GÖ NÜL SE Nİ
SEV ME DEN SU LAR GI Bİ SÄ KİN Dİ SAZ
KİM DER Dİ Kİ İ Çİ Mİ
SE NİN Dİ SAZ SE NİN Dİ SAZ

Sevâ benim gözümde en mukaddes bir kindi
Gönül seni sevmeden sular gibi sâkindi
KİM derdi ki içimi yıkmak hakkı senindi
Gönül seni sevmeden sular gibi sâkindi

SİLEMEM BİR GÜN

GÜFLE: UŞSAK ŞARKI Beste:
NAHİT H. ÖZERN HOCA RAKİM ELKUTLU

Sı lemem bir
gün ha ja lim
deno dil be r hadi ni
'saz 1 2
Bana ta t di r
di bin i s ve i le bu aş kı
n ta di ni 1
ni 2 du ya rım bir

r sı zı kal bi
 m de a narke na di ni
 söz o gü zelgit me me
 li di o bu göynu n eme
 li di söz o na as kım
 e ze li di o gü zeller
 r gü ze li idi

Silemem bir gün hayalimden o dilber kadını
 Bana tattırdı bin işveyle bu hayatın tadını
 Duyarım bir sızı kalbimde anarken adını
 Bana tattırdı bin işveyle bu hayatın tadını

Nakarat

- O güzel gitmemeliydi
 O bu gönlün emeliydi
 Ona aşkım ezeliydi
 O güzeller güzeliydi
 Bana tattırdı bin işveyle
 Bu hayatın tadını

Şir eksek

U S S A K Ş A R K I

ŞŞ:N.Hilmi Özeren
Müzik:Rakim Elkutlu

silenen bir..... gün ha
ye..... lim..... den dil 'ber.....
..... ka di ni s e z
be ne tet..... tır ..... di bin
lo ..... vey..... lo bu ş e k l e n .....
..... te di ni s e z ni s e z
..... du yar s e bir..... ş i z i kel
..... bin..... de s u r k e n .....
..... s - d i ni s e z
be ne tet..... tır..... di bin
lo ..... vey..... lo bu ş e k l e n .....

U S S A K Ş A R K I N I N Devanı

..... te di ni - e s e z

ni - e s e z

o gu zel git ne ne

liy di o bu gönüñ..... e ze liy di

o ne eş kin e ze liy di o gu zeller....

gu ze liy di.

Şileme bir gün hayaliden o güzel kadını
 Bense tattırdı bin igveyle bu aşkın tadını
 Duyarım bir sızi kalbimde anarken adını
 O güzel gizemeliydi o bu gönüñ ezeliydi
 Ona aşkın ezeliydi o güzeller güzeliydi
 Bense tattırdı bin igveyle bu aşkın tadını.

Güfte
Fuad bey

Uşak sarkı

Beste
Hoca Pâkım Elkutlu
6. 10. 1948

6. 10. 1948 de, Hisar Câmî'inde botaya atan; Z. y. Mühendisi M. Rasat Arsu.

Çurcuna şimdilerde naz i le per ver de sin -Saz- şimdi nerde
naz i le per ver de sin -Saz- nerde sin ah sev di ğim sen
ner de -sın -Saz- nerde sin ah sev di ğim sen ner de -sın
-Saz- Hem ni çin a şık la ra â zur de sin -Saz-
hem ni çin â şık la ra â zur de sin -Saz-

Şimdi nerde nâz ile perverdesin,
Nerdesin ah sevdiğim sen nerdesin,
Hem niçin âpıklara âzurdesin ?
Nerdesin ah sevdiğim sen nerdesin !

Handwritten signature

Uşşak şarkı

Vuslat-ı cânân'a erişmiş gönül

Beste
Hoca Râkım Elkutlu
3. Ağustos . 1343

Du Sengin Semâi, 3. B. 1943 de tarafımdan notaya alındı. Zir. yük. Mühendisi
M. Reşat Ağao.

Sengin Semâi vusla fı cânâ nâş-e riş
miş gö nâl zül fâ pe ri şâ
nu i lip miş gö nâl
Gırne a cap kâ râ gir miş miş
gö nâl Curcuna Â hu fi ğan ay le yan o
Ney de ğil iç di ğim hep gât yaşı de may de ğil âyle bir ip
dir ki o lar şay de ğil

Vuslat-ı cânân'a erişmiş gönül,
Zülfü perişanv itmiş gönül.
Gör ne oompkâre gir miş gönül,
Âhu fiğan eğlenen o Ney de ğil
İçtiğim hep gât yaşıdır, may de ğil,
Öyle bir âdir ki o lar şay de ğil.

(♩=130) *uzak tikiñi Rakım el kütli*

gel den ye rum di zi ne a man a
man del den su zi i zi ne del den
su zi i zi ne bak den
e la go zi ne a man a man şaf deni
e la go zi ne a man a man şaf deni
tat li sö zi ne şaf deni tat li
şö zi ne

Yatın yârin düzine
Daldım sevgi line
Bakdım elâ görüne
Uydum tatlı sözine

Yârin güzel elleri
Okur güzel dilleri
Esdi sevdâ yelleri
Açdı gönüli selleri

Bakmaz safâ sazına
Erdi sevdâ çağına
Yârin güller başına
Girdim düştüm aşına

Usûl: Aksak

UŞŞAK TÜRKÜ

Yattım yârin dizine aman

Beste: Râkım Elkutlu
(1872 - 4.12.1948)

Aranajme

5 YATDIMVÂ RİN Dİ Zİ NE A MAN A MAN DALDIM SEV Gİ

8 İ Zİ NE DALDIM SEV Gİ İ Zİ NE —SAZ—

11 — BAKDIM E LÂ GÖ ZÜ NE A MAN A MAN BAKDIM E LÂ

14 GÖ ZÜ NE A MAN A MAN UY DUM TAT LI

16 SÖ ZÜ NE UY DUM TAT LI SÖ ZÜ NE

Yattım yârin dizine
Daldım sevgi izine
Bakdım elâ gözüne
Uydum tatlı sözüne

Yârin güzel elleri
Okur güzel dilleri
Esâî sevîdâ yelleri
Akâî gönül selleri

ÇEP ÇEVRE BAHAR İÇİNDE

Yegah şarkı

Söz: Yahya Kemal.
Müzik: RAKİM ELKUTLU.

Of of

of Aranoğme

çep çev re ba har i çin

de bir yer gör dük

Aranoğme

S fer ha di te ş i ri ni be ra ber gör

dük Aranoğme

Fer ha di le şi ri ni be ra
ber gör dük Aranağme
bak dik ge ce den fec re ka dar
el ler de Aranağme

Çep çevre bahar içinde bir yer gördük
Ferhat ile şiirini beraber gördük
Bakdık geceden fecre kadar ellerde
Yıldızlara yükselen kadehler gördük.

YEGÂH ŞARKI

Çepçevre bahar içinde

Beste : Rakım Elkutlu

Güfte : Yakya Kemal Beyath

Usûl : Semâî

Of of of

(Saz...)

Çep çev re ba har i çin de bir yer gör dük

(Saz...)

Fer had i le Şi ri ni be ra ber gör dük
Yıl dız la ra yük se len ka deh ler gör dük

Fer had i le Şi ri ni be ra ber gör dük
Yıl dız la ra yük se len ka deh ler gör dük

(Saz...)

Bak tık ge ce den fec re ka dar el ler de

Rubâî Çepçevre bahâr içinde bir yer gördük
Ferhâd ile Şîrî'nî berâber gördük
Baktık geceden fecre kadar ellerde
Yıldızlara yükselen kadehler gördük

Zâvil şarkı

Deste
Rakım Elkutlu

Gül yüzünü açarsın

Aksak Ah gülü zü nü a çar sın te bas
sım ler sa çar sın te bas sım ler
sa çar sın. Söz.. fakat beni gö rün ce
bir kas gi bi ka çar sın ah
ah ah öm rüm a sana ma na man
sev di ğim ya mın -Söz-

Aranağme

H.R. Dusu

Ah gül yüzünü açarsın,
Tebessüm ler saçarsın.
Fakat beni görünce,
Bir kas gib i kaçar sın.
Ah ah öm rüm a sana ma na man
Sevdiğim gumurru.

Rakım Elkutlu

GÜL YÜZÜNÜ AÇAR SIN

Kırık Şarkı

Beste: Rakım Elkutlu

Ah gülyüsu nî a bî çar sin

tebessüm lar sa çar sin be tebe süm lar

sa çar sin fakat nî. gü rün ce

bir kuşu bi ka çar san Ah

Ah be rün a man man a man

sev diğis ya san

Gül yüzünü açarsın, tebessümler saçarsın
Fakat beni görünce bir kuş gibi kaçarsın
Ah ömrüm ama, sevdiğim yaman

Rakım Elkutlu Eser Kayıtları*

Sıra	Nota No.	Büyük Formalar	Seslendiren
1	1	İmrûz çü her rûz harabimi harab (Mevlevî Âyin-i Şerifi)	Konya Tasavvuf Müziği Topluluğu
2	3	Müheyyâ oldu meclis sâkiyâ	Çiğdem Yarkın
3	7	Bakıb o şuh ile nâz ü niyâze meşk ederiz	Bekir Sıdkı Sezgin
4	12	Ben perîşanlıkta buldum rifati kâkül gibi	Burcu Göktürk
5	13	Cevr-i yâre sabır buldum ömrüm ahzâna kaldı	Alâeddin Yavaşca
6	14	Sâki piyâle sun ki bugün gül havasıdır	Mustafa Doğan Dikmen
7	15	Dünyada ne ikbâl nede servet dileriz	Burcu Göktürk
8	16	Bilmem kime yahut neye uyduk gittik	Cevdet Bolvadin
Sıra	Nota No.	Dini Eserler	Seslendiren
1	5	Vücudun mazhar-ı sırr-ı ezeldir Ya Rasulallah	Ankara Radyosu Türk Tasavvuf Müziği Korosu
2	10	Zâtını davet buyurdu bu gece Rabbü'l-Muîn (tevşih)	Ahmet Özhan

*Rakım Elkutlu eserlerinin kayıtlarına kulturyayinlari.izka.org.tr/rakim-elkutlu sayfasından ulaşabilirsiniz.

Sıra	Nota No.	Şarkılar	Seslendiren
1	1	Bilmezsin düşündüğüm ağladıklarım nedir	Güler Basu Şen
2	2	Ne arzu var ne tâkat visâl dillerde kaldı	Ayşe Taş
3	2	Ne arzu var ne tâkat visâl dillerde kaldı	Mustafa Doğan Dikmen
4	3	Ne bahar kaldı ne gül ne de bülbül sesi var	Münir Nureddin Selçuk
5	3	Ne bahar kaldı ne gül ne de bülbül sesi var	Alâeddin Yavaşça
6	3	Ne bahar kaldı ne gül ne de bülbül sesi var	Recep Birgit
7	3	Ne bahar kaldı ne gül ne de bülbül sesi var	Perihan Altındağ Sözeri
8	3	Ne bahar kaldı ne gül ne de bülbül sesi var	Güler Basu Şen
9	15	Gönül yolu dar geldi	Doğan Dikmen
10	17	Gündüzüm karanlık gecem uykusuz	Bekir Sıdkı Sezgin
11	23	Yürü Hey Bî Vefâ Hercâî Güzel	Vedat Kaptan Yurdakul
12	24	Bekledim fecre kadar gelmedin	Münir Nureddin Selçuk
13	24	Bekledim fecre kadar gelmedin	Cevdet Bolvadin
14	24	Bekledim fecre kadar gelmedin	Bekir Sıdkı Sezgin
15	24	Bekledim fecre kadar gelmedin	Müzeyyen Yıldızdoğan
16	27	Seni çok sevdi bu gönlüm beni terk etme kadın	Bekir Sıdkı Sezgin
17	27	Seni çok sevdi bu gönlüm beni terk etme kadın	Mustafa Doğan Dikmen
18	27	Seni çok sevdi bu gönlüm beni terk etme kadın	Elif Güreşçi
19	29	Visâl-i yâr ile mest ol hayâle dalma gönül	Münir Nureddin Selcuk
20	29	Visâl-i yâr ile mest ol hayâle dalma gönül	Tülûn Korman
21	29	Visâl-i yâr ile mest ol hayâle dalma gönül	İsmail Olgay
22	29	Visâl-i yâr ile mest ol hayâle dalma gönül	Güler Basu Şen
23	30	Bir safâ bahşedelim gel şu dil-i nâ-şâda	İbrahim Suat Erbay

Sıra	Nota No.	Şarkılar	Seslendiren
24	31	Çeşme başında duran şu güzel köylü kızı	İzmir Devlet Korosu
25	34	Aşkın bana bir gizli elem oldu güzel yâr	Münir Nureddin Selçuk
26	34	Aşkın bana bir gizli elem oldu güzel yâr	Mediha Demirkıran
27	34	Aşkın bana bir gizli elem oldu güzel yâr	Güler Basu Şen
28	35	Bak gözlerinin rengi âteşler gibi yanmış	Necmi Rıza Ahıskan
29	36	Bekledim yıllarca lâkin gelmedin ey nazlı yâr	Âfitab Karacan
30	36	Bekledim yıllarca lâkin gelmedin ey nazlı yâr	Cevdet Bolvadin
31	36	Bekledim yıllarca lâkin gelmedin ey nazlı yâr	Selma Ersöz
32	36	Bekledim yıllarca lâkin gelmedin ey nazlı yâr	Bekir Sıdkı Sezgin
33	36	Bekledim yıllarca lâkin gelmedin ey nazlı yâr	Zuhal Eğilmez
34	36	Bekledim yıllarca lâkin gelmedin ey nazlı yâr	Güler Basu Şen
35	37	Bir yare kalır kalbime her nazlı güzelden	Rahmi Sönmezocak
36	40	Feryâd ki hep gönlümün nevâsıdır	Güler Basu Şen
37	41	Gönül bu ne durur ne de söz dinler	Bekir Sıdkı Sezgin
38	41	Gönül bu ne durur ne de söz dinler	Gül Yazıcı
39	41	Gönül bu ne durur ne de söz dinler	Elif Güreşçi
40	43	Silemem bir gün hayalimden o dilber kadını	Radife Erten
41	44	Susmuş gece her yer sizi dinlerdi denizden	Münir Nureddin Selçuk
42	44	Susmuş gece her yer sizi dinlerdi denizden	Rıza Rit
43	44	Susmuş gece her yer sizi dinlerdi denizden	Güler Basu Şen
44	44	Susmuş gece her yer sizi dinlerdi denizden	Muzaffer Birtan
45	45	Tir-i firkat göz göz ettikçe dil-i bîmârımı	Bekir Sıdkı Sezgin
46	46	Bıktın mı siyah gözlü güzel kız elemimden	Rahmi Sönmezocak
47	47	Ateşiyle yanıyorken yüreğim	Vedat Kaptan Yurdakul

Sıra	Nota No.	Şarkılar	Seslendiren
48	49	Bir gün seviyor ertesi gün kıskanıyor kalbi derinden	Bekir Sıdkı Sezgin
49	49	Bir gün seviyor ertesi gün kıskanıyor kalbi derinden	Tahir Engin İçöz
50	50	Nazir olmaz sana âlemde teksin	İsmail Olgay
51	51	Nedir bu handeler bu işveler bu naz ü istiğna	Bekir Sıdkı Sezgin
52	52	Sevdim bu yaz bir esmer	Serap Mutlu Akbulut
53	54	Demedim hiç ona kimsin ve nesen sen ne adın	Münir Nureddin Selçuk
54	54	Demedim hiç ona kimsin ve nesen sen ne adın	Alâeddin Yavaşça
55	54	Demedim hiç ona kimsin ve nesen sen ne adın	Bekir Sıdkı Sezgin
56	54	Demedim hiç ona kimsin ve nesen sen ne adın	Gönül Akkor
57	54	Demedim hiç ona kimsin ve nesen sen ne adın	Güler Basu Şen
58	62	Bir siyah çevre dolaşmış gibi kirpiklerine	Celal Abacı
59	62	Bir siyah çevre dolaşmış gibi kirpiklerine	Vedat Kaptan Yurdakul
60	65	Bilmem ki günahım sana olmakta mı bende	Münir Nureddin Selçuk
61	65	Bilmem ki günahım sana olmakta mı bende	Güler Basu Şen
62	67	Hayâl içinde akıp geçti ömr-i derbederim	Safiye Ayla
63	68	Mümkün mü unutmak güzelim neydi akşam	Münir Nureddin Selçuk
64	68	Mümkün mü unutmak güzelim neydi akşam	Sabite Tur Gülerman
65	68	Mümkün mü unutmak güzelim neydi akşam	Perihan Altındağ Sözeri
66	68	Mümkün mü unutmak güzelim neydi akşam	Güler Basu Şen
67	69	Ne yanan kalbime baktın ne akan gözyaşıma	Bekir Sıdkı Sezgin

Sıra	Nota No.	Şarkılar	Seslendiren
68	70	Bir yaz gecesi Çamlıca mehtabına geldin	Vedat Kaptan Yurdakul
69	72	İnce kirpiklerinin sinede bin yaresi var	Hasan Eylen
70	73	Aşkınla yanıp ağladığım günleri an sen	Alâeddin Yavaşça
71	73	Aşkınla yanıp ağladığım günleri an sen	Bekir Sıdkı Sezgin
72	73	Aşkınla yanıp ağladığım günleri an sen	Tülûn Korman
73	73	Aşkınla yanıp ağladığım günleri an sen	İnci Çayırılı
74	73	Aşkınla yanıp ağladığım günleri an sen	Mustafa Doğan Dikmen
75	73	Aşkınla yanıp ağladığım günleri an sen	Güler Basu Şen
76	81	O vefasız güzelin sözlerine aldandım	Vedat Kaptan Yurdakul
77	82	Çille-i baht-ı siyahım dolmuyor	Bekir Sıdkı Sezgin
78	86	Bahçem yine sâyende serab olmuş efendim	Koray Safkan
79	86	Bahçem yine sâyende serab olmuş efendim	Güler Basu Şen
80	87	Bana hiç yakışmıyor böyle intizar şimdi	Münir Nureddin Selçuk
81	87	Bana hiç yakışmıyor böyle intizar şimdi	İsmet Yazar
82	87	Bana hiç yakışmıyor böyle intizar şimdi	Mustafa Erses
83	87	Bana hiç yakışmıyor böyle intizar şimdi	Güler Basu Şen
84	88	Beni tek ateşe yak	Hâfız Burhan
85	89	Beyhûde kaçırma gözünü sevgilim benden	İbrahim Suat Erbay
86	89	Beyhûde kaçırma gözünü sevgilim benden	Mediha Suzan Hanım
87	90	Bir gün ne olur gel beni vaslınla/bûsenle sevindir	Münir Nureddin Selçuk
88	90	Bir gün ne olur gel beni vaslınla/bûsenle sevindir	Rıza Rit
89	90	Bir gün ne olur gel beni vaslınla/bûsenle sevindir	Perihan Altındağ Sözeri
90	90	Bir gün ne olur gel beni vaslınla/bûsenle sevindir	Güler Basu Şen
91	94	Silemem bir gün hayalimden o dilber kadını	Münir Nureddin Selçuk

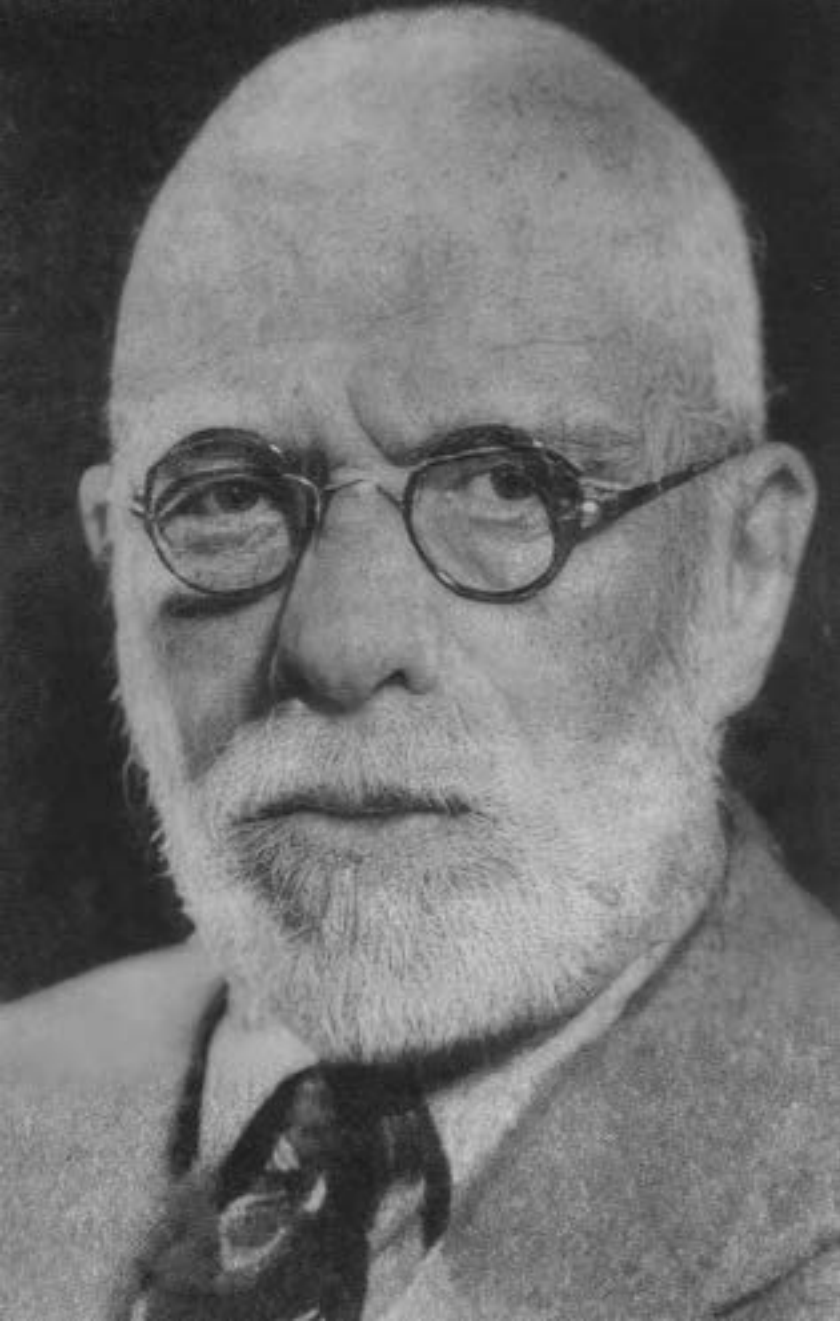

Ek Fotoğraflar

Râkım Hoca gençlik yıllarında.
Ümit Yazıcı

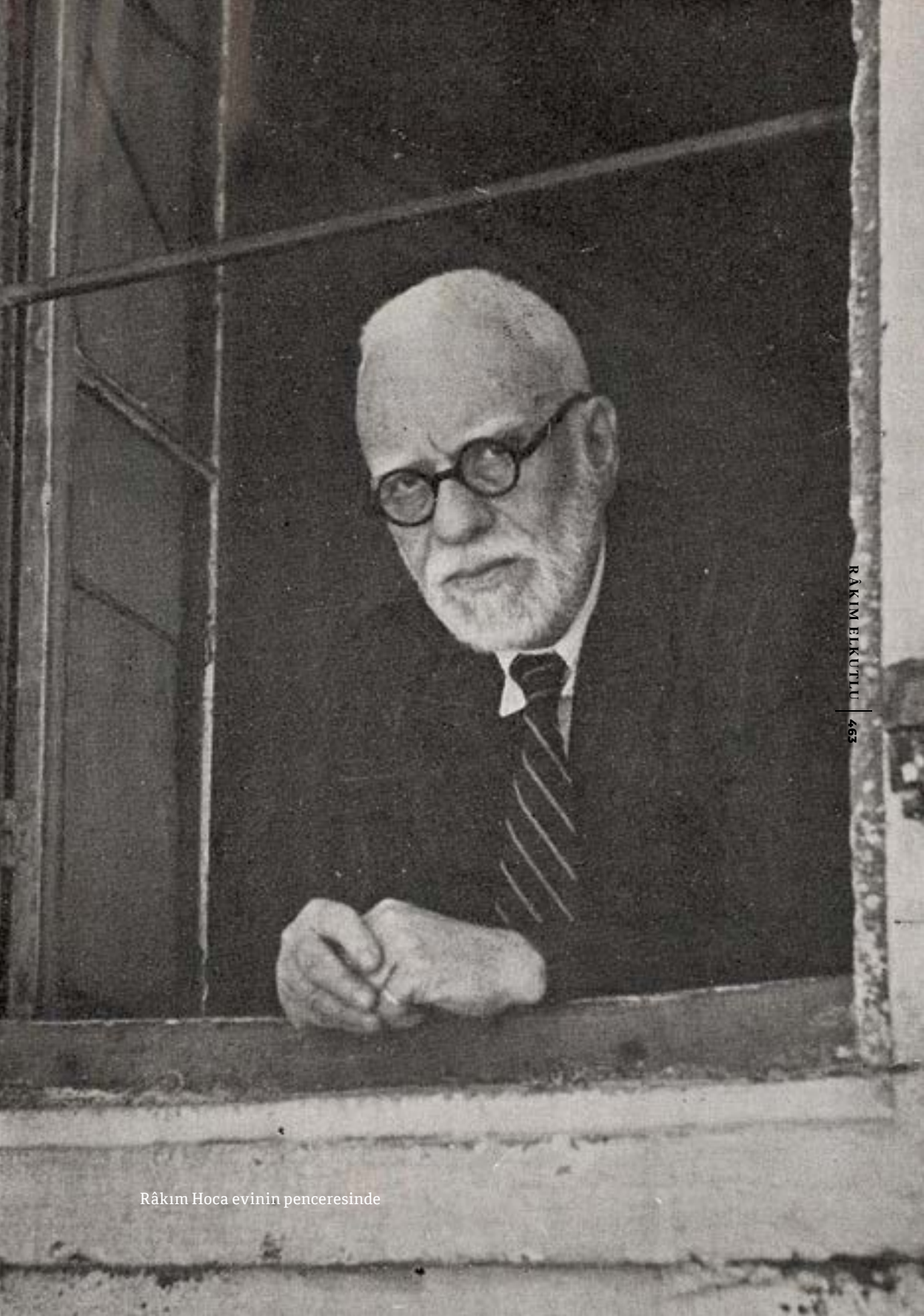

Hoca Râkım Elkutlu,
Ümit Yazıcı

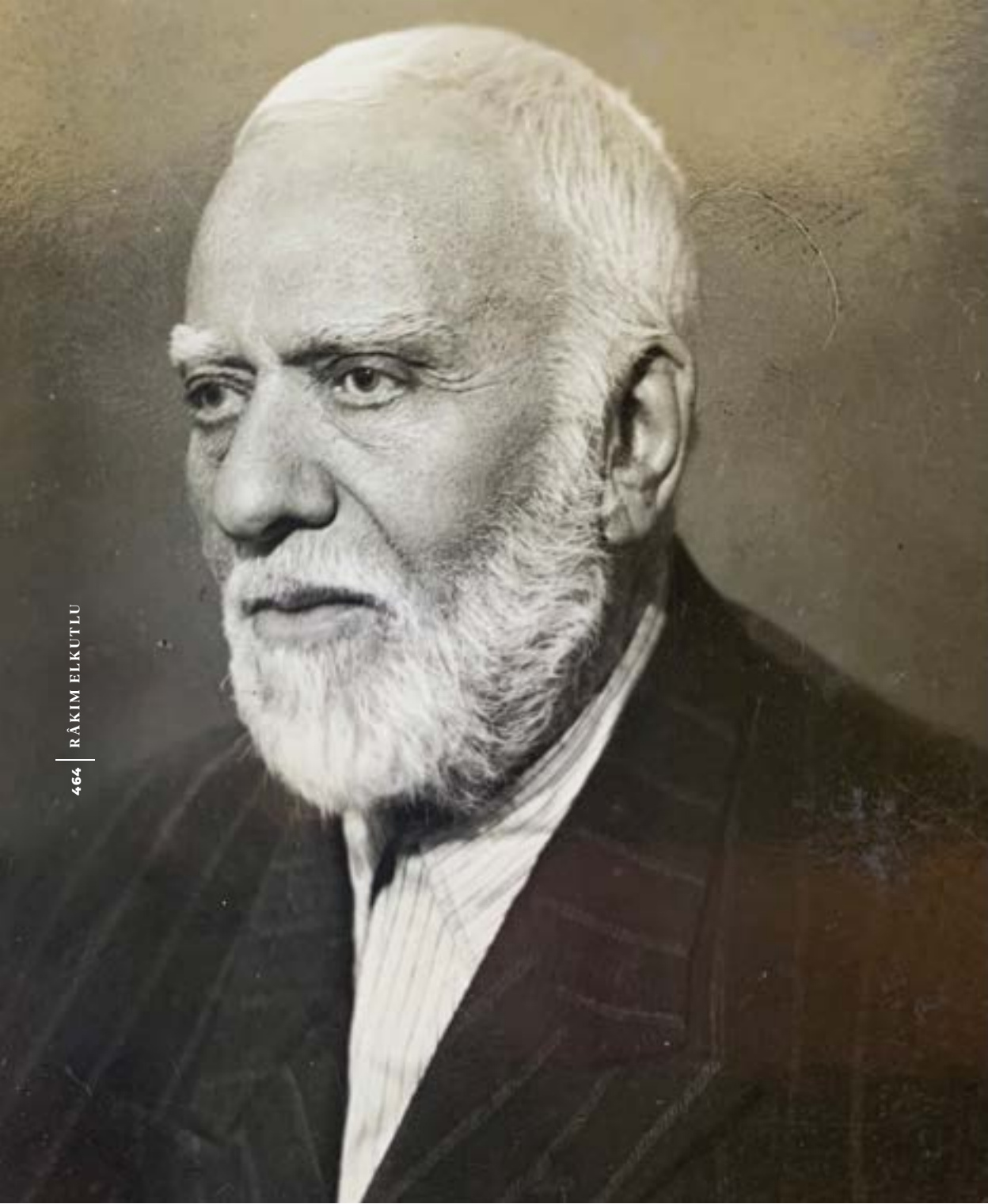

Hoca Râkım Elcutlu,
Türk Musikisi Tarihi (Derleme), Dr. Mehmet Nazmi Özalp

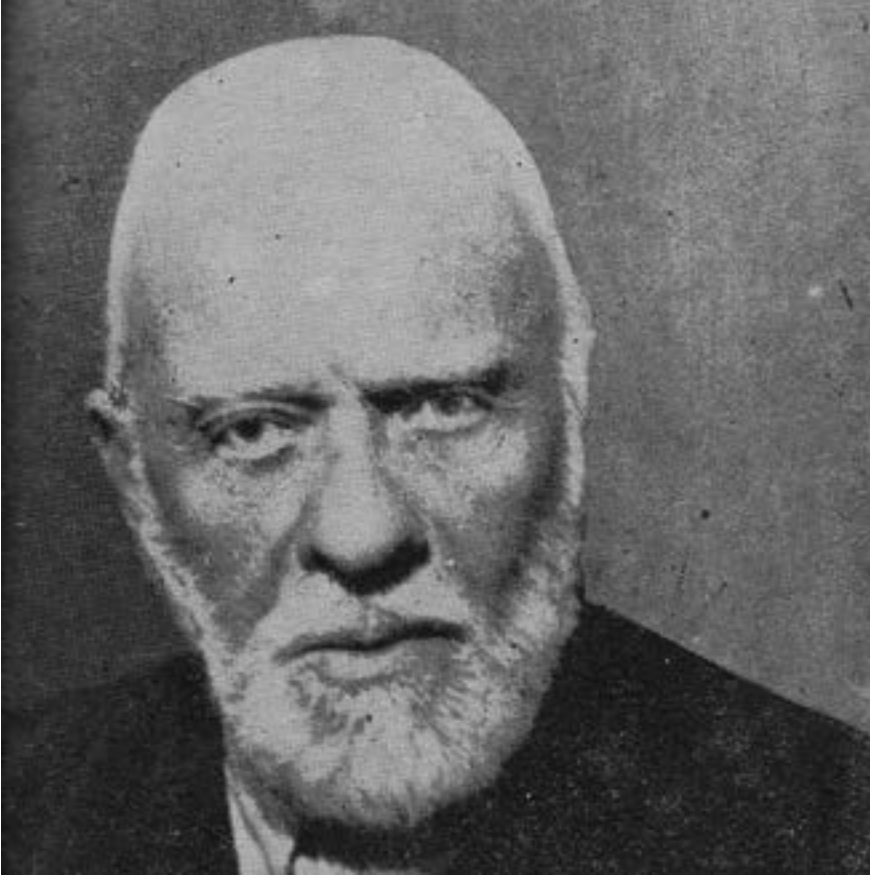

Râkım Hoca evinin penceresinde

Hoca Râkım Elkutlu,
Doğan Bayın Arşivi

Hoca Râkım Elkutlu,
Türk Bestekârları Antolojisi

Hoca Râkım Elkutlu,
Avni Anıl, Anılar ve Belgelerle
Musikimiz Sözlüğü

Hoca Râkım Elkutlu,
Kelebek 2 (27 Ağustos 1952)

Hoca Râkım Elkutlu,
500 Yıllık Türk Musikisi Antolojisi, Sadun Aksüt

Hoca Râkım Elkutlu,
Yedigün 423 (14 Nisan 1941)

Hoca Râkım Elkutlu,
Kelebek 3 (9 Eylül 1952)

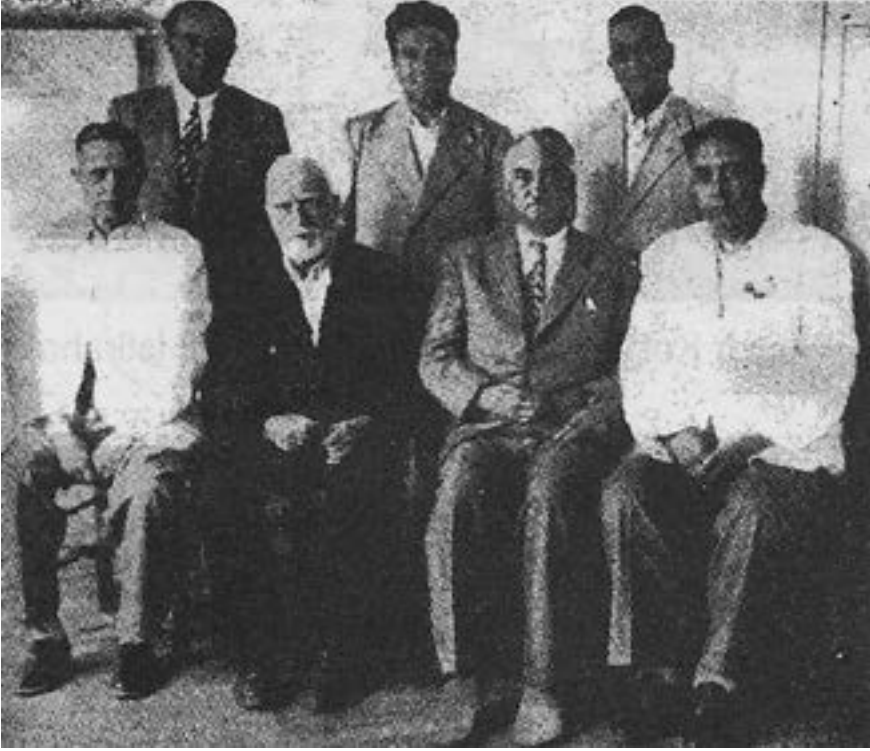

Hoca Râkım Elkutlu,
Ümit Yazıcı

İzmir Türk Musikisi Cemiyeti üyeleri
Musiki Mecmuası 8 (1 Ekim 1948)

İzmir Türk Musikisi Cemiyeti idare heyeti
Musiki Mecmuası (1 Ekim 1948)

Râkım Hoca ve Reşad Aysu

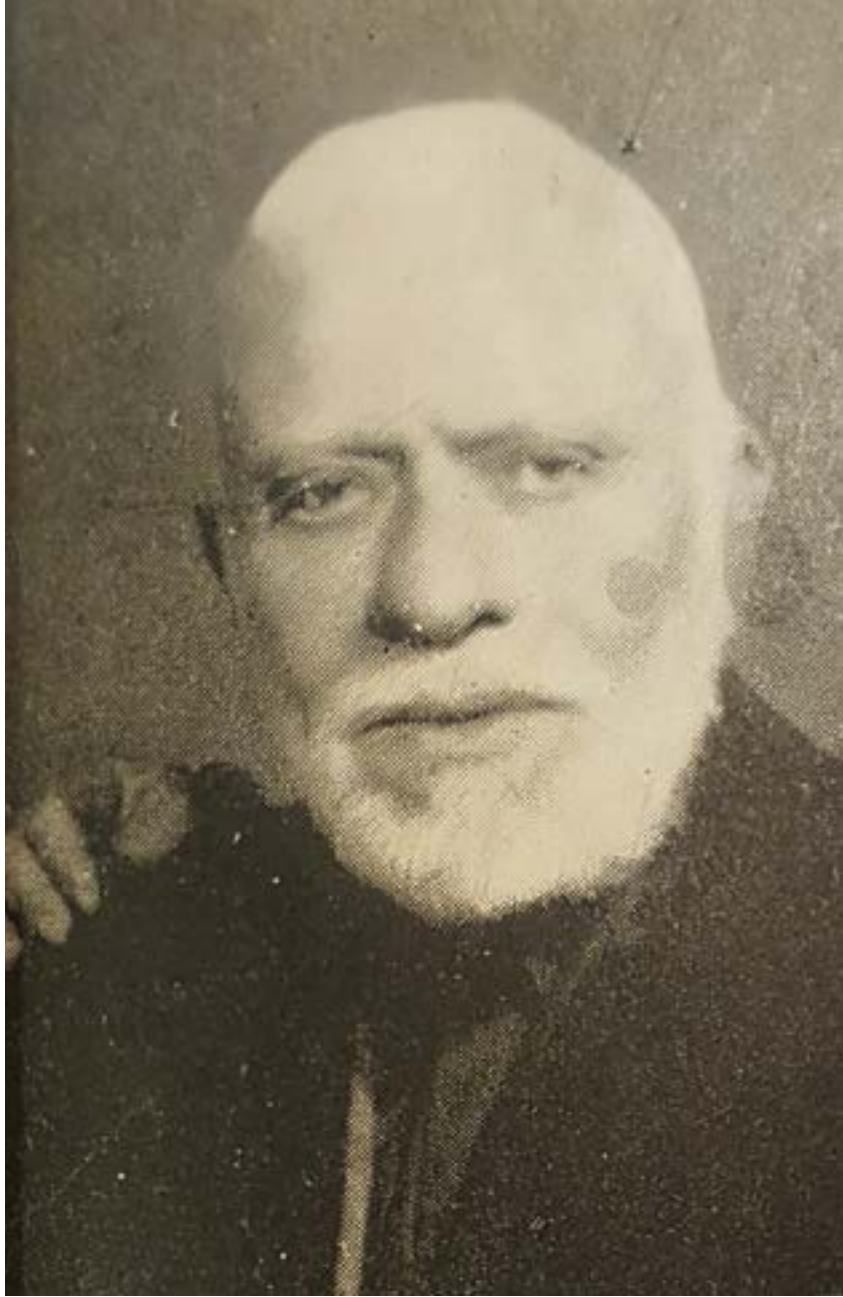
Hoca Râkım Elkutlu,
Ümit Yazıcı

**Râkım Hoca, yeğeni Cemşit'in eşi
Fevziye ve küçükken ölen kızı ile.
Ümit Yazıcı**

Hoca Râkım Elcutlu,
Ümit Yazıcı

Râkım Hoca, talebesi Hâfız Ömer ile.
Kelebek 4 (23 Eylül 1952)

Bibliyografya

ARŞİV EVRAKI

Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı
Arşivi

A.}MKT.MHM (Sadâret Mektubi
Mühimme Kalemi) 502/23

BEO (Bâbıali Evrak Odası) 864/60280

DH.EUM.SSM (Dahiliye Emniyet-i
Umumiye Müdüriyeti Seyrüsefer
Kalemi) 23/40

DH.İ.UM (Dahiliye İdare-i Umumiye)
19/1

DH.İ.UM 22/38

DH.İ.UM 22/83

DH.İ.UM 79/87

DH.İD (Dahiliye İdare) 19/22

DH.İD 46/9

DH.İD 50/2

DH.İD 165/20

DH.MKT (Dahiliye Mektubi Kalemi)
1838/66

DH.MUİ (Dahiliye Muhaberat-ı
Umumiye İdaresi) 15/44

DH.MUİ 54/12

DH.SAİD.d (Dahiliye Sicill-i Ahvâl
Defterleri) 4/954

İ.DH (İrade Dahiliye) 570/39722

İ.DH 1214/95054

İ.SH (İrade Sıhhiye) 4/37

Y.EE.KP (Yıldız Esas Evrakı Kâmil Paşa
Evrakı) 11/1078

Y.EE.KP 22/2184

Y.PRK.SGE (Yıldız Perakende Evrakı
Mâbeyn Erkanı ve Saray Görevlileri
Evrakı) 6/2

Y.PRK.SH (Yıldız Perakende Sıhhiye
Nezaretî Maruzatı) 1/24

Y.PRK.SH 6/46

Y.PRK.SH 6/49

Y.PRK.SH 7/34

KİTAPLAR ve SÜRELİ YAYINLAR

- Akın, Osman Nihat, “Bir kayıp: Râkım Hoca, Ulus (7 Aralık 1948): 4.
- Aksüt, Sadun Kemalî, 500 Yıllık Türk Musikisi Antolojisi (İstanbul: Türkiye Yayınevi, 1967).
- Albayrak, Alptekin, Engürü Türk Müziği Derneği Bestekârlar Dizisi 12 (Ankara, 2006).
- Anıl, Avni, Anılar ve Belgelerle Musikimiz Sözlüğü II (İzmir: Karınca Matbaacılık, 1982).
- Anıl, “Rakım Elkutlu”, Musiki ve Nota 17 (Mart 1971): 19.
- Atabek, Mazhar-Ataluk, Muzaffer, “Rakım Hoca Hakkında”, Türk Musikisi Dergisi 30 (Nisan 1950): 8, 19.
- Avni, Ali Rıza, Musiki ve Nota 15 (Ocak 1971).
- Baksı, Fuad Edib, “Bestekâr Râkım Elkutlu’dan Hatıralar”, Kelebek 2 (27 Ağustos 1952): 24-29; 3 (9 Eylül 1952): 20-25; 4 (23 Eylül 1952): 42-49
- Başar, Melih, “Rakım Hoca”, Radyo 57 (Ankara, 1946): 6-7.
- Demirci, Mustafa, Bestekâr Mehmet Râkım Elkutlu’nun Günümüze Ulaşan Eserlerinin Analizi (YLT), Marmara Üniversitesi İslam Tarihi ve Sanatları Anabilim Dalı (İstanbul: 2013), (443 sy).
- Dikici, Radi, Cumhuriyet’in Divası Müzeyyen Senar (İstanbul: Remzi Kitabevi, 2005).
- Ediboğlu, Baki Süha, Ünlü Türk Bestekârları (İstanbul: Ak Kitabevi, 1962).
- Elkutlu, Ayhan, “Bir Bestekârın Romanı Rakım Elkutlu”, Radyo Haftası 209 (İstanbul, 1954): 14, 16 ; 210: 14-16; 211: 14-16; 212: 14-16 ; 213: 14-16; 214: 14-16; 215: 14-16 ; 216: 14-16, 35; 217: 14-16, 36; 218: 14-16; 219: 14-16, 36; 221: 16-18, 38; 222: 14-17; 223: 13-14, 38; 224: 14-16, 38.
- Ergun, Sadeddin Nüzhet, Türk Musikisi Antolojisi II (İstanbul: Rıza Koşkun Matbaası, 1943).
- Galanti, Avram, Türkler ve Yahudiler (İstanbul: Tan Matbaası, 1947).
- Gökçe, Orhan Rahmi, “Râkım Hoca’nın Ardından”, Anadolu Gazetesi (5 Aralık 1948): 2.
- Gökovalı, Şadan, Visâl-i Yâr İle (İzmir: BÜK Basımevi, 1987).
- Gökçek, Fazıl, Bıçakçızâde İsmail Hakkı’nın Hayatı ve Eserleri Üzerine Bir Araştırma (YLT), Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü (İzmir: 1990), (157 sy).
- İnal, İbnülemin Mahmud Kemal, Hoş Sadâ (İstanbul: Maarif Basımevi, 1958).
- İnal, Son Asır Türk Şairleri (İstanbul: Dergâh Yayınları, 1988).
- Kalaycıoğlu, Rahmi, Türk Musikisi Bestekârları Külliyyatı 1 (1-10) (İstanbul: Hüsniyat Matbaası, 1959-63); 2 (11-20) (İstanbul: Nurgök Basımevi, 1960-62); 3 (21-30) (İstanbul: Edebiyat Fakültesi Basımevi, 1969); 4 (31-40) (İstanbul: Favori Basımevi, 1977-78); 3. c. (41-60) (İstanbul: Göral Ofset, 1983); 4. c. (61-75) (İstanbul: 1992-96).

- Kara, İsmail, Hanya/ Girit
Mevlevîhânesi (İstanbul: Dergâh
Yayınları, 2006).
- Karabey, Lâika, "Olaylar", Mûsikî
Mecmuası 11 (1 Ocak 1949): 20.
- Kutluğ, Yakup Fikret, Türk Musikisinde
Makamlar I (İstanbul: Yapı Kredi
Yayınları, 2000).
- Mayadağ, Hüseyin, "Rakım Hoca ve
Hayatı", Türk Musikisi Dergisi 19 (1
Mayıs 1949): 18, 24; 20 (1 Haziran
1949): 18-19; 21 (1 Temmuz 1949):
9-10; 22 (1 Ağustos 1949): 9, 22; 23
(1 Eylül 1949): 9, 23.
- Musiki Mecmuası 5 (1 Temmuz 1948):
11, "Bestekâr Rakım Elkutlu".
- Ökte, İzzettin, "Ebedileşen
Dehalarımız: Büyük Bestekâr
Râkım Hoca'yı Kaybettik", Türk
Musikisi Dergisi 15 (1 Ocak 1949):
7, 19.
- Özalp, Dr. Mehmet Nazmi, Türk
Musikisi Tarihi-Derleme-II (TRT
Müzik Dairesi Başkanlığı [tarihsiz]).
- Öztuna, Yılmaz, Büyük Türk Mûsikîsi
Ansiklopedisi, c. 1 (Ankara: Kültür
Bakanlığı, 1990).
- Pars, Tevfik, "Türk Musikisi'nin
Meçhul Üstadı: Bestekâr Rakım",
Yedigün 423 (14 Nisan 1941): 16-17.
- Pars, "Türk musikisinin en değerli
üstadı İzmirli bestekâr Rakım Hoca
ile bir mülâkat", Yeni Asır (30 Ocak
1941): 3.
- Rona, Mustafa, 50 Yıllık Türk Musikisi
(İstanbul: Türkiye Yayınevi, 1960).
- Sezgin, Bekir Sıdkı, "Elkutlu, Mehmet
Râkım", DİA, c. 11 (1995): 55-56.
- Sürelsan, İsmail Baha, "Hoca Râkım
Elkutlu'ya Dâir", Mûsikî ve Nota 26
(Aralık 1971): 4-6.
- Şehsuvaroğlu, Bedî, "XX.inci asır Türk
musikisinin büyük kaybı: Bestekâr
Rakım Elkutlu", Akşam (31 Aralık
1948): 4, 7.
- Tınaz, Ali Rıza Avni. "Her Hafta Bir
Besteci Ve Eseri", Yeni Asır Gazetesi
(18 Şubat 1964).
- Toros, Taha, "İzmir'de Bir Musiki
Topluluğu", Tarih ve Toplum 84
(Aralık 1990).
- Türk Bestekârları Antolojisi (İstanbul:
Faik Şenol Matbaası, 1951).
- Ulueren, Nureddin, "İzmir Türk
Musikisi Cemiyeti Nasıl Kuruldu?",
Türk Musikisi Dergisi 4 (1 Şubat
1948): 14-15.
- Ulusoy, Şeyh Mehmed Şemseddin Mısrî,
Dildâr-ı Şemsî, haz. Mustafa Kara-
Yusuf Kabakçı, (İstanbul: Dergâh
Yayınları, 2010).
- Us, Hakkı Tarık, Elli Yıl (İstanbul:
1943).
- Ülker, Necmi-Günay, Vehbi-Telci,
Cahit-Gökçe, Turan, İzmir'de
Türk Mührü Emir Sultan Dergâhı
Haziresi Mezar Kitâbeleri (İzmir:
Şenocak Yayınları, 2008).
- Üzel, Mustafa, İzmir Mevlevîhânesi
"Bir Şehrin Rindânesi" (Ankara:
HTC Ofset, 2018).
- Yazıcı, Ümit, Hoca Râkım Elkutlu
(İzmir: Muğla Valiliği, 2010).

İndeks

A

Abdullah Nâci 114, 120, 179
Abdullah Özman 168, 479
Abdülhak Hâmid 150
Abdülhamid 20, 24, 52, 54, 68, 70, 71
Adviye Hanım 60, 62, 138, 146
Âfitab Karacan 140, 141, 182
Afyon Mevlevîhânesi 121
Ahmed Güneş 94
Ahmed Hilmi Velibeşe 127
Ahmed Irsoy 23, 29, 163
Ahmed İzzet Paşa 122
Ahmed Yardım 90, 91, 131
Akın Özkan 94, 129
Alâeddin Yavaşça 127, 132, 133, 134, 135, 140, 141, 142, 161, 168, 180
Alev Engin Abaylı 38
Ali Galib Paşa 114, 122, 173
Ali İpin 146
Âli Paşa 66
Ali Rıza Avni 19, 129, 156, 477
Ali Rıza Paşa 122
Ali Rif'at Çağatay 163
Ali Ufkî 162
Alpay İzbrak 146
Âma Ali 124
Ankara 27, 37, 63, 64, 82, 92, 155, 158, 180, 475, 476, 477
Ankara Radyosu 37, 64, 92, 155, 158
Ârif Sâmî Toket 133, 134
Âsım 33, 36, 114, 120, 124, 127, 129, 173
Âsım Kültür 33
Âşık Mehmed Efendi 90
Atatürk 67, 132
Atrabü'l-Âsâr 162
Avni Anıl 20, 35, 41, 156, 460
Aydın Mevlevîhânesi 121
Ayhan Elkutlu 19, 38, 43, 61, 62

Ayhan Sökmen 62
Ayşe Sıdika Hanım 19, 60

B

Bağdat 23, 122
Bâkî 114, 121, 157, 158, 173, 174, 177
Bâkî Süha Ediboğlu 78
Baykal Saran 146
Bedehşanî 63
Bedia Belda 41
Behçet Efendi 114, 120, 174
Behiye Aksoy 64
Bekir Sıdkı Sezgin 12, 19, 94, 129, 140, 141, 142, 143, 169
Beyhan Saran 146
Beyler Sokağı 27, 59
Bıçakçızâde İsmail Hakkı Bey 115, 123
Bilge Özgen 129
Bitlis 63
Bolahenk Nuri Bey 67, 163
Burak Serken 146

C - Ç

Cemâl Şenneyli 16, 60, 64
Cemşit Elkutlu 61, 62
Cevdet Çağla 124, 132, 135
Chopin 37
Cüneyt Kosal 169
Çetin Asan 146

D

Damad Edhem Paşa 163
Dârüelhan 163
Dârülfünun 126
Dârüşşafaka 126
Dede Efendi 36, 78
Dellâlzâde 36
Dibekbaşı 27, 58, 63
Dramalı Hasan 124

E

Edip Erten 135
 Elhamra Sineması 59
 Emine Gönülden 94
 Emine Hanım 60, 62
 Emin Ogan 129, 133
 Emir Sultan Dergâhı 27, 477
 Enderûnî Vâsıf 118, 121
 Enver Seyitoğlu 146
 Ercüment Ekrem Talu 114, 126, 180
 Erdal Küçükkömürçü 146
 Erdiñ Çelikkol 169
 Erkut Elkutlu 16, 61, 62, 182
 Erol Armutlu 143, 169
 Esad Efendi 162

F

Fahri Kopuz 127, 133
 Fâik Fuad Bey 90
 Fehmi Tokay 127
 Ferdi Merter 146
 Ferit Sidal 124, 129, 168
 Fethi Aksan 163
 Filiz Şatıroğlu 143, 170
 Frerler Mektebi 132
 Fuad Bey 90, 115, 120, 158, 180
 Fuad Edib Baksı 36, 80, 115, 133, 180
 Fuat Türkoğlu 37
 Fuzûlî 23, 120, 158, 173

G

Gazi Köse Mihal 122
 Girit 66, 121, 124, 476

H

Hacı Ahmed Efendi 19
 Hacı Ârif Bey 67, 72, 74, 75
 Hacı Fâik Bey 67, 72, 163
 Hacı Musa Efendi 60
 Hacı Şâbân-ı Veli 90
 Hâfız Ali 19, 20, 124
 Hâfız Aziz 20, 22
 Hâfız Burhan 138
 Hâfız Esad Gerede 94
 Hâfız Hasan Paşa 22, 23
 Hâfız İsmail Özses 90

Hâfız Kemâl Çavuşoğlu 94
 Hâfız Nuri 19
 Hâfız Ömer 94, 138, 472
 Hâfız Ömer Bey 138
 Hâfız Yaşar 138
 Halepli Selim Efendi 64
 Halide Alpay 92
 Hâlid Uzel 41, 181
 Halil Âkif Dede 63, 64
 Hâmid Hüsnu Kayacan 163
 Hamid Şükrü Bey 115, 120, 177
 Hamiyet Yüceses 36
 Hamparsum 162, 163
 Hanya 121, 476
 Hasan Âkif Salı 114, 124, 125
 Hasan Dede 90
 Hayri Yenigün 124, 127, 163
 Hıfzı Tefvik Gönensay 115, 126, 176
 Hicaz 36, 97, 98, 99, 100, 102, 107, 108, 109,
 110, 111, 112, 114, 115, 116, 117, 118, 119,
 120, 123, 157, 170, 173, 174, 175, 176, 180,
 181
 Hisar Camii 11, 15, 19, 20, 28, 42, 50, 54,
 55, 56, 57, 67, 80, 146, 148, 150, 156, 158
 Hisarönü 19, 156
 H. Tuncel 172
 Hüseyin Canbaba 169
 Hüseyin Mayadağ 19, 33, 37, 41, 62, 78, 90,
 91, 115, 124, 135, 146, 150, 152, 158, 176
 Hüseyin Sadeddin Arel 123, 124, 160
 Hüsnu Özkartal 133

I - İ

Itrî 36
 İdil Öztamer 16, 156
 İgnatyev 66
 İhsan Elkutlu 60
 İkiçeşmelik 27
 İlyas Tonguç 92
 İsmail Bahâ Süreلسan 29, 129, 151, 182
 İsmail Demirdöven 90
 İsmail Demirkıran 132
 İsmet Çetinsel 93, 157
 İsmet Yazar 93, 94
 İstanbul 7, 9, 19, 20, 23, 24, 28, 37, 41, 52,
 54, 62, 63, 64, 66, 80, 82, 92, 94, 121, 122,

124, 126, 127, 132, 133, 135, 154, 181, 475, 476, 477

İstanbul Radyosu 64, 92, 94

İstanbul Üniversitesi 7, 52, 54, 62, 133

İzmir Devlet Opera ve Balesi 59

İzmir İdâdisi 19, 123, 156

İzmir Mevlevîhânesi 19, 26, 27, 58, 63, 64, 151, 156, 477

İzmir Musiki Cemiyeti 28

İzmir Radyosu 65, 90, 92, 93, 94, 156, 157, 172

İzmir Yüksek İslâm Enstitüsü 133

İzzeddin Ökte 38, 77

K

Kadifekale 59

Kadirî Tekkesi 28

Kadri Şencan 33

Kaleiçi 19, 156

Kâmil Sesli 115, 120, 177

Kantemiroğlu 162

Karacaahmet 62, 121, 122

Karantina 19, 29, 50, 52, 53

Kara Şemseddin Efendi 118, 121, 173

Kastamonu 90

Kaya Bekat 135

Kâzım Uz 124

Kenan Özkan 146

Kerbelâ 23, 120

Kerim İleri 45, 92

Kızlarağası Hanı 54

Kokluca Mezarlığı 42, 49, 63, 64, 124, 133

Konak 2, 19, 27, 43, 54, 58, 59

Konya 27, 120, 121, 122, 124, 142

Koray Ergün 146

L

Lem'î Atlı 123, 127

Leon Hancıyan 163

Lütfüllah Erhan Elkutlu 61

M

Mahmud Nedim 66

Mahmut Bilki 170

Manisa Mevlevîhânesi 90

Mazluma Hanım 115, 120, 179

M. Cenâni Kandiye 115, 124, 180

M. Doğan Dikmen 140, 141, 142, 143, 169

Medenî Aziz Efendi 67

Mediha Hanım 60, 62

Mediha Suzan 138

Mefharet Yıldırım 36

Mehmed Ali Baysal 127

Mehmed Celâleddin 27

Mehmed Emin Akan 134

Mehmed Kasabalı 93, 127, 163, 172

Mehmed Kutlugün 93, 94

Mehmet Çınarlı 74

Mekteb-i Hukuk 127

Mekteb-i Mülkiye 126, 127

Mekteb-i Sultânî 122

Mektupçu 46, 50

Melahat Pars 129, 131

Melek Esmâ Hanım 122

Mesut Cemil 72, 92

II. Meşrutiyet 24, 63, 66, 122

Metin Macun 146

Mevlânâ Celâleddin Rûmî 116, 120

Mısır 66, 123

Mısırlı İbrahim Efendi 124

Midilli 28, 123

Mithatpaşa Mahallesi 50

Mozart 162

Muallâ Geçergün (Kılıç) 94

Muallâ Gökçay 28, 34, 35, 36, 64, 80, 82

Muallim Fethi Bey 166

Muallim İsmail Hakkı Bey 12

Muallim Nâci Efendi 116, 122, 174

Muhammed Can Efendi 63

V. Murad 122

Musa Kâzım Efendi 124

Musa Süreyya Bey 124

Mustafa Çağlar 36

Mustafa Erses 94, 140, 142

Mustafa Hayreddin İndelen 27, 60

Mustafa Keser 141, 143, 158, 159

Mustafa Lütfullah Efendi 122

Mustafa Mümin Efendi 133

Mustafa Rona 19, 24, 181

Mustafa Uyan 129

Muzaffer Ataluk 36, 39, 41, 146, 151

Muzaffer Birtan 140, 143, 168
 Muzaffer Etabek 127
 Muzaffer İlkar 132, 133, 142
 Mülkiye Toper 140, 142, 157, 158
 Münevver Gençoğlu 41
 Münir Nureddin Selçuk 13, 77, 82, 84, 127, 137, 138, 140
 Müstecâbi İsmet Bey 24
 Müzeyyen Senar 36, 64, 82, 476

N

Nâdire Hanım 60, 62, 146, 148, 149, 150
 Nâhid Hilmi Özeren 29, 32, 33, 35, 116, 127, 157, 159, 160, 175, 177
 Nâlân Altınörs 142, 156, 160
 Nazilli 90, 135
 Necla Özmen 129, 142
 Necmi Rıza Ahıskan 138, 140, 141, 143
 Nedim 117, 121, 158, 173, 176
 Nevin Demirdöven 92, 143
 Nevres 117, 120, 174
 Neyzen Tevfik 64
 Nihat Adlim 132
 Nureddin Rüşdü Büngül 117, 124, 178
 Nureddin Uluveren 36, 42, 45, 92, 127
 Nuri Duyguer 166
 Nuri Halil Poyraz 92, 133
 Nuri Şenneyli 64
 Nursal Ünsal Birtek 140, 156, 157, 159
 Nurtekin Odabaşı 146

O - Ö

Orhan Rahmi Gökçe 82, 117, 131, 158
 Osman Kibar 156
 Osman Salâhaddin Dede 63
 Özlem Ersönmez 146

P

Pazaryeri 19
 Perihan Altındağ Sözeri 36, 138, 141
 Polat Tezel 134
 Prens Abdülhalim Paşa 163

R

Râdife Erten 28, 138
 Râkım Elkutlu 1, 2, 3, 5, 9, 11, 12, 13, 15, 16, 19, 21, 23, 29, 30, 33, 36, 38, 40, 45, 46,

49, 50, 59, 60, 61, 62, 65, 66, 67, 74, 76, 77, 78, 80, 82, 90, 92, 93, 94, 120, 123, 127, 131, 133, 135, 137, 145, 146, 148, 155, 156, 157, 159, 160, 161, 173, 180, 182, 455, 456, 458, 459, 460, 461, 462, 463, 464, 465, 469, 471, 476, 477
 Râkım Elkutlu Caddesi 59, 156
 Rauf Yektâ Bey 163
 Recâizâde Mahmud Ekrem Bey 126
 Refik Fersan 92, 127, 163
 Reşat Aysu 12, 13, 29, 88, 92, 127, 129, 135, 146, 151, 156, 161, 163, 165, 167, 182
 Rıfâî Dergâhı 27
 Rıza Tevfik Bölükbaşı 117, 124, 125, 158, 175
 Rifat Ahmed Moralı 117, 131, 178
 Robert Kolej 132
 Rûşen Ferid Kam 92
 Rüştü Şardağ 62, 133, 134

S - Ş

Sabite Tur Gülerman 36, 138, 142
 Sadeddin Heper 124
 Sadeddin Kaynak 36, 74, 124, 127, 180
 Sâdi Hoşses 129
 Sâdi Işılay 129
 Sâdi Rıza Altkulaç 42
 Safiye Ayla 13, 28, 36, 37, 38, 40, 64, 77, 80, 82, 85, 86, 138, 142, 154, 157
 Sâim Namlises 150
 Sakız 122
 Sâkine Hanım 60, 62, 150
 Salih Suphi Soner 129, 134, 135
 Sâmi 117, 120, 133, 134
 Selahaddin Erköse 133, 134
 Selahaddin İçli 132
 Selahaddin İnal 133, 134
 Selahaddin Pınar 36, 74, 124, 132, 133, 134, 135
 Selanik 126, 127, 135
 Selçuk Yöntem 146
 III. Selim 36
 Selim Âdil Aru 132
 Semih Sergen 146
 Serhat Başar 9, 121, 171
 Sıdika Çandarlı 36

Sidi Beşir 123
Soğukkuyu Mezarlığı 94, 124, 130
Sokullu Mehmed Paşa 122
Sultan Abdülaziz 66
Sultan Vahideddin 163
Süleyman Ali Sevgel 118, 120
Süleyman Âsaf Bey 118, 122, 173, 177, 179
Süvari Mahallesi 58
Şâdan Gökovaı 158, 182
Şahika Günsel 146
Şeref Toksöz 45
Şerif İçli 36, 127, 129, 132, 135, 163, 166
Şevki Sevgin 132
Şeyh Emin Efendi 19, 60
Şeyh Hüseyin Efendi 27
Şuayib Efendi 19, 60, 148, 156
Şuayib Elkutlu 19, 33, 60, 62, 146, 154
Şükran Hanım 138
Şükran İşcaner 61
Şükrü Şenozan 127, 131
Şükrü Tunar 36, 127, 132

T

Talât Atılğan 41
Tanburi Ali Efendi 11, 22, 67, 72, 74, 75, 146, 163
Tanburi Necip Bey 154
Taşlızâde Edhem Bey (Taşhoğlu) 123
Teoman Alpay 135
Teoman Önalđı 16, 156, 160
Tevfik Fikret 118, 124, 125, 175
Tevfik Pars Piremehmetoğlu 118, 132
Tilkilik 19
Tire 123, 131
Tokadizâde Şekib Bey 118, 124, 125, 131
Tunçsel Akdevelioğlu 146
Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı 94

U - Ü

Udi Arşak Çömllekçiyen 163
Udi Hüseyin Avni Bey 115, 120, 173
Ülkü Armağan 156
Ümit Yazıcı 16, 19, 23, 30, 38, 42, 46, 62, 74, 77, 82, 161, 170, 180, 454, 455, 465, 469, 470, 471

V

Vasil 62
Vecihe Daryal 163
Vehbi Bey 154
Veli Kanık 92

Y

Yahya Kemâl Beyatlı 118, 126
Y. Cavga 171
Yektâ Akıncı 127, 129
Yenikapı Mevlevîhânesi 63
Yesârî Âsım Arsoy 36, 127, 129
Yesârizâde Necib Paşa 163
Yorgo Bacanos 124
Yunus Emre 118, 120, 174
Yusuf Nalkesen 93, 94, 133, 134
Yusuf Ömürlü 169

Z

Zağralı İsmail Efendi 19
Zeki Ârif Ataergin 127, 129
Zeki Duygulu 124, 129, 133, 134
Ziya Akyiğit 161, 168

İZMİR KALKINMA AJANSI